

NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS

16, Libertății BVD Bucharest 5

Phone: +40 021 3181871; +40 021 3177770 Fax: +40 021 3124875

e-mail: romstat@insse.ro <http://www.insse.ro>

Reproducing the content of this publication, completely or partly, in original or modified, as well as its **storage** in a retrieval system, or **transmitted**, in any form and by any means **are forbidden** without the written permission of the National Institute of Statistics.

Using the content of this publication with explanatory or justifying title, in articles, studies, books is allowed only clearly and precisely indicating the source.

For information, purchasing the publications and subscriptions, please contact:

Directorate for Dissemination of Statistical Data and Communication

Sales Department for Statistical Publications and Information of the INS

Phone: +40 021 3177770; +4021 317.77.70; +4021 318.18.24/extension 1278, 2479; 2285

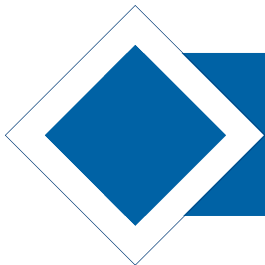
e-mail: datestat@insse.ro or abonamente@insse.ro

County Statistical Directions:

[http://www.\[name county\].insse.ro/](http://www.[name county].insse.ro/) and e-mail: [tele@\[name county\].insse.ro](mailto:tele@[name county].insse.ro)

I.S.S.N.: 1841 - 5431; I.S.S.N.-L : 1220 - 3246

© NIS 2025

NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS

Coordinator of edition:

Tudorel ANDREI - President

Coordinating team:

Marian CHIVU, Beátrix GERÉD, Ioan-Silviu VÎRVA

Editor in chief:

Daniel Celu VÂRDOL

Authors of the Yearbook chapters:

Silvia PISICĂ, Florentina GHEORGHE, Liliana PINTILIA,
Lucia Cecilia SINIGAGLIA, Daniela ȘTEFĂNESCU,
Andoria Cristina IONIȚĂ, Lavinia BĂLTEANU,
Steluța RĂDOI, Nina ALEXEVICI,
Florica CÎRSTEA, Ioana DIMA,
Artur Emilian SIMION, Livia Marineta DRĂGUȘIN
Laurențiu GAVRILĂ, Ligia TODOSI.

Translation:

Daniela ȘTEFĂNESCU
Anca Maria Ștefania GEORGESCU

Designing, typing and editing team:

Radu-Mugur OPREA, Vitty-Cristian CHIRAN,
Elena TUDOR, Alina ZAMFIR, Genia MIHOC,
Claudiu CLIUS, Andreia MESTEACĂN,
Gabriela ZAGALCA, Daniela POPESCU,
Valentina MUNTEANU, Laura ENACHE,
Claudia URUC, Daniela DANTE.

Photo:

Vitty-Cristian CHIRAN

Cover:

© Alexandru POPESCU

CD editing:

Gabriela ZAGALCA

FOREWORD

More than 120 years after its first issue (1902), the Statistical Yearbook of Romania, which has now reached the 2024 edition, continues to do honour to its status and to meet user requirements, as the cornerstone of Romanian economic and statistical literature. Providing statistical data and information on the demographic, economic and social evolution of Romania in 2023, the work gives, in a synthetic manner, the complete picture of a country that overcame those difficult moments only a few years ago (2020) and renewed its process of development at a pace that, judging merely by the level of economic growth reflected in the evolution of a single indicator, the Gross Domestic Product – GDP (+2.4% compared to 2022), remains above the average of EU countries (+0.4%). A European Union where the economic consequences of the COVID-19 pandemic as well as the dramatic effects of the military conflict unfolding on the eastern edge of the European continent, in the immediate vicinity of Romania's borders, continue to be felt.

Such a context, with direct influence on the capacity to provide all that is needed for supporting the economic process, particularly the required energy, making it necessary to search for and quickly find alternative solutions, was naturally reflected in the economic life of the European Union states, including Romania.

So, in short, 2023 was a complex and difficult year that our country nevertheless managed to end well, keeping the upward trend recorded in the previous years, 2021 and 2022.

It is what the current edition of the Yearbook reveals in the objective language of figures, illustratively supported by graphics, which facilitate a quicker and more user-friendly understanding of the significance of statistical data.

As the regular users of our publication certainly know, in this introductory statement I will not proceed to a thorough analysis meant to enable a detailed interpretation of the information contained in the 23 chapters of the Yearbook. The readers, whether economic analysts, university lecturers, journalists or, particularly, representatives of the public authorities entitled to lead the destiny of the country at central and local level, as well as investors and businessmen, without forgetting those who are simply interested in statistics, will draw their own conclusions and will act accordingly, basing their decisions on an objective knowledge and interpretation of reality.

As I have already said, this foreword does not aim at being a substitute for the Yearbook itself, which, I hope and I am convinced, manages to provide a picture of real Romania, as it presented itself to the world and, first and foremost, to our conationals, in 2023.

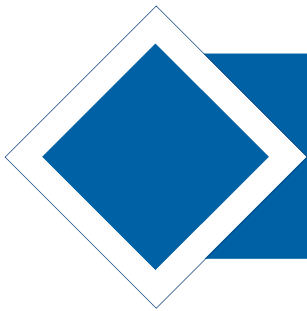
The modern and user-friendly form for the reader to enjoy, the systematic way in which the data are supplied and the wide range of international information that closes the Yearbook enable a relevant opinion to be quickly formed on the status of the Romanian economy and society and, particularly, on the direction towards which they are headed, not as an isolated entity but in the framework of that economic, social and cultural whole we belong to, from a historical, geographical and, since 2007, also institutional point of view: Europe.

With these thoughts I end this introductory statement, but not without noting, one more time, that the Statistical Yearbook of Romania, the 2024 edition, would not have been the elegant publication you, the reader, can enjoy, both in paper format and in its modern version, on a CD-ROM, without the professionalism and commitment, more or less anonymous, of statisticians, those from the National Institute of Statistics as well as those from our territorial directorates, who contribute on a daily basis, through their efforts and knowledge, to enriching the treasure of statistical information based on which the future prosperity of Romania is built.

PhD Tudorel ANDREI

*Correspondent member of the Romanian Academy
President of the National Institute of Statistics*

CONTENTS

General methodological note

Abbreviations used for units of measurement

Symbols used

1. GEOGRAPHY, METEOROLOGY AND ENVIRONMENT
2. POPULATION
3. LABOUR MARKET
4. POPULATION INCOME, EXPENDITURE AND CONSUMPTION
5. DWELLINGS AND PUBLIC UTILITIES
6. SOCIAL PROTECTION AND ASSISTANCE
7. HEALTH
8. EDUCATION
9. CULTURE AND SPORTS
10. PRICES
11. NATIONAL ACCOUNTS
12. INVESTMENTS AND TANGIBLE FIXED ASSETS
13. SCIENCE AND TECHNOLOGY
14. AGRICULTURE AND FORESTRY
15. THE ACTIVITY OF ENTERPRISES
16. INDUSTRY AND CONSTRUCTION
17. TRANSPORT, POST AND TELECOMMUNICATIONS
18. INTERNATIONAL TRADE IN GOODS
19. DOMESTIC TRADE AND MARKET SERVICES
20. TOURISM
21. FINANCE
22. JUSTICE
23. INTERNATIONAL STATISTICS

NOTĂ METODOLOGICĂ GENERALĂ

1. Cadrul legal privind activitatea statistică este statuat prin Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare. În lege se regăsesc contextul și prevederile care definesc elementele constitutive ale procesului statistic, respectiv colectarea, procesarea, analiza, diseminarea datelor statistice, dezvoltarea culturii statistice, constituirea și administrarea seriilor de date statistice oficiale, cu caracter demografic, social, economic, financiar și juridic, precum și principiile fundamentale care stau la baza funcționării statisticii oficiale în România.

Statistica oficială în România este organizată și coordonată de Institutul Național de Statistică, organ de specialitate al Administrației Publice Centrale, în subordinea Guvernului, finanțat de la bugetul de stat.

Institutul Național de Statistică este autorizat să solicite și să obțină, cu titlu gratuit, date statistice de la toate persoanele fizice și juridice, rezidente sau nerezidente în România, care își desfășoară activitatea pe teritoriul României.

Principiile pe care se întemeiază activitatea statistică, în deplină concordanță cu principiile fundamentale privind funcționarea statisticii într-o societate democratică, adoptate pe plan internațional, constau în:

independență profesională; imparțialitate; obiectivitate; fiabilitate; confidențialitatea informațiilor statistice și eficiența costurilor.

Atât contextul general, cât și principiile de funcționare a statisticii, precum și producerea de date statistice de calitate, armonizate cu normele și standardele Uniunii Europene, conferă rezultatelor activității statistice garanția satisfacerii cerințelor utilizatorilor de date statistice.

2. Sursele de date statistice. Datele prezentate în Anuarul Statistic sunt rezultatul a două categorii de surse:

- **cercetările statistice exhaustive** sau **prin sondaj** cuprinse în Programul Statistic Național Anual (PSNA);
- **surse administrative.**

3. Programul Statistic Național Anual (PSNA) reprezintă instrumentul de bază prin care Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt autorizați să realizeze colectarea, stocarea, procesarea, analiza și diseminarea datelor statistice oficiale, în vederea asigurării informațiilor necesare utilizatorilor interni, precum și a celor ce decurg din legislația Uniunii Europene și din recomandările altor organizații internaționale.

GENERAL METHODOLOGICAL NOTE

1. The legal framework concerning the statistical activity is provided by Law No 226/2009 on the organisation and functioning of official statistics in Romania, as subsequently amended. The Law includes the context and provisions that define the constitutive elements of the statistical process, namely: statistical data collection, processing, analysis and dissemination, statistical culture development, the building and management of official statistical data series, of a demographic, social, economic, financial and juridical nature, as well as the fundamental principles on which the functioning of official statistics in Romania is based.

In Romania, the official statistics is organised and co-ordinated by the National Institute of Statistics, a specialised body of Central Public Administration, subordinated to the Government and financed from the state budget.

The National Institute of Statistics is authorised to ask for and to obtain, free of charge, statistical data from all natural and legal persons, either residents in Romania or non-residents, performing their activities on Romania's territory.

The **principles** on which the statistical activity is based, fully compliant with the fundamental principles related to the functioning of statistics in a democratic society, adopted at international level, are:

professional independence; impartiality; objectivity; reliability; confidentiality of statistical information and cost-effectiveness.

Both the general context and the principles on the functioning of statistics, as well as the production of high-quality statistical data, compliant with the European Union norms and standards, confer on the results of the statistical activity the guarantee of meeting the requirements of statistical data users.

2. Statistical data sources. The data presented within the Statistical Yearbook result from two data source categories:

- **exhaustive or sample statistical surveys** included in the Yearly National Statistical Programme (YNSP);
- **administrative sources.**

3. The Yearly National Statistical Programme (YNSP) represents the basic tool by means of which the National Institute of Statistics and the other producers of official statistics are authorised to carry out the collection, storage, processing, analysis and dissemination of official statistical data, in order to provide the necessary information to domestic users, as well as that resulting from the legislation of the European Union and from the recommendations of other international organisations.

Programul Statistic Național Anual cuprinde informații, responsabilități, resurse și termene de realizare cu privire la: cercetări statistice, lucrări de sinteză, studii și analize statistice, publicații statistice.

Programul Statistic Național Anual se avizează de Consiliul Statistic Național și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Cercetările statistice prevăzute în directive, regulamente și decizii ale Uniunii Europene sunt incluse în Programul Statistic Național Anual.

4. Cercetarea statistică reprezintă o lucrare complexă de culegere, prelucrare, analiză și diseminare a datelor cu privire la starea și evoluția fenomenelor și proceselor economice și sociale. Cercetarea statistică se realizează pe bază de proiecte în care sunt definite concepte generale, scopul cercetării și instrumentarul statistic ce stă la baza acesteia (modul de organizare a cercetării: chestionarul, clasificările, nomenclatoarele, normele, instrucțiunile etc.). Potrivit criteriului sferei de cuprindere, datele din Anuarul Statistic au fost determinate pe baza a două tipuri de cercetări statistice:

➤ **Cercetare statistică exhaustivă** (totală). În cadrul acestui tip de cercetare datele sunt înregistrate de la toate unitățile populației statistice, denumită și colectivitate statistică, bine delimitată. Populația statistică desemnează totalitatea elementelor supuse observării statistice, de aceeași natură, asemănătoare sau omogene din punctul de vedere al anumitor criterii. Prin astfel de cercetări statistice exhaustive se obțin rezultate detaliate în diferite structuri administrative, geografice, grupări pe activități potrivit Clasificării Activităților din Economia Națională (CAEN) etc.

Cele mai cunoscute cercetări exhaustive sunt recensămintele populației și ale locuințelor, recensământul produselor și serviciilor industriale, recensământul general agricol.

➤ **Cercetare statistică prin sondaj**. În cadrul acestui tip de cercetare, datele sunt înregistrate doar de la o parte a populației statistice, numită eșantion. Eșantionul este determinat pe baza criteriilor de reprezentativitate, prin utilizarea unor metode probabiliste, ale căror rezultate sunt extinse la întreaga populație statistică.

5. Sursele administrative reprezintă sursele de evidență organizate și deținute de organisme ale administrației publice sau non-guvernamentale pentru alte scopuri decât cele statistice. Sunt utilizate numai acele surse care au un potențial adecvat cerințelor statistice și corespund rigorilor științifice de sferă de cuprindere, calitate și completitudine care le fac utilizabile și în scopuri statistice. Folosirea acestor surse de date și informații în scopuri statistice se realizează direct, ca date de bază (asimilate datelor statistice), prin prelucrări și adaptări corespunzătoare pentru a satisface cerințele de calitate, comparabilitate și coerență, sau pentru reconciliere și validarea datelor statistice obținute în urma cercetărilor statistice.

The Yearly National Statistical Programme includes information, responsibilities, resources and deadlines regarding: statistical surveys, synthesis papers, statistical studies and analyses, statistical publications.

The Yearly National Statistical Programme is endorsed by the National Statistical Council and is approved by Government decision.

The statistical surveys provided for in the European Union directives, regulations and decisions are included in the Yearly National Statistical Programme.

4. The statistical survey is a complex activity of collection, processing, analysis and dissemination of data related to the situation and dynamics of economic and social phenomena. The statistical survey is carried out based on projects, where the general concepts, the purpose of the survey and the statistical tools on which it is based are defined (how the survey is organised: questionnaire, classifications, nomenclatures, norms, guidelines etc.). According to the coverage criterion, the data included in the Statistical Yearbook were determined based on two types of statistical surveys:

➤ **Exhaustive (total) statistical survey.** Under this type of survey, data are recorded from all the units of the statistical population, also called statistical collectivity, which is well defined. The statistical population represents all the elements subject to statistical observation, of the same nature, similar or homogenous from the standpoint of certain criteria. Based on such exhaustive statistical surveys, detailed results are obtained in various administrative and geographical structures, by group of activities according to the Classification of Activities of the National Economy (CANE) etc.

The most well-known exhaustive surveys are population and housing censuses, the census of industrial products and services, the general agricultural census.

➤ **Sample statistical survey.** Under this type of survey, data are recorded only from part of the statistical population, called sample. The sample is determined based on representativeness criteria, by using probabilistic methods, whose results are extended to the whole statistical population.

5. Administrative sources are sources of records organised and owned by public administration or non-governmental bodies, for purposes other than the statistical ones. Only the sources with an appropriate potential for statistical requirements and scientific rigour in terms of coverage, quality and completeness, which make them usable for statistical purposes, are employed. The use of these data and information sources for statistical purposes is done either directly, as basic data (assimilated to statistical data), through appropriate processing and adaptation, with a view to meeting the quality, comparability and coherence requirements, or for reconciliation and the validation of the statistical data obtained from statistical surveys.

6. Sfera de cuprindere a datelor. Datele prezentate în Anuarul Statistic caracterizează ansamblul economiei naționale, cu excepția cazurilor când, prin notele specifice care prefațează fiecare capitol al Anuarului, se precizează altfel.

7. Mărimile statistice folosite:

În Anuar sunt prezentate cu precădere **date absolute** și **date relative** (indici, ponderi, indicatori de intensitate etc.).

- **Indicatorul statistic** este expresia numerică a unor fenomene, procese, activități sau categorii economice sau sociale, manifestate în timp, spațiu și structuri.
- **Indicele** este un raport între valori ale aceleiași variabile înregistrate în unități de timp sau teritoriale diferite. Indicii statistici utilizați în Anuar sunt:
 - **Indicele Laspeyres** este o medie aritmetică ponderată a indicilor individuali ai aceleiași variabile; ponderile utilizate sunt cele din perioada de bază.
 - **Indicele Paasche** este o medie aritmetică ponderată a indicilor individuali ai aceleiași variabile; ponderile utilizate sunt din perioada curentă.
- **Unitatea statistică** este un obiect al cercetării și purtător al caracteristicilor statistice urmărite prin program.
- **Unitatea de observare** este acea entitate de la care/pentru care sunt colectate date și informații primare, pe baza căreia se construiesc statistici.
- **Unitatea de raportare** este entitatea care furnizează datele și informațiile primare în cadrul unei cercetări statistice.
- **Unitatea cu personalitate juridică** reprezintă entitatea (întreprinderea, societatea comercială, asociația, instituția bugetară, organizația fără scop patrimonial etc.) care desfășoară o activitate economică, are contabilitate proprie și ia decizii în exercitarea funcției principale.
- **Unitatea fără personalitate juridică** reprezintă o persoană, o gospodărie, o familie, o asociație sau orice altă entitate ce nu dispune de autonomie de decizie în exercitarea funcției principale.

8. Datele în prețuri curente se referă la volumul producției, veniturilor, cheltuielilor sau valoarea produselor, serviciilor etc. exprimate în prețurile anului curent. Valorile din diferite perioade în prețuri curente nu sunt direct comparabile și, în consecință, nu pot fi utilizate la calculul indicilor fără a fi, în prealabil, deflate cu indicii de prețuri corespunzători.

9. Formele de proprietate sunt:

- **proprietate majoritară de stat** - cuprinde capitalul integral de stat, public de interes național și local, și mixt, unde statul deține 50% și peste din capitalul social;

6. Coverage. *The data presented within the Statistical Yearbook characterise the whole national economy, except in cases where specific notes that preface each chapter of the Yearbook indicate otherwise.*

7. Statistical measures used:

*The Yearbook mainly presents **absolute and relative data** (indices, weights, intensity indicators etc.).*

- *The **statistical indicator** is the numerical expression of certain phenomena, processes, activities or economic and social categories, which manifest themselves over time, space and structures.*
- *The **index** is a ratio between values of the same variable recorded in various time or territorial units. The statistical indices used within the Yearbook are:*
 - *the **Laspeyres index** - a weighted arithmetic mean of individual indices of the same variable; the weights used refer to the base period.*
 - *the **Paasche index** - a weighted arithmetic mean of individual indices of the same variable; the weights used refer to the current period.*
- *The **statistical unit** is subject to the survey and bearer of the statistical characteristics observed through the programme.*
- *The **observation unit** is the entity from/for which primary information and data are collected, based on which statistics are compiled.*
- *The **reporting unit** is the entity that supplies primary data and information under a statistical survey.*
- *The **unit with legal personality** is the entity (enterprise, commercial company, association, budgetary institution, non-profit organisation etc.) that carries out an economic activity, which has its own accounting and decision-making autonomy in the exercise of its main function.*
- *The **unit without legal personality** is a natural person, a household, a family, an association or any other entity that does not have decision-making autonomy in the exercise of its main function.*

8. The data expressed in current prices refer to the volume of production, income or expenses or to the value of products, services etc., expressed in the current-year prices. The values expressed in current prices corresponding to various periods are not directly comparable and, as a consequence, they cannot be used for the calculation of indices without being previously deflated with the corresponding price indices.

9. Types of ownership:

- **majority state ownership** - comprises the fully state-owned capital, the public capital of national and local interest, and the mixed capital (where the state owns 50% or more of the share capital);

- **proprietate majoritar privată** - cuprinde capitalul integral privat, mixt, în care peste 50% din capitalul social este privat, capital integral străin, cooperatist și obștesc. Tot aici sunt cuprinse și activitățile desfășurate de către persoanele fizice și/sau gospodăriile populației.

10. Clasificări și nomenclatoare. Sunt principalele instrumente care fac posibilă structurarea după criterii obiective și corecte a unităților statistice, a proceselor și fenomenelor observate. Clasificările utilizate în Anuar, potrivit diferitelor scopuri sau diferitelor domenii de activitate, sunt:

- **Clasificarea Activităților din Economia Națională (CAEN)** reprezintă un sistem coordonat și coerent de grupare, după criterii științifice de omogenitate, a datelor referitoare la unitățile statistice.
- În Anuar este utilizată versiunea actualizată a CAEN, respectiv **CAEN Rev. 2**, implementată prin Ordinul nr. 337/2007 al Președintelui Institutului Național de Statistică, publicat în Monitorul Oficial nr. 293/2007 și revizuit în Monitorul Oficial nr. 403/2008. CAEN Rev. 2 respectă standardele europene, fiind total armonizată cu Nomenclatorul Activităților din Comunitatea Europeană NACE Rev.2.

Structura CAEN Rev.2 este următoarea:

- Secțiuni - codificate printr-o literă;
- Diviziuni - codificate prin două cifre;
- Grupe - codificate prin trei cifre;
- Clase - codificate prin patru cifre.

Pentru interpretarea corectă a structurii datelor potrivit CAEN Rev. 2, în Anexa nr. 1 a Notei Metodologice generale se prezintă clasificarea la nivelul secțiunilor și diviziunilor.

- **Gruparea după mărime a întreprinderilor;**
- **Clasificarea produselor asociate activităților utilizată de Uniunea Europeană - CPA;**
- **Clasificarea produselor și serviciilor asociate activităților - CPSA 2015**, în conformitate cu Ordinul Președintelui Institutului Național de Statistică nr. 236 din data de 11.V.2015, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 395 bis, în data de 05.VI.2015.

CPSA 2015 reprezintă o detaliere a CAEN Rev. 2, prin ordonarea după principiul omogenității a tuturor familiilor de produse și servicii pe niveluri ierarhice succesive.

CPSA 2015 asigură informații pentru:

- satisfacerea cerințelor de agregare și detaliere a datelor referitoare la producția de bunuri și servicii;
- identificarea sistematizată a produselor și serviciilor din economia națională;
- compararea și interpretarea unitară a datelor statistice.

- **majority private ownership** - comprises the fully privately-owned capital, the mixed capital (where over 50% of the share capital is private), the fully foreign-owned capital, the co-operative capital and the community capital. The activities carried out by natural persons and/or households are also included here.

10. Classifications and nomenclatures. These are the main tools that enable the structuring of the statistical units and of the observed processes and phenomena in accordance with objective and accurate criteria. The classifications used within the Yearbook, according to various purposes or sectors of activity, are:

- The **Classification of Activities of the National Economy (CANE)** is a co-ordinated and coherent system for grouping the data referring to statistical units according to scientific criteria related to homogeneity.
- The Yearbook uses the updated version of CANE, namely **CANE Rev. 2**, implemented by Order No 337/2007 of the President of the National Institute of Statistics, published in Official Journal No 293/2007 and, in its revised version, in Official Journal No 403/2008. CANE Rev. 2 follows the European standards, in full compliance with the Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2).

The CANE Rev. 2 structure is as follows:

- Sections - identified by one-letter codes;
- Divisions - identified by two-digit codes;
- Groups - identified by three-digit codes;
- Classes - identified by four-digit codes.

For an accurate interpretation of the data structure according to CANE Rev. 2, Annex 1 to the general methodological note includes the classification at section and division level.

- **The grouping of enterprises by size;**
- **The Classification of Products associated to Activities used by the European Union - CPA;**
- **The Classification of Products and Services associated to Activities (CPSA 2015)**, adopted by Order No 236 of 11.V.2015 of the President of the National Institute of Statistics, published in the Official Journal of Romania Part I No 395 bis of 05.VI.2015.

CPSA 2015 is a detailed version of CANE Rev. 2 and structures all the families of products and services on successive hierarchical levels, in accordance with the homogeneity principle.

CPSA 2015 provides information for:

- meeting the aggregation and level of detail requirements for the data on the production of goods and services;
- systematically identifying the products and services in the national economy;
- comparing and interpreting statistical data in an integrated manner.

CPSA 2015 este total armonizată cu Clasificarea produselor asociate activităților (CPA Vers. 2.1) utilizată în cadrul UE.

- **PRODROM - Nomenclatorul de produse și servicii industriale** elaborat de Institutul Național de Statistică (INS) și utilizat pentru cercetări statistice privind producția industrială. Nomenclatorul PRODROM este total armonizat cu lista PRODCOM utilizată în cadrul Uniunii Europene. Legătura CAEN Rev. 2 cu PRODROM este asigurată la nivel de patru cifre (clasă), întrucât pozițiile din cadrul nomenclatorului PRODROM sunt rezultatul detalierii subclaselor elementare CPSA 2015.

11. Definirea activităților. În practică, majoritatea unităților de producție efectuează activități cu caracter mixt, respectiv activitate principală, activități secundare și activități auxiliare. Identificarea activității secundare este necesară pentru a încadra o unitate într-o anumită poziție din CAEN Rev. 2.

- **Activitatea principală**, în sensul clasificării, este identificată prin metoda ordinii descrescătoare (de sus în jos). Ea reprezintă acea activitate care contribuie în cea mai mare măsură la valoarea adăugată totală a unității luate în considerare.
- **Activitatea secundară** este orice altă activitate din cadrul unității producătoare de bunuri sau servicii.
- **Activitatea auxiliară** este o activitate conexă, indispensabilă funcționării unei entități, precum: contabilitate, transport, depozitare, achiziționare, promovare, întreținere și reparație etc.

12. Împărțirea teritorială. Din punct de vedere al structurii teritoriale, datele din Anuar sunt prezentate la nivel național (pe întreaga țară), precum și pe diferite unități teritoriale, în funcție de specificul indicatorilor. Unitățile teritoriale, după statutul lor, sunt administrative (comună, oraș, oraș-municipiu, județ) și non-administrative (macroregiune și regiune de dezvoltare).

Până în anul 1998, prin lucrările și publicațiile statistice, s-au prelucrat și diseminat, de regulă, doar date la nivel de județ, municipii, orașe și comune. Începând din anul 1998, în structura teritorială și, ca urmare, în publicațiile statistice, au fost prezentate date și la nivelul regiunilor de dezvoltare.

Începând cu ediția 2008, potrivit Legii nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, în structura teritorială sunt prezentate date și la nivelul macroregiunilor.

Acestea sunt constituite conform Legii privind stabilirea nomenclatorului unităților teritoriale statistice din România și cerințelor Regulamentului CE nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind stabilirea unui Nomenclator al Unităților Teritoriale de Statistică - NUTS, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 154/2003.

CPSA 2015 fully complies with the Classification of Products associated to Activities (CPA Version 2.1) used in the EU.

- **PRODROM - the Nomenclature of industrial products and services**, drawn up by the National Institute of Statistics (NIS) and used for statistical surveys on industrial production. The PRODROM nomenclature fully complies with the PRODCOM list used in the EU. The relation between CAEN Rev. 2 and PRODROM is ensured at a four-digit level (class level), since the PRODROM positions result from breaking down the elementary subclasses of CPSA 2015.

11. The definition of activities. In practice, most production units carry out activities of a mixed nature, namely a main activity, secondary and ancillary activities. The identification of the secondary activity is necessary in order to place a unit under a certain heading of CAEN Rev. 2.

- **The main activity**, for the purpose of this classification, is identified through the top-down method. It is the activity that contributes the most to the total value added of the unit concerned.
- **The secondary activity** is any other activity carried out within the unit that produces goods or services.
- **The ancillary activity** is an auxiliary activity, indispensable for the functioning of an entity, such as: bookkeeping, transport, storage, purchase, promotion, maintenance and repair etc.

12. Territorial breakdown. From a territorial structure standpoint, the data included in the Yearbook are presented at national level (for the whole country), as well as by various territorial units, depending on the specific nature of the indicators. According to their status, territorial units are either administrative (commune, town, town-municipality, county) or non-administrative (macroregion and development region).

Until 1998, in the statistical works and publications, only data at county, municipality, town and commune level were, as a rule, processed and disseminated. Since 1998, according to the territorial structure, the statistical publications have also included data at development region level.

Starting with the 2008 edition, in accordance with Law No 315/2004 on regional development in Romania, the territorial structure also presents data at macroregional level.

They are set up according to the Law on the establishment of a nomenclature of statistical territorial units in Romania and to the requirements of Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS), published in the Official Journal of the European Union No L 154/2003.

CLASIFICAREA ACTIVITĂȚILOR DIN ECONOMIA NAȚIONALĂ CAEN Rev. 2

(aprobată prin Ordinul nr. 337/20.IV.2007 privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională - CAEN, publicat în M.O. nr. 293/03.V.2007 și revizuit în M.O. nr. 403/29.V.2008)

THE CLASSIFICATION OF ACTIVITIES OF THE NATIONAL ECONOMY CANE Rev. 2

(approved by Order No 337/20.IV.2007 on the updating of the Classification of Activities of the National Economy - CANE, published in Official Journal No 293/03.V.2007 and, in its revised version, in Official Journal No 403/29.V.2008)

Secțiune Section	Diviziune Division	Denumire	Description
A		AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHING
	01	Agricultură, vânătoare și servicii anexe	Crop and animal production, hunting and related service activities
	02	Silvicultură și exploatare forestieră	Forestry and logging
	03	Pescuitul și acvacultură	Fishing and aquaculture
B		INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	MINING AND QUARRYING
	05	Extracția cărbunelui superior și inferior	Mining of coal and lignite
	06	Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	Extraction of crude petroleum and natural gas
	07	Extracția minereurilor metalifere	Mining of metal ores
	08	Alte activități extractive	Other mining and quarrying
	09	Activități de servicii anexe extracției	Mining support service activities
C		INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	MANUFACTURING
	10	Industria alimentară	Manufacture of food products
	11	Fabricarea băuturilor	Manufacture of beverages
	12	Fabricarea produselor din tutun	Manufacture of tobacco products
	13	Fabricarea produselor textile	Manufacture of textiles
	14	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	Manufacture of wearing apparel
	15	Tabăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear; dressing and dyeing of fur
	16	Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
	17	Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	Manufacture of paper and paper products
	18	Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	Printing and reproduction of recorded media
	19	Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	Manufacture of coke and refined petroleum products
	20	Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	Manufacture of chemicals and chemical products
	21	Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
	22	Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	Manufacture of rubber and plastic products
	23	Fabricarea altor produse din minerale nemetale	Manufacture of other non-metallic mineral products
	24	Industria metalurgică	Manufacture of basic metals
	25	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
	26	Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	Manufacture of computer, electronic and optical products
	27	Fabricarea echipamentelor electrice	Manufacture of electrical equipment
	28	Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
	29	Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
	30	Fabricarea altor mijloace de transport	Manufacture of other transport equipment
	31	Fabricarea de mobilă	Manufacture of furniture
	32	Alte activități industriale n.c.a.	Other manufacturing n.e.c.
	33	Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	Repair, maintenance and installation of machinery and equipment
D		PRODUȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR CONDITIONING SUPPLY
	35	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	Electricity, gas, steam and air conditioning supply

Secțiune <i>Section</i>	Diviziune <i>Division</i>	Denumire	Description
E		DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIATION ACTIVITIES
	36	Captarea, tratarea și distribuția apei	Water collection, treatment and supply
	37	Colectarea și epurarea apelor uzate	Sewerage
	38	Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
	39	Activități și servicii de decontaminare	Remediation activities and other waste management services
F		CONSTRUCȚII	CONSTRUCTION
	41	Construcții de clădiri	Construction of buildings
	42	Lucrări de geniu civil	Civil engineering
	43	Lucrări speciale de construcții	Specialised construction activities
G		COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI A MOTOCICLETELOR	WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES
	45	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	Wholesale and retail trade and maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles
	46	Comerț cu ridicata, cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
	47	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
H		TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	TRANSPORTATION AND STORAGE
	49	Transporturi terestre și transporturi prin conducte	Land transport and transport via pipelines
	50	Transporturi pe apă	Water transport
	51	Transporturi aeriene	Air transport
	52	Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	Warehousing and support activities for transportation
	53	Activități de poștă și de curier	Postal and courier activities
I		HOTELURI ȘI RESTAURANTE	HOTELS AND RESTAURANTS
	55	Hoteluri și alte facilități de cazare	Hotels and other accommodation
	56	Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	Restaurants and other food service activities
J		INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	INFORMATION AND COMMUNICATION
	58	Activități de editare	Publishing activities
	59	Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	Motion picture, video and television programme production; sound recording and music publishing activities
	60	Activități de difuzare și transmitere de programe	Programming and broadcasting activities
	61	Telecomunicații	Telecommunications
	62	Activități de servicii în tehnologia informației	Computer programming, consultancy and related activities
	63	Activități de servicii informatice	Information service activities
K		INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	FINANCIAL INTERMEDIATION AND INSURANCE
	64	Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	Financial intermediation, except insurance and pension funding
	65	Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)	Insurance, reinsurance and pension funding (except compulsory social security)
	66	Activități auxiliare intermedierilor financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	Activities auxiliary to financial intermediation, insurance activities and pension funding
L		TRANZACȚII IMOBILIARE	REAL-ESTATE ACTIVITIES
	68	Tranzacții imobiliare	Real-estate activities
M		ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	PROFESSIONAL, SCIENTIFIC AND TECHNICAL ACTIVITIES
	69	Activități juridice și de contabilitate	Legal and accounting activities

Secțiune Section	Diviziune Division	Denumire	Description
	70	Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	Activities of head offices; management consultancy activities
	71	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	Architectural and engineering activities; technical testing and analysis
	72	Cercetare-dezvoltare	Scientific research and development
	73	Publicitate și activități de studiere a pieței	Advertising and market research
	74	Alte activități profesionale, științifice și tehnice	Other professional, scientific and technical activities
	75	Activități veterinare	Veterinary activities
N		ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	ADMINISTRATIVE AND SUPPORT SERVICE ACTIVITIES
	77	Activități de închiriere și leasing	Rental and leasing activities
	78	Activități de servicii privind forța de muncă	Employment activities
	79	Activități ale agențiilor turistice și ale tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	Travel agency, tour operator and other reservation service and related activities
	80	Activități de investigații și protecție	Security and investigation activities
	81	Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	Services to buildings and landscape activities
	82	Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	Office administrative, office support and other business support activities
O		ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	PUBLIC ADMINISTRATION AND DEFENCE; COMPULSORY SOCIAL SECURITY
	84	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	Public administration and defence; compulsory social security
P		ÎNVĂȚĂMÂNT	EDUCATION
	85	Învățământ	Education
Q		SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	HUMAN HEALTH AND SOCIAL WORK ACTIVITIES
	86	Activități referitoare la sănătatea umană	Human health activities
	87	Servicii combinate de îngrijire medicală și asistență socială, cu cazare	Residential care activities
	88	Activități de asistență socială, fără cazare	Social work activities without accommodation
R		ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	ARTS, ENTERTAINMENT AND RECREATION
	90	Activități de creație și interpretare artistică	Creative, arts and entertainment activities
	91	Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale	Libraries, archives, museums and other cultural activities
	92	Activități de jocuri de noroc și pariuri	Gambling and betting activities
	93	Activități sportive, recreative și distractive	Sports activities and amusement and recreation activities
S		ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	OTHER SERVICE ACTIVITIES
	94	Activități asociative diverse	Activities of membership organisations
	95	Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	Repair of computers and personal and household goods
	96	Alte activități de servicii	Other personal service activities
T		ACTIVITĂȚI ALE GOSPODĂRIILOR PRIVATE ÎN CALITATE DE ANGAJATOR DE PERSONAL CASNIC; ACTIVITĂȚI ALE GOSPODĂRIILOR PRIVATE DE PRODUCERE DE BUNURI ȘI SERVICII DESTINATE CONSUMULUI PROPRIU	ACTIVITIES OF HOUSEHOLDS AS EMPLOYERS; UNDIFFERENTIATED GOODS- AND SERVICES-PRODUCING ACTIVITIES OF HOUSEHOLDS FOR OWN USE
	97	Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic	Activities of households as employers of domestic personnel
	98	Activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	Undifferentiated goods- and services-producing activities of private households for own use
U		ACTIVITĂȚI ALE ORGANIZAȚIILOR ȘI ORGANISMELOR EXTRATERITORIALE	ACTIVITIES OF EXTRATERRITORIAL ORGANISATIONS AND BODIES
	99	Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	Activities of extraterritorial organisations and bodies

GRUPAREA JUDETELOR, PE MACROREGIUNI ȘI REGIUNI DE DEZVOLTARE
COUNTIES' GROUPING, BY MACROREGION AND DEVELOPMENT REGION

Macroregiunea <i>Macroregion</i>	Regiunea de dezvoltare <i>Development region</i>	Județul <i>County</i>
MACROREGIUNEA UNU <i>MACROREGION ONE</i>	Nord - Vest <i>North - West</i>	Bihor Bistrița-Năsăud Cluj Maramureș Satu Mare Sălaj
	Centru <i>Centre</i>	Alba Brașov Covasna Harghita Mureș Sibiu
MACROREGIUNEA DOI <i>MACROREGION TWO</i>	Nord - Est <i>North - East</i>	Bacău Botoșani Iași Neamț Suceava Vaslui
	Sud - Est <i>South - East</i>	Brăila Buzău Constanța Galați Tulcea Vrancea
MACROREGIUNEA TREI <i>MACROREGION THREE</i>	Sud - Muntenia <i>South - Muntenia</i>	Argeș Călărași Dâmbovița Giurgiu Ialomița Prahova Teleorman
	București - Ilfov <i>Bucharest - Ilfov</i>	Ilfov Municipiul București <i>Bucharest Municipality</i>
MACROREGIUNEA PATRU <i>MACROREGION FOUR</i>	Sud - Vest Oltenia <i>South - West Oltenia</i>	Dolj Gorj Mehedinți Olt Vâlcea
	Vest <i>West</i>	Arad Caraș-Severin Hunedoara Timiș

Notă: Datele statistice în profil teritorial sunt prezentate pe județe, conform Decretului-Lege nr. 2/1968 cu modificările ulterioare, iar județele au fost grupate pe **regiuni de dezvoltare**.

Prin rectificarea apărută în Legea nr. 315/28.VI.2004 privind dezvoltarea regională în România, au fost redenumite trei regiuni, după cum urmează:

- Regiunea de dezvoltare **Sud** este redenumită **Sud - Muntenia**;
- Regiunea de dezvoltare **Sud - Vest** este redenumită **Sud - Vest Oltenia**;
- Regiunea de dezvoltare **București** este redenumită **București - Ilfov**.

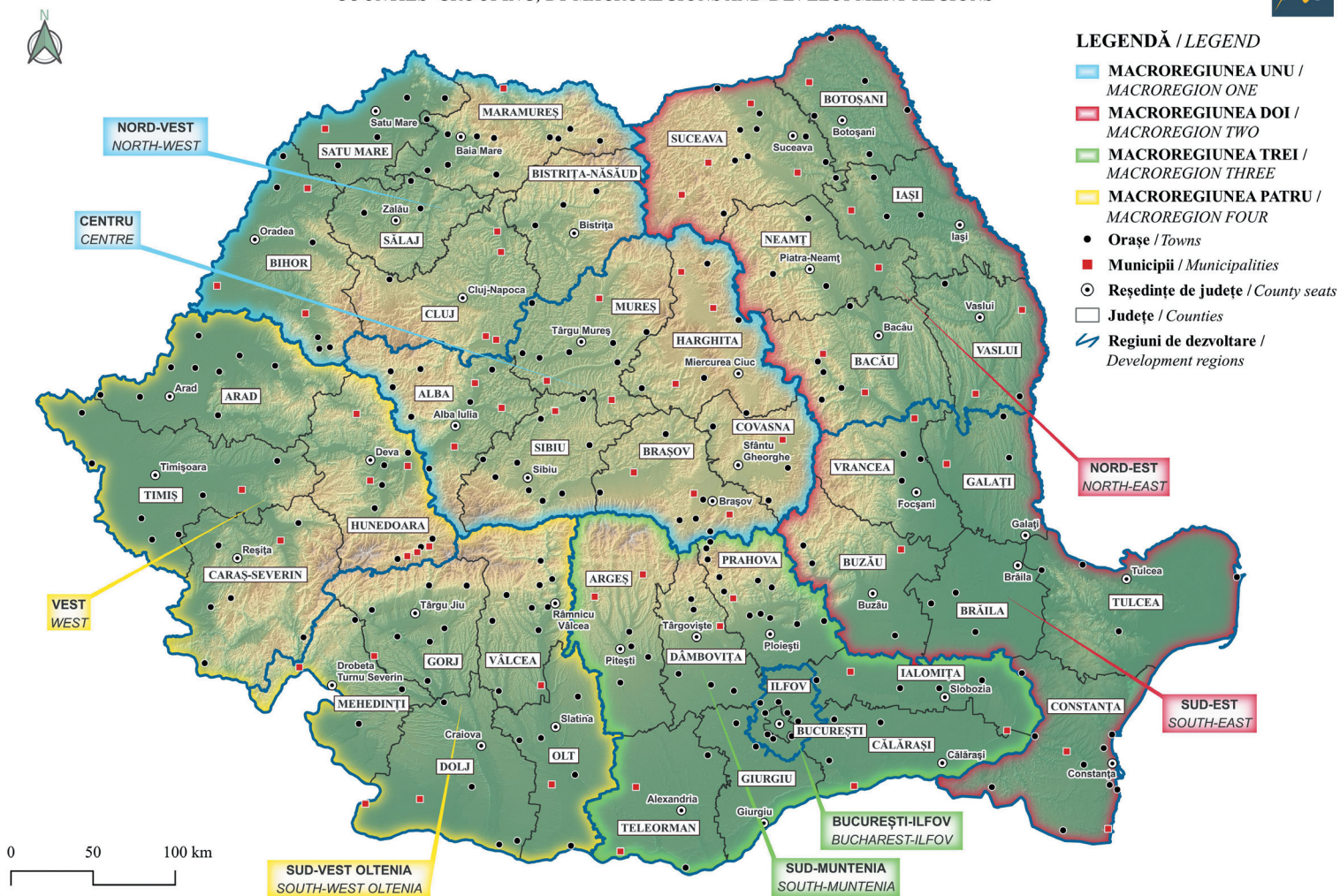
S-au constituit **patru macroregiuni**, conform Legii privind stabilirea nomenclatorului unităților teritoriale statistice din România și cerințelor Regulamentului CE nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind stabilirea unui Nomenclator al Unităților Teritoriale de Statistică - NUTS, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 154/2003.

Note: The statistical data at territorial level are presented by county, according to Decree-Law No 2/1968, as subsequently amended, and the counties were grouped by **development region**.

Through the amendment introduced by Law No 315/28.VI.2004 on regional development in Romania, three regions were renamed as follows:

- The **South** development region is renamed **South - Muntenia**;
- The **South - West** development region is renamed **South - West Oltenia**;
- The **Bucharest** development region is renamed **Bucharest - Ilfov**.

Four macroregions were set up, according to the Law on the establishment of a nomenclature of statistical territorial units in Romania and to the requirements of Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS), published in the Official Journal of the European Union No L 154/2003.

PRESCURTĂRI FOLOSITE PENTRU UNITĂȚILE DE MĂSURĂ
ABBREVIATIONS USED FOR UNITS OF MEASUREMENT

U.M. <i>M.U.</i>	= unitate de măsură <i>= measurement unit</i>	CP <i>HP</i>	= cal putere <i>= horsepower</i>
mm	= milimetru <i>= millimetre</i>	kcal	= kilocalorie <i>= kilocalorie</i>
m	= metru <i>= metre</i>	"	= secundă <i>= second</i>
m²	= metru pătrat <i>= square metre</i>	'	= minut <i>= minute</i>
m³	= metru cub <i>= cubic metre</i>	h	= oră <i>= hour</i>
ha (10000 m²)	= hectar <i>= hectare</i>	°	= grad <i>= degree</i>
km	= kilometru <i>= kilometre</i>	°C	= grade Celsius <i>= degrees Celsius</i>
km²	= kilometru pătrat <i>= square kilometre</i>	nr. <i>No</i>	= număr <i>= number</i>
g	= gram <i>= gram</i>	%	= procent <i>= percentage</i>
kg	= kilogram <i>= kilogram</i>	‰	= promilă <i>= per mille</i>
t	= tonă <i>= tonne</i>	mii <i>thou</i>	= mii <i>= thousands</i>
tdw	= tonă deadweight <i>= tonne deadweight</i>	mil. <i>mill.</i>	= milion <i>= million</i>
l	= litru <i>= litre</i>	mild. <i>bn</i>	= miliard <i>= billion</i>
hl	= hectolitru <i>= hectolitre</i>	echiv. <i>equiv.</i>	= echivalent <i>= equivalent</i>
W	= watt <i>= watt</i>	buc. <i>pcs.</i>	= bucată <i>= pieces</i>
kW	= kilowatt <i>= kilowatt</i>	n.c.a. <i>n.e.c.</i>	= neclasificate altundeva <i>= not elsewhere classified</i>
kWh	= kilowatt-oră <i>= kilowatt-hour</i>		

SIMBOLURI FOLOSITE
SYMBOLS USED

- = nu este cazul <i>= data not applicable</i>	G = grafic <i>= graph</i>
... = lipsă date <i>= data not available</i>	*) = date mai mici decât 0,5 <i>= magnitude of less than 0.5</i>
~ = date neînsumabile <i>= non-totalised data</i>	**) = date mai mici decât 0,05 <i>= magnitude of less than 0.05</i>
c = date confidențiale <i>= confidential data</i>	***) = date mai mici decât 0,005 <i>= magnitude of less than 0.005</i>

= tabele ce apar numai pe CD-ROM
= tables that are included only on the CD-ROM

**GEOGRAFIE, METEOROLOGIE
ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR**

***GEOGRAPHY, METEOROLOGY
AND ENVIRONMENT***

1

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetarea statistică privind cheltuielile pentru protecția mediului, completată de operatorii economici și unitățile administrației publice.

Surse administrative:

- Institutul de Geografie;
- Inspectoratul General al Poliției de Frontieră din cadrul Ministerului Afacerilor Interne;
- Administrația Națională de Meteorologie;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Ministerul Finanțelor;
- Agenția Națională pentru Protecția Mediului;
- Regia Națională a Pădurilor - ROMSILVA;
- Administrația Națională „Apele Române”;
- Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

GEOGRAFIE ȘI ORGANIZARE ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ

Prezentare

România este situată în centrul geografic al Europei (sud-estul Europei Centrale), la nord de Peninsula Balcanică, la jumătatea distanței dintre Coasta Atlanticului și Munții Ural, în interiorul și exteriorul arcului Munților Carpați, pe cursul inferior al Dunării (1075 km) și cu ieșire la Marea Neagră.

De altfel, paralela 45°N cu meridianul 25°E se intersectează în apropiere de centrul geometric al țării, la 100 km N-V de capitala țării, București.

Ieșirea la mare înlesnește legăturile cu țările din bazinul Mării Negre, bazinul Mării Mediterane și, prin intermediul acesteia, cu restul lumii.

Litoralul românesc al Mării Negre se desfășoară pe 245 km, între gârla Musura (granița cu Ucraina) și localitatea Vama Veche (granița cu Bulgaria).

Relieful României se compune din trei trepte majore: cea înaltă, a Munților Carpați (cel mai înalt vârf Moldoveanu 2544 m), cea medie, care corespunde Subcarpaților, dealurilor și podișurilor, și cea joasă, a câmpiilor, luncilor și Deltei Dunării. Delta Dunării, cea mai tânără unitate de relief, în continuă formare, are altitudinea medie de 0,52 m.

Caracteristicile principale ale unităților de relief sunt proporționalitatea (31% munți, 36% dealuri și podișuri, 33% câmpii și lunci) și dispunerea concentrică a treptelor majore ale reliefului.

Clima României este temperat-continentală de tranziție, cu influențe oceanice dinspre vest, mediteraneene dinspre sud-vest și continental-excesive din est. Temperatura medie multianuală este diferențiată latitudinal, respectiv 8°C în nord și peste 11°C în sud, și altitudinal, cu valori de -2,5°C în etajul montan (Vârful Omu - masivul Bucegi) și 11,6°C în câmpie (orașul Zimnicea - județul Teleorman).

Precipitațiile anuale scad în intensitate de la vest la est, respectiv de la peste 600 mm la mai puțin de 500 mm în Câmpia Română de Est, sub 450 mm în Dobrogea și circa 350 mm pe litoral, pentru ca în regiunile muntoase să ajungă la 1000-1500 mm.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- The statistical survey on environmental protection expenditure, filled in by economic operators and public administration units.

Administrative sources:

- The Institute of Geography;
- The Inspectorate-General of the Border Police within the Ministry of Internal Affairs;
- The National Meteorological Administration;
- The Ministry of Environment, Waters and Forests;
- The Ministry of Finance;
- The National Environment Protection Agency;
- The National Company of Forests - ROMSILVA;
- The National Administration “Romanian Waters”;
- The National Agency for Cadastre and Land Registration.

GEOGRAPHY AND ADMINISTRATIVE-TERRITORIAL ORGANISATION

Description

Romania is situated in the geographical centre of Europe (the south-east of Central Europe), to the north of the Balkan Peninsula, at half the distance between the Atlantic Coast and the Urals, inside and outside the Carpathian Arch, on the lower course of the Danube (1075 km), and borders the Black Sea.

In fact, the 45°N parallel and the 25°E meridian intersect near the geometrical centre of the country, 100 km N-W of the country capital, Bucharest.

The fact that it borders the sea enables connections with the countries in the Black Sea basin, in the Mediterranean Sea basin and, by means of this, with the rest of the world.

The Romanian coastline of the Black Sea stretches over 245 km, between the Musura stream (on the border with Ukraine) and the Vama Veche locality (on the border with Bulgaria).

Romania's landscape consists of three major levels: the highest one, in the Carpathians (the highest peak, Moldoveanu, 2544 m), the middle one, which corresponds to the Sub-Carpathians, to the hills and to the plateaus, and the lowest one, in the plains, the river meadows and the Danube Delta. The Danube Delta, the youngest landscape unit, in constant formation, has an average altitude of 0.52 m.

The main features of the landscape units are proportionality (31% mountains, 36% hills and plateaus, 33% plains and river meadows) and the concentric display of the major landscape levels.

Romania's climate is transitional temperate continental, with oceanic influences from the west, Mediterranean from the south-west and excessive continental from the east. The average multi-annual temperature varies according to latitude, 8°C in the north and over 11°C in the south, and according to altitude, with values of -2.5°C in the mountains (the Omu peak - the Bucegi massif) and 11.6°C on the plains (the Zimnicea town - the Teleorman county).

The yearly precipitation decreases in intensity from west to east, from over 600 mm to less than 500 mm in the East Romanian Plain, below 450 mm in Dobrogea and about 350 mm on the coastline; in the mountainous areas it reaches 1000-1500 mm.

Apele curgătoare ale României sunt dispuse radial, marea majoritate având izvoarele în Carpați. Principalul colector al acestora este fluviul Dunărea, care străbate țara în partea sudică pe o lungime de 1075 km și se varsă în Marea Neagră.

Lacurile sunt reprezentate prin lacuri naturale (numeroase tipuri genetice) răspândite în toate unitățile majore de relief, de la cele glaciare în etajul alpin (Lacul Mioarelor - Făgăraș la 2282 m) la limanele fluvio-maritime (Lacul Techirghiol la 1,5 m), și prin lacuri antropice, de asemenea în toate unitățile de relief.

Vegetația este condiționată de relief și de elementele pedo-climatice, întâlnindu-se o dispunere etajată a acesteia. Regiunile montane sunt acoperite de păduri de conifere (îndeosebi molid), păduri de amestec (fag, brad și molid) și păduri de fag. Pe culmile mai înalte se află pajști alpine și tufărișuri de jneapăn, ienupăr, afin, merișor și altele.

În regiunile de deal și de podiș se întâlnesc păduri de foioase în care predomină fagul, gorunul sau stejarul; pe dealurile joase și câmpiile înalte, adesea, principalele specii care alcătuiesc pădurile sunt cerul și gârnița.

Vegetația de stepă și de silvostepă, care ocupa ariile cu deficit de umiditate din Podișul Dobrogei, Câmpia Română, Podișul Moldovei, Câmpia Banatului și Crișanei, a fost, în cea mai mare parte, înlocuită prin culturi agricole.

Fauna României este grupată pe areale diferențiate în funcție de biotopul fiecărei specii. În etajul alpin apar elemente relict precum capra neagră și vulturul de munte. În pădurile carpatine trăiesc diferite mamifere: urs, cerb, râs, lup, mistreț, câprior, veverită și un număr mare de specii de păsări. În câteva regiuni muntoase se mai păstrează cocoșul de munte și cocoșul de mesteacăn; în regiunile de deal și câmpie sunt răspândite: iepurele, cârțița, ariciul, diferite păsări, șopârle, batracieni etc.; pentru zonele de stepă sunt caracteristice rozătoarele (popândăul și hârciogul). Fauna acvatică este reprezentată îndeosebi prin păstrăv în apele de munte (lostrița, mai răspândită în trecut, a devenit destul de rară); clean și mreană în regiunile de deal; crap, biban, știucă, somn, caras în cele de câmpie și Delta Dunării; în apele marine teritoriale și pe Dunărea inferioară se întâlnesc și specii de sturioni.

Resursele minerale utile ale României sunt variate. Printre principalele resurse minerale pot fi menționate: petrolul, cu vechi tradiții de exploatare; gazele naturale; cărbunii, în special huila cocsificabilă, cărbunele brun și lignitul; minereuri feroase și neferoase, zăcămintele de aur, argint și de bauxită; rezerve mari de sare, precum și o serie de resurse nemetalifere. O categorie aparte a bogățiilor de subsol o constituie cele peste 2000 de izvoare de ape minerale, cu valențe pentru consum și tratamente medicale.

Începând cu ediția 2016 a Anuarului Statistic, suprafața României, a județelor și unităților administrativ-teritoriale a fost actualizată de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, pe baza Planului Topografic de Referință al României în format digital (TopRo5), corespunzător scării 1:5.000, în conformitate cu prevederile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, cu modificările și completările ulterioare.

*The Romanian **rivers** are radially displayed; most of them have springs in the Carpathians. Their main collector is the Danube river, which crosses the country in the south over a length of 1075 km and flows into the Black Sea.*

*The **lakes** are represented by natural lakes (numerous genetic types), which are spread in all major landscape units, from the glacial ones at alpine level (the Mioarelor lake - Făgăraș, 2282 m) to the river-maritime banks (the Techirghiol lake at 1.5 m), and by anthropic lakes, also in all landscape units.*

*The **vegetation** is determined by the topography and by pedoclimatic elements; it varies according to the landscape level. The mountainous regions are covered by coniferous forests (especially spruce fir), mixed forests (beech, fir tree, spruce fir) and beech forests. The higher peaks are covered by alpine meadows and bushes of dwarf pine, juniper tree, bilberries, cranberries etc.*

*In the hill and plateau regions there are deciduous forests, where the beech, the common oak and the durmast oak prevail; the main forest species on low hills and high plains are often *Quercus cerris* and *Quercus frainetto*.*

The steppe and silvosteppe vegetation, which covered the low-humidity areas on the Dobrogea Plateau, the Romanian Plain, the Moldova Plateau, the Banat and Crișana Plain, has mostly been replaced by agricultural crops.

***Romania's fauna** is grouped by different areas according to the biotope of each species. Relict elements such as the chamois and the mountain vulture live in the alpine area. Various mammals live in the Carpathian forests: the bear, the buck, the lynx, the wolf, the wild boar, the roebuck, the squirrel and numerous species of birds. In a few mountainous areas the capercaillie and the black grouse can still be found. In the hills and on the plains there are hares, moles, hedgehogs, various birds, lizards, batrachia etc.; rodents such as the European ground squirrel and the hamster are characteristic of the steppe areas. The water fauna is represented especially by trout in the mountain waters (huchen, which was more widely spread in the past, has become quite rare); the chub and the barbel in the hill regions; the carp, the perch, the pike, the sheatfish and the Prussian carp in the plain areas and the Danube Delta; in the marine territorial waters and on the lower Danube sturgeon species are also found.*

*Romania's **useful mineral resources** are varied. Among the main useful mineral resources mention can be made of: crude oil, with an ancient exploitation tradition; natural gas; coal, especially coking hard coal, brown coal and lignite; ferrous and non-ferrous ores, gold, silver and bauxite deposits; vast reserves of salt, as well as a series of non-metalliferous resources. A special category of subsoil resources is made up of over 2000 mineral water springs, which can be drunk or used for medical treatment.*

***Starting with the 2016 edition of the Statistical Yearbook**, the area of Romania, of counties and administrative-territorial units was updated by the National Agency for Cadastre and Land Registration, based on the Reference Topographic Plan of Romania in a digital format (TopRo5), on a scale of 1:5000, in accordance with Law No 7/1996 on cadastre and land registration, as subsequently amended.*

Teritoriul României este împărțit din punct de vedere administrativ în: sate, comune, orașe, municipii și județe.

Satul este cea mai mică unitate teritorială, având caracteristicile așezărilor de tip rural.

Comuna este unitatea administrativ-teritorială care cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, fiind alcătuită din unul sau mai multe sate (din care unul este reședință de comună).

Orașul reprezintă o concentrare umană cu o funcție administrativă și un mod de viață specific ariilor urbane și o structură profesională a populației în care predomină cea ocupată în ramurile neagricole.

Municipiul este un oraș cu un rol economic, social, politic și cultural însemnat, având, de regulă, funcție administrativă.

Județul reprezintă unitatea administrativ-teritorială tradițională în România, alcătuită din orașe și comune, în funcție de condițiile geografice, economice, social-politice și de legăturile culturale și tradiționale ale populației. Teritoriul României este organizat în 42 de județe (inclusiv Municipiul București).

Ca unități teritoriale (non-administrative) au fost create **opt regiuni de dezvoltare**, constituite prin reunirea mai multor județe.

Au fost create **patru macroregiuni**, care nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică; sunt constituite pentru a asigura colectarea, elaborarea și difuzarea statisticilor regionale armonizate la nivelul Uniunii Europene.

Orașele principale: București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Constanța, Galați, Craiova, Brașov, Ploiești, Oradea, Brăila, Bacău, Arad, Pitești, Sibiu.

Porturile principale:

- la Marea Neagră: Constanța, Mangalia;
- la Dunăre: Moldova Nouă, Orșova, Drobeta-Turnu Severin, Calafat, Corabia, Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Cernavodă, Hârșova, Măcin, Brăila, Galați, Tulcea, Sulina.

Aeroporturile principale: București („Henri Coandă” - Otopeni și „Aurel Vlaicu” - Băneasa), Constanța („Mihail Kogălniceanu”), Timișoara („Traian Vuia”), Cluj-Napoca, Iași, Craiova, Arad, Bacău, Baia Mare, Oradea, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Târgu Mureș, Tulcea.

Capitala: Municipiul București (2133306 locuitori - date provizorii - populație rezidentă la **1 iulie 2023**), împărțit în șase sectoare administrative. Prima menționare documentară datează din 20.IX.1459, ca reședință a lui Vlad Țepeș. Capitală a Țării Românești începând din a doua jumătate a secolului al XVII-lea și capitala României, din anul 1862, Municipiul București este cel mai important centru politic, economic și cultural-științific al țării.

Limba oficială: limba română.

Drapelul României este tricolor; culorile sunt așezate vertical în ordinea următoare, începând de la lance: albastru, galben, roșu.

Ziua națională a României: 1 decembrie.

Imnul național al României este „Deșteaptă-te, române”.

Forma de guvernământ a României este republica:

- Republică, în temeiul Constituției adoptate în 1991 și modificate în 2003;

*The **Romanian territory** is divided, from an administrative viewpoint, into: villages, communes, towns, municipalities and counties.*

*The **village** is the smallest territorial unit and has the characteristics of rural settlements.*

*The **commune** is an administrative-territorial unit which comprises the rural population united through a community of interests and traditions, and which includes one or several villages (one of which is the commune seat).*

*The **town** is a concentration of people, with an administrative function and a way of life specific to urban areas, and with a professional structure of the population where those employed in non-agricultural branches are predominant.*

*The **municipality** is a town with an important, economic, social, political and cultural role; it usually has an administrative function.*

*The **county** is the traditional administrative-territorial unit in Romania, made up of towns and communes, depending on the geographic, economic and social-political conditions and the cultural and traditional ties of the population. The Romanian territory is organised into 42 counties (including the Bucharest Municipality).*

***Eight regions of development** were set up as (non-administrative) territorial units by bringing together several counties.*

***Four macro-regions** were created, which are not administrative-territorial units and have no legal personality; they were set up to ensure the collection, compilation and dissemination of harmonised regional statistics at European Union level.*

*The **main cities:** Bucharest, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Constanța, Galați, Craiova, Brașov, Ploiești, Oradea, Brăila, Bacău, Arad, Pitești, Sibiu.*

*The **main harbours:***

- *of the Black Sea: Constanța, Mangalia;*
- *of the Danube: Moldova Nouă, Orșova, Drobeta-Turnu Severin, Calafat, Corabia, Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Cernavodă, Hârșova, Măcin, Brăila, Galați, Tulcea, Sulina.*

*The **main airports:** Bucharest, (“Henri Coandă” - Otopeni and “Aurel Vlaicu” - Băneasa), Constanța (“Mihail Kogălniceanu”), Timișoara (“Traian Vuia”), Cluj-Napoca, Iași, Craiova, Arad, Bacău, Baia Mare, Oradea, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Târgu Mureș, Tulcea.*

*The **capital: the Bucharest Municipality** (2133306 inhabitants - provisional data - the usually resident population on **July 1st 2023** was used), divided into six administrative sectors. The first documentary mention was on 20.IX.1459, as the seat of Vlad the Impaler. Capital of Wallachia since the second half of the 17th century and capital of Romania since 1862, the Bucharest Municipality is the most important political, economic and cultural-scientific centre of the country.*

*The **official language:** Romanian.*

*The **flag of Romania** is a three-coloured flag; the colours are placed vertically in the following order from the flagpole: blue, yellow, red.*

*The **National Day of Romania:** 1 December.*

*The **national anthem of Romania** is “Wake up, Romanian”.*

*The **form of government in Romania** is the republic:*

- *republic, according to the Constitution adopted in 1991 and amended in 2003;*

- Puterea legislativă este reprezentată de un parlament bicameral (Camera Deputaților și Senatul), iar puterea executivă este exercitată de Guvern, condus de un prim-ministru desemnat de președintele țării;
- Președintele țării este ales în baza rezultatelor alegerilor generale prin scrutin universal pentru un mandat de 5 ani.

Moneda națională: Leu, cu subdiviziunea „ban”.

Cursul monedei naționale este stabilit zilnic pe piața valutară interbancară, moneda de referință fiind euro.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

METEOROLOGIE

Cercetarea proceselor și fenomenelor fizice din atmosfera terestră, care determină starea timpului și clima, are la bază măsurătorile și observațiile meteorologice ce se efectuează permanent sau periodic în diferite puncte de pe suprafața globului terestru și la diferite înălțimi în atmosfera liberă. Programul unitar al măsurătorilor și observațiilor, precum și alte activități meteorologice se asigură prin colaborare internațională, în cadrul Administrației Naționale de Meteorologie, cu Organizația Meteorologică Mondială.

Stația meteorologică reprezintă punctul de pe suprafața terestră unde se efectuează observații și măsurători asupra tuturor elementelor și fenomenelor meteorologice, conform programului stabilit. Majoritatea observațiilor, măsurătorilor și determinărilor meteorologice de la stații se efectuează pe platforma meteorologică situată pe un teren deschis, tipic pentru regiunea respectivă, cu dimensionarea standard de 26 m x 26 m.

Pentru cercetarea proceselor și fenomenelor atmosferice și pentru calculul diferiților parametri meteorologici și climatici, este necesară raportarea observațiilor și măsurătorilor, care se realizează atât în spațiu, cât și în timp.

Programul climatologic reprezintă complexul observațiilor și măsurătorilor meteorologice ce se execută la stații, după timpul solar mediu local, atât la termenele fixe, cât și continuu în 24 de ore. Permanent, la termenele climatologice (1, 7, 13, 19 timp solar mediu local) se efectuează observații și măsurători asupra: presiunii atmosferice, vântului, temperaturii și umezelii aerului, temperaturii suprafeței solului, nebulozității, precipitațiilor, vizibilității orizontale. Continu, în tot cursul zilei și nopții se determină caracteristicile tuturor fenomenelor meteorologice (hidrometeori, litometeori, electrometeori etc.).

Observațiile asupra temperaturii aerului constau în măsurarea temperaturii aerului la termenele stabilite și în determinarea valorilor maxime și minime ale acestora în intervalele de timp dintre aceste termene.

Temperatura aerului se măsoară cu instrumente cu citire directă, psihrometrul cu ventilație artificială, termometrul de maximă cu mercur și termometrul de minimă cu alcool, și cu aparate înregistratoare (termografe). Pentru ca instrumentele cu care se măsoară temperatura și umezeala aerului să nu fie influențate direct de radiația solară, de radiația terestră, de precipitații și de rafalele vântului, ele se instalează în adăpostul meteorologic situat la 2 m înălțime deasupra solului.

- the legislative power is represented by a bicameral Parliament (the Chamber of Deputies and the Senate), and the executive power is carried out by the Government led by a Prime Minister appointed by the country's President;
- the President of the country is elected for a 5-year mandate based on the results of general elections by universal suffrage.

The **national currency:** leu, with “ban” as its subdivision.

The exchange rate is daily set on the interbank currency market, with the reference currency being the euro.

METHODOLOGICAL NOTES

METEOROLOGY

The research on the physical processes and phenomena in the terrestrial atmosphere, which determine the weather and the climate, relies on the meteorological measurements and observations that are permanently or periodically carried out at different points of the terrestrial globe surface and at various altitudes in the free atmosphere. The unitary programme of measurements and observations as well as other meteorological activities are ensured through international co-operation, within the National Meteorological Administration, with the World Meteorological Organisation.

The **meteorological station** is the point on the terrestrial surface where measurements and observations on all meteorological elements and phenomena are carried out in accordance with the programme. Most meteorological observations, measurements and determinations from the stations are performed on a meteorological platform situated on an open land, typical for the region concerned, with a standard dimension of 26 m x 26 m.

In order to conduct research on the atmospheric processes and phenomena and to calculate the various meteorological and climatic parameters, it is necessary to report the observations and measurements carried out both in space and over time.

The **climatic programme** is a set of meteorological observations and measurements performed at stations, according to the local average solar time, both at fixed deadlines and continuously, during 24 hours. Permanently, at the climatic deadlines (1, 7, 13, 19 local average solar time), the observations and measurements are done for: atmospheric pressure, wind, air temperature and humidity, ground surface temperature, cloudiness, precipitation, horizontal visibility. Continuously, during all day and all night, the characteristics of all meteorological phenomena (hydrometeors, lithometeors, electrometeors etc.) are determined.

Air temperature observations consist of air temperature measurements at fixed deadlines and in determining its maximum and minimum values during the intervals between the deadlines.

Air temperature is measured with direct-reading instruments, the psychrometer with artificial ventilation, the maximum mercury thermometer and the minimum alcohol thermometer, and with recording apparatus (thermographs). In order to ensure that the instruments for measuring air temperature and humidity are not directly influenced by solar and terrestrial radiation, by precipitation and by wind gusts, they are placed in the meteorological shelter situated at 2 meters above the ground.

Măsurarea cantităților de apă ce provin din precipitații atmosferice sau care se depun din alți hidrometeori se efectuează cu ajutorul pluviometruului, iar înregistrarea continuă a precipitațiilor (lichide) se face cu pluviograful. Cantitățile de apă se măsoară zilnic la termenele climatologice (1, 7, 13, 19) și se exprimă prin grosimea stratului de apă căzută, în mm ($1\text{mm}=1\text{l}/\text{m}^2$).

MEDIU ÎNCONJURĂTOR

Resursele de apă reprezintă potențialul hidrologic format din apele de suprafață și subterane în regim natural și amenajat, inventariate la începutul anului, din care se asigură alimentarea diverselor folosințe.

Ariile naturale protejate, conform O.U.G. nr. 57/2007, reprezintă zone terestre, acvatice și/sau subterane, cu perimetrul legal stabilit și având un regim special de ocrotire și conservare, în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită, și cuprind:

- **rezervații ale biosferei** - arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor zone de habitat natural și a diversității biologice specifice;
- **parcuri naționale** - arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor eșantioane reprezentative pentru spațiul biogeografic național;
- **parcuri naturale** - arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor ansambluri peisagistice în care interacțiunea activităților umane cu natura de-a lungul timpului a creat o zonă distinctă, cu valoare semnificativă peisagistică și/sau culturală, deseori cu o mare diversitate biologică;
- **rezervații științifice** - arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor habitate naturale terestre și/sau acvatice, cuprinzând elemente reprezentative de interes științific;
- **rezervații naturale** - arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor habitate și specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, hidrologic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic;
- **monumente ale naturii** - arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor elemente naturale cu valoare și semnificație ecologică, științifică, peisagistică deosebite;
- **zone umede de importanță internațională** sunt acele arii naturale protejate al căror scop este asigurarea protecției și conservării siturilor naturale cu diversitate biologică specifică zonelor umede;
- **arii de protecție specială avifaunistică** sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt conservarea, menținerea și, acolo unde este cazul, readucerea într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări și a habitatelor specifice, desemnate pentru protecția speciilor de păsări migratoare sălbatice;
- **situri de importanță comunitară** reprezintă acele arii care, în regiunile biogeografice în care există, contribuie semnificativ la menținerea sau restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale.

The measurement of water quantities coming from atmospheric precipitation or deposited by other hydrometeors is carried out by means of the pluviometer and the continuous recording of precipitation (liquids) is performed with the pluviograph. Water quantities are daily measured at climatic deadlines (1, 7, 13, 19) and they are expressed by the thickness of the fallen water layer, in mm ($1\text{mm}=1\text{l}/\text{m}^2$).

ENVIRONMENT

Water resources represent the hydrological potential consisting of the surface and underground waters, under natural and arranged conditions, inventoried at the beginning of the year, which are used for various purposes.

Natural protected areas, according to Government Emergency Ordinance No 57/2007, are terrestrial, aquatic and/or underground areas, with a legally settled perimeter and with a special protection and preservation regime, where wild plant and animal species, bio-geographic elements and formations or elements and formations of another nature, with special ecological, scientific or cultural value, exist, and include:

- **biosphere reserves** - natural protected areas whose purpose is the protection and preservation of natural habitat areas and of specific biological diversity;
- **national parks** - natural protected areas whose purpose is the protection and preservation of representative samples for the national bio-geographic space;
- **natural parks** - natural protected areas whose purpose is the protection and preservation of landscape areas in which the interaction of human actions with nature over time created a distinct area, with significant landscape and/or cultural value, often with great biological diversity;
- **scientific reserves** - natural protected areas whose purpose is the protection and preservation of terrestrial and/or aquatic natural habitats, that include representative elements of scientific interest;
- **natural reserves** - natural protected areas whose purpose is the protection and preservation of important natural habitats and species from a flora, fauna, forestry, hydrological, geological, speleological, paleontological and pedological point of view;
- **natural monuments** - natural protected areas whose purpose is the protection and preservation of natural elements of special ecological, scientific and landscape significance;
- **wetlands of international importance** are the natural protected areas whose purpose is to ensure the protection and preservation of the natural sites with wetland-specific biological diversity;
- **avifauna special protection areas** are the natural protected areas whose purpose is the preservation, maintenance and, where necessary, rehabilitation to a favourable state of the bird species and specific habitats designated for wild migratory bird species protection;
- **sites of Community interest** are areas which, in the bio-geographical regions where they are located, significantly contribute to the maintenance or restoration to a favourable preservation state of the natural habitats.

Evaluarea calității apelor de suprafață constă în monitorizarea parametrilor biologici hidromorfologici, fizico-chimici, a poluanților prioritari sau a altor poluanți evacuați în cantități importante.

Potrivit Legii nr. 310/2004, anexa 11, se disting 5 clase de calitate, definite astfel:

- **clasa de calitate I - stare foarte bună** - nu există alterări (sau sunt foarte mici) ale valorilor elementelor fizico-chimice și hidromorfologice de calitate pentru tipul de corpuri de apă de suprafață față de cele asociate în mod normal cu acel tip în condiții nemodificate;
- **clasa de calitate II - stare bună** - valorile elementelor biologice de calitate pentru tipul de corp de apă de suprafață prezintă nivele scăzute de schimbare ca urmare a activităților umane, dar deviază ușor față de acele valori normale asociate cu tipul de corpuri de apă de suprafață în condiții nemodificate;
- **clasa de calitate III - stare moderată** - valorile elementelor biologice de calitate pentru tipul de corp de apă de suprafață deviază moderat față de acelea care sunt în mod normal asociate cu tipul de corp de apă de suprafață în condiții nemodificate. Valorile prezintă semne moderate de perturbare ca urmare a activităților umane și sunt esențial perturbate față de valorile din condițiile de stare bună;
- **clasa de calitate IV - slabă** - prezintă dovezi de alterări majore ale valorilor elementelor biologice de calitate pentru tipul de corpuri de ape de suprafață și în care comunitățile biologice importante deviază semnificativ de la valorile normale asociate cu tipul de corpuri de apă de suprafață în condiții nemodificate;
- **clasa de calitate V - proastă** - prezintă dovezi de alterări majore ale valorilor elementelor biologice de calitate pentru tipul de corpuri de ape de suprafață și în care părți mari din comunitățile biologice importante care sunt în mod normal asociate cu tipul de corpuri de apă de suprafață în condiții nemodificate sunt absente.

Cheltuielile pentru protecția mediului includ investițiile și cheltuielile curente interne pentru desfășurarea activităților de supraveghere și protecție a mediului, și care se referă la prevenirea sau repararea pagubelor aduse acestuia.

Investițiile pentru protecția mediului includ cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate creării de noi mijloace fixe pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția celor existente, cu scopul de protecție a mediului. Ele includ, de asemenea, valoarea serviciilor legate de transferul de proprietăți al mijloacelor fixe existente și al terenurilor (taxe, materiale, comisioane, cheltuieli de transport de încărcare-descărcare).

Cheltuieli curente interne pentru protecția mediului însumează cheltuielile efectuate pentru operarea, repararea și întreținerea instalațiilor și utilajelor pentru protecția mediului de către personalul întreprinderii. Ele includ salariile și impozitele aferente și cheltuielile

The evaluation of the quality of surface waters is carried out by monitoring the biological hydro-morphological and physicochemical parameters, the priority pollutants or other pollutants discharged in large quantities.

According to Law No 310/2004, annex 11, there are 5 quality classes, defined as follows:

- *the first quality class - very good state* - no alterations (or very few) of the values of physicochemical and hydro-morphological quality elements exist for the surface water body type as compared to those normally associated with that specific type under unaltered conditions;
- *the second quality class - good state* - the values of biological quality elements for the surface water body type show low levels of change due to human activities but they slightly deviate from the normal values associated with the surface water body type under unaltered conditions;
- *the third quality class - moderate state* - the values of biological quality elements for the surface water body type moderately deviate from those which are normally associated with the surface water body type under unaltered conditions. These values show signs of moderate perturbation due to human activities and are essentially perturbed as compared to the values under good state conditions;
- *the fourth quality class - poor* - evidence of major alteration of the values of biological quality elements for the surface water body type and in which important biological communities significantly deviate from the normal values associated with the surface water body type under unaltered conditions;
- *the fifth quality class - bad* - evidence of major alteration of the values of biological quality elements for the surface water body type and in which large parts of important biological communities that are normally associated with the surface water body type under unaltered conditions are absent.

Environmental protection expenses include investments and internal current expenditure on activities of environmental monitoring and protection, and which relate to environmental damage prevention or repair.

Environmental protection investments include the expenditure incurred for construction, installation and assembly works, for the purchase of equipment, means of transport, other expenditure meant to create new fixed assets for the development, modernisation and reconstruction of the already existing ones, with a view to environmental protection. They also include the value of the services related to the transfer of ownership of existing fixed assets and land (taxes, materials, commissions, loading-unloading transport expenditure).

The internal current expenditure on environmental protection is made up of the expenditure incurred for the operation, repair and maintenance of installations and equipment for environmental protection by the staff of the enterprise. It includes salaries and related taxes and material

materiale (materii prime, materiale, combustibili, energie, apă etc.). Cheltuielile curente interne nu includ cheltuielile pentru achiziționarea de servicii de mediu de la terți.

Categoriile de producători de servicii pentru protecția mediului sunt:

- **producătorii nespecializați** - unități care execută o activitate de protecția mediului ca activitate secundară sau auxiliară la o activitate principală. Activitatea principală nu este una de protecția mediului. Aceste unități se regăsesc în sectorul producție (CAEN Rev. 2, diviziunile: 02; 05÷36; 41; 42; 43; 49; 50; 51; 71; 72 și clasa 7490);
- **producătorii specializați** - unități care execută activități de protecția mediului ca activitate principală, conform CAEN Rev. 2, diviziunile: 37; 38; 39 și clasa 4677;
- **administrația publică** - toate unitățile administrației publice locale și centrale a căror producție de servicii de protecția mediului „non-piață” este destinată consumului individual și colectiv (CAEN Rev. 2, clasa 8411).

Activitățile specifice de protecția mediului sunt grupate după domeniile de mediu, astfel:

- **prevenirea și combaterea poluării** (protecția aerului, protecția apei, managementul deșeurilor, protecția solului și a apelor subterane);
- **protecția resurselor naturale și conservarea biodiversității** (protecția speciilor, arii protejate, remediere și reconstrucție ecologică, refacerea mediului acvatic, prevenirea fenomenelor naturale periculoase);
- **alte domenii** (cercetare-dezvoltare, administrare generală a mediului, reducerea zgomotului și a vibrațiilor, protecția împotriva radiațiilor, educație, instruire, informare).

expenditure (raw materials, materials, fuels, energy, water etc.). The internal current expenditure does not include environmental services purchased from third parties.

*The **categories of environmental protection service producers** are:*

- **non-specialised producers** - units performing an environmental protection activity as their secondary or auxiliary activity. Their main activity is not related to environmental protection. These units belong to the production sector (CANE Rev. 2, divisions 02, 05÷36, 41, 42, 43, 49, 50, 51, 71, 72 and class 7490);
- **specialised producers** - units performing environmental protection activities as their main activity, according to CANE Rev. 2 divisions 37, 38, 39 and class 4677;
- **public administration** - all local and central public administration units whose “non-market” production of environmental protection services is meant for individual and collective consumption (CANE Rev. 2, class 8411).

***Specific environmental protection activities** are grouped by environmental domains as follows:*

- **pollution prevention and control** (air protection, water protection, waste management, soil and underground water protection);
- **natural resource protection and biodiversity preservation** (species protection, protected areas, ecological remediation and reconstruction, aquatic environment restoration, the prevention of dangerous natural phenomena);
- **other domains** (research and development, general environmental administration, noise and vibration reduction, protection against radiation, education, training, information).

Geography and administrative-territorial organisation

- 1.1 Geographical position of Romania
- 1.2 Length of Romania's borders
- 1.3 Major mountain peaks
- 1.4 Length of the major rivers on Romanian territory
- 1.5 Major natural lakes
- 1.6 Major anthropic lakes
- 1.7 Average height of the major towns in Romania
- 1.8 Administrative organisation of Romanian territory, on December 31

Meteorology

- 1.9 Air temperature (monthly and yearly average)
- 1.10 Air temperature (monthly and yearly absolute maximum and absolute minimum)
- 1.11 Precipitation (monthly and yearly quantity)

Environment

Natural resources

- 1.12 Protected areas
- 1.13 Biosphere reserves and wetlands of international importance
- 1.14 National and natural parks
- 1.15 Water resources ensured, according to the development level

The quality environmental factors

- 1.16 Surface waters quality

Environmental protection measures

- 1.17 Environmental protection investments
- 1.18 Internal current expenditure on environmental protection

POPULAȚIE

2

POPULATION

SURSA DATELOR

Surse statistice:

- Recensămintele populației;
Recensământul din **decembrie 2021** s-a realizat în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind Recensământul Populației și al Locuințelor;
- Statistici din evidența curentă a populației, pentru datele referitoare la numărul și structura demografică a populației;
- Înregistrări din evidența stării civile:
Buletine statistice demografice completate de oficiile de stare civilă cu date referitoare la nașteri, decese, căsătorii, divorțuri și înregistrări primite de la judecătoria și notariate pentru divorțuri;
- Model econometric bazat pe tehnici de estimare pe domenii mici, pentru determinarea numărului de emigranți (persoane din România care și-au schimbat reședința obișnuită în alte țări);
- Serii anuale de fluxuri de migrație (imigranți și emigranți) transmise de oficiile naționale de statistică din Italia și Spania începând cu datele pentru anul 2002;
- Statistici „în oglindă” privind migrația internațională din baza de date a EUROSTAT ca valori de referință (*benchmark*) pentru evaluarea calității rezultatelor obținute prin aplicarea modelului econometric;
- Statisticile privind migrația internațională sunt estimate în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din **11 iulie 2007** privind statisticile comunitare din domeniul migrației și protecției internaționale și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/1976 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini;
- Statisticile privind populația rezidentă sunt estimate în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din **20 noiembrie 2013** privind statisticile demografice europene.

Surse administrative:

- Baza de date a Ministerului Afacerilor Interne privind evidența persoanelor, pentru populația după domiciliu, migrația internă (cu schimbarea domiciliului și stabilirea reședinței) și internațională (definitivă) determinată de schimbarea domiciliului.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

În statisticile oficiale, populația este calculată după două dimensiuni:

- populația rezidentă, conform criteriului reședinței obișnuite pe teritoriul României pentru o perioadă de cel puțin 12 luni, indiferent de cetățenie, comparabilă cu rezultatele Recensământului Populației și al Locuințelor din **decembrie 2021** și cu celelalte state membre ale Uniunii Europene;
- populația după domiciliu, conform criteriului de domiciliu pe teritoriul României, numai pentru persoanele cu cetățenie română.

Populația rezidentă reprezintă totalitatea persoanelor cu cetățenie română, străini și fără cetățenie, care au **reședința obișnuită** pe teritoriul României.

DATA SOURCE

Statistical sources:

- *Population censuses;*
*The census of **December 2021** was conducted according to the provisions of Regulation (EC) No 763/2008 of the European Parliament and of the Council on population and housing censuses;*
- *Statistics from current population records, for data related to the number and demographic structure of the population;*
- *Register office records:*
Statistical demographic reports filled in by the public community services for persons records with data on births, deaths, marriages, divorces and records of divorces received from courts of law and notary offices;
- *The econometric model based on small-area estimation techniques, for determining the number of emigrants (persons from Romania who changed their usual residence to other countries);*
- *Annual migration flows series (immigrants and emigrants) sent by the national statistical offices of Italy and Spain beginning with the 2002 data;*
- *“Mirror” statistics on international migration from the Eurostat database as benchmarks for the quality evaluation of the results obtained by applying the econometric model;*
- *The statistics on international migration are estimated according to the provisions of Regulation (EC) No 862/2007 of the European Parliament and of the Council of **11 July 2007** on Community statistics on migration and international protection and repealing Council Regulation (EEC) No 311/76 on the compilation of statistics on foreign workers;*
- *The statistics on the usually resident population are estimated according to the provisions of Regulation (EU) No 1260/2013 of the European Parliament and of the Council of **20 November 2013** on European demographic statistics.*

Administrative sources:

- *The database of the Ministry of Internal Affairs on persons records, for the legally resident population, internal migration (involving the change of legal residence and the establishment of the usual residence) and the (final) international migration determined by the change of legal residence.*

METHODOLOGICAL NOTES

In official statistics, the population is calculated by two dimensions:

- *the usually resident population, according to the criterion of usual residence on the territory of Romania for a period of at least 12 months, irrespective of citizenship, comparable with the results of the Population and Housing Census of **December 2021** and with the other Member States of the European Union;*
- *the legally resident population, according to the criterion of legal residence on the territory of Romania, only for the persons with Romanian citizenship.*

*The **usually resident population** means all persons with Romanian citizenship, foreign citizens and persons without citizenship who have their **usual residence** on*

Populația rezidentă la o anumită dată a fost determinată conform metodologiei și reglementărilor internaționale în domeniu.

Reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod obișnuit perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaje religioase. Se consideră că își au reședința obișnuită într-o zonă geografică specifică doar persoanele care au locuit la reședința obișnuită o perioadă neîntreruptă de cel puțin 12 luni înainte de momentul de referință. Reședința obișnuită poate să fie aceeași cu domiciliul sau poate să difere, în cazul persoanelor care aleg să-și stabilească reședința obișnuită în altă localitate decât cea de domiciliu din țară sau străinătate.

Populația pentru anii intercenzitari s-a determinat pe baza datelor de la recensăminte și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie, în felul următor:

- a) pentru perioadele **1960-1965** și **1966-1976** pe baza rezultatelor recensămintelor din anii **1956** și **1966** și a datelor asupra sporului natural și migrației din anii respectivi;
- b) pentru perioada **1977-1991** pe baza rezultatelor recensământului din anul **1977** și a datelor asupra sporului natural și migrației interne și internaționale cu schimbarea domiciliului din anii respectivi; începând cu anul **1979** s-a inclus și migrația internă cu schimbarea de reședință;
- c) pentru perioada **1992-2001** pe baza rezultatelor recensământului din anul **1992** și a datelor asupra sporului natural și migrației interne și internaționale din anii respectivi; datele includ fenomenul migratoriu, care este subevaluat, singurele date disponibile fiind cele din sursele administrative;
- d) pentru perioada dintre ultimele două recensăminte, respectiv **2002-2011**, datele se referă la populația rezidentă care a fost reestimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele finale ale Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011;
- e) populația rezidentă a României la **1 ianuarie 2012** s-a calculat plecând de la populația cu reședința obișnuită în România la momentul critic al Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011 (**20 octombrie 2011**), la care s-au adăugat următoarele elemente:
 - sporul natural al populației din perioada **20 octombrie - 31 decembrie 2011** (numărul nașcuților-vii minus numărul decedaților);
 - soldul mișcării migratorii internaționale din perioada **20 octombrie - 31 decembrie 2011**, determinat ca diferență între numărul imigranților (cetățeni români, străini sau fără cetățenie care și-au stabilit reședința obișnuită în România) și numărul emigranților (cetățeni români care și-au stabilit reședința obișnuită în străinătate);
 - soldul mișcării migratorii interne cu schimbarea domiciliului din perioada **20 octombrie - 31 decembrie 2011**, determinat ca diferență între numărul persoanelor care au sosit într-un județ și numărul persoanelor plecate din județ;
 - soldul mișcării migratorii interne cu stabilirea reședinței la **1 ianuarie 2012**, determinat ca diferență între numărul persoanelor care aveau reședința în județ și domiciliul în alt județ la 1 ianuarie și persoanele care aveau domiciliul în județ

Romanian territory. The usually resident population at a certain date was determined according to the international methodology and regulations in this field.

The **usual residence** means the place where a person normally spends the daily period of rest, regardless of temporary absences for purposes of recreation, holidays, visits to friends and relatives, business, medical treatment or religious pilgrimage.

Only the persons who have lived at the usual residence for a continuous period of at least 12 months before the moment of reference are considered to have their usual residence in a specific geographic area. The usual residence may be the same as the legal residence or may be different from it, in the case of persons who choose to establish their usual residence in a locality other than the one of legal residence in the country or abroad.

The population for the inter-census years was determined based on data from censuses and data on vital statistics and migratory movements as follows:

- a) for the **1960-1965** and **1966-1976** periods, based on the results of the censuses carried out in **1956** and **1966** and the data on natural increase and migration in those years;
- b) for the **1977-1991** period, based on the results of the **1977** census and the data on natural increase and internal and international migration with change of legal residence in the years concerned; since **1979**, the internal migration with change of usual residence has been included;
- c) for the **1992-2001** period, based on the results of the **1992** census and the data on natural increase and internal and international migration in the years concerned; the data include the migratory phenomenon, which is underestimated, with the only available data being those from administrative sources;
- d) for the period between the last two censuses, namely **2002-2011**, the data refer to the usually resident population that was re-estimated under conditions of comparability with the final results of the Population and Housing Census of 2011;
- e) the usually resident population of Romania on **1 January 2012** was calculated based on the population with usual residence in Romania at the critical moment of the 2011 Population and Housing Census (**20 October 2011**), to which the following elements were added:
 - the natural increase of the population **from 20 October to 31 December 2011** (the number of live births minus the number of deceased persons);
 - the balance of the international migratory movement **from 20 October to 31 December 2011**, determined as the difference between the number of immigrants (Romanian citizens, foreign citizens or persons without citizenship who established their usual residence in Romania) and the number of emigrants (Romanian citizens who established their usual residence abroad);
 - the balance of the internal migratory movement with change of legal residence **from 20 October to 31 December 2011**, determined as the difference between the number of persons who arrived in a county and the number of persons who left it;
 - the balance of the internal migratory movement with the establishment of the usual residence on **1 January 2012**, determined as the difference between the number of persons who had their usual residence in the county and their legal residence in another county

și reședința în alt județ la aceeași dată. Au fost luate în calcul doar persoanele care aveau declarată schimbarea reședinței pentru 1 an;

- f) după **1 ianuarie 2012**, populația rezidentă la 1 ianuarie a fost estimată în conformitate cu criteriul reședinței obișnuite, utilizând metoda componentelor:
- sporul natural al populației din fiecare an;
 - soldul mișcării migratorii internaționale din fiecare an;
 - soldul mișcării migratorii interne cu schimbarea domiciliului din fiecare an;
 - soldul mișcării migratorii interne cu schimbarea reședinței pentru 12 luni, adică persoane care la data de **1 ianuarie** aveau reședința obișnuită în alt județ decât cel de domiciliu;
- g) populația rezidentă a României la **1 ianuarie 2022** s-a calculat plecând de la populația cu reședința obișnuită în România la momentul critic al Recensământului Populației și al Locuințelor - 2021 (**1 decembrie 2021**), la care s-au adăugat elementele de la punctul e) pentru perioada **1-31 decembrie 2021** și soldul mișcării migratorii interne cu stabilirea reședinței la **1 ianuarie 2022**.

Populația rezidentă la **1 iulie** s-a determinat ca medie aritmetică simplă dintre valorile populației rezidente la **1 ianuarie** a doi ani consecutivi.

Datele privind populația rezidentă sunt disponibile în profil teritorial, la nivel național, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe.

Ca urmare a definitivării datelor privind populația rezidentă la **1 ianuarie 2023**, prezenta ediție a Anuarului Statistic cuprinde și date corespunzătoare populației rezidente la **1 iulie 2022**, în varianta definitivă.

Ca urmare a politicii de revizuire a datelor, populația rezidentă la **1 ianuarie 2022** a fost revizuită cu datele privind nașterile și decesele înregistrate tardiv.

Prezenta ediție a Anuarului statistic cuprinde și date corespunzătoare populației rezidente la **1 iulie 2021**, în varianta revizuită.

Populația rezidentă la 1 iulie 2023 și ratele aferente anului 2023 sunt provizorii.

Populația după domiciliu reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliul pe teritoriul României, delimitat după criterii administrativ-teritoriale.

Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate (CI, BI), așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului. În stabilirea valorii acestui indicator nu se ține cont de reședința obișnuită, de perioada și/sau motivul absenței de la domiciliu.

Populația după domiciliu la **1 iulie 2014** a fost estimată prin metoda componentelor, respectiv pornind de la baza de date a Ministerului Afacerilor Interne privind evidența persoanelor și ajustată cu numărul deceselor și al nașterilor din perioada corespunzătoare.

După **1 iulie 2014**, populația după domiciliu a fost estimată semestrial, în conformitate cu criteriul domiciliului, utilizând metoda componentelor:

- sporul natural al populației din fiecare semestru;

on 1 January and the persons who had their legal residence in the county and their usual residence in another county at the same date. Only the persons who had declared the change of usual residence for one year were taken into account;

- f) after **1 January 2012**, the usually resident population on 1 January was estimated according to the usual residence criterion, using the components method:
- the natural increase of the population of each year;
 - the balance of the international migratory movement of each year;
 - the balance of the internal migratory movement with change of legal residence of each year;
 - the balance of the internal migratory movement with change of usual residence for 12 months, i.e. the persons who, on **1 January**, had their usual residence in a county other than the one where they had their legal residence;
- g) the usually resident population of Romania on **1 January 2022** was calculated based on the population with usual residence in Romania at the critical moment of the 2021 Population and Housing Census (**1 December 2021**), to which the following was added: the elements under item e) for the period from **1 to 31 December 2021** and the balance of the internal migratory movement with the establishment of the usual residence on **1 January 2022**.

The usually resident population on **1 July** was determined as a simple arithmetic mean of the values of the usually resident population on **1 January** of two consecutive years.

The data on the usually resident population are available, considering territorial criteria, at the following levels of detail: national level, macro-region, development region and county.

Due to the finalisation of the data on the usually resident population on **1 January 2023**, the current edition of the Statistical Yearbook also includes data on the usually resident population on **1 July 2022**, in their final version.

As a result of the data revision policy, the usually resident population on **1 January 2022** was revised in accordance with the belatedly recorded data on births and deaths.

This edition of the Statistical Yearbook also comprises data relating to the usually resident population on **1 July 2021**, in their revised version.

The usually resident population on 1 July 2023 and the related rates for 2023 are provisional.

The legally resident population includes the number of persons with Romanian citizenship and legal residence on the territory of Romania, determined according to administrative-territorial criteria.

The legal residence of a person is the address where he/she declares to have his/her main home, as shown in the identity document and in the records of the state administrative bodies. For setting the value of this indicator, the usual residence, the period of absence from the legal residence and/or the reason for such absence are not taken into account.

The legally resident population on **1 July 2014** was estimated through the components method, namely starting from the database of the Ministry of Internal Affairs on persons records, adjusted with the number of deaths and births during that period.

After **1 July 2014**, the legally resident population was estimated on a half-yearly basis, according to the legal residence criterion, using the components method:

- the natural increase of the population of each semester;

- soldul mișcării migratorii internaționale cu schimbarea domiciliului din fiecare semestru;
- soldul mișcării migratorii interne cu schimbarea domiciliului din fiecare semestru.

Datele privind populația după domiciliu sunt disponibile în profil teritorial, pe următoarele niveluri de detaliere: nivel național, macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe și localități.

Indicatorul este relevant în dimensionarea populației la nivel de localitate, acesta fiind singurul indicator de populație disponibil la acest nivel de dezagregare în profil teritorial.

Populația după domiciliu la 1 iulie 2024 este provizorie.

Mișcarea migratorie internațională s-a determinat:

- pentru perioada anterioară anului **2002**: numai pe baza datelor provenite din surse administrative referitoare la migrația internațională (definitivă) determinată de schimbarea domiciliului;
- pentru anul **2002** și perioada ulterioară: pe baza datelor provenite din surse administrative referitoare la migrația internațională (definitivă) determinată de schimbarea domiciliului, a modelului econometric bazat pe tehnici de estimare pe domenii mici pentru determinarea numărului de emigranți (persoane din România care și-au schimbat reședința obișnuită în alte țări), a seriilor de fluxuri de migrație (imigranți și emigranți) transmise de oficiile naționale de statistică din Italia și Spania pentru perioada **2002-2022**, a statisticilor disponibile la Eurostat, conform datelor furnizate pentru România de alte țări, referitor la fenomenul migrației (statistici „în oglindă”).

Migrația internațională reprezintă schimbarea reședinței obișnuite în altă țară și, respectiv, din altă țară în România.

Emigrație înseamnă acțiunea prin care o persoană care a avut anterior reședința obișnuită pe teritoriul României încetează să mai aibă reședința obișnuită pe teritoriul acesteia pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni.

Imigrație înseamnă acțiunea prin care o persoană își stabilește reședința obișnuită pe teritoriul României pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni, după ce, în prealabil, a avut reședința obișnuită într-o altă țară.

Migrația internațională se poate clasifica în funcție de modalitatea de ședere pe teritoriul altui stat (domiciliu sau reședință), în următoarele categorii:

- **Migrație internațională definitivă determinată de schimbarea domiciliului** se referă la persoane care și-au schimbat domiciliul permanent din și în România;
- **Migrație internațională temporară de lungă durată determinată de schimbarea reședinței obișnuite** se referă la persoane care și-au schimbat reședința obișnuită din și în România pentru o perioadă de cel puțin 12 luni.

Fluxul de emigranți reprezintă numărul emigranților care au avut anterior reședința obișnuită pe teritoriul României și și-au stabilit reședința obișnuită în altă țară pentru o perioadă de cel puțin 12 luni, în anul de referință.

Fluxul de imigranți reprezintă numărul imigranților (cetățeni români, străini sau fără cetățenie) care, anterior, au avut reședința obișnuită în altă țară și și-au stabilit reședința obișnuită pe teritoriul României pentru o perioadă de cel puțin 12 luni, în anul de referință.

- *the balance of the international migratory movement with change of legal residence of each semester;*
- *the balance of the internal migratory movement with change of legal residence of each semester.*

The data on the legally resident population are available, territorially speaking, at the following levels of detail: national level, macro-region, development region, county and locality.

The indicator is relevant for measuring the population at locality level, as the only population indicator available at this level of disaggregation from a territorial point of view.

The legally resident population on 1 July 2024 is provisional.

The international migration flows are determined:

- *for the period previous to 2002: only based on data from administrative sources on (final) international migration determined by the change of legal residence;*
- *for 2002 and the subsequent period: based on data from administrative sources on (final) international migration determined by the change of legal residence, the econometric model based on small-area estimation techniques to determine the number of emigrants (persons from Romania who changed their usual residence to other countries), the migration flows series (immigrants and emigrants) sent by the national statistical offices of Italy and Spain for the 2002-2022 period, the statistics available at Eurostat, according to the data provided for Romania by other countries, with regard to the migration phenomenon ("mirror" statistics).*

International migration is the change of usual residence to another country as well as from another country to Romania.

Emigration means the action by which one person who had his/her previous usual residence on Romanian territory ceases to have his/her usual residence on that territory for a period that is, or is expected to be, of at least 12 months.

Immigration means the action by which a person establishes his or her usual residence in the territory of Romania for a period that is, or is expected to be, of at least 12 months, having previously been usually resident in another country.

International migration can be classified, according to the type of residence on the territory of another state (legal or usual residence), into the following categories:

- **the final international migration determined by the change of legal residence** refers to persons who changed their legal residence from and to Romania;
- **the long-term temporary international migration determined by the change of usual residence** refers to persons who changed their usual residence from and to Romania for a period of at least 12 months.

The flow of emigrants is the number of emigrants who previously had their usual residence on Romanian territory and who established their usual residence in another country for a period of at least 12 months, in the reference year.

The flow of immigrants is the number of immigrants (Romanian citizens, foreign citizens or persons without citizenship) who previously had their usual residence in another country and who established their usual residence on Romanian territory for a period of at least 12 months, in the reference year.

Soldul migrației internaționale reprezintă diferența dintre fluxul de imigranți și fluxul de emigranți, în perioada de referință.

Repartizarea populației pe medii de rezidență s-a realizat astfel:

- pentru perioada **1960-1965**, în mediul urban sunt cuprinse municipiile, orașele și cele 183 localități asimilate mediului urban;
- pentru anii **1966** și **1967**, în mediul urban sunt incluse datele referitoare la municipii, orașe și 238 comune asimilate urbanului;
- începând cu anul **1968**, în mediul urban sunt cuprinse numai municipiile și orașele.

Vârsta este exprimată în ani împliniți (de exemplu, o persoană care are vârsta de 24 ani și 11 luni la **1 iulie** este cuprinsă la vârsta de 24 ani).

Sfera de cuprindere a fenomenelor demografice:

- pentru perioada **1960-2011**, numărul nașcuților-vii și al deceselor include toate persoanele născute și, respectiv, decedate într-un an calendaristic, indiferent unde a avut loc acest fenomen demografic (în România sau în străinătate);
- începând cu anul **2012**, sunt incluși numai nașcuții-vii ai căror mame aveau, la data nașterii copilului, reședința obișnuită în România și a căror naștere a fost înregistrată la oficiile de stare civilă din România, respectiv decesele persoanelor cu reședința obișnuită în România al căror deces a fost înregistrat la oficiile de stare civilă din România;
- pentru perioada **1960-2014**, numărul nașcuților-morți include nașcuții-morți ai căror mame aveau, la data nașterii copilului, domiciliul în România;
- începând cu anul **2015**, sunt incluși numai nașcuții-morți ai căror mame aveau, la data nașterii copilului, reședința obișnuită în România;
- pentru perioada **2018-2023**, sunt incluse întreruperile de sarcină ale femeilor în vârstă de 15-49 ani care aveau domiciliul sau reședința obișnuită în România.

Definițiile evenimentelor demografice sunt în concordanță cu principiile și recomandările Comisiei de Statistică a Organizației Națiunilor Unite astfel:

- **născut-viu** este produsul concepției, expulzat sau extras complet din corpul mamei, independent de durata sarcinii și care, după această separare, prezintă un semn de viață (respirație, activitate cardiacă, pulsații ale cordonului ombilical sau contracții musculare dependente de voință);
- **născut-mort** este produsul concepției, expulzat sau extras complet din corpul mamei după o durată a sarcinii de cel puțin 28 săptămâni și care, după această separare, nu prezintă niciun semn de viață;
- **decedată** este persoana căreia i-au încetat definitiv funcțiile vitale după trecerea unui timp oarecare de la naștere;
- **căsătoria** reprezintă uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, încheiată în condițiile legii;
- **divorțul** reprezintă desfacerea unei căsătorii încheiate legal, printr-o hotărâre definitivă a instanței judecătorești, a ofițerului de stare civilă sau a unui notar public. Datele se referă la cererile de divorț pentru care desfacerea căsătoriei a fost admisă.

Ratele fenomenelor demografice (nașteri și decese) s-au calculat cu populația după domiciliu la

*The **international migration balance** is the difference between the flow of immigrants and the flow of emigrants in the reference period.*

*The **breakdown of the population by area of residence** was done as follows:*

- *for the **1960-1965** period, the urban area includes municipalities, towns and the 183 localities assimilated to the urban area;*
- *for **1966** and **1967**, the urban area includes municipalities, towns and 238 communes assimilated to the urban area;*
- *starting with **1968**, the urban area includes only municipalities and towns.*

***Age** is expressed in years reached during the year (for instance, a person who is 24 years and 11 months old on **1 July** is considered to be 24 years old).*

The coverage of vital events:

- *for the **1960-2011** period, the number of live births and deaths includes all the persons who were born or who died during a calendar year, irrespective of the place where this vital event occurred (in Romania or abroad);*
- *starting with **2012**, only the children born alive whose mothers, at the time of giving birth, had their usual residence in Romania and whose births were recorded by the register offices of Romania are included; with regard to deaths, only the deaths of the persons whose usual residences were in Romania and whose deaths were recorded by the register offices of Romania are included;*
- *for the **1960-2014** period, the number of stillbirths includes the stillborn children whose mothers, at the time of giving birth, had their legal residence in Romania;*
- *beginning with **2015**, only the stillborn children whose mothers, at the time of giving birth, had their usual residence in Romania were included;*
- *for the **2018-2023** period, the abortions of women aged 15-49 years who had their legal or usual residence in Romania were included.*

*The **definitions of vital events** are in compliance with the principles and recommendations of the United Nations Statistical Commission as follows:*

- ***live birth** is a product of conception completely ejected or extracted from the mother's body, regardless of the pregnancy duration, who, after this separation, gives a sign of life (respiration, heart activity, beats of the umbilical cord or voluntary muscular contractions);*
- ***stillbirth** is a product of conception completely ejected or extracted from the mother's body after a pregnancy duration of at least 28 weeks, who, after this separation, gives no sign of life;*
- ***deceased** is the person whose vital functions definitively ceased after any amount of time passed from his/her birth;*
- ***marriage** is the freely consented union of a man and a woman, concluded according to law;*
- ***divorce** is the dissolution of a legally concluded marriage, according to a final decision of a court, a civil register officer or a notary public. The data only refer to the divorce petitions for which the dissolution of marriage has been admitted.*

*The **rates of vital events (births and deaths)** are calculated based on the legally resident population on*

1 iulie a fiecărui an, până în anul **2011**. Începând cu anul **2012**, **ratele fenomenelor demografice (nașteri și decese)** sunt calculate cu populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

Ratele fenomenelor demografice (căsătorii și divorțuri) sunt calculate cu populația după domiciliu la **1 iulie** a fiecărui an.

Ratele migrației interne determinate de schimbarea domiciliului se calculează cu populația după domiciliu la **1 iulie** a fiecărui an.

Rata întreruperilor de sarcină la 1000 de femei reprezintă numărul de întreruperi de sarcină ale femeilor de 15-49 ani dintr-un an raportat la populația după domiciliu feminină de 15-49 ani la **1 iulie** din anul respectiv și se exprimă în număr de întreruperi de sarcină ale femeilor de 15-49 ani la 1000 femei (15-49 ani).

Rata întreruperilor de sarcină la 1000 de născuți-vii reprezintă numărul de întreruperi de sarcină ale femeilor de 15-49 ani dintr-un an raportat la născuții-vii ai căror mame aveau domiciliul sau reședința obișnuită în România din anul respectiv și se exprimă în număr de întreruperi de sarcină ale femeilor de 15-49 ani la 1000 născuți-vii.

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul persoanelor decedate, în anul de referință.

Rata de natalitate reprezintă numărul de născuți-vii dintr-un an raportat la populația la **1 iulie** din anul respectiv și se exprimă în număr de născuți-vii la 1000 locuitori.

Rata generală de fertilitate reprezintă numărul de născuților-vii dintr-un an raportat la populația feminină de **15-49 ani** la **1 iulie** din anul respectiv și se exprimă în numărul de născuți-vii la 1000 femei de vârstă fertilă (15-49 ani).

Indicele conjunctural al fertilității (rata totală de fertilitate) reprezintă numărul mediu de copii pe care i-ar naște o femeie în cursul vieții sale fertile, în condițiile fertilității anului respectiv.

Rata de mortalitate reprezintă numărul persoanelor decedate dintr-un an raportat la populația la **1 iulie** din anul respectiv și se exprimă în număr de decese la 1000 locuitori.

Speranța de viață la naștere (durata medie a vieții) reprezintă numărul mediu de ani pe care îi are de trăit un nou-născut, dacă ar trăi tot restul vieții în condițiile mortalității pe vârste din perioada de referință a tablei de mortalitate.

Rata mortalității infantile reprezintă numărul de decese în vârstă de sub 1 an dintr-un an raportat la numărul de născuți-vii din același an și se exprimă în numărul de decese în vârstă de sub 1 an la 1000 născuți-vii din același an.

Rata de mortinatalitate reprezintă numărul de născuți-morți dintr-un an raportat la numărul de născuți-vii și morți din același an și se exprimă în numărul de născuți-morți la 1000 născuți-vii și morți din anul respectiv.

Rata de nupțialitate reprezintă numărul căsătoriilor dintr-un an raportat la populația la **1 iulie** din anul respectiv și se exprimă în număr de căsătorii la 1000 locuitori.

Rata de divorțialitate reprezintă numărul divorțurilor dintr-un an raportat la populația la **1 iulie** din anul respectiv și se exprimă în număr de divorțuri la 1000 locuitori.

1 July of each year, until **2011**. Beginning with **2012**, the **rates of vital events (births and deaths)** are calculated based on the usually resident population on **1 July** of each year.

The **rates of vital events (marriages and divorces)** are calculated based on the legally resident population on **1 July** of each year.

The **rates of the internal migration determined by the change of legal residence** are calculated based on the legally resident population on **1 July** of each year.

The **abortion rate per 1000 women** is the ratio of abortions of women aged 15-49 years in a year to the legally resident female population aged 15-49 years on **1 July** of the year concerned and is expressed as the number of abortions of women aged 15-49 years per 1000 women (aged 15-49 years).

The **abortion rate per 1000 live births** is the ratio of abortions of women aged 15-49 years in a year to the children born alive that year whose mothers had their legal or usual residence in Romania and is expressed as the number of abortions of women aged 15-49 years per 1000 live births.

The **natural increase** is the balance between the number of live births and the number of deaths in the reference year.

The **live-birth rate** is the ratio of the number of live births in a year to the population on **1 July** of that year and is expressed as the number of live births per 1000 inhabitants.

The **general fertility rate** is the ratio of the number of live births in a year to the female population aged **15-49** on **1 July** of that year and is expressed as the number of live births per 1000 fertile-age women (aged 15-49).

The **total fertility rate** is the average number of children who would be born to a woman during her lifetime, subject to the fertility rates of a given year.

The **mortality rate** is the ratio of the number of deaths in a year to the population on **1 July** of that year and is expressed as the number of deaths per 1000 inhabitants.

Life expectancy at birth is the average number of years an infant could expect to live if he/she passed through life subject to the age-specific mortality rates of a given period.

The **infant mortality rate** is the ratio of the number of deaths of children under 1 year in a year to the live births of the same year and is expressed as the number of deaths of children under 1 year per 1000 live births.

The **late foetal death rate** is the ratio of the number of stillbirths in a year to the number of live births and late foetal deaths in the same year and is expressed as the number of stillbirths per 1000 live births and late foetal deaths.

The **marriage rate** is the ratio of the number of marriages in a year to the population on **1 July** of that year and is expressed as the number of marriages per 1000 inhabitants.

The **divorce rate** is the ratio of the number of divorces in a year to the population on **1 July** of that year and is expressed as the number of divorces per 1000 inhabitants.

Vârsta medie a unei populații s-a determinat ca medie aritmetică a mijloacelor intervalelor, ponderată cu numărul persoanelor de vârstă respectivă, după formula:

$$\bar{x} = \frac{\sum (x + 0,5) \times P_x}{\sum P_x}$$

în care:

$\bar{x}$ = vârsta medie în ani împliniți
 x = vârsta în ani împliniți
 P_x = populația în vârstă de x ani
 $0,5$ = constantă (jumătate de an, considerată drept echivalent mediu al variației abaterilor față de data exactă a împlinirii unei vârste oarecare).

Repartizarea evenimentelor demografice în profil teritorial (pe județe) s-a făcut după următoarele criterii:

- pentru nașcuți-vii, **până în anul 2011 după domiciliul mamei; începând cu anul 2012 după reședința obișnuită a mamei;**
- pentru decese, **până în anul 2011 după domiciliul persoanei decedate; începând cu anul 2012 după reședința obișnuită a persoanei decedate;**
- pentru nașcuți-morți, **până în anul 2014 după domiciliul mamei; începând cu anul 2015 după reședința obișnuită a mamei;**
- pentru căsătorii, după locul înregistrării căsătoriei, respectiv domiciliul unuia dintre cei doi soți;
- pentru divorțuri, după ultimul domiciliu comun al soților.

Ratele fenomenelor demografice (nașteri și decese) în profil teritorial (pe județe) au fost calculate cu populația rezidentă la **1 iulie 2023** și sunt provizorii.

Ratele fenomenelor demografice (căsătorii și divorțuri) în profil teritorial (pe județe) au fost calculate cu populația după domiciliu la **1 iulie 2023** și sunt provizorii.

Migrația internă reprezintă schimbările de domiciliu în interiorul granițelor țării.

Schimbarea domiciliului s-a înregistrat în cazul persoanelor pentru care organele de poliție au înscris noul domiciliu în cartea de identitate și în fișa de evidență a persoanei. Începând cu anul **1992**, sunt cuprinse și schimbările de domiciliu dintr-un sector în altul al Municipiului București. Nu sunt incluse schimbările de domiciliu în interiorul aceleiași localități sau în același sector și nici dintr-un sat în altul, în cadrul aceleiași comune.

CARACTERUL DATELOR

Datele provizorii privind populația după domiciliu/reședința obișnuită sunt acele date care nu cuprind toate evenimentele demografice produse în perioada de referință din cauza indisponibilității informațiilor corespunzătoare fenomenelor demografice înregistrate tardiv pe teritoriul României, precum și a estimărilor finale privind migrația internațională.

Datele definitive privind populația după domiciliu/reședința obișnuită includ și datele definitive referitoare la nașteri și decese.

Datele revizuite privind populația după domiciliu/reședința obișnuită includ și datele revizuite referitoare la nașteri și decese.

The **average age** of the population is calculated as the mean of the midpoints of ranges, weighted by the number of persons of that age, according to the formula:

$$\bar{x} = \frac{\sum (x + 0.5) \times P_x}{\sum P_x}$$

where:

$\bar{x}$ = the average age in years reached
 x = the age in years reached
 P_x = the population of x years old
 0.5 = constant (half a year, considered as the average equivalent of bias variation as compared to the exact date of reaching a certain age).

The **territorial breakdown of vital events** (by county) is done according to the following criteria:

- for live births, **based on the mother's legal residence until 2011 and on the mother's usual residence beginning with the year 2012;**
- for deaths, **based on the legal residence of the deceased person until 2011 and on the usual residence of the deceased person beginning with the year 2012;**
- for stillbirths, **based on the mother's legal residence until 2014 and on the mother's usual residence beginning with the year 2015;**
- for marriages, based on the place where the marriage was recorded, namely the legal residence of one of the two spouses;
- for divorces, based on the last common legal residence of the spouses.

The **rates of vital events by county (births and deaths)** were calculated based on the usually resident population on **1 July 2023** and are provisional.

The **rates of vital events by county (marriages and divorces)** were calculated based on the legally resident population on **1 July 2023** and are provisional.

Internal migration represents the changes of legal residence inside the borders of the country.

The **change of legal residence** was registered in the case of persons for whom the police authorities entered the new legal residence in the identity document and in the person's records. Starting with **1992**, the data also include the changes of legal residence from one sector to another within the Bucharest Municipality. The changes within the same locality or sector, or from one village to another, within the same commune, are not included.

THE NATURE OF THE DATA

The **provisional data related to the legally/usually resident population** are those data which do not include all the vital events that occurred in the reference period because of the unavailability of information on the vital events belatedly recorded in Romania and of final estimates on international migration.

The **definitive data related to the legally/usually resident population** also include the final data on births and deaths.

The **revised data related to the legally/usually resident population** also include the revised birth and death data.

Datele semi-definitive privind fenomenele demografice (nașteri și decese) înregistrate la oficiile de stare civilă, **aferele lunilor din anul N**, reprezintă datele absolute provizorii aferente fenomenelor demografice (nașterilor și deceselor) înregistrate la oficiile de stare civilă, înregistrate în anul N, din care s-au exclus fenomenele (nașterile și decesele) înregistrate tardiv la oficiile de stare civilă, în anul N, dar care s-au petrecut în anul N-1, și s-au adăugat fenomenele demografice (nașterile și decesele) înregistrate tardiv la oficiile de stare civilă în România pe parcursul primei luni a anului N+1, dar care s-au petrecut pe parcursul anului N.

Datele definitive privind fenomenele demografice (nașteri și decese) înregistrate la oficiile de stare civilă, **aferele lunilor din anul N**, reprezintă datele absolute semi-definitive aferente fenomenelor demografice (nașterilor și deceselor) înregistrate la oficiile de stare civilă în anul N, redistribuite pe luni după data producerii, la care se adaugă fenomenele înregistrate tardiv în primele 9 luni ale anului N+1, dar care s-au produs în anul N.

Datele definitive privind fenomenele demografice (căsătorii și divorțuri) produse în anul N reprezintă totalul fenomenelor demografice (căsătoriilor și divorțurilor) înregistrate în anul de referință N și repartizate pe luni după data producerii evenimentelor demografice.

Datele revizuite privind fenomenele demografice (nașteri și decese) aferente lunilor din anul N reprezintă datele absolute definitive aferente fenomenelor demografice (nașterilor și deceselor) înregistrate în anul N, la care s-au adăugat fenomenele demografice (nașterile și decesele) înregistrate tardiv în anii N+1, N+2 și primele 4 luni din anul N+3, dar care s-au petrecut în anul N.

Ratele care au caracter de date provizorii sunt ratele calculate prin raportarea a doi indicatori statistici, dintre care cel puțin unul are caracter provizoriu (urmează a fi recalculat ulterior publicării).

*The **semi-final data on the vital events (births and deaths)** recorded at register offices and **related to the months of the year N** represent the provisional absolute data related to the vital events (births and deaths) recorded at register offices in the year N, from which the events (births and deaths) belatedly recorded at register offices in the year N but which occurred in the year N-1 were excluded and to which the vital events (births and deaths) belatedly recorded at register offices in Romania during the first month of the year N+1 but which occurred in the year N were added.*

*The **final data on the vital events (births and deaths)** recorded at register offices and **related to the months of the year N** represent the semi-final absolute data related to the vital events (births and deaths) recorded at register offices in the year N, redistributed by month according to the date of occurrence, to which the events belatedly recorded in the first 9 months of the year N+1 but which occurred in the year N are added.*

*The **final data on the vital events (marriages and divorces)** which occurred in the year N represent the total vital events (marriages and divorces) recorded in the reference year N and broken down by month according to the date when the vital events occurred.*

*The **revised data on the vital events (births and deaths)** related to the months of the year N represent the final absolute data related to the vital events (births and deaths) recorded in the year N, to which the vital events (births and deaths) belatedly recorded in the years N+1, N+2 and in the first 4 months of the year N+3 but which occurred in the year N were added.*

*The **provisional rates** are the rates calculated through a ratio of two statistical indicators, at least one of which is provisional (it will be re-calculated after publication).*

- 2.1 Usually resident population, by sex and area
- 2.2 Usually resident population, by age group and sex, on July 1
- 2.3 Usually resident population by age, sex and area, on July 1
- 2.4 Legally resident population by age, sex and area, on July 1
- 2.5 Legally resident population of counties, municipalities and towns, on July 1
- 2.6 Classification of counties and localities by number of inhabitants, on July 1
- 2.7 Vital statistics
- 2.8 Vital statistics, by area of residence
- 2.9 Live births by age group of parents
- 2.10 Live births by live birth order and age group of the mother
- 2.11 Average age of the mother at the child's birth, by area of residence
- 2.12 Abortions, by age group
- 2.13 Fertility rates, by age group and total fertility rate
- 2.14 Deaths, by age group and sex
- 2.15 Infant deaths, by age group
- 2.16 Deaths, by cause of death and by sex
- 2.17 Infant deaths, by cause of death
- 2.18 Life expectancy, by sex and area of residence
- 2.19 Marriages by age group of spouses
- 2.20 Marriages by previous marital status of spouses
- 2.21 Average age at marriage and average age at first marriage, by area of residence
- 2.22 Divorces by age group of spouses
- 2.23 Divorces by number of underage children after marriage dissolution
- 2.24 Internal migration determined by the change of legal residence, by area of residence and sex
- 2.25 Internal migration determined by the change of legal residence, by age group and area of residence
- 2.26 Structure of the urban and rural internal migration flows determined by the change of legal residence
- 2.27 Emigrants, by sex and age group
- 2.28 Permanent emigrants, by sex and age group
- 2.29 Emigrants, by country of destination
- 2.30 Permanent emigrants, by nationality and country of destination
- 2.31 Immigrants, by sex and age group
- 2.32 Permanent immigrants, by sex and age group
- 2.33 Immigrants, by country of previous usual residence
- 2.34 Permanent immigrants, by origin country
- 2.35 International migration determined by change of permanent residence, by sex
- 2.36 International migration determined by the change of usual residence, by sex
- Territorial*
- 2.37 Population and population density, at territorial level, at censuses
- 2.38 Usually resident population, at territorial level, by sex and area, on July 1
- 2.39 Usually resident population, at territorial level and by age group, on July 1
- 2.40 Legally resident population, at territorial level, by sex and area, on July 1
- 2.41 Legally resident population, at territorial level and by age group, on July 1
- 2.42 Vital statistics, at territorial level and by area of residence, in 2023
- 2.43 Fertility rates, at territorial level and by age group, in 2023
- 2.44 Life expectancy, at territorial level, by sex and by area of residence, in 2023
- 2.45 Deaths, by cause of death, at territorial level, in 2023
- 2.46 Average age of spouses at marriage date, at territorial level and by area of residence, in 2023
- 2.47 Divorces, by number of underage children after marriage dissolution, at territorial level, in 2023
- 2.48 Internal migration determined by the change of legal residence, at territorial level and by area of residence, in 2023

PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ

3

LABOUR MARKET

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării, pentru datele privind populația ocupată și șomajul (în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019 de stabilire a unui cadru comun pentru statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2240 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date, de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor și de specificare a modalităților detaliate și a conținutului rapoartelor de calitate privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul forței de muncă);
- Cercetarea statistică privind costul forței de muncă în unitățile economico-sociale, pentru datele referitoare la numărul salariaților (conform Regulamentului (CE) nr. 530/1999 al Consiliului privind statisticile structurale ale câștigurilor salariale și costului forței de muncă);
- Cercetarea statistică trimestrială asupra locurilor de muncă vacante, pentru datele referitoare la rata locurilor de muncă vacante (conform Regulamentului (CE) nr. 453/2008 al Parlamentului European și al Consiliului referitor la statisticile trimestriale privind locurile de muncă în Comunitate);
- Balanța forței de muncă, pentru datele privind populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale, pe forme de proprietate și pe județe.

Surse administrative:

- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, pentru datele privind șomajul înregistrat și numărul persoanelor cuprinse în cursuri de calificare și recalificare;
- Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, pentru datele privind condițiile de muncă;
- Agenția Națională de Administrare Fiscală - Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate (D112).

PRECIZĂRI METODOLOGICE FORȚA DE MUNCĂ

Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) este concepută ca o sursă importantă de informații intercensitare asupra forței de muncă; ancheta furnizează, într-o manieră coerentă, date esențiale asupra principalelor segmente de populație (activă - ocupată și în șomaj - inactivă), cu numeroase posibilități de corelare și structurare după caracteristici demo-socio-economice diverse, în condiții de comparabilitate internațională. Începând cu anul 1996, ancheta forței de muncă în gospodării se realizează trimestrial, ca o cercetare continuă, permițând astfel obținerea de date conjuncturale asupra mărimii și structurii ofertei de forță de muncă și evidențierea fenomenelor cu caracter sezonier care se manifestă pe piața forței de muncă. Din anul 2015, volumul eșantionului pe care se realizează ancheta este de 28512 locuințe/trimestru. Datele anuale se calculează ca medii aritmetice ale datelor trimestriale.

Indicatorii de forță de muncă, prezentați în Anuar pentru perioada 2022-2023, respectiv populația activă, populația ocupată, șomerii, populația inactivă, ratele de activitate, ratele de ocupare și ratele șomajului etc., au

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- *The household labour force survey, for data on employment and unemployment (according to Regulation (EU) 2019/1700 of the European Parliament and of the Council of 10 October 2019 establishing a common framework for European statistics relating to persons and households, based on data at individual level collected from samples, and Commission Implementing Regulation (EU) 2019/2240 of 16 December 2019 specifying the technical items of the data set, establishing the technical formats for transmission of information and specifying the detailed arrangements and content of the quality reports on the organisation of a sample survey in the labour force domain);*
- *The labour cost survey carried out in economic and social units, for data on the number of employees (according to Council Regulation (EC) No 530/1999 concerning structural statistics on earnings and on labour costs);*
- *The quarterly job vacancy survey, for data related to the job vacancy rate (according to Regulation (EC) No 453/2008 of the European Parliament and of the Council on quarterly statistics on Community job vacancies);*
- *The labour force balance, for data on civil employment by activity of the national economy, by type of ownership and by county.*

Administrative sources:

- *The National Agency for Employment, for data on the number of registered unemployed and the number of persons who attend qualification and requalification courses;*
- *The Ministry of Labour and Social Solidarity, for data on working conditions;*
- *The National Agency for Fiscal Administration - Declaration on payment obligations related to social contributions, the income tax and nominal records of insured persons (D112).*

METHODOLOGICAL NOTES LABOUR FORCE

The **Household Labour Force Survey (HLFS)** is conceived as an important source of inter-census information about labour force; the survey provides, in a coherent way, essential data about the main population segments (economically active - employed and unemployed - economically inactive), with numerous possibilities of correlation and structuring by demographic, social and economic features, under international comparability conditions. Beginning with 1996, the household labour force survey is quarterly carried out, as a continuous survey, resulting in short-term data on the labour force size and structure and pointing out seasonal phenomena taking place on the labour market. Since 2015, the sample size amounts to 28512 dwellings/quarter. The yearly data are calculated as arithmetic means of quarterly data.

The labour force indicators presented in the Yearbook for the 2022-2023 period, namely the economically active population, employment, the unemployed, the economically inactive population, activity rates, employment rates,

fost calculați în funcție de populația rezidentă, conform conceptului de reședință obișnuită și pragului de cel puțin 12 luni de prezență/absență pe/de pe teritoriul României.

Începând cu anul 2021 a intrat în vigoare un nou regulament-cadru privind statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane (Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019). Acesta, împreună cu regulamentele delegate și de implementare emise în aplicarea lui, constituie noua bază legală a Cercetării statistice asupra forței de muncă în gospodării.

Cercetarea statistică privind costul forței de muncă este o cercetare statistică anuală complexă care furnizează elementele necesare efectuării unor analize privind evoluția diferitelor componente ale costului forței de muncă și corelațiile dintre ele, oferind, totodată, elementele necesare calculului mărimii brute și nete, lunare și orare, a câștigului salarial structurat pe activități ale economiei naționale, forme de proprietate, forme juridice, categorii de salariați, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe. Se realizează pe un eșantion de circa 27900 de operatori economici și sociali, aparținând tuturor claselor de mărime a întreprinderii, indiferent de numărul de salariați. Unitățile economice cu 50 salariați și peste sunt cuprinse exhaustiv în cercetare. Unitățile din sectorul bugetar sunt cuprinse exhaustiv în cercetare, excepție făcând unitățile administrației publice locale, pentru care datele la nivelul consiliilor locale comunale se colectează pe bază de eșantion reprezentativ la nivel de județ (cca. 820 de unități). Nu sunt cuprinse forțele armate și personalul asimilat (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații etc.).

Centralizarea datelor s-a realizat după activitatea omogenă pentru indicatorii aferenți numărului de salariați și câștigurilor salariale medii brute și nete, respectiv după activitatea principală pentru indicatorii aferenți costului mediu al forței de muncă și structurii costului forței de muncă.

În anul de referință 2023, pentru îmbunătățirea gradului de fiabilitate a datelor la nivel de județ (NUTS3) și diviziune CAEN Rev. 2 (2 cifre), eșantionul anchetei a fost extins cu circa 17600 agenți economici aparținând clasei de mărime sub 50 de salariați, pentru care s-au aplicat metode de estimare a indicatorilor statistici din sursele administrative¹⁾ („Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate (D112)”).

Cercetarea statistică asupra locurilor de muncă vacante este o cercetare statistică selectivă trimestrială, având ca perioadă de referință luna de mijloc a trimestrului, care furnizează elementele necesare calculării ratei trimestriale a locurilor de muncă vacante. Cercetarea statistică se realizează pe un eșantion de circa 23000 de întreprinderi/unități locale. Pentru sectorul economic se includ în cercetare unitățile cu 4 salariați și peste, care reprezintă 87,28% din numărul total al salariaților din acest sector. Unitățile din sectorul bugetar sunt cuprinse exhaustiv în cercetare, excepție făcând unitățile administrației publice locale, pentru care datele la nivelul consiliilor locale comunale se colectează pe bază de eșantion reprezentativ la nivel de județ (cca. 820 de unități). Sunt excluse forțele armate și personalul asimilat (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații etc.).

unemployment rates etc., were calculated according to the usually resident population, based on the usual residence concept and on the threshold of at least 12 months of presence/absence on/from Romanian territory.

In 2021, a new framework-regulation for European statistics relating to persons and households, based on data at individual level collected from samples, entered into force (Regulation (EU) 2019/1700 of the European Parliament and of the Council of 10 October 2019). This regulation and the delegated and implementing regulations issued for the purposes of its application are the new legal basis of the household labour force survey.

The labour cost survey is a complex yearly statistical survey which provides the necessary elements for the analysis of the evolution of various labour cost components and the correlations among them, offering, as well, the necessary elements for the calculation of the gross, net, monthly and hourly earnings broken down by national economy activity, ownership type, legal form, employee category, sex, macroregion, development region and county. It is conducted on a sample of about 27900 economic and social operators, from all enterprise size classes, irrespective of the employee number. The economic units with 50 or more employees are exhaustively surveyed. The units of the budgetary sector are exhaustively surveyed, except for local public administration units, for which the data on local communal councils are collected based on a representative sample at county level (about 820 units). Armed forces and similar staff (the Ministry of National Defence, the Ministry of Internal Affairs, the Romanian Intelligence Service etc.) are excluded.

Data centralisation was performed according to the homogenous activity for the indicators related to the number of employees and the gross and net average earnings, and according to the main activity for the indicators related to the average labour costs and the structure of the labour costs.

In the reference year 2023, in order to improve the reliability of the data at county (NUTS3) and CANE Rev. 2 division (2 digits) level, the survey sample was extended by about 17600 economic units belonging to the size class below 50 employees, for which methods of estimating the statistical indicators from administrative sources were applied¹⁾ (“Declaration on payment obligations related to social contributions, the income tax and nominal records of insured persons (D112)”).

The job vacancy survey is a quarterly statistical sample survey, having as reference period the middle month of the quarter; it provides the necessary elements for the calculation of the quarterly vacancy rate. It is carried out on a sample of about 23000 enterprises/local units. As regards the economic sector, the units with 4 or more employees, accounting for 87.28% of the total number of employees in this sector, are surveyed. The units of the budgetary sector are exhaustively surveyed, except for local public administration units, for which the data on local communal councils are collected based on a representative sample at county level (about 820 units). Armed forces and similar staff (the Ministry of National Defence, the Ministry of Internal Affairs, the Romanian Intelligence Service etc.) are excluded.

¹⁾ Agenția Națională de Administrare Fiscală. / The National Agency for Fiscal Administration.

Balanța forței de muncă este o lucrare care se realizează pe baza informațiilor din mai multe surse de date: statistica demografică; cercetarea statistică privind costul forței de muncă; cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO); surse administrative.

Populația activă (persoanele active) - din punct de vedere economic - cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii; include populația ocupată și șomerii.

Populația ocupată cuprinde, conform metodologiei „Cercetării statistice asupra forței de muncă în gospodării”, persoanele cu vârste cuprinse între 15 și 89 de ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință) care, în cursul săptămânii de referință, se încadrau în una dintre următoarele categorii:

- persoane care, în cursul săptămânii de referință, au lucrat cel puțin 1 oră contra plată sau pentru obținerea unui profit, inclusiv lucrătorii familiali care colaborează la întreprinderea familială;
- persoane care au un loc de muncă sau o întreprindere și care au fost temporar absente de la lucru în cursul săptămânii de referință, dar au avut o legătură formală cu locul de muncă;
- persoane care produc bunuri agricole destinate în cea mai mare parte vânzării sau schimbului în natură.

Populația ocupată civilă cuprinde, potrivit metodologiei balanței forței de muncă, toate persoanele care, în anul de referință, au desfășurat o activitate economico-socială aducătoare de venit, cu excepția cadrelor militare și a persoanelor asimilate acestora (personalul din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații), a salariaților organizațiilor politice, obștești și a deținuților.

Resursele de muncă precum și categoria non-salariaților care fac parte din populația ocupată civilă au fost estimate pe baza populației rezidente la 1 ianuarie 2024. Datele pentru populația activă civilă și populația ocupată civilă nu sunt comparabile cu anii anteriori anului 2021.

Șomerii, conform definiției internaționale a **Biroului Internațional al Muncii (BIM)**, sunt persoanele cu vârste cuprinse între 15 și 74 de ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință) care:

- în cursul săptămânii de referință nu erau ocupate conform definiției persoanelor ocupate;
- erau disponibile să muncească, adică erau disponibile să ocupe un loc de muncă remunerat sau să desfășoare o activitate independentă în termen de două săptămâni după săptămâna de referință;
- căutau activ un loc de muncă, adică fie au făcut demersuri concrete în perioada de patru săptămâni care s-a încheiat cu săptămâna de referință pentru a căuta un loc de muncă remunerat sau pentru a desfășura o activitate independentă, fie au găsit un loc de muncă unde urmează să înceapă activitatea în termen de cel mult 3 luni de la sfârșitul săptămânii de referință.

Rata de activitate reprezintă raportul dintre populația activă și populația totală în vârstă de 15-64 ani, exprimat procentual.

Rata de ocupare reprezintă raportul dintre populația ocupată și populația totală în vârstă de 15-64 ani, exprimat procentual.

Rata șomajului reprezintă raportul dintre numărul șomerilor și populația activă, exprimat procentual.

The **labour force balance** is built based on the information from several data sources: demographic statistics; the labour cost survey; the household labour force survey (HLFS); administrative sources.

The **economically active population** (active persons) comprises all persons who provide the available labour force for the production of goods and services; it includes the employed population and the unemployed.

Employment includes, according to the methodology of the household labour force survey, all persons aged between 15 and 89 (in completed years, at the end of the reference week) who, during the reference week, belonged to one of the following categories:

- persons who, during the reference week, worked for at least 1 hour for pay or for profit, including the family workers who contributed to the family enterprise;
- persons who have a job or an enterprise from which they were temporarily absent during the reference week and to which they maintained a formal attachment;
- persons who produce agricultural goods that are mostly intended for sale or for exchanges in kind.

Civil employment includes, according to the methodology used for the labour force balance, all persons who, during the reference year, carried out a socio-economic gainful activity, excepting military and similar staff (the staff of the Ministry of National Defence, the Ministry of Internal Affairs, the Romanian Intelligence Service), the employees of political and community organisations, and the convicts.

The labour force resources as well as the category of non-employees belonging to civil employment were estimated based on the usually resident population on 1 January 2024. The data on the civil economically active population and civil employment are not comparable with the years prior to 2021.

According to the international definition of the **International Labour Office (ILO)**, the **unemployed** are persons aged between 15 and 74 (in completed years, at the end of the reference week) who:

- were not employed, during the reference week, according to the definition of employed persons;
- were willing to work, namely they were willing to have a paid job or to perform an independent activity within two weeks of the reference week;
- were actively searching for a job, namely they took concrete action, in the four-week period that ended with the reference week, to find a paid job or to perform an independent activity or they found a job where they were to start work no later than 3 months after the end of the reference week.

The **activity rate** is the ratio of the active population to the total population aged 15-64 years and is expressed as a percentage.

The **employment rate** is the ratio of the employed population to the total population aged 15-64 years and is expressed as a percentage.

The **unemployment rate** is the ratio of the number of unemployed to the active population and is expressed as a percentage.

Rata șomajului de lungă durată reprezintă ponderea șomerilor aflați în șomaj de 12 luni și peste în populația activă.

Rata șomajului de lungă durată pentru tineri (15-24 ani) reprezintă ponderea șomerilor tineri aflați în șomaj de 6 luni și peste în populația activă tânără.

Incidența șomajului de lungă durată reprezintă ponderea șomerilor aflați în șomaj de 12 luni și peste în total șomeri.

Incidența șomajului de lungă durată pentru tineri (15-24 ani) reprezintă ponderea șomerilor tineri aflați în șomaj de 6 luni și peste în total șomeri tineri.

Statutul profesional reprezintă situația unei persoane ocupate, în funcție de modul de obținere a veniturilor prin exercitarea unei activități, și anume:

- **salariat**, persoana care-și exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială - indiferent de forma ei de proprietate - sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, plătit în bani sau natură, sub formă de comision etc.;
- **patron**, persoana care-și exercită ocupația (meseria) în propria sa unitate (întreprindere, agenție, atelier, magazin, birou, fermă etc.), pentru a cărei activitate are angajați unul sau mai mulți salariați;
- **lucrător pe cont propriu**, persoana care-și exercită activitatea în unitatea proprie sau într-o afacere individuală, fără a angaja niciun salariat, fiind ajutat, sau nu, de membrii familiei, neremunerată. Sunt incluși și membrii societăților agricole sau cooperativelor neagricole care lucrează fie ca proprietar de teren agricol într-o societate agricolă constituită conform Legii nr. 36/1991, fie ca membru al unei cooperative meșteșugărești, de consum sau de credit;
- **lucrător familial neremunerat**, persoana care-și exercită activitatea într-o unitate economică familială condusă de un membru al familiei sau o rudă, pentru care nu primește remunerație sub formă de salariu sau plată în natură; gospodăria țărănească (agricolă) este considerată o astfel de unitate.

Numărul mediu al salariaților²⁾ cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul), al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat în perioada de referință.

Numărul mediu al salariaților se calculează ca medie aritmetică simplă rezultată din suma efectivelor zilnice de salariați (exclusiv cei al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat), din perioada de referință, inclusiv din zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare, împărțită la numărul total al zilelor calendaristice (365/366 zile).

În efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu **se cuprind** următoarele categorii:

- salariații cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată, inclusiv salariații detașați la lucru în străinătate (dacă unitatea care i-a detașat le-a asigurat o remunerație în țară, pentru care a virat contribuții sociale obligatorii și impozit);
- salariații al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat din inițiativa angajatorului (în cazul întreruperii temporare a activității) și au beneficiat de o indemnizație din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat;

*The **long-term unemployment rate** is the weight of the unemployed for 12 months or more in the active population.*

*The **long-term unemployment rate for young people** (aged 15-24 years) is the weight of the young unemployed for 6 months or more in the young active population.*

*The **incidence of long-term unemployment** is the weight of the unemployed for 12 months or more in the total unemployed.*

*The **incidence of long-term unemployment for young people** (aged 15-24 years) is the weight of the young unemployed for 6 months or more in the total young unemployed.*

*The **status in employment** is the situation of an employed person, depending on his/her way of achieving an income from the activity performed, namely:*

- **employee**, a person who carries out his/her activity based on a labour contract in an economic or social unit - regardless of its ownership type - or for private persons, for a remuneration as salary, in cash or in kind, as commission etc.;
- **employer**, a person who carries out his occupation (trade) in his/her own unit (enterprise, agency, workshop, shop, office, farm etc.), an activity for which he/she has one or several employees;
- **self-employed**, a person who carries out his/her activity in his/her own unit or in an individual business, without hiring any employees, with or without help from unpaid family members. The members of agricultural holdings or of non-agricultural co-operatives who work either as owners of agricultural land in agricultural holdings set up according to Law No 36/1991 or as members of craft, consumer or credit co-operatives are also included here;
- **unpaid family worker**, a person who carries out his/her activity in a family economic unit run by a member of the family or a relative, for which he/she gets no remuneration as salary or payment in kind; the (agricultural) peasant household is considered such a unit.

*The **average number of employees**²⁾ comprises the persons employed under a labour contract/agreement of a definite or indefinite duration (including seasonal workers, the manager or the administrator), whose labour contract/agreement was not suspended during the reference period.*

The average number of employees is calculated as a simple arithmetic mean resulting from the sum of the daily number of employees (excluding those whose labour contract or agreement was suspended) during the reference period, including the weekly rest days, legal holidays and other non-working days, divided by the total calendar days of the year (365/366 days).

*The following categories **are included** in the total daily number of employees considered for the calculation of the average number:*

- employees under a labour contract/agreement of a definite or indefinite duration, including the employees seconded to work abroad (if the unit that seconded them provided them with remuneration in the country, for which it paid compulsory social contributions and tax);
- employees whose labour contract/agreement has been suspended at the initiative of the employer (in case of temporary interruption of activity) and have received an allowance from the basic salary corresponding to the job;

²⁾ În echivalent timp complet. / Full-time equivalent.

- salariații aflați în incapacitate temporară de muncă (concediu medical, carantină/izolare la domiciliu) pe perioada când aceștia sunt plătiți de angajator din fonduri proprii;
- salariații părinți, în timpul zilelor libere acordate pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, indiferent din ce fonduri sunt plătiți;
- salariații al căror timp de lucru a fost redus temporar, indiferent din ce fonduri sunt plătiți.

Din efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu **se exclud:** salariații aflați în concedii fără plată, în grevă, patronii, lucrătorii familiali, membrii consiliilor județene și locale, zilierii. În zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare se ia în calcul ca efectiv zilnic numărul salariaților din ziua precedentă, mai puțin cei al căror contract de muncă/raport de serviciu a încetat în această zi. În cazul când unitatea a fost înființată sau și-a încetat activitatea în cursul anului, se iau în calcul efectivele zilnice numai pentru perioada în care a funcționat, iar suma rezultată se împarte la numărul total al zilelor calendaristice din anul de referință.

Salariații angajați cu normă parțială se includ în numărul mediu proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă/raportul de serviciu. În efectivul salariaților luat în calculul numărului mediu se includ numai persoanele care au fost plătite.

În mod excepțional, pentru cazurile când în cursul anului de referință se plătesc sume corespunzătoare perioadelor anterioare (sume plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești aferente anilor anteriori), **numărul beneficiarilor** (foști salariați sau salariați cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat) **se include în numărul mediu al salariaților** proporțional cu perioadele pentru care se realizează plățile respective, astfel încât să existe o corespondență directă între sumele brute plătite și numărul mediu al salariaților.

Începând cu anul 2003, din efectivele zilnice luate în calculul numărului mediu au fost excluși salariații al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat, conform prevederilor legale în vigoare.

Indicatorii cărora le corespunde un număr mediu al salariaților mai mic de 100 persoane prezintă un grad de fiabilitate mai redus din cauza numărului de cazuri observate.

Efectivul salariaților la 31 decembrie reprezintă numărul de salariați (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul) angajați cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată, în program complet sau parțial (inclusiv cei cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat), existenți în evidențele unității la sfârșitul anului de referință. Salariații aflați în muncă la domiciliu/telemuncă se cuprind întocmai ca și salariații care își desfășoară activitatea la locul de muncă obișnuit. Nu sunt cuprinși salariații detașați la lucru în străinătate și/sau cei care cumulează mai multe funcții și nu au funcția de bază la unitatea raportoare, precum și următoarele categorii:

- patronii care își desfășoară activitatea în propria unitate și pentru care sursa de venit o constituie numai dividendele și profitul unității;

- employees who have a temporary incapacity for work (medical leave, quarantine/home isolation) during the time period in which they are paid from the employer's own funds;
- employees who are parents, during the days off granted to them so that they can supervise their children, in cases of temporary closure of educational institutions, irrespective of the funds from which they are paid;
- employees whose working hours have been temporarily reduced, irrespective of the funds from which they are paid.

From the daily number of employees taken into consideration when calculating the average number, the following **are excluded:** employees on unpaid leave, on strike, employers, unpaid family workers, members of local and county councils, day labourers. On weekly rest days, legal holidays and other non-working days, the number of employees from the previous day is considered as the daily number, except those whose labour contract/agreement was terminated that same day. If a unit was founded or ceased its activity during the reference year, the daily number of employees is taken into account only for the time period when the unit was in operation and the resulting sum is divided by the total number of calendar days within the reference year.

The employees who were employed part time were included in the average number of employees in proportion to the working time set out in the labour contract/agreement. Only the persons who were paid were included in the number of employees taken into account for the calculation of the average number.

Exceptionally, in the cases when, during the reference year, amounts for prior periods are paid (backdated paid arrears as a consequence of winning the lawsuits involving the money rights for the previous years), the **number of beneficiaries** (former employees or employees with suspended labour contracts/agreements) **is included in the average number of employees** in proportion to the periods for which the payments concerned are made, so that a direct correlation between the gross amounts paid and the average number of employees exists.

Beginning with 2003, the daily number of employees taken into account for the calculation of the average number no longer includes the employees whose labour contract/agreement was suspended according to the legal provisions in force.

The indicators to which an average number of employees of less than 100 persons corresponds have a lower degree of reliability due to the number of cases observed.

The **number of employees on 31 December** is the number of employees (including seasonal workers, the manager or the administrator) who work based on a labour contract/agreement of a definite or indefinite duration, full time or part time (including those with a suspended labour contract/agreement), and who appear in the unit's records at the end of the reference year. The employees who work from home/telework are registered in the same way as the employees who carry out their activity at the usual workplace. The employees seconded to work abroad and/or those who hold more than one position and their main position is not within the reporting unit, as well as the following categories, are not included:

- employers working in their own unit and for whom the source of income is only made up of dividends and the profit of the unit;

- lucrătorii familiali - reprezintă persoanele care-și exercită activitatea într-o unitate economică aparținând familiei sau unei rude, pe care o ajută și pentru care nu primesc remunerație sub formă de salariu; plata se realizează în natură (hrană, haine, locuință) sau ocazional, cu titlu excepțional, și în bani, fără a figura pe statul de salarii;
- membrii consiliilor județene și locale;
- zilierii - reprezintă persoane fizice care desfășoară activități necalificate cu caracter ocazional, conform prevederilor legale în vigoare.

Repartizarea salariilor pe activități ale economiei naționale s-a realizat după activitatea omogenă a întreprinderii, iar pe județe în funcție de localitatea în care aceștia își desfășoară activitatea.

Șomerii înregistrați reprezintă persoanele care îndeplinesc cumulativ condițiile prevăzute de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă și care se înregistrează la agenția pentru ocuparea forței de muncă în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau, după caz, reședința, ori la alt furnizor de servicii de ocupare, care funcționează în condițiile prevăzute de lege, în vederea obținerii unui loc de muncă.

Conform legislației în vigoare, calitatea de șomer o are persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) este în căutarea unui loc de muncă de la vârsta de minimum 16 ani și până la îndeplinirea condițiilor de pensionare;
- b) starea de sănătate și capacitățile fizice și psihice o fac aptă pentru prestarea unei munci;
- c) nu are loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează, din activități autorizate potrivit legii, venituri mai mici decât valoarea indicatorului social de referință al asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă, în vigoare;

Indicatorul social de referință (ISR) al asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă, denumit în continuare indicator social de referință, reprezintă unitatea exprimată în lei la nivelul căreia se raportează prestațiile bănești, suportate din bugetul asigurărilor pentru șomaj, acordate atât în vederea asigurării protecției persoanelor în cadrul sistemului asigurărilor pentru șomaj, cât și în vederea stimulării anumitor categorii de persoane pentru a se încadra în muncă, precum și a angajatorilor pentru a încadra în muncă persoane în căutarea unui loc de muncă. Până în anul 2011 valoarea indicatorului social era 500 lei.

Prin Legea nr. 225/2021, valoarea ISR „se actualizează, din oficiu, în fiecare an, la data de 1 martie, cu rata medie anuală a inflației din anul precedent, indicator definitiv, comunicat de Institutul Național de Statistică”. Dacă rata medie anuală a inflației are valoare negativă, se păstrează ultima valoare a indicatorului social de referință, adică practic nu se modifică.

- d) este disponibilă să înceapă lucrul în perioada imediat următoare dacă s-ar găsi un loc de muncă.

Asimilați șomerilor sunt persoanele în căutarea unui loc de muncă și care nu au putut ocupa un loc de muncă după absolvirea unei instituții de învățământ și care îndeplinesc următoarele condiții:

- sunt absolvenți ai instituțiilor de învățământ, în vârstă de minimum 16 ani, care într-o perioadă de 60 de zile de la absolvire nu au reușit să se încadreze în muncă potrivit pregătirii profesionale;

- *family workers* - are the persons who perform their activities in an economic unit belonging to the family or to a relative, as help, and who do not receive remuneration in the form of a salary; payment is made in kind (food, clothing, shelter) or occasionally, by way of exception, in cash, but it does not appear on the payroll;
- *members of county and local councils*;
- *day labourers* - are the persons who carry out unskilled activities on an occasional basis, in accordance with the legal provisions in force.

The **breakdown of employees** by activity of the national economy was carried out according to the homogeneous activity of the enterprise and by county according to the locality where they work.

The **registered unemployed** are persons who simultaneously meet the conditions laid down in Law No 76/2002 regarding the unemployment insurance system and the stimulation of employment, and who register at the employment agency in the area of their permanent or, as the case may be, usual residence, or at another provider of employment services operating according to law, in order to get a job.

According to the legislation in force, an unemployed person simultaneously meets the following conditions:

- a) he/she is looking for a job from the minimum age of 16 until the retirement conditions are met;
- b) his/her health and physical and mental capacities allow him/her to work;
- c) he/she has no job, he/she gets no income or, from activities authorised by law, he/she gets an income that is lower than the value of the reference social indicator in force on unemployment insurance and the stimulation of employment;

The reference social indicator (RSI) on unemployment insurance and the stimulation of employment, hereafter called “reference social indicator”, is the unit expressed in lei and used as benchmark for the cash benefits which are supported from the unemployment insurance budget and which are granted both to ensure protection in the framework of the unemployment insurance system and to stimulate certain categories of persons to get a job, as well as to stimulate employers to hire persons looking for a job. Until 2011, the value of the reference social indicator was 500 lei.

Pursuant to Law No 225/2021, the value of the RSI “is automatically updated every year, on 1 March, with the annual average inflation rate of the previous year, a final indicator published by the National Institute of Statistics”. If the value of the annual average inflation rate is negative, the last value of the reference social indicator is maintained, which means that it does not change.

- d) he/she is available to start work in the forthcoming period if he/she finds a job.

The persons **assimilated to the unemployed** are the persons looking for a job who could not get a job after graduating from an educational institution and who meet the following conditions:

- they graduated from an educational institution, they are aged at least 16 and they did not succeed, during a period of 60 days since graduation, in finding a job according to their professional training;

- sunt absolvenți ai școlilor speciale pentru persoanele cu dizabilități în vârstă de minim 16 ani care nu au reușit să se încadreze în muncă potrivit pregătirii profesionale.

Rata șomajului înregistrat reprezintă raportul dintre numărul șomerilor (înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă) și populația activă civilă (șomeri + populație ocupată civilă, definită conform metodologiei balanței forței de muncă).

Locuri de muncă vacante

Rata locurilor de muncă vacante reprezintă raportul dintre numărul locurilor de muncă vacante și numărul total al locurilor de muncă (ocupate și vacante, **exclusiv cele blocate sau destinate numai promovării în interiorul întreprinderii sau instituției**), exprimat procentual.

Datele medii anuale privind numărul locurilor de muncă vacante și numărul total de locuri de muncă se calculează ca medii aritmetice simple ale datelor trimestriale corespunzătoare fiecăruia dintre cei doi indicatori.

Numărul locurilor de muncă vacante include numărul posturilor plătite, nou create, neocupate, sau care vor deveni vacante, pentru care:

- angajatorul întreprinde acțiuni concrete spre a găsi un candidat potrivit pentru ocuparea postului respectiv (exemple de acțiuni concrete întreprinse de angajator: anunțarea existenței locului vacant prin serviciile de ocupare a forței de muncă, publicitate prin ziare, media, Internet, contactare directă a posibililor candidați etc.);
- angajatorul dorește ocuparea imediată sau într-o perioadă specifică de timp, stabilită de angajator. Perioada specifică de timp se referă la perioada maximă necesară ocupării locului de muncă vacant.

Sunt considerate locuri de muncă vacante posturile destinate persoanelor din afara întreprinderii (dar pe care pot concura și persoane din interiorul întreprinderii), indiferent dacă sunt posturi pe durată determinată sau nedeterminată, în program de lucru normal sau parțial.

Nu se consideră vacante posturile neocupate:

- destinate exclusiv promovării persoanelor din interiorul întreprinderii sau instituției;
- din unitățile administrației publice, blocate printr-un act normativ.

Posturile ocupate de persoanele care absentează o anumită perioadă de timp (concedii de maternitate, pentru îngrijirea copilului, concedii medicale, concedii fără plată, alte absențe) se consideră vacante dacă angajatorul dorește substituirea pe perioadă determinată (temporară) și dacă întreprinde acțiuni de găsire a candidaților.

Numărul total al locurilor de muncă (ocupate și vacante) include efectivul salariaților la sfârșitul lunii (exclusiv cei cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat) și numărul locurilor de muncă vacante.

Repartizarea locurilor de muncă vacante și a posturilor ocupate pe activități ale economiei naționale s-a realizat după activitatea principală a întreprinderii (dacă aceasta nu are unități locale în subordine), respectiv după activitatea principală desfășurată de fiecare dintre unitățile locale din subordine. Se consideră a fi unitate locală unitatea care își desfășoară activitatea într-o altă locație decât sediul central al unității economico-sociale selectate în eșantionul cercetării statistice.

- they are graduates of special schools for disabled persons, they are aged at least 16 and they did not succeed in getting a job according to their professional training.

The **registered unemployment rate** is the ratio of the number of unemployed (registered at the agencies for employment) to the civil economically active population (the unemployed + civil employment, defined according to the methodology of the labour force balance).

Job vacancies

The **vacancy rate** is the ratio of the number of vacancies to the total number of jobs (occupied and vacant, **excluding the ones that were blocked or the ones that were meant to promote the persons from inside the enterprise or the institution**) and is expressed as a percentage.

The yearly average data on the number of vacancies and the total number of jobs are calculated as simple arithmetic means of quarterly data corresponding to each of the two indicators.

The **number of vacancies** includes the number of paid, newly created jobs, unoccupied or that will become vacant, for which:

- the employer takes concrete action to find an adequate candidate for that job (examples of concrete action taken by the employer: announcing the vacancy through employment services, advertising in the newspapers, the media, the Internet, direct contact with potential candidates etc.);

- the employer wishes to get the vacancy filled at once or within a specific period of time, set by the employer. The specific time period refers to the maximum time period necessary for getting the vacancy filled.

The jobs for persons from outside the enterprise (for which persons from inside the enterprise can also compete), regardless of whether these are jobs for a definite or indefinite period, full or part-time jobs, are considered vacancies.

The following unoccupied positions **are not considered vacancies**:

- jobs exclusively meant to promote persons from inside the enterprise or the institution;
- jobs from units of public administration that were blocked through a legal act.

The jobs occupied by persons who are absent during a certain period of time (maternity leaves, child care, sick leaves, unpaid leaves, other absences) are considered vacancies if the employer wishes to substitute these persons for a temporary period and if he/she takes action to find candidates.

The **total number of jobs (occupied positions and vacancies)** includes the number of employees at the end of the month (except those with a suspended labour contract/agreement) and the number of vacant jobs.

The **breakdown of vacancies and occupied positions** by activity of the national economy was based on the main activity of the enterprise (if it does not have subordinated local units) or on the main activity performed by each of the subordinated local units. The local unit is the unit that operates at a location other than the headquarters of the socio-economic unit selected in the statistical survey sample.

CONDIȚII DE MUNCĂ

Accident de muncă reprezintă vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicația acută profesională, care s-au produs în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu, și care provoacă incapacitatea temporară de muncă de cel puțin trei zile calendaristice, invaliditate sau deces. În numărul accidentelor de muncă nu sunt incluse accidentele de traseu.

În raport cu urmările produse și cu numărul persoanelor accidentate, accidentul de muncă se clasifică în:

- accident care produce incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile calendaristice;
- accident care produce invaliditate;
- accident mortal;
- accident colectiv, respectiv cel în care sunt accidentate în același timp și din aceeași cauză cel puțin trei persoane.

Rata accidentelor de muncă reprezintă numărul accidentaților dintr-un an raportat la numărul de salariați din anul respectiv și se exprimă în număr de accidentați la 1000 de salariați. Calculul ratei accidentelor de muncă pe activități ale economiei naționale s-a realizat după activitatea principală a întreprinderii.

Conflictele de interese se referă la întreruperile temporare ale lucrului declanșate, în general, în scopuri revendicative sau pentru normalizarea raporturilor de muncă dintre unitate, pe de o parte, și salariații acesteia, pe de altă parte, conform Legii nr. 168/1999 privind soluționarea conflictelor de muncă.

Greva constituie o încetare colectivă și voluntară a lucrului într-o unitate, conform Legii nr. 168/1999.

Conform CAEN Rev. 2

Agricultura include activitățile de: agricultură, silvicultură și pescuit.

Industria include activitățile de: industria extractivă, industria prelucrătoare, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare.

Serviciile comerciale includ activitățile de: comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport.

Serviciile sociale includ activitățile de: administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială, activități de spectacole, culturale și recreative și celelalte activități ale economiei naționale.

WORKING CONDITIONS

An **accident at work** is the violent body injury or the acute professional intoxication that occurred during the work process or when performing work-related tasks, and which causes temporary incapacity for work for at least three calendar days, invalidity or death. The number of accidents at work excludes commuting accidents.

Depending on the consequences and on the number of persons injured, the accidents at work are classified as follows:

- accident causing temporary incapacity for work for at least 3 calendar days;
- accident causing invalidity;
- fatal accident;
- collective accident, when at least 3 persons are injured at the same time and due to the same cause.

The **rate of accidents at work** is the ratio of the number of injured employees in a year to the number of employees in that year and is expressed as the number of injured employees per 1000 employees. The calculation of the rate of accidents at work by activity of the national economy was made according to the main activity of the enterprise.

Conflicts of interest refer to temporary work interruptions, generally for claim-related purposes or in order to normalise the employment relationships between the unit, on the one hand, and its employees, on the other hand, according to Law No 168/1999 on the settlement of labour disputes.

Strike is a collective and voluntary cessation of work within a unit, according to Law No 168/1999.

According to CANE Rev. 2

Agriculture includes: agriculture, forestry and fishing.

Industry includes: mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply, water supply, sewerage, waste management and remediation activities.

Trade services include: trade, transportation and storage, hotels and restaurants, information and communication, financial intermediation and insurance, real-estate activities, professional, scientific and technical activities, administrative and support service activities.

Social services include: public administration and defence, compulsory social security, education, human health and social work activities, arts, entertainment and recreation, other activities of the national economy.

Labour force

- 3.1 Population by participation in the economic activity, by sex and area
- 3.2 Activity, employment and unemployment rates, by educational attainment, sex and area
- 3.3 Employment structure, by activity of the national economy and by age group
- 3.4 Employment structure, by activity of the national economy and by status in employment
- 3.5 Population structure, by participation in the economic activity, by age group, sex and area
- 3.6 Employment structure, by educational attainment, by age group, sex and area
- 3.7 Employment structure, by occupation group, age group, sex and area
- 3.8 Employment structure, by status in employment, by age group, sex and area
- 3.9 Civil employment, by activity of the national economy (end of year)
- 3.10 Civil employment, by activity of the national economy and by type of ownership (end of year)
- 3.11 Average number of employees, by activity of the national economy, by sex and type of ownership
- 3.12 Average number of employees, by type of ownership, enterprise size class and by sex
- 3.13 Average number of employees, by activity of industry, by sex and by type of ownership
- 3.14 Employees, by activity of the national economy and by sex, on December 31
- 3.15 Employees, by activity of industry and by sex, on December 31
- 3.16 Registered unemployed persons and unemployment rate (end of year)
- 3.17 Persons who attend vocational training courses
- 3.18 Registered unemployed persons, by educational attainment and by age group, on December 31
- 3.19 Registered unemployed persons, recipients of unemployment benefits, by age group and by duration of unemployment, on December 31
- 3.20 Long-term unemployment, by sex and area

Working conditions

- 3.21 Number of injured at work, by activity of the national economy
- 3.22 Conflicts of interest and their monthly frequency
- 3.23 Conflicts of interest, by activity of the national economy
- 3.24 Number of vacancies, by activity of the national economy
- 3.25 Vacancy rate, by activity of the national economy
- 3.26 Number of vacancies, by major occupational groups
- 3.27 Vacancy rate, by major occupational groups

Territorial

- 3.28 Population by participation in the economic activity, at territorial level, by sex and area
- 3.29 Activity, employment and unemployment rates, at territorial level, by educational attainment, by sex and area, in 2023
- 3.30 Population structure, by participation in the economic activity, at territorial level, by age group, sex and area, in 2023
- 3.31 Employment structure, at territorial level, by educational attainment, by age group, sex and area, in 2023
- 3.32 Employment structure, at territorial level, by status in employment, by age group, sex and area, in 2023
- 3.33 Employment structure, at territorial level, by activity of the national economy and by age group, in 2023
- 3.34 Civil employment, at territorial level and by activity of the national economy, in 2023 (end of year)
- 3.35 Average number of employees, at territorial level
- 3.36 Average number of employees, at territorial level and by sex
- 3.37 Average number of employees, at territorial level and by activity of the national economy, in 2023
- 3.38 Registered unemployed persons and unemployment rate, at territorial level, on December 31, 2023
- 3.39 Registered unemployed persons, at territorial level, by category of personnel and educational attainment, on December 31, 2023
- 3.40 Long-term unemployment, at territorial level, by sex and area
- 3.41 Number of vacancies, by activity of the national economy, at territorial level, in 2023
- 3.42 Vacancy rate, by activity of the national economy, at territorial level, in 2023
- 3.43 Number of vacancies, by major occupational groups, at territorial level, in 2023
- 3.44 Vacancy rate, by major occupational groups, at territorial level, in 2023
- 3.45 Number of injured at work, at territorial level, in 2023
- 3.46 Conflicts of interest, at territorial level, in 2023

Historical tables

- Average number of employees, by activity of the national economy, 1990 - 2008 years
- Average number of employees, by activity of the national economy and by sex, 2003 - 2011 years
- Average number of employees, by activity of industry, 1990 - 2008 years
- Average number of employees, by activity of industry and by sex, 2003 - 2011 years
- Claims which caused conflicts of interest, 1992 - 2010 years
- Strikes initiated by observing the procedure provided by Law No 168 / 1999, 1992 - 2009 years

**VENITURILE,
CHELTUIELILE
ȘI CONSUMUL POPULAȚIEI**

***POPULATION INCOME,
EXPENDITURE
AND CONSUMPTION***

4

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetarea statistică a bugetelor de familie;
- Cercetarea statistică privind costul forței de muncă, în unitățile economico-sociale (conform Regulamentului (CE) nr. 530/1999 al Consiliului privind statisticile structurale ale câștigurilor salariale și ale costului forței de muncă);
- Cercetarea statistică lunară asupra câștigurilor salariale, în unitățile socio-economice (conform Regulamentului (CE) nr. 1165/98 al Consiliului și Regulamentului (CE) nr. 1158/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile pe termen scurt);
- Cercetarea statistică asupra salariilor, în luna octombrie, în unitățile economico-sociale;
- Cercetarea statistică PRODROM A - Produse și servicii industriale;
- Cercetarea statistică privind producția vegetală la principalele culturi;
- Cercetarea statistică privind efectivele de animale și producția animală;
- Cercetarea statistică privind datele de comerț internațional cu bunuri;
- Balanțele principalelor produse agricole la producător.

Surse administrative:

- Direcția Rutieră din cadrul Poliției Române, pentru datele privind autovehiculele înscrise în circulație;
- Statistica vamală;
- Evidențele societăților de telefonie;
- Compania Națională Poșta Română;
- Agenția Națională de Administrare Fiscală - Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate (D112);
- Inspecția Muncii - Registrul general de evidență a salariaților (REGES).

PRECIZĂRI METODOLOGICE

VENITURILE POPULAȚIEI

Cercetarea statistică a bugetelor de familie permite colectarea informațiilor privind componența gospodăriilor, veniturile, cheltuielile și consumul acestora și alte aspecte ale nivelului de trai al populației. Ancheta este organizată ca o cercetare trimestrială continuă pe o perioadă de 3 luni consecutive, pe un eșantion de 9504 locuințe permanente, repartizate în subeșantioane lunare independente de câte 3168 locuințe permanente.

Cercetarea s-a desfășurat în 792 centre de cercetare repartizate în toate județele țării și în sectoarele municipiului București (450 în mediul urban și 342 în mediul rural).

Includerea unei gospodării într-o anumită categorie socio-economică s-a realizat pe baza statutului ocupațional principal al capului gospodăriei. În categoria „Agricultori” s-au inclus lucrătorii pe cont propriu în agricultură și membrii asociațiilor agricole.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- *The household budget survey;*
- *The labour cost survey, in socio-economic units (according to Council Regulation (EC) No 530/1999 concerning structural statistics on earnings and on labour costs);*
- *The monthly statistical survey on earnings, in socio-economic units (according to Council Regulation (EC) No 1165/98 and Regulation (EC) No 1158/2005 of the European Parliament and of the Council concerning short-term statistics);*
- *The survey on salaries, in October, in socio-economic units;*
- *The PRODROM A statistical survey - Industrial products and services;*
- *The statistical survey on crop production for the main crops;*
- *The statistical survey on livestock and animal production;*
- *The statistical survey on international trade in goods data;*
- *The balances of the main agricultural products at the farm gate.*

Administrative sources:

- *The Traffic Police Directorate within the Romanian Police, for data regarding registered motor vehicles;*
- *Customs statistics;*
- *Phone company records;*
- *The Romanian Post National Company;*
- *The National Agency for Fiscal Administration - Declaration on payment obligations related to social contributions, the income tax and nominal records of insured persons (D112);*
- *The Labour Inspectorate - The General Register of Employees (REGES).*

METHODOLOGICAL NOTES

POPULATION INCOME

The household budget survey enables the collection of information on household composition, income, expenditure and consumption as well as other aspects of the living standard of the population. The survey is organised as a continuous quarterly survey for a period of 3 consecutive months, on a sample of 9504 permanent dwellings, divided into independent monthly sub-samples of 3168 permanent dwellings each.

The survey was conducted in 792 survey centers distributed in all counties of the country and in the Bucharest Municipality sectors (450 in the urban area and 342 in the rural area).

A household was included in a certain socio-economic category based on the main occupational status of the household head. The “Farmers” category includes self-employed in agriculture and members of agricultural associations.

Gruparea gospodăriilor pe decile de venit s-a efectuat pe baza venitului total pe o persoană, deflatat cu indicele prețurilor de consum al populației cu bază ianuarie 2023. Decilele împart seria gospodăriilor ordonate crescător după nivelul venitului mediu lunar pe o persoană în 10 părți egale (grupe decile).

Cercetarea statistică privind costul forței de muncă: caracteristicile cercetării sunt prezentate în Capitolul 3 - Piața forței de muncă.

Cercetarea statistică lunară asupra câștigurilor salariale asigură producerea informațiilor necesare pentru evaluarea tendințelor pe termen scurt ale câștigurilor salariale medii și ale numărului de salariați la nivel de activități ale economiei naționale. Cercetarea se realizează cu periodicitate lunară, fiind cercetate circa 23000 întreprinderi și unități locale. Unitățile din sectorul bugetar sunt cuprinse exhaustiv în cercetare, excepție făcând unitățile administrației publice locale, pentru care datele la nivelul consiliilor locale comunale se colectează pe bază de eșantion reprezentativ la nivel de județ (cca. 820 de unități). Pentru sectorul economic se includ în cercetare unitățile cu 4 salariați și peste, care reprezintă 87,28% din numărul total al salariaților din acest sector. Sunt excluse forțele armate și personalul asimilat (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații etc.). Rezultatele acestei cercetări sunt utilizate pentru calculul indicilor trimestriali ai costului orar al forței de muncă.

Cercetarea statistică asupra salariilor în luna octombrie 2023 s-a realizat în exclusivitate prin exploatarea surselor de date administrative și are ca obiectiv determinarea numărului de salariați pe grupe de salarii de bază brute și grupe de venituri brute realizate, a salariului mediu brut de bază și a venitului mediu brut realizat, pe sexe, grupe de vârstă, activități ale economiei naționale, grupe majore de ocupații / ocupații, în luna octombrie 2023.

Având în vedere schimbarea surselor de date și a sferei de cuprindere, rezultatele Cercetării statistice asupra salariilor în luna octombrie 2023 nu sunt comparabile cu rezultatele obținute în anii anteriori anului de referință 2013 și publicate în edițiile precedente ale Anuarului statistic.

Sursa datelor: Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate (D112) administrată de Agenția Națională de Administrare Fiscală și Registrul general de evidență a salariaților (REGES) administrat de Inspecția Muncii. Fluxul de prelucrare pentru estimarea indicatorilor statistici are la bază interconectarea și corelarea informațiilor din cele două surse de date administrative.

Sfera de cuprindere: Totalitatea întreprinderilor active cu personalitate juridică, a întreprinderilor individuale, familiale ori a persoanelor fizice autorizate care au salariați și a căror activitate principală este conform diviziunilor CAEN Rev. 2, **cod 01÷96, exclusiv** activitatea „Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public” (diviziunea 84). Nu sunt incluse persoanele cu raport de serviciu (categoriile de

***Households were grouped by income deciles** based on the total income per person, deflated by the population consumer price index with January 2023 as base. The deciles divide the household series, which are organised in ascending order according to the level of the average monthly income per person, into 10 equal parts (decile groups).*

*The **labour cost survey**: the characteristics of the survey are presented in Chapter 3 - Labour market.*

*The **monthly survey on earnings** ensures the necessary information for evaluating the short-term trends of average earnings and of the number of employees at the level of national economy activities. The survey is monthly carried out by observing approximately 23000 enterprises and local units. The units of the budgetary sector are exhaustively surveyed, excepting the local public administration units, for which the data at communal local council level are collected based on a sample that is representative at county level (about 820 units). As regards the economic sector, the units with 4 or more employees, accounting for 87.28% of the total number of employees in this sector, are included in the survey. Armed forces and similar staff (the Ministry of National Defence, the Ministry of Internal Affairs, the Romanian Intelligence Service etc.) are excluded. The results of this survey are used for calculating the quarterly indices on the hourly labour cost.*

*The **survey on salaries in October 2023** was exclusively carried out through the exploitation of administrative data sources and aims at determining the number of employees by gross basic salary group and gross income received group, the average gross basic salary and the average gross income received by sex, age group, activity of the national economy, major groups of occupations / occupation, in October 2023.*

Taking into account the changes in data sources and coverage, the results of the statistical survey on salaries in October 2023 are not comparable with the results achieved in the years prior to the reference year 2013 and published in the previous editions of the Statistical Yearbook.

Data source: The “Declaration on payment obligations related to social contributions, the income tax and nominal records of insured persons” (D112) managed by the National Agency for Fiscal Administration and the “General Register of Employees (REGES)” managed by the Labour Inspectorate. The processing flow for statistical indicators estimation is based on the interconnection and correlation of information from the two sources of administrative data.

Coverage: All the active enterprises with legal personality, individual and family enterprises or authorized natural persons that have employees and the main activity is according to CANE Rev. 2 divisions, **codes 01÷96, excluding** the activity “Public administration and defence; compulsory social security” (division 84). The following persons, who work based on a labour agreement, are not included: civil servants, magistrates (judges, prosecutors), state dignitary,

salariați cu statut de funcționar public, magistrat (judecător, procuror), demnitar public) precum și forțele armate și personalul asimilat. De asemenea, sunt excluși din sfera de cuprindere zilierii și salariații cu mai puțin de o normă întreagă.

Estimarea rezultatelor aferente lunii octombrie 2023 s-a realizat pentru salariații angajați cu contract de muncă cu normă întreagă declarat în „Registrul general de evidență a salariaților” (REGES), care au lucrat întreaga lună octombrie și au realizat venituri de natură salarială pentru care angajatorii au completat „Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate (D112)”.

Agregarea datelor s-a realizat după codul activității economice principale, conform CAEN Rev. 2 din registrul statistic al întreprinderilor (REGIS), corelat cu cel declarat în cele două surse de date administrative.

Structura veniturilor pe surse de proveniență este determinată de caracterul eterogen al gospodăriilor, în funcție de statutul ocupațional al membrilor acestora.

În anul 2023, componența gospodăriilor pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al membrilor gospodăriei, se prezintă astfel:

as well as armed forces and assimilated personnel. Day labourers and the employees who worked less than full-time are also excluded from the scope of the survey.

The estimation of the results related to October 2023 was made for the employees with a full-time labour contract declared in the “General Register of Employees” (REGES), who worked during the entire month of October and received a salary income for which the employers filled in the “Declaration on payment obligations related to social contributions, the income tax and nominal records of insured persons (D112)”.

Data aggregation was performed according to the main economic activity CANE Rev. 2 code of the Statistical Business Register (REGIS), correlated with the one declared in the two administrative data sources.

The **income structure by source of origin** is determined by the heterogeneous nature of households, depending on the occupational status of their members.

In 2023 the composition of households by household category, according to the occupational status of household members, is as follows:

număr mediu de persoane / gospodărie / average number of persons / household						
din total, după statutul ocupațional al capului gospodăriei:						
Statutul ocupațional al membrilor gospodăriei	Total gospodării	of the total, by occupational status of the household's head:				Occupational status of household members
	Total households	Salariați Employees	Agricultori Farmers	Șomeri Unemployed	Pensionari Pensioners	
Total persoane	2,499	2,840	3,138	3,345	1,916	Total persons
Persoane active	1,093	1,743	1,537	1,589	0,287	Active persons
Salariați	0,873	1,658	0,174	0,346	0,202	Employees
Patroni și lucrători pe cont propriu în activități neagricole ¹⁾	0,075	0,018	0,064	0,041	0,023	Employers and self-employed in non-agricultural activities ¹⁾
Agricultori	0,104	0,040	1,290	0,018	0,039	Farmers
Șomeri	0,041	0,027	0,009	1,184	0,023	Unemployed
Alte persoane	-	-	-	-	-	Other persons
Persoane inactive	1,406	1,097	1,601	1,756	1,629	Inactive persons
Pensionari	0,620	0,090	0,055	0,067	1,363	Pensioners
Elevi și studenți	0,435	0,621	0,735	0,749	0,116	Pupils and students
Casnice	0,173	0,177	0,289	0,425	0,099	Housewives
Alte persoane	0,178	0,209	0,522	0,515	0,051	Other persons

¹⁾ Inclusiv membrii cooperativelor neagricole. / Including members of non-agricultural co-operatives.

Veniturile totale cuprind:

- **veniturile bănești** pe surse de proveniență (salarii, venituri din activități pe cont propriu, vânzări, ajutoare de șomaj, pensii, alocații pentru copii, burse și alte prestații de protecție socială, venituri din proprietăți etc.);
- **contravaloarea veniturilor în natură obținute de salariați și beneficiari de prestații sociale**, evaluate în lei;
- **contravaloarea consumului de produse agroalimentare și nealimentare din resursele proprii ale gospodăriei** (producție, stoc etc.), determinată pe baza prețurilor medii lunare ale produselor respective.

The **total income** includes:

- the **money income** by source of origin (salaries, income from own-account activities, sales, unemployment benefits, pensions, allowances for children, scholarships and other social protection benefits, property income etc.);
- the **equivalent value of the in-kind income obtained by employees and recipients of social benefits**, evaluated in lei;
- the **equivalent value of the consumption of food and non-food products from own resources** (production, stock etc.), determined based on the average monthly prices of the products concerned.

Câștigul salarial nominal brut cuprinde sumele brute plătite salariaților de către agenții economici în perioada de referință, astfel:

- **Sumele brute plătite din fondul de salarii pentru timpul lucrat:**
 - **salariile de bază** corespunzătoare timpului efectiv lucrat în program normal și suplimentar (inclusiv indexările și indemnizațiile de conducere, salariile de merit și alte drepturi care conform actelor normative fac parte din salariul de bază);
 - **spori și indemnizații** acordate sub formă de procent din salariul de bază brut sau în sumă fixă;
 - **premiile/bonusurile/beneficiile** din cursul anului și anuale sub diferite forme (inclusiv al 13-lea salariu, premiile de vacanță);
 - **plățile/primele excepționale (ocasionale)** efectuate / acordate către salariații care părăsesc întreprinderea (inclusiv primele acordate cu ocazia pensionării), cu condiția ca aceste sume să **nu** fie prevăzute în contractul de muncă;
 - **sumele acordate salariaților pentru transportul până la / de la locul de muncă;**
 - **sumele acordate salariaților pentru plata zilelor de concediu de odihnă neefectuat;**
 - **sumele aferente stimulentei de risc acordat personalului medical**, conform prevederilor legale în vigoare;
 - **alte sume** plătite conform prevederilor legale în vigoare și/sau stabilite prin contractul de muncă / raportul de serviciu (inclusiv cele pentru susținerea cheltuielilor cu utilitățile la locul în care salariații își desfășoară activitatea, precum electricitate, încălzire, apă și abonamentul de date, achiziția mobilierului și a echipamentelor de birou, în limitele stabilite de angajator prin contractul de muncă sau regulamentul intern, în limita unui plafon lunar, corespunzător numărului de zile din lună în care salariatul își desfășoară activitatea în regim de telemuncă);
 - **plata managerului** sau, după caz, **indemnizația brută a administratorului** sau **premiile de performanță** acordate acestora, potrivit contractelor de management, de administrare, de mandat sau de performanță încheiate conform prevederilor legale în vigoare;
- **Sumele brute plătite din fondul de salarii pentru timpul nelucrat:**
 - **sumele plătite pentru timpul nelucrat** (concedii de odihnă, de studii, pentru zilele de sărbători legale, evenimente familiale deosebite etc.) conform prevederilor legale în vigoare și/sau stabilite prin contractul de muncă / raportul de serviciu;
 - **indemnizațiile suportate de angajator pentru incapacitate temporară de muncă** determinată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, boli profesionale și accidente de muncă, și care sunt plătite din fondul de salarii (exclusiv sumele plătite din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și bugetul Asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale), conform prevederilor legale în vigoare;
 - **sumele plătite pentru întreruperi ale lucrului** neimputabile salariaților;
 - **indemnizațiile de care beneficiază salariații pentru perioada suspendării temporare a contractului de muncă din inițiativa angajatorului**

The **gross nominal earnings** include the gross amounts paid by economic operators to employees in the reference period, namely:

- **Gross amounts paid from the salary funds for time worked:**
 - **basic salaries** corresponding to the hours actually worked as normal working hours and overtime (including indexations, leadership allowances, performance salaries and other rights which, according to the legislation, are included in the basic salary);
 - **bonuses and allowances** granted as a percentage of the gross basic salary or as flat rates;
 - **bonuses/premiums/benefits** granted over the year or annually in different forms (including the 13th salary, holiday bonuses);
 - **(occasional) exceptional payments/bonuses** granted to the employees who are leaving the enterprise (including retirement bonuses), only if the amounts concerned are **not** set out in the labour contract;
 - **amounts paid to employees for transportation to/from the workplace;**
 - **amounts granted for the remuneration of employees for holiday leaves not taken;**
 - **amounts related to the risk incentive granted to the medical staff**, in accordance with the legal provisions in force;
 - **other amounts** paid in accordance with the legal provisions in force and/or established by the labour contracts/agreements (including those for supporting the operating expenses at the place where the employees perform their activities, such as electricity, heating, water and the data subscription, the purchase of furniture and office equipment, within the limits set by the employer through the labour contract or the internal rules, within a monthly ceiling, in proportion to the number of days in the month when the employee teleworks);
 - **managers' pay** or, as the case may be, the **gross allowances of administrators** or the **performance bonuses** granted to them, in accordance with the management, administration, mandate or performance contracts concluded according to the legal provisions in force;
- **Gross amounts paid from the salary funds for hours not worked:**
 - **amounts paid for hours not worked** (holiday or study leaves, legal holidays, special family events etc.) in accordance with the legal provisions in force and/or established by the labour contracts/agreements;
 - **allowances borne by employers for temporary incapacity for work**, caused by ordinary illness or accidents outside the workplace, occupational diseases and accidents at work, and which are paid from the salary funds (excluding the amounts paid from the budget of the Single National Social Health Insurance Fund and the budget of the Insurance against Accidents at Work and Occupational Diseases), in accordance with the legal provisions in force;
 - **amounts paid for work interruptions** not imputable to employees;
 - **allowances from which the employees benefit for the period when the labour contract is temporarily**

(șomaj tehnic), indiferent dacă sunt suportate de angajator sau din bugetul de stat, conform prevederilor legale în vigoare;

- **indemnizațiile de care beneficiază salariații pentru zilele libere acordate părinților pentru supravegherea copiilor**, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, conform prevederilor legale în vigoare;
- **indemnizațiile de care beneficiază salariații ca urmare a reducerii timpului de muncă**, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- **Sumele brute plătite din fondul de salarii sub forma drepturilor în natură și ajutoarelor bănești**, care cuprind contravaloarea drepturilor în natură și a ajutoarelor bănești acordate ca retribuire a muncii (conform prevederilor legale în vigoare și/sau stabilite prin contractul de muncă / raportul de serviciu);
- **Sumele brute pentru perioade anterioare** plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești aferente anilor anteriori;
- **Sumele brute acordate salariaților (ca stimulente din profitul net** al unității, inclusiv suma corespunzătoare cotei managerului sau administratorului, după caz, **exclusiv** dividendele plătite din profitul net;
- **Sumele brute plătite din alte fonduri** (inclusiv drepturi în natură, ajutoare bănești, indemnizația/norma de hrană, alte stimulente) decât din fondul de salarii, inclusiv sumele încasate ca penalități provenite din sumele încasate prin executare silită conform Codului de procedură fiscală, din cele încasate în cadrul procedurii de reorganizare judiciară și faliment, alte stimulente acordate în afara fondului de salarii, sumele plătite pentru activitatea prestată în proiecte finanțate din fonduri europene, sumele plătite direct din costuri pentru drepturile în natură sub formă de produse, chirie, combustibil, energie, transport, contravaloarea biletelor de valoare (tichete de masă, tichete de creșă, tichete cadou, tichete culturale și vouchere/tichete de vacanță), toate sumele acordate conform prevederilor legale în vigoare.

În sumele brute plătite sunt incluse: toate sumele de plată, inclusiv reținerile pentru plata ratelor, popririle, contribuția de asigurări sociale, respectiv contribuția de asigurări sociale de sănătate datorate de salariați, impozitul, precum și restituirile din diminuări pentru nerealizarea producției.

Câștigul salarial mediu brut lunar se calculează prin raportarea sumelor brute plătite din fondul de salarii, din profitul net și alte fonduri, la care se adaugă sumele brute aferente anilor anteriori, la numărul mediu al salariaților și la numărul de luni ale anului. Numărul mediu al salariaților se definește conform precizărilor de la Capitolul 3 - Piața forței de muncă.

Câștigul salarial mediu net lunar rezultă prin scăderea din sumele brute plătite aferente câștigului salarial mediu brut lunar a contribuției de asigurări sociale datorate de salariați, a contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate de salariați și a impozitului corespunzător, rezultatul fiind împărțit la numărul mediu al salariaților și la numărul de luni ale anului. Numărul mediu al salariaților se definește conform precizărilor de la Capitolul 3 - Piața forței de muncă.

suspended at the employer's initiative (technical unemployment), regardless of whether they are borne by the employer or from the state budget, in accordance with the legal provisions in force;

- **allowances from which the employees benefit in relation to the days off granted to parents for the supervision of children**, in cases of temporary closure of educational institutions, in accordance with the legal provisions in force;
- **allowances from which the employees benefit as a result of a reduction of working hours**, in accordance with the legal provisions in force;
- **Gross amounts paid from the salary funds and corresponding to payments in kind and cash aids**, which include the equivalent value of the payments in kind and of the cash aids, given as work remuneration (in accordance with the legal provisions in force and/or established by the labour contracts/agreements);
- **Gross amounts paid for previous periods**, which include backdated pay arrears as a consequence of winning the lawsuits involving the money rights related to previous years;
- **Gross amounts paid to employees (as incentives) from the net profit** of the unit, including the amount corresponding to the share of the manager or administrator, as the case may be, **excluding** dividends paid from the net profit;
- **Gross amounts paid from other funds** (including payments in kind, cash aids, the food allowance, other allowances) than the salary funds, including the amounts collected as penalties by means of enforced recovery in accordance with the Fiscal Procedure Code or in the framework of the restructuring and insolvency procedure, other incentives granted outside the salary funds, the amounts paid for activities performed in projects financed from European funds, payments in kind such as products, rents, fuel, energy, transport, the equivalent value of vouchers (meal tickets, gift tickets, nursery tickets, cultural tickets, holiday vouchers/tickets), all the amounts granted based on the legal provisions in force.

The gross amounts paid include: all amounts to be paid, including deductions for the payment of instalments, seizures, social insurance contributions and social health insurance contributions payable by employees, tax, as well as refunds related to reductions for non-production.

*The **average gross monthly earnings** are calculated by relating the gross amounts paid from the salary funds, from the net profit and other funds, plus backdated pay arrears, to the average number of employees and to the number of months of the year. The average number of employees is defined as specified in Chapter 3 - Labour market.*

*The **average net monthly earnings** are obtained by subtracting from the gross amounts paid in relation to the average gross monthly earnings the social insurance contribution payable by employees, the social health insurance contribution payable by employees and the related tax, with the result being divided by the average number of employees and the number of months of the year. The average number of employees is defined as specified in Chapter 3 - Labour market.*

Până în anul **2018, câștigul salarial mediu net lunar** se calcula prin scăderea din sumele brute plătite aferente **câștigului salarial mediu brut lunar** a contribuției salariaților la bugetul asigurărilor pentru șomaj, a contribuției individuale de asigurări sociale de stat, a contribuției salariaților pentru asigurările sociale de sănătate și a impozitului corespunzător, rezultatul fiind împărțit la numărul mediu al salariaților și la numărul de luni ale anului.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (O.U.G. nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018, sunt suportate în totalitate de salariat**, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial.

În consecință, indicatorul „**câștigul salarial mediu brut lunar**” produs și diseminat **începând cu anul de referință 2018** nu mai este comparabil cu seriile de date anterioare.

Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de „**câștig salarial mediu net lunar**”.

Începând cu anul 2019, conform prevederilor legislației naționale în vigoare, anumite categorii de salariați beneficiază de facilități fiscale în ceea ce privește impozitul și contribuțiile sociale obligatorii. De asemenea, în unele domenii de activitate se aplică un salariu de bază minim brut diferențiat.

Indicele câștigului salarial real se calculează ca raport între indicele câștigului salarial nominal mediu net și indicele general al prețurilor de consum al populației, exprimat procentual.

Numărul salariaților care au lucrat cu program complet întreaga lună octombrie 2023 (prezentat în tabelele 4.5 și 4.7) cuprinde salariații cu contract de muncă din cele două surse administrative de date (REGES și D112), care au lucrat cu **program complet de lucru și au fost plătiți pentru cel puțin 22 de zile în luna octombrie 2023**, chiar dacă au absentat de la locul de muncă din cauza:

- zilelor de concediu medical plătite din fondul de salarii;
- întreruperii temporare a activității (șomaj tehnic), pentru care au beneficiat de o indemnizație din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat;
- timpului de lucru redus temporar potrivit prevederilor legale în vigoare;
- zilelor libere acordate părinților pentru supravegherea copiilor în situația închiderii temporare a unităților de învățământ.

Sunt **excluși** din sfera de cuprindere **zilierii și salariații cu mai puțin de o normă întreagă**.

Veniturile brute realizate, conform sursei de date administrative D112, au cuprins sumele brute de natură salarială realizate și raportate de angajatori pentru salariați.

- Venitul brut realizat **a inclus** următoarele elemente:
- salariul de bază brut stabilit prin contractul individual de muncă;
 - sporurile, indemnizațiile și sumele acordate sub formă de procent din salariul de bază brut sau în sume fixe, indiferent dacă au caracter permanent sau nu;

*Until 2018, the **average net monthly earnings** were calculated by subtracting from the gross amounts paid in relation to the **average gross monthly earnings** the contribution of employees to the unemployment insurance budget, the individual social insurance contribution, the contribution of employees to social health insurance and the related tax, with the result being divided by the average number of employees and the number of months of the year.*

*According to the provisions of the national legislation in force (GEO No 79/2017, as subsequently amended), the social insurance contributions and social health insurance contributions that were payable by employers were shifted to employees and, **starting with the reference year 2018, they are fully borne by employees** and are reflected in the gross amount of earnings.*

*Consequently, the indicator on “**average gross monthly earnings**” produced and disseminated **starting with the reference year 2018** is no longer comparable with previous data series.*

*These legal provisions do not influence data comparability for the series of “**average net monthly earnings**”.*

Starting from 2019, in accordance with the national legal provisions in force, certain categories of employees benefit from fiscal facilities in terms of tax and mandatory social contributions. Also, in some economic activities, a differentiated minimum gross basic salary is applied.

*The **real earnings index** is calculated as a ratio between the average net nominal earnings index and the general population consumer price index, and is expressed as a percentage.*

*The **number of employees who worked full time during the entire month of October 2023** (in tables 4.5 and 4.7) comprises the employees with a labour contract in the two administrative data sources (REGES and D112), who **worked full time and were paid for at least 22 days in October 2023**, even if they were absent from work due to:*

- *days of sick leave paid from the salary fund;*
- *temporary interruption of activity (technical unemployment) for which they received an allowance from the basic salary corresponding to the job;*
- *working hours temporarily reduced in accordance with the legal provisions in force;*
- *days off granted to parents so that they could supervise their children, in cases of temporary closure of educational institutions.*

Day labourers and the persons who worked less than full time are excluded.

*The **gross income received**, according to the administrative data source D112, comprised the gross salary amounts received and reported by employers for employees.*

- The gross income received **included** the following items:*
- *the gross basic salary set out in the labour contract;*
 - *bonuses, allowances and amounts granted as a percentage of the gross basic salary or as fixed amounts, whether permanent or not;*

- sumele brute rezultate prin „plata cu ora”, gărzi, indemnizații clinice;
- sumele brute acordate cu ocazia ieșirii la pensie;
- plățile excepționale efectuate către salariații care părăsesc întreprinderea (**exclusiv** sumele compensatorii plătite în cazul desfacerii contractului de muncă în urma restructurării unității și evidențiate distinct în D112);
- alte adaosuri la salarii, aprobate prin lege sau stabilite prin contractele de muncă individuale ori colective de muncă (bonusuri/premii, stimulente, compensații, indemnizații pentru concediul de odihnă neefectuat, al 13-lea salariu, prime de vacanță, precum și alte sume reprezentând venituri curente sau aferente perioadelor anterioare);
- veniturile de natură salarială, drepturile în natură și ajutoarele bănești asupra cărora nu se rețin contribuții de asigurări sociale precum contravaloarea biletelor de valoare (tichete de masă, tichete cadou, tichete de creșă, tichete culturale, vouchere/tichete de vacanță) și contravaloarea abonamentelor de transport;
- indemnizațiile suportate de angajator pentru salariații aflați în incapacitate temporară de muncă (concediu medical, carantină/izolare), determinată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, boli profesionale și accidente de muncă, și care sunt plătite din fondul de salarii;
- sumele plătite pentru întreruperi ale lucrului neimputabile salariaților;
- indemnizațiile pentru perioada suspendării temporare a contractului de muncă din inițiativa angajatorului (șomaj tehnic), indiferent dacă sunt suportate de angajator sau din bugetul de stat;
- indemnizațiile pentru zilele libere acordate părinților pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, potrivit prevederilor legale în vigoare;

În venitul brut realizat **nu s-au inclus** următoarele elemente (dacă au fost evidențiate distinct în D112 sau identificate în fluxul de prelucrare a datelor):

- sumele brute plătite din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate sub formă de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, boli profesionale și accidente de muncă, indemnizații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă, indemnizații pentru maternitate și alte ajutoare acordate potrivit prevederilor legale în vigoare;
- sumele brute plătite din bugetul Asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale sub formă de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli profesionale și accidente de muncă, indemnizație pentru reducerea timpului de muncă sau pentru trecerea temporară în alt loc de muncă și alte ajutoare acordate potrivit prevederilor legale în vigoare;
- sumele plătite în cursul anului de referință, dar aferente anilor anteriori, inclusiv sumele plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești aferente anilor anteriori.

- *gross amounts resulting from the payments on an hourly basis, emergency and clinical bonuses;*
- *gross amounts granted on retirement;*
- *exceptional payments made to employees who are leaving the enterprise (**excluding** the compensatory amounts paid in case of termination of the labour contract following the unit's restructuring and highlighted separately in D112);*
- *other additions to salaries, approved by law or set out in individual or collective labour contracts (bonuses/premiums, incentives, compensations, allowances for the annual holiday leave not taken, 13th month payments, holiday bonuses and other amounts representing income for current or previous periods);*
- *salary-related income, payments in kind and financial aids for which no social security contributions are payable, such as the equivalent value of vouchers (meal tickets, gift tickets, nursery tickets, cultural tickets, holiday vouchers/tickets) and the equivalent value of season tickets;*

- *allowances paid by the employer for employees who were temporarily unable to work (sick leave, quarantine/home isolation) determined by ordinary diseases or accidents outside the workplace, professional diseases and accidents at work, and which are paid from the salary funds;*
- *amounts paid for work interruptions not imputable to employees;*
- *allowances from which the employees benefit for the period when the labour contract is temporarily suspended at the employer's initiative (technical unemployment), irrespective of whether they are borne by the employer or from the state budget;*
- *allowances from which the employees benefit for the days off granted to parents so that they can supervise their children, in cases of temporary closure of educational institutions, in accordance with the legal provisions in force;*
- *allowances from which the employees benefit as a result of the reduction of working hours.*

The following items **were not included** in the gross income received (if highlighted separately in D112 or identified in the data processing flow):

- *gross amounts paid from the budget of the Single National Social Health Insurance Fund as benefits for temporary incapacity for work caused by ordinary illness or accidents outside the workplace, occupational diseases and accidents at work, allowances for illness prevention and the recovery of the ability to work, compensations for maternity leave and other aids granted in accordance with the legal provisions in force;*
- *gross payments from the budget of the Insurance against Accidents at Work and Occupational Diseases as benefits for temporary incapacity for work caused by occupational diseases and accidents at work, allowances for reduced working time or allowances for temporary job changes and other aids granted in accordance with the legal provisions in force;*
- *the amounts paid during the reference year, but relating to previous years, including backdated pay arrears as a consequence of winning the lawsuits involving the money rights related to previous years.*

Costul forței de muncă reprezintă totalitatea cheltuielilor unității (suportate de angajator) pentru forța de muncă și anume:

- **sume brute plătite direct salariaților (cheltuieli directe):**
 - sume brute plătite din fondul de salarii, profitul net și alte fonduri conform precizărilor de la câștigul salarial nominal brut;
 - sume brute plătite pentru incapacitate temporară de muncă (exclusiv sumele brute plătite din fondul de salarii) din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și bugetul Asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale;
- **alte cheltuieli ale unității cu forța de muncă (cheltuieli indirecte)** pentru:
 - formarea profesională a salariaților (cheltuieli efectuate de angajator pentru pregătirea profesională și perfecționarea salariaților relativ la activitatea desfășurată ori în materie de sănătate și siguranță la locul de muncă: cheltuieli de participare la cursuri și instruiți (inclusiv cheltuieli cu diurna, transportul și cazarea suportate de angajator aferente participanților la cursuri susținute în afara unității), plata instructorilor care nu sunt salariați ai unității, cheltuieli cu materiale didactice, sume plătite de angajator către organizațiile de formare profesională);
 - protecția socială a șomerilor (până în anul **2017**);
 - contribuția asiguratorie pentru muncă datorată de angajator bugetului general consolidat (începând cu anul **2018**);
 - contribuția angajatorilor pentru asigurări și protecție socială, ce cuprinde:
 - contribuțiile sociale obligatorii ale angajatorului;
 - contribuția angajatorului la asigurările voluntare de sănătate;
 - contribuția angajatorului la fondurile de pensii facultative;
 - cheltuielile cu alimentele de întărire a organismului (inclusiv alimentația antidot) prevăzute în acte normative;
 - servicii sociale, ce cuprind cheltuielile pentru:
 - creșe și grădinițe;
 - servicii culturale, educative și recreative;
 - reducerea costului biletelor de odihnă și tratament;
 - echipamentele de protecție și de lucru asigurate salariaților, necesare în activitatea desfășurată și care nu sunt destinate folosirii în scop personal;
 - transportul personalului până la/de la locul de muncă cu autovehicule proprii/închiriate ale angajatorului;
 - recrutarea de personal;
 - alte cheltuieli (inclusiv sume plătite membrilor consiliului de administrație, consiliilor județene și locale, sumele plătite pentru salariații care părăsesc întreprinderea, cheltuieli cu medicina muncii sau cele în contextul pandemiei COVID-19, de testare a salariaților la inițiativa angajatorului, conform prevederilor legale în vigoare).

*The **labour cost** includes the unit's entire expenditure borne by the employer on labour, namely:*

- **gross amounts directly paid to employees (direct expenditure):**
 - *gross payments from the salary fund, the net profit and other funds as specified under the definition of gross nominal earnings;*
 - *gross amounts paid for temporary incapacity for work (excluding gross amounts paid from the salary fund) from the budget of the Single National Social Health Insurance Fund and the budget of the Insurance against Accidents at Work and Occupational Diseases;*
- **other labour expenditure of the unit (indirect expenditure)** on:
 - *the vocational training of employees (the expenditure incurred by the employer for the vocational training of employees and the improvement of their knowledge in relation to the activities performed by them or in matters of health and safety at work: course attendance and training expenditure (including the costs paid by the employer and related to daily subsistence allowances, transport and accommodation for the participants in courses held outside the unit), the payment for trainers who are not employees of the unit, expenditure on educational materials, the amounts paid by the employer to the professional training organisations);*
 - *the contribution to the social protection of the unemployed (until **2017**);*
 - *the work insurance contribution payable by employers to the general government budget (since **2018**);*
 - *the contribution of employers to insurance and social protection, which includes:*
 - *the mandatory social contributions of the employers;*
 - *the contribution of employers to voluntary health insurance;*
 - *the contribution of employers to optional pension funds;*
 - *the expenses on food for strengthening the body (including the antidote diet) provided for in legal acts;*
 - *social services comprising the expenditure on:*
 - *nurseries and kindergartens;*
 - *cultural, educational and recreational services;*
 - *discounts for spa and health treatment tickets;*
 - *work and protective equipment for work-related activities and not for personal use;*
 - *staff transportation to/from the workplace with the employer's own/rented vehicles;*
 - *staff recruitment;*
 - *other expenditure (including the amounts paid to the management board, county and local councils, the amounts paid for the employees leaving the enterprise, the occupational health expenditure or the expenditure incurred in relation to the COVID-19 pandemic, for testing the employees at the employer's initiative, in accordance with the legal provisions in force).*

Începând cu anul **2018**, contribuțiile sociale obligatorii ale angajatorului includ:

- contribuția de asigurări sociale datorată de angajator bugetului asigurărilor sociale de stat;
- contribuția angajatorului la fondul pentru persoanele cu dizabilități;
- alte contribuții sociale obligatorii ale angajatorului (exclusiv contribuția asiguratorie pentru muncă).

Până în anul **2018**, contribuțiile sociale obligatorii ale angajatorului includ:

- contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate;
- contribuția angajatorului pentru asigurările pentru accidente de muncă și boli profesionale rămasă după plata unor drepturi acordate salariaților;
- contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de stat;
- contribuția angajatorului la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate rămasă după plata unor drepturi acordate salariaților;
- contribuția angajatorului la fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale;
- contribuția angajatorului la fondul pentru persoanele cu dizabilități.

În cheltuielile unității cu forța de muncă nu sunt incluse transferurile de la bugetul statului către angajator pentru stimularea ocupării forței de muncă, prin (re)încadrarea în muncă a persoanelor (de exemplu: absolvenți, șomeri), respectiv cele acordate pentru timpul nelucrat (inclusiv în contextul situației cauzate de pandemia COVID-19 și al stării de urgență/alertă), sub forma indemnizației de care beneficiază:

- salariații în perioada suspendării temporare a contractului de muncă, din inițiativa angajatorului (șomaj tehnic);
- salariații părinți în timpul zilelor libere acordate pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ;
- salariații al căror timp de lucru a fost redus temporar (diferența dintre salariul de bază brut prevăzut în contractul de muncă și salariul de bază brut aferent orelor de muncă efectiv prestate ca urmare a reducerii timpului de muncă).

Costul mediu lunar pe un salariat se calculează prin raportarea cheltuielilor unității pentru forța de muncă salariată la numărul mediu al salariaților și numărul de luni ale anului.

Costul mediu orar se calculează prin raportarea cheltuielilor unității pentru forța de muncă salariată la numărul de ore-om plătite pe întregul an.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (O.U.G. nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018, sunt suportate în totalitate de salariat**, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial.

Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de date aferente „**costului mediu lunar al forței de muncă**”, respectiv „**costului mediu orar al forței de muncă**”.

*Starting with **2018**, the mandatory social contributions of the employers include:*

- *the social insurance contribution paid by the employers to the state social insurance budget;*
- *the contribution of employers to the fund for disabled persons;*
- *other compulsory social contributions paid by the employers (excluding the work insurance contributions paid by the employers to the general government budget).*

*Until **2018**, the mandatory social contributions of the employers included:*

- *employers' contributions to social health insurance;*
- *employers' contributions to insurance against accidents at work and occupational diseases remaining after the payment of certain rights to employees;*
- *employers' contributions to state social insurance;*
- *employers' contributions to the budget of the Single National Social Health Insurance Fund remaining after the payment of certain rights to employees;*
- *employers' contributions to the wage claim guarantee fund;*
- *the contribution of employers to the fund for disabled persons.*

The unit's labour expenditure does not include the transfers from the state budget to the employer for the stimulation of employment, by (re)employing people (for example: graduates, unemployed), and the amounts granted for the time not worked (including in the context of the situation caused by the COVID-19 pandemic and of the state of emergency/alert), as allowances the following categories benefit from:

- *the employees when their labour contract is temporarily suspended at the employer's initiative (technical unemployment);*
- *the employees who are parents for the days off granted so that they can supervise their children, in cases of temporary closure of educational institutions;*
- *the employees as a result of the temporary reduction of working hours (the difference between the gross basic salary set out in the labour contract and the gross basic salary related to the hours actually worked as a result of the reduction of working hours).*

*The **average monthly labour cost per employee** is calculated as a ratio that takes into account the unit's expenditure on paid labour, the average number of employees and the number of months in a year.*

*The **average hourly labour cost** is calculated as a ratio between the unit's expenditure on paid labour and the number of man-hours paid over the year.*

*According to the provisions of the national legislation in force (GEO No 79/2017, as subsequently amended), the social insurance contributions and social health insurance contributions that were payable by employers were shifted to employees and, **starting with the reference year 2018, they are fully borne by employees** and are reflected in the gross amount of earnings.*

*These legal provisions do not influence the comparability of data for the series related to the “**average monthly labour cost**” and the “**average hourly labour cost**”.*

În schimb, componentele privind „**cheltuielile directe (salariale) cu forța de muncă**”, respectiv „**cheltuielile indirecte (non-salariale)**” ale structurii costului forței de muncă produse și diseminate începând cu anul de referință 2018 nu mai sunt comparabile cu seriile de date anterioare, ca urmare a transferului contribuțiilor din sarcina angajatorului în cea a salariatului.

Indicele trimestrial al costului forței de muncă este un indicator pe termen scurt care permite evaluarea tendințelor **costurilor orare** suportate de angajator cu forța de muncă salariată. Metodologia utilizată și seriile de date sunt construite în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 450/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind indicele costului forței de muncă.

Indicii trimestriali ai costului forței de muncă se calculează ca indici de tip Laspeyres, pentru costul total cu forța de muncă și cele două componente ale acestuia: cheltuieli directe (salariale) și cheltuieli indirecte (non-salariale), cu anul de referință 2020 pentru activitățile economice definite conform CAEN Rev. 2.

Indicii trimestriali ai costului forței de muncă sunt calculați ca indici provizorii pentru anul (N), urmând a fi recalculați ca definitivi în anul (N+1), când devin disponibile datele (date definitive) din ancheta anuală asupra costului forței de muncă.

În **trimestrul I 2023**, seria de date pentru perioada **2000-2022** a fost recalculată prin modificarea anului de referință din **2016 în 2020**.

Sursa datelor: Calculul indicilor trimestriali ai costului orar al forței de muncă se realizează pe baza informațiilor obținute din două **surse de date statistice**:

- Cercetarea statistică lunară asupra câștigurilor salariale (conform Regulamentului (CE) nr. 1165/98 al Consiliului și Regulamentului (CE) nr. 1158/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile pe termen scurt);
- Cercetarea statistică anuală asupra costului forței de muncă (în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 530/1999 al Consiliului privind statisticile structurale ale câștigurilor salariale și ale costului forței de muncă).

Costul total cu forța de muncă - reprezintă totalitatea cheltuielilor - directe și indirecte - suportate de angajator cu forța de muncă salariată. Conform metodologiei europene, se exclud cheltuielile suportate de angajator cu formarea profesională a angajaților, recrutarea personalului și echipamentul de protecție.

În costul total al forței de muncă sunt cuprinse și sumele plătite salariaților pentru șomajul tehnic, suportate de angajator din fonduri proprii. Subvențiile acordate angajatorilor (potrivit prevederilor legale) de la bugetul statului pentru plata indemnizației de care beneficiază salariații în perioada suspendării temporare a contractului de muncă, din inițiativa angajatorului (șomaj tehnic), părinții în timpul zilelor libere acordate pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, și salariații al căror timp de lucru a fost redus temporar (diferența dintre salariul de bază brut prevăzut în contractul de muncă și salariul de bază brut aferent orelor de muncă efectiv prestate ca urmare a reducerii timpului de muncă) sunt estimate pe baza surselor de date administrative și scăzute din costul orar al forței de muncă.

*In contrast, the components regarding the “**direct (salary) expenditure covering labour costs**” and the “**indirect (non-salary) expenditure**” of the labour cost structure produced and disseminated starting with the reference year 2018 are no longer comparable with previous data series, as a result of the transfer of contributions from the employers to the employees.*

*The **quarterly labour cost index** is a short-term indicator that enables the assessment of the trends of the **hourly costs** incurred by employers on paid labour. The methodology used and the data series are built in accordance with Regulation (EC) No 450/2003 of the European Parliament and of the Council concerning the labour cost index.*

The quarterly labour cost indices are calculated as Laspeyres-type indices for the total labour cost and its two components: direct (salary) expenditure and indirect (non-salary) expenditure, with the year 2020 as the reference year for the economic activities defined according to CANE Rev. 2.

The quarterly labour cost indices are calculated as provisional indices for the year N and are recalculated as final during the year N+1, when the data (final data) from the annual survey on labour costs become available.

*In the **first quarter of 2023**, the data series for the **2000-2022** period was recalculated by changing the reference year from **2016 to 2020**.*

Data source: The quarterly indices on the hourly labour cost are calculated based on the information obtained from two **statistical data sources**:

- The monthly statistical survey on earnings (according to Council Regulation (EC) No 1165/98 and Regulation (EC) No 1158/2005 of the European Parliament and of the Council concerning short-term statistics);
- The yearly statistical survey on labour costs (according to Council Regulation (EC) No 530/1999 concerning structural statistics on earnings and on labour costs).

*The **total labour cost** - is the total (direct and indirect) expenditure incurred by the employer on paid labour. According to the European methodology, the expenditure on vocational training, recruitment and protective equipment is excluded.*

The total labour cost also includes the amounts paid to employees for technical unemployment, borne by the employer from his/her own funds. The subsidies granted to employers (according to legal provisions) from the state budget for the payment of the benefits received by employees during the temporary suspension of their labour contract, at the employer's initiative (technical unemployment), by parents during the days off for childcare, in situations of temporary closure of educational institutions, and by employees whose working hours were temporarily reduced (the difference between the gross basic salary set out in the individual labour contract and the gross basic salary related to the hours actually worked as a result of the reduction of working hours) are estimated based on administrative data sources and deducted from the hourly labour cost.

Cheltuielile directe cu forța de muncă - includ sumele brute plătite din fondul de salarii pentru timpul lucrat (inclusiv premii), pentru timpul nelucrat, drepturile în natură ca remunerare a muncii (potrivit prevederilor din contractul de muncă / raportul de serviciu), sumele brute plătite salariaților (ca stimulente) din profitul net realizat de unitate, sumele brute plătite din alte fonduri (inclusiv drepturi în natură și ajutoare bănești) acordate conform legislației în vigoare. În cheltuielile directe cu forța de muncă se cuprind și contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate suportate de angajat.

Cheltuielile indirecte cu forța de muncă - includ contribuțiile angajatorului la fondurile de asigurări și protecție socială, sumele brute plătite salariaților care părăsesc unitatea (ieșire la pensie, transfer, detașare etc.), sumele brute plătite pentru întreruperi ale lucrului neimputabile salariaților, alte cheltuieli cu forța de muncă.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (O.U.G. nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018, sunt suportate în totalitate de salariat**, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial nominal (**cheltuielile directe cu forța de muncă**).

Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de date aferente „**indiciilor trimestriali ai costului total cu forța de muncă**”.

În schimb, componentele privind „**cheltuielile directe (salariale) cu forța de muncă**”, respectiv „**cheltuielile indirecte (non-salariale)**” ale indicelui trimestrial al costului orar al forței de muncă produse și diseminate începând cu trimestrul I 2018 nu mai sunt comparabile cu seriile de date anterioare anului de referință 2018, ca urmare a transferului contribuțiilor din sarcina angajatorului în cea a salariatului.

Costul mediu orar al forței de muncă reprezintă raportul dintre cheltuielile angajatorului cu forța de muncă și timpul efectiv lucrat.

Timpul efectiv lucrat cuprinde numărul total de ore lucrate în program normal de lucru și numărul de ore lucrate suplimentar (în zilele lucrătoare, peste programul normal de lucru și în zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare).

Sfera de cuprindere: Începând cu anul 2008, indicii trimestriali ai costului forței de muncă se calculează pentru activitățile economice definite conform Clasificării Activităților din Economia Națională (CAEN Rev. 2), armonizată cu clasificarea europeană în domeniu (NACE Rev. 2).

Pe lângă seria indicilor trimestriali ai costului forței de muncă în formă brută (neajustată) se calculează și seriile în formă:

- ajustată după efectul zilelor lucrătoare;
- ajustată după efectul zilelor lucrătoare și sezonier, eliminându-se efectul variației numărului de zile lucrătoare de la un trimestru la altul, precum și efectul variației sezoniere.

Ajustarea s-a realizat prin metoda regresivă, în conformitate cu recomandările Regulamentului (CE) nr. 450/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind indicele costului forței de muncă.

*The **direct labour expenditure** - includes the gross amounts paid from the salary fund for hours worked (including premiums), for time not worked, payments in kind as remuneration for work (according to the provisions of labour contracts/agreements), the gross amounts paid to employees (as incentives) from the net profit of the unit, the gross amounts paid from other funds (including payments in kind and financial aids) according to the legislation in force. The direct labour expenditure also includes the social insurance contributions and social health insurance contributions borne by the employee.*

*The **indirect labour expenditure** - includes the employer's contributions to insurance and social protection funds, the gross amounts paid to the employees who are leaving the unit (retirement, transfer, secondment etc.), the gross amounts paid for interruption of work that is not attributable to the employees, other labour expenditure.*

*According to the provisions of the national legislation in force (GEO No 79/2017, as subsequently amended), the social insurance contributions and social health insurance contributions that were payable by employers were shifted to employees and, **starting with the reference year 2018, they are fully borne by employees** and are reflected in the gross amount of nominal earnings (**direct labour expenditure**).*

*These legal provisions do not influence the comparability of data for the series related to the “**quarterly indices on the total labour cost**”.*

*In contrast, the components regarding the “**direct (salary) expenditure covering labour costs**” and the “**indirect (non-salary) expenditure**” of the quarterly index on the hourly labour cost produced and disseminated starting with the first quarter of 2018 are no longer comparable with the data series prior to the reference year 2018, as a result of the transfer of contributions from the employers to the employees.*

*The **average hourly labour cost** is the ratio between the employer's labour expenditure and the time actually worked.*

*The **time actually worked** includes the total number of hours worked during normal working hours and overtime (on working days, in addition to normal working hours and during weekly rest days, on legal holidays and other non-working days).*

***Coverage:** Starting with 2008, the quarterly labour cost indices are calculated for the economic activities defined according to the Classification of Activities of the National Economy (CAEN Rev. 2), which is harmonised with the European classification in the field (NACE Rev. 2).*

Beside the gross (unadjusted) series of quarterly labour cost indices, the following series are also calculated:

- the series adjusted by the working days effect;*
- the series adjusted by the working days effect and the seasonal effect, by eliminating the effect of the variation of the number of working days from one quarter to another, as well as the effect of seasonal variation.*

The adjustment was made through the regressive method, according to the recommendations of Regulation (EC) No 450/2003 of the European Parliament and of the Council concerning the labour cost index.

Pentru ajustare s-a folosit pachetul de programe JDEMETRA+ v2.1 (metoda TRAMO/SEATS), care realizează estimarea efectului numărului de zile lucrătoare diferit de la un trimestru la altul și a efectului calendarului (an bisect și alte sărbători naționale) precum și identificarea și corectarea valorilor extreme (schimbări ocazionale de nivel, tranzitorii sau permanente).

Seria ajustată după numărul de zile lucrătoare s-a obținut prin eliminarea acestor efecte din seria brută, cu ajutorul unor coeficienți de corecție, stabiliți în funcție de modelul de regresie utilizat (aditiv sau multiplicativ).

Ajustarea s-a realizat prin metoda indirectă, respectiv prin aplicarea metodei de ajustare la nivelurile inferioare (asupra componentelor indicilor), indicii ajustați calculându-se din componentele ajustate.

Estimarea componentelor neobservate (trend-ciclu, sezonabilitate și componenta neregulată) se realizează de către programul SEATS pe baza modelelor ARIMA.

Seriile ajustate sezonier s-au obținut prin eliminarea componentei sezoniere din seria ajustată după efectul zilelor lucrătoare.

Stabilirea modelelor de regresie folosite pentru fiecare serie se face anual și implică recalcularea seriilor ajustate calculate în anul precedent (recalculare datorată modificării modelelor adoptate, numărului de regresori folosit și numărului de observații disponibile).

Disparitatea salarială de gen - în formă neajustată, reprezintă ponderea diferenței dintre câștigul salarial mediu brut realizat de bărbați și cel realizat de femei în câștigul salarial brut realizat de bărbați.

Începând cu anul **2013**, indicatorul nu mai este comparabil cu cel prezentat în edițiile anterioare ca urmare a schimbării sursei datelor (Cercetarea statistică privind costul forței de muncă, în locul Cercetării statistice asupra salariilor, în luna octombrie), sferei de cuprindere și perioadei de referință. Indicatorul acoperă toți salariații care lucrează în întreprinderile din întreaga economie, iar câștigurile salariale medii brute realizate de aceștia sunt cele corespunzătoare întregului an de referință. Pentru anii **2011** și **2012** datele au fost recalculate utilizând rezultatele obținute din Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

Sursa datelor: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

Următorii indicatori structurali (sarcina fiscală asupra costului forței de muncă, capcana șomajului, capcana salariului mic, sarcina fiscală asupra câștigului disponibil) se calculează - conform metodologiei Eurostat și OCDE - pentru o **unitate etalon** (notată în continuare cu **AW**) reprezentată de salariatul cu program complet de lucru din activitățile de industrie, construcții și servicii comerciale (secțiunile C-K, conform CAEN Rev. 1, respectiv secțiunile B-N, conform CAEN Rev. 2 începând cu anul de referință **2008**).

Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă - reprezintă proporția tuturor reținerilor (contribuții sociale și impozit) suportate de angajat și de angajator în totalul costului forței de muncă pentru un AW care realizează 67% din câștigul mediu brut al activităților de industrie, construcții și servicii comerciale.

Capcana șomajului - permite evaluarea consecințelor financiare în cazul transferului din șomaj în câmpul muncii ca AW care realizează 67% din câștigul mediu brut al activităților de industrie, construcții și servicii comerciale.

The JDEMETRA+ v2.1 software package (the TRAMO/SEATS method) was used for the adjustment, which estimates the working days effect (the number of working days is different from one quarter to another) and the calendar effect (leap years and other national holidays), and identifies and corrects the outliers (occasional level changes, transitory or permanent).

The **series adjusted by the number of working days** was obtained by eliminating these effects from the gross series, by means of correction coefficients, established according to the regression model used (additive or multiplicative).

The adjustment was made through the indirect method, namely by applying the adjustment method to the lower levels (to the components of indices), with the adjusted indices being calculated from the adjusted components.

The estimation of the unobserved components (trend-cycle, seasonality and the irregular component) is made by the SEATS software based on ARIMA models.

The **seasonally adjusted series** were obtained by eliminating the seasonal component from the series adjusted by the working days effect.

The regression models used for each series are set on a yearly basis and involve the recalculation of the adjusted series that were calculated the previous year (recalculation due to changes in the models adopted, in the number of regressors used and in the number of available observations).

The **gender pay gap** - in unadjusted form, is the difference between the average gross earnings of men and women, expressed as a percentage of men's average gross earnings.

Starting with the year **2013**, the indicator is no longer comparable with the one presented in the previous editions due to changes in the data source (the labour cost survey, instead of the survey on salaries, in October), coverage and the reference period. The indicator covers all the employees of the enterprises of the entire economy, and their average gross earnings correspond to the whole reference year. For **2011** and **2012**, the data were recalculated using the results obtained in the labour cost survey.

Data source: The labour cost survey.

The following structural indicators (the tax wedge on labour costs, the unemployment trap, the low wage trap, the tax wedge on disposable earnings) are calculated - according to the Eurostat and OECD methodology - for an **average worker** (hereafter called **AW**), who is a full-time employee working in industry, construction or trade services (sections C-K of CANE Rev. 1 and, starting with the reference year **2008**, sections B-N of CANE Rev. 2).

The **tax wedge on labour costs** - is defined as the share of the total income taxes and social security contributions payable by the employee and the employer in the total labour cost for an AW who earns 67% of the average gross earnings in industry, construction and trade service activities.

The **unemployment trap** - enables the assessment of the financial consequences of moving from unemployment to employment for an AW who earns 67% of the average gross earnings in industry, construction and trade service activities.

Indicatorul măsoară proporția sumelor reținute din câștigul brut ca efect al impozitării și plății contribuțiilor de asigurări și protecție socială și al sistării indemnizației de șomaj și a altor beneficii sociale, în condițiile în care o persoană iese din șomaj și intră în câmpul muncii.

Indicatorul reprezintă ponderea diferenței dintre câștigul brut și creșterea venitului net (când iese din șomaj și intră în câmpul muncii) în câștigul brut.

Indicatorul se calculează pentru două cazuri particulare:

- fără reîncadrare în muncă pe durata perioadei de șomaj - caz în care se evaluează consecințele financiare în cazul transferului din șomaj în câmpul muncii, dar nu în timpul perioadei de șomaj, ci la un moment de timp ulterior, nespécificat;
- cu reîncadrare în muncă după 2 luni de șomaj - situație în care se evaluează consecințele financiare în cazul transferului din șomaj în câmpul muncii, după 2 luni de șomaj. În acest caz, conform prevederilor legale, persoana beneficiază, din momentul angajării până la sfârșitul perioadei pentru care era îndreptățită să primească indemnizația de șomaj, de o sumă lunară suplimentară. Acest caz este introdus conform metodologiei revizuite a OCDE și este relevant pentru politicile de încurajare a reîncadrării în muncă a șomerilor.

Capcana salariului mic - permite evaluarea consecințelor financiare în cazul în care o persoană salariată își mărește efortul de muncă depus și, implicit, nivelul salariului câștigat, adică, măsoară proporția sumelor reținute din câștigul brut ca efect al impozitării, plății contribuțiilor de asigurări și protecție socială și al oricăror altor reduceri sau sistări ale beneficiilor sociale, în condițiile în care are loc o creștere a câștigului brut.

Indicatorul reprezintă ponderea diferenței dintre creșterea câștigului brut și cea a venitului net (creșteri determinate de mărirea efortului de muncă) în creșterea câștigului brut.

Indicatorul se calculează pentru două cazuri particulare:

- **persoană necăsătorită, fără copii**, în ipoteza în care, de la un nivel al câștigului de **33%** din câștigul salarial mediu brut al unui AW, ar atinge un nivel al câștigului de **67%** din câștigul salarial mediu brut al unui AW;
- **cuplu căsătorit, cu doi copii, din care un singur părinte lucrează**, în ipoteza în care, de la un nivel al câștigului de **33%** din câștigul salarial mediu brut al unui AW, ar atinge un nivel al câștigului de **67%** din câștigul salarial mediu brut al unui AW.

Sarcina fiscală asupra câștigului disponibil - exprimă cota corespunzătoare tuturor reținerilor (contribuții sociale individuale și impozit) aplicate câștigurilor brute formate din câștiguri salariale și sume transferate de stat sub formă de alocații acordate familiei. În determinarea indicatorului se iau în calcul câștigurile brute și nete pentru 13 cazuri particulare care țin cont de starea civilă, numărul câștigătorilor de salarii (din familie) și numărul de copii în întreținere:

- persoană necăsătorită, fără copii, care realizează 67% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- persoană necăsătorită, fără copii, care realizează 100% din câștigul salarial mediu brut al AW;

The indicator measures the percentage of gross earnings that is taxed away through income taxes and social security contributions and the withdrawal of the unemployment benefit and other social benefits when a person returns to work from unemployment.

The indicator is defined as the difference between gross earnings and the increase of the net income (when moving from unemployment to employment), expressed as a percentage of gross earnings.

The indicator is calculated for two particular cases:

- *no return to work during the period of unemployment - in which case the financial consequences of moving from unemployment to employment are assessed not during the period of unemployment but at a later unspecified time;*
- *return to work after 2 months of unemployment - in which case the financial consequences of moving from unemployment to employment are assessed after 2 months of unemployment. In this case, in accordance with legal provisions, the person receives, from the moment of his/her return to work until the end of the period for which he/she was entitled to an unemployment benefit, a monthly additional amount. This case is introduced according to the revised methodology of the OECD and is relevant for the policies that encourage the return to work of the unemployed persons.*

*The **low wage trap** - allows the assessment of the financial consequences that occur when an employed person increases his/her work effort and, implicitly, there is an increase in the level of his/her earnings; i.e. it measures the percentage of gross earnings that is taxed away through income taxes, social security contributions and any other reduction or withdrawal of social benefits when gross earnings increase.*

It is defined as the difference of the increase of gross earnings and net income (both due to increased work effort), expressed as a percentage of the increase of gross earnings.

The indicator is calculated for two particular cases:

- **single person with no children** who moves from **33%** to **67%** of the average gross earnings of an AW;
- **one-earner couple with two children** that moves from **33%** to **67%** of the average gross earnings of an AW.

*The **tax wedge on disposable earnings** - is defined as the share of the total income taxes and social security contributions applied to the gross earnings made up of salary and the amounts transferred by the government in the form of family allowances. In determining the indicator, the gross and net earnings for 13 particular cases are taken into account. Differences exist with respect to marital status, the number of earners (in the family) and the number of dependent children:*

- *single person with no children who earns 67% of the average gross earnings of an AW;*
- *single person with no children who earns 100% of the average gross earnings of an AW;*

- persoană necăsătorită, fără copii, care realizează 167% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- persoană necăsătorită, fără copii, care realizează 50% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- persoană necăsătorită, fără copii, care realizează 80% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- persoană necăsătorită, fără copii, care realizează 125% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- persoană necăsătorită, cu 2 copii, care realizează 67% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- cuplu căsătorit, cu 2 copii, un singur părinte lucrează și realizează 100% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- cuplu căsătorit, cu 2 copii, ambii părinți lucrează, unul realizează 100%, iar celălalt 33% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- cuplu căsătorit, cu 2 copii, ambii părinți lucrează, fiecare realizează 100% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- cuplu căsătorit, cu 2 copii, ambii părinți lucrează, unul realizează 100%, iar celălalt 67% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- cuplu căsătorit, fără copii, ambii soți lucrează, unul realizează 100%, iar celălalt 33% din câștigul salarial mediu brut al AW;
- cuplu căsătorit, fără copii, ambii soți lucrează, fiecare realizează 100% din câștigul salarial mediu brut al AW.

Indicatorul se calculează ca diferență între 100% și raportul dintre câștigul disponibil și câștigul salarial mediu brut pentru fiecare din cele 13 cazuri particulare.

Câștigul disponibil se calculează ca sumă a câștigului salarial mediu net și a sumelor transferate de stat sub formă de alocații acordate familiei (conform legislației naționale: alocația de stat pentru copii, alocația familială complementară, alocația de susținere pentru familia monoparentală).

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (O.U.G. nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018**, sunt **suportate în totalitate de salariat**, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial.

În consecință, indicatorii „**disparitatea salarială de gen**”, „**capcana șomajului**”, „**capcana salariului mic**”, „**sarcina fiscală asupra câștigului disponibil**” produși și diseminați **începând cu anul de referință 2018** nu mai sunt comparabili cu seriile de date anterioare.

Sursa datelor: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

Conform metodologiei OCDE, pentru calcularea reținerilor se utilizează legislația în vigoare la data de **1 ianuarie** a anului de referință pentru perioada 2001-2007 și începând cu anul 2018, respectiv la data de **1 iulie** a anului de referință pentru perioada 2008-2017.

- single person with no children who earns 167% of the average gross earnings of an AW;
- single person with no children who earns 50% of the average gross earnings of an AW;
- single person with no children who earns 80% of the average gross earnings of an AW;
- single person with no children who earns 125% of the average gross earnings of an AW;
- single person with 2 children who earns 67% of the average gross earnings of an AW;
- married couple with 2 children, only one parent is working and he/she earns 100% of the average gross earnings of an AW;
- married couple with 2 children, both parents are working, one earns 100% and the other earns 33% of the average gross earnings of an AW;
- married couple with 2 children, both parents are working and each of them earns 100% of the average gross earnings of an AW;
- married couple with 2 children, both parents are working, one earns 100% and the other earns 67% of the average gross earnings of an AW;
- married couple with no children, both persons are working, one earns 100% and the other earns 33% of the average gross earnings of an AW;
- married couple with no children, both persons are working and each of them earns 100% of the average gross earnings of an AW.

The indicator is calculated as the difference between 100% and the ratio of the disposable earnings to the average gross earnings for each of the 13 particular cases.

The **disposable earnings** are calculated as the sum of the average net earnings and the amounts transferred by the government in the form of family allowances (according to the national legislation: the state allowance for children, the supplementary family allowance and the support allowance for single-parent families).

According to the provisions of the national legislation in force (GEO No 79/2017, as subsequently amended), the social insurance contributions and social health insurance contributions that were payable by employers were shifted to employees and, **starting with the reference year 2018**, they are **fully borne by employees** and are reflected in the gross amount of earnings.

Consequently, the indicators on the “**gender pay gap**”, the “**unemployment trap**”, the “**low wage trap**” and the “**tax wedge on disposable earnings**” produced and disseminated **starting with the reference year 2018** are no longer comparable with previous data series.

Data source: The labour cost survey.

According to the OECD methodology, in order to calculate the deductions, the legislation in force on **January 1st** of the reference year is used for the 2001-2007 period and starting with 2018, while, for the 2008-2017 period, the legislation in force on **July 1st** of the reference year is used.

CHELTUIELILE ȘI CONSUMUL POPULAȚIEI

Cheltuielile totale cuprind:

- **cheltuielile bănești** efectuate pentru cumpărarea produselor alimentare (consumate și neconsumate în perioada de referință), mărfurilor nealimentare și plata serviciilor; investiții; producție; plata impozitelor, taxelor, contribuțiilor, cotizațiilor; alte cheltuieli bănești;
- **contravaloarea consumului de produse agroalimentare și nealimentare din resurse proprii** (producție, stoc etc.) determinată pe baza prețurilor medii lunare ale produselor respective.

Cheltuielile totale de consum reprezintă ansamblul cheltuielilor efectuate de către gospodării pentru necesitățile de consum curent (produse alimentare, mărfuri nealimentare, servicii) și intrate în consum, și contravaloarea consumului uman de produse agroalimentare din resursele proprii ale gospodăriei.

Consumul mediu anual de produse alimentare pe locuitor, exprimat în unități fizice, reprezintă cantitățile de produse alimentare consumate în medie pe locuitor, în anul de referință, indiferent de forma sub care se consumă (naturală sau prelucrată), de sursa de aprovizionare (magazine alimentare, piața liberă, consumul din resurse proprii etc.) sau de locul unde se consumă (gospodării individuale, restaurante, cantine etc.).

Consumul mediu anual de băuturi pe locuitor reprezintă cantitățile de băuturi alcoolice și băuturi nealcoolice, consumate în medie, pe locuitor, în anul de referință, indiferent de sursa de aprovizionare (magazine alimentare, piața liberă și producția proprie a producătorilor agricoli numai pentru consumul de vin) și de locul unde se consumă (gospodăriile individuale ale populației, restaurante, cantine etc.).

Atât consumul de produse alimentare cât și consumul de băuturi se calculează ca **disponibil de consum** (producție + import - export - prelucrare industrială - pierderi - variație de stocuri) raportat la populația rezidentă la **1 iulie** a fiecărui an.

Consumul alimentar mediu zilnic, exprimat în calorii și factori nutritivi, pe locuitor reprezintă conținutul în calorii și factori nutritivi al consumului alimentar mediu zilnic și se determină pe baza datelor privind consumul mediu net zilnic (exclusiv partea necomestibilă a unui produs alimentar care se îndepărtează atât în timpul prelucrării industriale sau culinare cât și în momentul consumului efectiv) și a compoziției alimentelor, exprimată în calorii și factori nutritivi (proteine, lipide și glucide).

Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată se exprimă prin numărul de bunuri de folosință îndelungată în stare de funcționare care revin în medie la 100 de gospodării (exclusiv bunurile închiriate sau împrumutate de la alte persoane sau instituții).

POPULATION EXPENDITURE AND CONSUMPTION

*The **total expenditure** includes:*

- *the **money expenditure** for the purchase of food (consumed or unconsumed in the reference period), non-food goods and payments for services; investments; production; the payment of taxes, contributions, dues, fees; other money expenditure.*
- *the **equivalent value of the consumption of food and non-food products from own resources** (production, stock etc.), determined based on the average monthly prices of the products concerned.*

*The **total consumption expenditure** represents all the expenditure of the households on the current consumption needs (food, non-food products, services) which entered consumption, and the equivalent value of the human consumption of food from the household's own resources.*

*The **average yearly consumption of food products per inhabitant, expressed in physical units**, includes the quantities of food products consumed on average, per inhabitant, in the reference year, regardless of the form in which they are consumed (natural or processed), the supply source (food stores, free market, consumption from own resources etc.) or the place where they are consumed (individual households, restaurants, canteens etc.).*

*The **average yearly consumption of beverages per inhabitant** includes the quantities of alcoholic and non-alcoholic beverages consumed on average, per inhabitant, in the reference year, regardless of the supply source (food stores, free market and agricultural producers' own production for wine consumption only) or the place where they are consumed (individual households, restaurants, canteens etc.).*

*Both the consumption of food products and the consumption of beverages are calculated as **availability for consumption** (production + imports - exports - industrial processing - losses - changes in stocks) in relation to the usually resident population on **July 1st** of each year.*

*The **average daily food consumption, expressed in calories and nutrients, per inhabitant** is the content in calories and nutrients of the average daily food consumption and is determined based on data regarding the average net daily consumption (excluding the non-edible part of a food product that is removed during industrial processing or cooking as well as during the actual consumption) and food composition expressed in calories and nutrients (proteins, fats and carbohydrates).*

*The **endowment of households with durable goods** is expressed as the number of serviceable durable goods, on average, per 100 households (excluding the goods that were rented or borrowed from other persons or institutions).*

Population income

- 4.1 Total income of households
- 4.2 Total income of households, grouped by number of household members
- 4.3 Total income of households, by decile (total households)
- 4.4 Distribution of households and of persons from households, by decile
- 4.5 Indices of real earnings
- 4.6 Gross income, received by main activity of the national economy, in October
- 4.7 Structure of employees, by gross income group, received in October
- 4.8 Average gross and net nominal monthly earnings, by activity of the national economy and by sex
- 4.9 Average gross nominal monthly earnings, by type of ownership, activity of the national economy and by sex
- 4.10 Average net nominal monthly earnings, by type of ownership, activity of the national economy and by sex
- 4.11 Average gross nominal monthly earnings, by type of ownership, enterprise size class and by sex
- 4.12 Average net nominal monthly earnings, by type of ownership, enterprise size class and by sex
- 4.13 Average gross and net nominal monthly earnings, by activity of industry and by sex
- 4.14 Average gross nominal monthly earnings, by type of ownership, activity of industry and by sex
- 4.15 Average net nominal monthly earnings, by type of ownership, activity of industry and by sex
- 4.16 Quarterly labour cost indices, by activity of the national economy
- 4.17 Structural indicators of earnings and labour cost statistics
- 4.18 Average monthly labour cost and average hourly labour cost, by activity of the national economy
- 4.19 Average monthly labour cost and average hourly labour cost, by activity of industry

Population expenditure and consumption

- 4.20 Total expenditure of households
- 4.21 Total expenditure of households, grouped by number of household members
- 4.22 Total expenditure of households, by decile, (total households)
- 4.23 Structure of the total consumption expenditure of households
- 4.24 Structure of the money expenditure for household consumption
- 4.25 Average yearly consumption, for the main food products and beverages, per inhabitant
- 4.26 Average daily food consumption (expressed in calories and nutrients), per inhabitant
- 4.27 Household endowment with durable goods

Territorial

- 4.28 Average gross and net nominal monthly earnings, at territorial level and by sex, in 2023
- 4.29 Average gross nominal monthly earnings, at territorial level and by activity of the national economy, in 2023
- 4.30 Average net nominal monthly earnings, at territorial level and by activity of the national economy, in 2023
- 4.31 Total income of the main household categories, at territorial level, in 2023
- 4.32 Total expenditure of the main household categories, at territorial level, in 2023

Historical tables

- Average gross salaries, by main activity of the national economy, obtained in October 2012
- Structure of employees, by gross salary group, obtained in October, 1997 - 2012 years
- Average gross nominal monthly earnings, by activity of national economy - total employees, 2000 - 2008 years
- Average net nominal monthly earnings, by activity of national economy, 1990 - 2007 years
- Average net nominal monthly earnings, by activity of national economy and by sex, 2003 - 2008 years
- Average gross nominal monthly earnings, by activity of industry, 2002 - 2007 years
- Average gross nominal monthly earnings, by activity of industry and by sex, 2006 - 2017 years
- Average net nominal monthly earnings, by activity of industry, 1990 - 2007 years
- Average net nominal monthly earnings, by activity of industry and by sex, 2003 - 2017 years
- Quarterly indices of hourly labour cost, 2001 - 2005 and 2006 - 2008 years
- Population endowment with durable goods (end of year), 1990 - 2007 years

**LOCUINȚE ȘI
UTILITĂȚI PUBLICE**

***DWELLINGS AND
PUBLIC UTILITIES***

5

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Recensământul Populației și al Locuințelor - 2011;
- Cercetarea statistică privind modificările fondului de locuințe;
- Cercetarea statistică privind locuințele terminate;
- Cercetări statistice privind alimentarea cu apă, canalizare publică și spații verzi, salubritatea și distribuția energiei termice, a gazelor naturale și alte cercetări statistice pentru domeniul edilitar.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Fondul de locuințe se determină pe baza datelor obținute la recensămintele populației și locuințelor și a modificărilor intervenite în cursul fiecărui an, respectiv:

- intrările, reprezentând locuințele date în folosință (locuințe noi și spații cu altă destinație transformate în locuințe);
- ieșirile, reprezentând demolările și schimbarea locuințelor în spații cu altă destinație.

Locuința este construcția, formată din una sau mai multe camere de locuit situate la același nivel al clădirii sau la niveluri diferite, prevăzută, în general, cu dependințe (bucătărie, baie etc.) sau cu alte spații de deservire, independentă din punct de vedere funcțional, având intrarea separată din casa scărilor, curte sau stradă și care a fost construită, transformată sau amenajată în scopul de a fi folosită, în principiu, de o singură gospodărie.

Locuința terminată în cursul unui an este acea construcție care nu a existat anterior și ale cărei elemente, inclusiv fundația, s-au construit pentru prima dată, la care s-au realizat toate categoriile de lucrări prevăzute în documentația de execuție, fiind recepționată de beneficiar.

Camera de locuit reprezintă o încăpere dintr-o locuință care servește pentru locuit, având suprafața de cel puțin 4 m², înălțimea de cel puțin 2 m pe cea mai mare parte a suprafeței sale și care primește lumină naturală fie direct prin ferestre și/sau uși exterioare, fie indirect, prin verande cu ajutorul ferestrelor și/sau ușilor, sau prin alte camere de locuit cu ajutorul glasvanderilor. Astfel, sunt considerate camere de locuit: dormitoare, camerele de zi, holurile locuibile, încăperile cu dublă utilizare (din a căror suprafață o parte este folosită pentru locuit) și, de asemenea, alte încăperi destinate pentru locuit.

Suprafața (aria) construită desfășurată (totală) reprezintă suma suprafețelor secțiunilor orizontale ale tuturor nivelurilor clădirii (subsol, parter, etaje și mansardă, exclusiv podurile circulabile sau necirculabile), delimitate de conturul exterior al pereților exteriori. Nu se cuprind suprafețele aferente treptelor exterioare, teraselor neacoperite, arile curților interioare și exterioare de lumină sau de acces, mai mari de 4 m², subsolurile tehnice.

Suprafața (aria) utilă desfășurată (totală) rezultă din suprafața construită desfășurată, din care se scade suprafața ocupată de pereți (exclusiv pereții amovibili).

Suprafața (aria) locuibilă desfășurată (totală) reprezintă suma suprafețelor destinate pentru locuit ale tuturor locuințelor sau spațiilor de locuit din clădire.

Fondul de locuințe se grupează după **forme de proprietate**, astfel:

- **proprietatea majoritar de stat** cuprinde locuințele aflate în proprietatea și gestiunea administrației publice centrale sau locale, a ministerelor, a unor unități din subordinea acestora, precum și locuințele aflate în proprietatea agenților economici cu capital social de stat peste 50%, inclusiv locuințele sociale;

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- The Population and Housing Census - 2011;
- The statistical survey on changes in the dwellings stock;
- The statistical survey on completed dwellings;
- The statistical surveys on water supply, public sewerage and green spaces, sanitation, thermal energy and gas supply, and other statistical surveys on urban planning issues.

METHODOLOGICAL NOTES

The dwellings stock is determined based on data obtained from Population and Housing Censuses and on the changes that occur each year, namely:

- inputs, representing dwellings delivered (new dwellings and spaces with other functions that were changed into dwellings);
- outputs, representing demolitions and the change of dwellings into spaces with other functions.

A dwelling is a construction, made up of one or more rooms for habitation situated at the same level of the building or at different levels, generally endowed with auxiliary rooms (kitchen, bathroom etc.) or with other service spaces, functionally independent, with separate entrance from the staircase, yard or street, and which was built, transformed or arranged in order to be used, in principle, by a single household.

A dwelling that is completed in the course of a year is a construction that did not exist before and whose elements, including the foundations, were built for the first time, for which all the categories of works set out in the execution documents were finalised, and which was received by the beneficiary.

A room for habitation is a room (of a dwelling) that is used for habitation, with an area of at least 4 square metres and a height of at least 2 metres in most of its area, and which gets natural light directly, from external windows and/or doors, or indirectly, through verandas by means of windows/doors or through other rooms for habitation by means of glass doors. The following are considered rooms for habitation: bedrooms, living rooms, habitable hallways, double-use rooms (one part of their area is used for habitation) and other rooms intended for habitation.

The (total) built-up floor area includes all the areas of the horizontal sections of all the levels of the building (basement, ground floor, floors and attic, excluding passing or non-passing garrets), limited by the outside contour of the external walls. The areas related to external stairs, uncovered terraces, inner and outer yard areas used for lighting or access purposes that exceed 4 square metres and crawl spaces are not included.

The (total) useful floor area is obtained by subtracting the area taken up by walls (excluding removable walls) from the built-up floor area.

The (total) habitable floor area is the sum of the areas intended for habitation of all the dwellings or living spaces in the building.

The dwellings stock is grouped according to **forms of ownership**, as follows:

- the **majority state ownership** includes housing owned and managed by the central or local public administration, ministries, some of their subordinate units, as well as housing owned by economic operators with over 50% state share capital, including social housing;

- **proprietatea majoritar privată** cuprinde locuințele aflate în proprietatea persoanelor fizice și a agenților economico-sociali cu capital privat, precum și locuințele aflate în proprietatea organizațiilor și asociațiilor cooperatiste (de producție, de consum și de credit), a organizațiilor și asociațiilor cu scop nelucrativ (asociațiile profesionale ale scriitorilor, compozitorilor, partidele politice, sindicatele etc.), a cultelor religioase (așezăminte, parohii, unități mănăstirești etc.); se includ, de asemenea, și locuințele aflate în proprietatea agenților economici cu capital social privat peste 50%.

Transportul public local de pasageri este transportul cu un vehicul rutier autorizat să desfășoare transport de pasageri, cu tramvaie și respectiv cu metroul, efectuat în interiorul zonei administrativ-teritoriale a unei localități, fără a depăși limitele acesteia.

Lungimea liniei simple reprezintă lungimea căii simple de rulare (la tramvaie și metrou) și a rețelei aeriene de alimentare cu energie electrică (la troleibuze).

Vehicule în inventar se referă la vehiculele autorizate pentru transportul public local de pasageri înscrise în inventarul operatorilor, la sfârșitul anului de referință.

Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile reprezintă lungimea tuburilor și conductelor instalate pe teritoriul localității respective, pentru transportul apei potabile de la conductele de aducțiune sau de la stațiile de pompare până la punctele de branșare a consumatorilor.

Apa potabilă distribuită consumatorilor este cantitatea totală de apă potabilă livrată efectiv tuturor consumatorilor, populației și operatorilor economici, pentru nevoi productive și neproductive (casnice, băi publice, clădiri social-culturale și administrative, hoteluri, stropitul străzilor, spații verzi etc.), prin rețele de distribuție sau direct prin conducte de aducțiune; se determină cu ajutorul apometrelor instalate la consumatori, iar în lipsa acestora pe baza normelor de consum pașal.

Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale se referă la totalitatea conductelor (din rețea și direct din conductele magistrale de transport) prin care se distribuie gaze la consumatorii dintr-o localitate, începând de la stațiile de reglare a presiunii și predare a gazelor de către furnizori până la punctele de branșare a consumatorilor.

Gazele naturale distribuite efectiv reprezintă volumul total de gaze naturale livrate consumatorilor prin rețele de distribuție (inclusiv gazele naturale consumate de unitatea distribuitoare).

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare se referă la canalele (tuburile) prin care se colectează și se evacuează apele reziduale (menajere, industriale etc.) și cele provenite din precipitații, de pe teritoriul localității cu canalizare publică, începând de la căminele de racordare a clădirilor cu instalații de canalizare și până la punctul de deversare a apelor reziduale într-un emisar natural.

Lungimea străzilor orășenești exprimă lungimea străzilor amenajate în cuprinsul localității care asigură circulația între diverse părți ale acesteia, indiferent dacă au sau nu îmbrăcămînți.

Suprafața spațiilor verzi se referă la suprafața spațiilor verzi amenajate sub formă de parcuri, grădini publice sau scuaruri publice, parcele cu pomi sau flori, păduri, cimitire, terenurile bazelor și amenajărilor sportive în cadrul perimetrelor construite ale localităților.

- the **majority private ownership** includes houses owned by natural persons and economic and social operators with private capital, as well as houses owned by co-operative (production, consumer and credit) organisations and associations, non-profit organisations and associations (professional associations of writers, composers, political parties, unions etc.), religious cults (settlements, parishes, monastic units etc.); houses owned by economic operators with over 50% private share capital are also included.

Local public passenger transport refers to the passenger transport performed by a road motor vehicle authorised to carry out road passenger transport, a tram as well as the metro, within the administrative-territorial area of a locality, without exceeding its boundaries.

The length of the simple line is the length of the simple running track (trams and underground) and of the aerial power supply network (trolleybuses).

Vehicles in inventory cover the vehicles authorised for the local public transport of passengers in the inventory of the operators, at the end of the reference year.

The simple total length of the drinking water supply network is the length of the tubes and pipes installed on the territory of the locality concerned, for the transport of drinking water from influent conduits or pumping stations to consumer connection points.

The drinking water supplied to the users is the total quantity of drinking water actually delivered to all consumers, to the population and to economic operators, for productive and non-productive needs (domestic needs, public baths, socio-cultural and administrative buildings, hotels, street wash, green spaces etc.), through supply networks or directly through influent conduits; it is determined by means of water meters installed at consumers' locations or, in their absence, by means of flat-rate consumption norms.

The total length of natural gas supply pipes refers to all the pipes (of the network and directly from the main transport pipes) through which gas is supplied to the consumers in one locality, starting from the pressure adjustment and gas delivery stations of suppliers and up to the consumer connection points.

The natural gas actually supplied represents the total volume of natural gas delivered to the consumers by means of supply networks (including the natural gas consumed by the supplying unit).

The simple total length of sewerage pipes refers to the channels (tubes) through which (domestic, industrial etc.) waste water and water from precipitation are collected and disposed of from the territory of the locality connected to the public sewerage system, starting from the connection of the buildings equipped with plumbing and up to the place where waste water is discharged into natural water bodies.

The length of town streets is the length of the streets within the town, which enable circulation between the various parts of it, regardless of whether they have coatings or not.

The area of green spaces includes the green spaces arranged as parks, public gardens or public squares, plots of trees or flowers, forests, cemeteries, land of sports facilities within the built-up area of localities.

5

DWELLINGS AND PUBLIC UTILITIES

- 5.1 Dwellings stock
- 5.2 Balance of the dwellings stock
- 5.3 Completed dwellings
- 5.4 Completed dwellings, by type of installation they are endowed with and financing funds
- 5.5 Completed dwellings, by number of rooms for habitation and financing sources
- 5.6 Town streets (end of year)
- 5.7 Local public passenger transport
- 5.8 Local public passenger transport, by type of transport vehicle
- 5.9 Public sewerage and green spaces (end of year)
- 5.10 Natural gas supply network and volume
- 5.11 Drinking water supply network and volume

Territorial

- 5.12 Dwellings stock, at territorial level and by type of ownership, on December 31, 2023
- 5.13 Completed dwellings, at territorial level, in 2023
- 5.14 Town streets, at territorial level, on December 31, 2023
- 5.15 Local public passenger transport, at territorial level, on December 31, 2023
- 5.16 Public sewerage and green spaces, at territorial level, on December 31, 2023
- 5.17 Natural gas supply network and volume, at territorial level, in 2023
- 5.18 Volume of drinking water supplied to the users, at territorial level, in 2023
- 5.19 Drinking water supply network, at territorial level, in 2023
- 5.20 Localities provided with thermal energy, at territorial level, on December 31, 2023

**SECURITATE ȘI
ASISTENȚĂ SOCIALĂ**

***SOCIAL PROTECTION AND
ASSISTANCE***

6

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetările statistice privind învățământul preuniversitar;
- Cercetarea statistică asupra numărului de pensionari și pensiei medii lunare;
- Colectarea națională de date asupra statisticii protecției sociale, conform metodologiei europene ESSPROS (*European System of Integrated Social Protection Statistics*) pentru statisticile privind protecția socială.

Surse administrative:

- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, pentru datele privind protecția socială a șomerilor înregistrați;
- Casa Națională de Pensii Publice, pentru datele privind protecția socială a pensionarilor de asigurări sociale, precum și datele pentru biletele de tratament și odihnă;
- Secretariatul de Stat pentru Culte;
- Casa de Asigurări a Avocaților;
- Ministerul Apărării Naționale;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Serviciul Român de Informații;
- Începând cu anul 2010, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale reprezintă sursa datelor și pentru indicatorii furnizați de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități (cheltuielile pentru protecția specială a persoanelor cu dizabilități neinstituționalizate, numărul minorilor cu deficiențe din unitățile proprii specializate, centrele pentru asistarea adulților, numărul persoanelor asistate în centre, pe tipuri de deficiențe) și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (pentru indicatorii din sistemul de protecție a copilului aflat în dificultate, preîntâmpinarea situațiilor ce pun în pericol securitatea și dezvoltarea copiilor: prevenirea prenatală a abandonului copilului sau menținerea copilului în familia naturală);
- Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse reprezintă sursa datelor pentru indicatorii furnizați de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (indicatorii din sistemul de protecție a copilului aflat în dificultate, preîntâmpinarea situațiilor ce pun în pericol securitatea și dezvoltarea copiilor: prevenirea prenatală a abandonului copilului sau menținerea copilului în familia naturală).

Ministerul Muncii și Solidarității Sociale furnizează datele privind beneficiile și serviciile de asistență socială. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale acreditează furnizorii de servicii sociale și licențiază serviciile sociale, în conformitate cu Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare. Sursa datelor statistice privind furnizorii de servicii sociale acreditați este Registrul electronic unic al furnizorilor de servicii sociale.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

PROTECȚIA SOCIALĂ A ȘOMERILOR

Cheltuielile cu protecția socială a șomerilor:

Indemnizația de șomaj reprezintă o compensație parțială a veniturilor asiguratului ca urmare a pierderii locului de muncă sau a veniturilor absolvenților instituțiilor de învățământ care nu s-au putut încadra în muncă.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- Statistical surveys on preuniversity education;
- The statistical survey on the number of pensioners and the average monthly pension;
- The national data collection on social protection statistics, according to the ESSPROS European methodology for social protection statistics.

Administrative sources:

- The National Agency for Employment, for data on the social protection of the registered unemployed;
- The National Public Pension House, for data on the social protection of social insurance pensioners, as well as data on balneary treatment and rest tickets;
- The State Secretariat for Cults;
- The Lawyers' Insurance House;
- The Ministry of National Defence;
- The Ministry of Internal Affairs;
- The Romanian Intelligence Service;
- Since 2010, the Ministry of Labour and Social Solidarity has also been the data source for the indicators provided by the National Authority for Disabled Persons (the expenditure on the special protection of non-institutionalised disabled persons, the number of underage persons with deficiencies from own specialised units, the centres for assisting adults, the number of persons assisted in centres, by type of deficiency) and the National Authority for the Protection of Children's Rights and Adoption (for the indicators from the system for the protection of the child in difficulty, the prevention of the situations that jeopardise the security and development of children: the prenatal prevention of the abandonment of children or the keeping of the child in his/her biological family);
- The Ministry of Family, Youth, and Equal Opportunities has been the data source for the indicators provided by the National Authority for the Protection of Children's Rights and Adoption (the indicators from the system for the protection of the child in difficulty, the prevention of the situations that jeopardise the security and development of children: the prenatal prevention of the abandonment of children or the keeping of the child in his/her biological family).

The Ministry of Labour and Social Solidarity provides data on social assistance benefits and services. The Ministry of Labour and Social Solidarity accredits social service providers and licenses social services, in accordance with Law No 197/2012 on quality assurance in the field of social services, as subsequently amended.

The source of statistical data on the accredited social service providers is the Integrated Electronic Register of Social Service Providers.

METHODOLOGICAL NOTES

THE SOCIAL PROTECTION OF THE UNEMPLOYED

The expenditure on the social protection of the unemployed:

The **unemployment benefit** is a partial compensation for the income an insured person no longer gets as a result of losing his/her job or for the income the graduates of educational institutions do not receive due to the fact that they could not enter the labour market.

Conform Legii nr. 76/2002, cu modificările și completările ulterioare, **beneficiază de indemnizație de șomaj:**

- a) **șomerii** care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
- au stagiul de cotizare de minimum 12 luni în ultimele 24 de luni premergătoare datei înregistrării cererii;
 - nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât valoarea indicatorului social de referință în vigoare;
 - nu îndeplinesc condițiile de pensionare conform legii;
 - sunt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă în a căror rază teritorială își au domiciliul sau, după caz, reședința dacă au avut ultimul loc de muncă ori au realizat venituri în acea localitate.

Cuantumul indemnizației de șomaj, pentru această categorie de șomeri, este o sumă acordată lunar, diferențiată în funcție de stagiul de cotizare astfel:

- 75% din valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data stabilirii acestuia, pentru persoanele cu un stagiul de cotizare de cel puțin un an; la suma prevăzută anterior se adaugă o sumă calculată prin aplicarea asupra mediei salariului de bază lunar brut pe ultimele 12 luni de stagiul de cotizare o cotă procentuală diferențiată în funcție de stagiul de cotizare: 3% pentru cel puțin 3 ani; 5% pentru cel puțin 5 ani; 7% pentru cel puțin 10 ani; 10% pentru cel puțin 20 ani.

Conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 17 din 23 februarie 2011, constituie stagiul de cotizare și perioadele pentru care angajatorul este scutit, în condițiile legii, de plata contribuției datorate la bugetul asigurărilor pentru șomaj.

Indemnizația de șomaj se acordă pe perioade diferențiate în funcție de stagiul de cotizare astfel: 6 luni, pentru persoanele cu un stagiul de cotizare de cel puțin 1 an; 9 luni, pentru persoanele cu un stagiul de cotizare de cel puțin 5 ani; 12 luni, pentru persoanele cu un stagiul de cotizare mai mare de 10 ani.

Șomerii înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă și care nu beneficiază de indemnizație de șomaj, în situația în care se angajează cu normă întreagă, pentru o perioadă mai mare de 3 luni, ulterior datei înregistrării la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, beneficiază de o primă de activare în valoare de 500 lei, neimpozabilă.

Persoanele înregistrate ca șomeri la agențiile pentru ocuparea forței de muncă și care se încadrează în muncă, potrivit legii, într-o localitate situată la o distanță mai mare de 15 km de localitatea în care își au domiciliul sau reședința pot beneficia de o primă de încadrare, neimpozabilă, pe o perioadă de 12 luni.

Persoanele înregistrate ca șomeri la agențiile pentru ocuparea forței de muncă și care se încadrează în muncă, potrivit legii, într-o altă localitate situată la o distanță mai mare de 50 km față de localitatea în care își au domiciliul sau reședința și, ca urmare a acestui fapt, își schimbă domiciliul ori își stabilesc reședința în localitatea respectivă sau în localitățile învecinate acestuia pot beneficia de o primă de instalare, neimpozabilă, în cuantum diferențiat, într-o singură tranșă, la data instalării.

- b) **șomerii asimilați** care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
- sunt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă în a căror rază teritorială își au domiciliul;

According to Law No 76/2002, as subsequently amended, the following persons **receive an unemployment benefit:**

- a) the **unemployed** that cumulatively meet the following conditions:
- they have a contributory period of at least 12 months in the 24 months preceding the date when the application is registered;
 - they have no income or they receive, for activities authorised according to law, an income that is lower than the value of the reference social indicator in force;
 - they do not meet the retirement conditions according to law;
 - they are registered at the employment agencies in the area where they have their permanent or, as the case may be, usual residence if their last job was in that locality or if they received an income in that locality.

The **amount of the unemployment benefit** for this category of unemployed persons is a monthly amount differentiated according to the contributory period as follows:

- 75% of the value of the reference social indicator in force at the date when the amount is set, for persons with a contributory period of at least one year; the amount previously set is increased by an amount calculated by applying a percentage based on the contributory period (3% for at least 3 years; 5% for at least 5 years; 7% for at least 10 years; 10% for at least 20 years) to the average gross monthly basic salary for the last 12 months of the contributory period.

According to Government Emergency Ordinance No 17 of 23 February 2011, the contributory period also includes the periods during which the employer is lawfully exempted from the payment of the contribution due to the unemployment insurance budget.

The unemployment benefit is granted for periods that vary according to the contributory period as follows: 6 months for persons with a contributory period of at least one year; 9 months for persons with a contributory period of at least 5 years; 12 months for persons with a contributory period that exceeds 10 years.

The unemployed persons registered at the employment agencies who do not receive unemployment benefits will receive a non-taxable activation bonus amounting to 500 lei if they get a full-time job, for a period of more than 3 months following the date of registration at the employment agency.

The persons registered as unemployed at the employment agencies and who get a job, according to law, in a locality situated more than 15 km away from the locality where they have their permanent or usual residence are entitled to receive a non-taxable employment bonus for a period of 12 months.

The persons registered as unemployed at the employment agencies and who get a job, according to law, in a locality situated more than 50 km away from the locality where they have their permanent or usual residence and, due to this fact, change their permanent residence or establish their usual residence in the locality concerned or in the neighbouring localities are entitled to receive a non-taxable resettlement allowance, whose amount is differentiated, in a single tranche, at the date when they establish their residence.

- b) the persons **assimilated to the unemployed** who cumulatively meet the following conditions:
- they are registered at the employment agencies in the area where they have their permanent residence;

- nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii venituri mai mici decât valoarea indicatorului social de referință în vigoare;
- nu îndeplinesc condițiile de pensionare conform legii.

Cuantumul indemnizației de șomaj, pentru această categorie de șomeri, este o sumă fixă, lunară, reprezentând 50% din valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data stabilirii acestuia și se acordă pe o perioadă de 6 luni.

Conform Legii nr. 118 din 30 iunie 2010 (actualizată), cuantumul indemnizației de șomaj stabilit în condițiile prevăzute de lege și aflat în plată la data intrării în vigoare a prezentei legi sau care se stabilește ori se repune în plată după suspendare, potrivit prevederilor legale, se diminuează cu 15%.

Tânăr cu risc de marginalizare socială este persoana cu vârsta cuprinsă între 16-26 de ani, care îndeplinește condițiile prevăzute la calitatea de șomer, se înregistrează la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau, după caz, reședința și se încadrează în una dintre următoarele categorii:

- a) se află în sistemul de protecție a copilului sau provine din acest sistem;
- b) are dizabilități;
- c) nu are familie sau familia sa nu îi poate asigura întreținerea;
- d) are copii în întreținere;
- e) a executat una sau mai multe pedepse privative de libertate;
- f) este victimă a traficului de persoane.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) încheie un contract de solidaritate cu tânărul cu risc de marginalizare socială pe o durată de până la 3 ani, dar nu mai puțin de un an, în condițiile în care, la data încheierii contractului de solidaritate, tânărul nu a împlinit vârsta de 26 ani.

Angajatorii care încadrează tineri cu risc de marginalizare socială și care beneficiază de acompaniament social personalizat în baza unui contract de solidaritate, denumiți angajatori de inserție, beneficiază lunar, conform prevederilor legale, pentru fiecare persoană din această categorie, din bugetul asigurărilor pentru șomaj, de o sumă egală cu salariul de bază stabilit la data angajării tinerilor, dar nu mai mult de două ori valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data încadrării în muncă, până la expirarea duratei contractului de solidaritate.

Conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 60, intrată în vigoare în anul 2016, pentru modificarea și completarea Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, se definesc următoarele beneficii:

- **prima de încadrare**, care se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ și absolvenților școlilor speciale, în vârstă de minimum 16 ani, înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, și care, în situația în care se angajează cu normă întreagă, pentru o perioadă mai mare de 12 luni, beneficiază, din bugetul asigurărilor pentru șomaj, de o **primă de încadrare** egală cu valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data încadrării;
- **prima de activare**, care se adresează șomerilor înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă fără să beneficieze de indemnizație de șomaj, și care, în situația în care se angajează cu normă întreagă, pentru o perioadă mai mare de 3 luni, ulterior datei înregistrării la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, beneficiază de o **primă de activare** în valoare de **1000 lei**, neimpozabilă;

- they have no income or they receive, for activities authorised according to law, an income that is lower than the value of the reference social indicator in force;
- they do not meet the retirement conditions according to law.

The **amount of the unemployment benefit** for this category of unemployed persons is a fixed monthly amount representing 50% of the value of the reference social indicator in force at the date when the amount is set, and is granted for a period of 6 months.

According to Law No 118 of 30 June 2010 (updated), the amount of the unemployment benefit set under the conditions laid down by law and which is being paid at the date when this law enters into force, or which is set or reinstated after suspension, is diminished by 15%.

A young person at risk of social marginalisation is a person aged 16-26 years, who meets the criteria for being considered an unemployed person, who registers at the Employment Agency that covers the area where his/her permanent or, as the case may be, usual residence is located, and who belongs to one of the following categories:

- a) he/she is included in the child protection system or comes from this system;
- b) he/she has disabilities;
- c) he/she has no family or his/her family cannot support him/her;
- d) he/she has children in his/her care;
- e) he/she has served one or more prison sentences;

f) he/she is a victim of human trafficking.

The National Agency for Employment concludes a solidarity agreement with the young person at risk of social marginalisation for a period of up to 3 years, but not less than a year, provided that, when the solidarity agreement is signed, the young person is not yet 26 years old.

The employers that hire young persons who are at risk of social marginalisation and who benefit from personalised social accompaniment on the basis of a solidarity agreement, called insertion employers, monthly receive, in accordance with the legal provisions, for each person included in this category, from the unemployment insurance budget, an amount equal to the basic salary set when the young persons were hired, but not more than twice the value of the reference social indicator in force at the time of beginning work, until the duration of the solidarity agreement ends.

According to Government Emergency Ordinance No 60, which came into force in 2016, for amending and completing Law No 76/2002 on the unemployment insurance system and employment stimulation, the following benefits are defined:

- the **employment bonus** for graduates of educational institutions and graduates of special schools, aged 16 years or over, registered at the employment agencies, who, when employed on a full-time basis for more than 12 months, are entitled, from the unemployment insurance budget, to an **employment bonus** equal to the value of the reference social indicator in force at the date of employment;
- the **activation bonus** for the unemployed registered at the employment agencies who do not receive an unemployment benefit and who, when getting full-time employed for a period of more than 3 months following the date of registration at the employment agencies, receive a non-taxable **activation bonus of 1000 lei**;

- **prima de relocare**, care se adresează șomerilor înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă și care se încadrează în muncă într-o altă localitate situată la o distanță mai mare de 50 km față de localitatea în care își au domiciliul sau reședința și, ca urmare a acestui fapt, își schimbă domiciliul sau își stabilesc reședința în localitatea respectivă sau în localitățile învecinate acesteia, beneficiind de o **primă de relocare**, neimpozabilă, acordată din bugetul asigurărilor pentru șomaj, **egală cu 75% din suma destinată asigurării cheltuielilor pentru locuire în noul domiciliu sau noua reședință, dar nu mai mult de 900 de lei.**

Prima de relocare se acordă **persoanelor ale căror venituri nete lunare realizate în situația în care sunt persoane singure sau împreună cu familiile lor nu depășesc suma de 5.000 lei/lună.** Beneficiază de prima de relocare persoanele care se încadrează în muncă, cu normă întreagă, pentru o perioadă de cel puțin 12 luni.

Cheltuieli pentru formarea profesională reprezintă cheltuielile efectuate pentru calificarea, recalificarea, perfecționarea și specializarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; formarea profesională se realizează prin cursuri, stagii de practică și specializare, organizate pe niveluri de pregătire, pe baza planului național de formare profesională.

Plățile pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de șomaj reprezintă sumele plătite în completarea veniturilor salariale șomerilor (cu experiență în muncă și absolvenților instituțiilor de învățământ) conform Legii nr. 76/2002 - art. 72 și art. 73 cu modificările și completările ulterioare.

Plățile compensatorii efectuate în cadrul programelor de restructurare, privatizare și lichidare reprezintă sumele acordate persoanelor cărora li s-au desfășurat contractele individuale de muncă în urma concedierilor colective (H.G. nr. 7/1998 și O.U.G. nr. 98/1999 cu modificările și completările ulterioare).

Alte cheltuieli cuprind sumele acordate sub formă de credite întreprinderilor mici și mijlocii pentru înființarea de noi locuri de muncă, precum și cele necesare administrării fondului pentru plata ajutorului de șomaj. Legea nr. 335 din 10 decembrie 2013 reglementează modalitatea de efectuare a **stagiului pentru absolvenții de învățământ superior**, în scopul:

- a) asigurării tranziției absolvenților de învățământ superior de la sistemul de educație la piața muncii;
- b) consolidării competențelor și abilităților profesionale pentru adaptarea la cerințele practice și exigențele locului de muncă în vederea integrării în muncă;
- c) dobândirii de experiență și vechime în muncă;
- d) dobândirii de vechime în specialitate, după caz.

Durata perioadei de stagiul este de 6 luni, cu excepția profesilor pentru care există reglementări speciale.

Stagiarul, pe perioada stagiului, se obligă să presteze muncă pentru și sub autoritatea unui angajator, persoană fizică sau juridică, în schimbul unei remunerații denumite salariu, în baza unui contract individual de muncă și a contractului de stagiul.

Angajatorii care încheie un contract de stagiul în condițiile prezentei legi primesc lunar, la cerere, din bugetul asigurărilor pentru șomaj, pe perioada derulării contractului de stagiul pentru acel stagiul, o sumă egală cu de 1,5 ori valoarea indicatorului social de referință al asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă în vigoare, prevăzut de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, în limita fondurilor alocate cu această destinație.

- **the resettlement allowance** for the persons registered as unemployed at the employment agencies, who get a job in a locality situated more than 50 km away from the locality where they have their permanent or usual residence and, due to this fact, change their permanent residence or establish their usual residence in the locality concerned or in the neighbouring localities and who receive, from the unemployment insurance budget, a non-taxable **resettlement allowance equal to 75% of the amount intended to cover the expenditure on living in their new permanent or usual residence, but not more than 900 lei.**

The resettlement allowance is granted to the **persons whose net monthly income, on their own or together with their families, does not exceed 5000 lei/month.** The resettlement allowance is intended for the persons who are full-time employed for a period of at least 12 months.

The **expenditure on vocational training** is the expenditure on the qualification, requalification, training and specialisation of the persons who are looking for a job; vocational training is done by means of courses and traineeships organised on training levels, based on the national vocational training plan.

The **incentives for the unemployed who get a job before their unemployment period expires** represent the amounts paid to the unemployed (with work experience and to graduates of educational institutions) as a complement to the salary income, according to Law No 76/2002 - Article 72 and Article 73, as subsequently amended.

The **compensations granted in the framework of restructuring, privatisation and liquidation programmes** are the amounts granted to the persons whose individual employment contracts were terminated as a result of collective redundancies (Government Decision No 7/1998 and Government Emergency Ordinance No 98/1999, as subsequently amended).

Other expenditure includes the amounts granted as credits to small and medium-sized enterprises for the creation of new jobs, as well as the amounts needed for the management of the unemployment benefit fund. Law No 335 of 10 December 2013 regulates the manner in which the **traineeship for tertiary education graduates** is carried out, with a view to:

- a) ensuring the transition of tertiary education graduates from the education system to the labour market;
- b) strengthening their professional competences and skills in order to ensure adjustment to the practical job requirements and work integration;
- c) helping them acquire experience and seniority;
- d) helping them acquire seniority in a specific area, as the case may be.

The duration of the traineeship is 6 months, except in the case of the professions for which there are special provisions.

The trainee undertakes that, during the traineeship, he/she will work for and under the authority of an employer, a natural or legal person, in exchange for a remuneration called salary, on the basis of an individual employment contract and a traineeship contract.

The employers who sign a traineeship contract under the terms of this law monthly receive, on request, from the unemployment insurance budget, for the duration of the traineeship contract of that particular trainee, an amount equal to 1.5 times the value of the reference social indicator on unemployment insurance and employment stimulation in force, set out in Law No 76/2002 on the unemployment insurance system and employment stimulation, as subsequently amended, within the limits of the funds allocated for that purpose.

Pentru stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 au fost introduse noi cheltuieli:

- Sume acordate angajatorilor pentru decontarea unei părți a salariului brut al angajaților menținuți în muncă, O.U.G. nr. 92/2020 art. 1, și sprijin financiar pentru încheierea CIM pe perioadă determinată până la 3 luni, O.U.G. nr. 132/2020 art. 5, alin. 1;
- Indemnizație pentru reducerea timpului de muncă al salariaților cu cel mult 50% din durata prevăzută în CIM, O.U.G. nr. 132/2020 art. 1, alin. 1;
- Sprijin financiar pentru activități în regim de telemuncă, O.U.G. nr. 132/2020;
- Indemnizații acordate pe perioada suspendării temporare a CIM din inițiativa angajatorului, O.U.G. nr. 30/2020;
- Sume acordate angajatorilor pentru încadrarea în muncă a unor categorii de persoane, O.U.G. nr. 92/2020 art. 3, alin. 1 și 2.

ASIGURĂRI SOCIALE

Pensia medie lunară s-a calculat prin raportarea sumelor cuvenite (conform deciziilor) pensionarilor existenți în plată în anul de referință la numărul mediu lunar al acestora împărțit cu 12.

Pensia medie nominală netă pentru calculul pensiei reale se stabilește prin deducerea impozitului din sumele cuvenite drept pensii și a contribuției de asigurări sociale de sănătate. Conform O.U.G. 130/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, contribuția pentru asigurările de sănătate se va încasa numai pentru persoanele care au pensii ce depășesc 4000 lei. Impozitul pe venitul din pensii se va stabili prin deducerea din venitul din pensii a sumei neimpozabile lunare de 2000 de lei și, după caz, a contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate.

Indicele pensiei reale s-a calculat, numai pentru pensionarii de asigurări sociale de stat, ca raport procentual între indicele pensiei medii nominale și indicele general al prețurilor de consum.

Conform metodologiei ESSPROS, **protecția socială** reprezintă expresia tuturor intervențiilor întreprinse de organismele publice sau private în scopul protejării gospodăriilor și indivizilor de consecințele unui set definit de riscuri sociale sau nevoi, în condițiile în care nu este implicat niciun aranjament simultan de reciprocitate sau unul individual.

Funcția de protecție socială se definește în termenii scopului final pe care trebuie să îl atingă protecția socială, adică de protejare a indivizilor și familiilor/gospodăriilor împotriva riscului social major identificat.

Prestațiile de protecție socială se clasifică pe opt funcții de protecție socială, corespunzătoare celor opt riscuri sociale majore identificate de ESSPROS.

Funcțiile de protecție socială sunt:

- boală/îngrijirea sănătății;
- dizabilitate;
- vârstnici;
- urmaș;
- familie/copii;
- șomaj;
- locuință;
- excludere socială (neclasificată în altă parte).

Cheltuielile de protecție socială cuprind:

- cheltuieli cu prestațiile sociale;
- costuri administrative;

In order to establish measures in the field of social protection in the context of the epidemiological situation caused by the spread of the SARS-CoV-2 coronavirus, new expenditures have been introduced:

- Amounts granted to employers for the settlement of part of the gross salary of the employees who kept their jobs, G.E.O. No 92/2020, Article 1, and financial support for concluding individual employment contracts (IECs) for a limited period of up to 3 months, G.E.O. No 132/2020, Article 5(1);
- Allowance for reducing the working time of employees by at most 50% of the duration provided for in the IEC, G.E.O. No 132/2020, Article 1(1);
- Financial support for telework activities, G.E.O. No 132/2020;
- Allowances granted during the temporary suspension of the IEC at the initiative of the employer, G.E.O. No 30/2020;
- Amounts granted to employers for the employment of certain categories of persons, G.E.O. No 92/2020, Article 3(1) and (2).

SOCIAL INSURANCE

*The **average monthly pension** was calculated as a ratio between the amounts granted (in accordance with the pension decision) to the pensioners who receive payment during the reference year and their average monthly number divided by 12.*

*The **average net nominal pension** for computing the real pension is established by deducting the tax and the social health insurance contributions from the amounts representing the pension. According to G.E.O. 130/2021 on some fiscal-budgetary measures, the contribution for health insurance will be collected only for persons who have pensions exceeding 4000 lei. The tax on pension income will be established by deducting from the pension income the monthly non-taxable amount of 2000 lei and, as the case may be, the social health insurance contribution due.*

*The **real pension index** was calculated, only for state social insurance pensioners, as a percentage ratio between the nominal average pension index and the general consumer price index.*

*According to the ESSPROS methodology, **social protection** represents the expression of all interventions of public or private bodies in order to protect households and persons against the consequences of a set of social risks or needs, if no simultaneous mutual or individual arrangement is involved.*

*The **social protection function** is defined in terms of the final purpose that needs to be reached by social protection, namely to protect persons and families/households against the major social risk identified.*

Social protection benefits are divided into eight functions of social protection, according to the eight major social risks identified by ESSPROS.

***Social protection functions** are:*

- sickness/health care;
- disability;
- old age;
- survivor;
- family/children;
- unemployment;
- housing;
- social exclusion (not elsewhere classified).

*The **expenditure on social protection** includes:*

- the expenditure on social protection benefits;
- administrative costs;

- alte tipuri de cheltuieli (de exemplu: dobânzi bancare în conexiune cu fondurile sociale).

Cheltuieli cu prestațiile sociale reprezintă valoarea resurselor de protecție socială alocate beneficiarilor în numerar sau în natură (bunuri și/sau servicii).

Costuri administrative reprezintă cheltuielile pe care le implică organizarea și administrarea schemelor de protecție socială.

Prestațiile dependente de un prag al venitului sunt cele care se acordă condiționat, respectiv dacă nivelul venitului beneficiarului se situează sub un prag prestabilit.

Prestațiile independente de un prag al venitului sunt cele care se acordă necondiționat de nivelul veniturilor beneficiarului.

ASISTENȚA SOCIALĂ

Asistența socială, componentă a sistemului național de protecție socială, desemnează un ansamblu de instituții, programe, măsuri, activități profesionalizate, servicii specializate de protejare a persoanelor, grupurilor, comunităților, cu probleme speciale, aflate temporar în dificultate, care din cauza unor motive de natură economică, socio-culturală, biologică sau psihologică nu au posibilitatea de a realiza, prin mijloace și eforturi proprii, un mod normal, decent de viață.

Potrivit **Legii asistenței sociale nr. 292/2011**¹⁾ sistemul național de asistență socială cuprinde **beneficiile de asistență socială și serviciile sociale** acordate în vederea dezvoltării capacităților individuale sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, a creșterii calității vieții și a promovării principiilor de coeziune și incluziune socială.

Beneficiile (prestațiile) de asistență socială reprezintă o formă de suplimentare sau de substituie a veniturilor individuale/familiale obținute din muncă, în vederea asigurării unui nivel de trai minimal, precum și o formă de sprijin în scopul promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții anumitor categorii de persoane ale căror drepturi sociale sunt prevăzute expres de lege.

Acestea se referă la:

- beneficii de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială;
- beneficii de asistență socială pentru susținerea copilului și familiei;
- beneficii de asistență socială pentru sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale;
- beneficii de asistență socială pentru situații deosebite.

Beneficiile de asistență socială se acordă în bani sau în natură și cuprind: alocații, indemnizații, ajutoare sociale și facilități.

- **Alocațiile familiale** sprijină familia în vederea educației și întreținerii copiilor.
- **Ajutoarele sociale** se acordă persoanelor sau familiilor aflate în dificultate și ale căror venituri sunt insuficiente pentru acoperirea nevoilor minime de viață.
- **Indemnizațiile** au ca rol favorizarea incluziunii sociale și asigurarea unei vieți autonome, iar indemnizațiile cu caracter reparativ se acordă persoanelor și, după caz, familiilor acestora, care au suferit daune în urma unor evenimente socio-politice sau legate de catastrofe și calamități naturale, recunoscute prin lege.

- other types of expenditure (for instance, bank interests related to social funds).

The **expenditure on social protection benefits** represents the value of the social protection resources allocated to the beneficiaries in cash or in kind (goods and/or services).

Administrative costs include the expenditure on the organisation and administration of social protection schemes.

Means-tested benefits are benefits which are conditional on the beneficiary's income falling below a specified level.

Non-means-tested benefits are not conditional on the beneficiary's income level.

SOCIAL ASSISTANCE

Social assistance, a component of the national social protection system, means a set of institutions, programmes, measures, professionalised activities, specialised services that protect persons, groups and communities with special problems, that are temporarily in difficulty and that, due to economic, socio-cultural, biological or psychological reasons, could not achieve a normal and decent living through their own means and efforts.

According to **Law No 292/2011**¹⁾ on social assistance, the national social assistance system includes the **social assistance benefits and social services** granted with a view to the development of the individual or collective capacities to cover social needs, an increase in life quality and the promotion of the social inclusion and cohesion principles.

Social assistance benefits (provisions) represent a manner of supplementing or substituting the individual/family work-related income in order to secure a minimal living standard, as well as a type of support with a view to promoting social inclusion and increasing life quality for certain categories of persons whose social rights are set out in this law.

They refer to:

- social assistance benefits to prevent and combat poverty and the social exclusion risk;
- social assistance benefits to support the child and the family;
- social assistance benefits to support persons with special needs;
- social assistance benefits for special situations.

Social assistance benefits are granted in cash or in kind and include allowances, social aids and facilities.

- Family allowances support the family with the education and care of children.
- Social aids are granted to persons or families in difficulty and whose income is insufficient to cover the minimum living needs.
- Benefits are meant to favour social inclusion and ensure an autonomous life, while reparatory benefits are granted to the persons or, as the case may be, the families of the persons who suffered damages as a result of socio-political events or in relation to catastrophes or natural disasters, recognised by law.

¹⁾ Legea asistenței sociale nr. 292/2011 asigură cadrul legal și instituțional unitar coordonat prin care sunt stabilite principiile și regulile generale de acordare a măsurilor de asistență socială, precum și criteriile de organizare și funcționare a sistemului, în vederea asigurării condițiilor adecvate pentru elaborarea și implementarea politicilor publice sectoriale din domeniul asistenței sociale.
Law No 292/2011 on social assistance provides a co-ordinated, uniform legal and institutional framework which sets out general rules and principles for granting social assistance measures, as well as the criteria for the organisation and operation of the system, with a view to ensuring adequate conditions for developing and implementing sectoral public policies related to social assistance.

Serviciile sociale reprezintă activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

Serviciile sociale se clasifică după:

- scop - în servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, servicii de îngrijire personală, de recuperare/reabilitare, de inserție/reinserție socială etc.;
- categorii de beneficiari - în servicii sociale destinate copilului și familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, jocuri de noroc etc., victimelor traficului de persoane, persoanelor private de libertate, șomerilor de lungă durată etc.;
- regim de asistare (rezidențial/nerezidențial) - în servicii cu cazare, pe perioadă determinată/nedeterminată: centre rezidențiale, locuințe protejate, adăposturi de noapte;
- locul de acordare (la domiciliul beneficiarului, în centre de zi, în centre rezidențiale, la domiciliul persoanei care acordă serviciul, în comunitate);
- regimul juridic al furnizorului de servicii sociale - în servicii publice sau private;
- regimul de acordare - în servicii acordate în regim normal sau special.

În scopul prevenirii, limitării sau înlăturării efectelor temporare ori permanente ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților se acordă atât beneficii universale cât și adresate în mod specific unor categorii de persoane, sub formă de alocații, indemnizații și ajutoare:

- pentru familiile cu copii:
 - alocația de stat pentru copii;
 - indemnizația pentru creșterea copilului;
 - stimulentele acordate în cazul în care mama sau tatăl care ar avea dreptul la concediu de creștere a copilului realizează venituri profesionale;
 - alocația pentru susținerea familiei;
 - alocația lunară de plasament.
- pentru persoanele și familiile cu venituri mici:
 - ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat, ajutoare de urgență, ajutoare de înmormântare;
 - ajutoare de încălzire.
- pentru persoanele cu dizabilități - o serie de beneficii destinate adulților și copiilor cu dizabilități.

Indicatorul social de referință (ISR) reprezintă unitatea exprimată în lei la nivelul căreia se raportează beneficiile de asistență socială, suportate din bugetul de stat, acordate atât în vederea asigurării protecției persoanelor în cadrul sistemului de asistență socială, cât și în vederea stimulării persoanelor beneficiare ale sistemului de asistență socială, pentru a se încadra în muncă.

Alocația de stat pentru copii²⁾ are caracter universal și este acordată copiilor în vârstă de până la 18 ani, precum și tinerilor care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora.

Alocația lunară de plasament³⁾ se acordă pentru fiecare copil față de care s-a luat măsura plasamentului.

Social services consist of the activity or all the activities performed to meet social as well as special needs, whether individual, family or group needs, in order to overcome difficult situations, prevent or combat the social exclusion risk, promote social inclusion and increase life quality.

Social services are classified by:

- purpose - assistance and support services to cover a person's basic needs, personal care services, recovery/rehabilitation services, social insertion/reinsertion services etc.;
- categories of beneficiaries - social services for child and family, disabled persons, elderly persons, victims of family violence, homeless persons, persons with various addictions, namely alcohol, drugs, other dangerous substances, gambling etc., victims of human trafficking, persons deprived of liberty, long-term unemployed persons etc.;
- assistance regime (residential/non-residential) - services with accommodation, for a definite or indefinite period: residential centres, protected dwellings, night shelters;
- place of provision (at the beneficiary's residence, in day centres, in residential centres, at the permanent residence of the person who provides the service, in the community);
- legal status of the social service supplier - public or private services;
- granting regime - normal or special services.
In order to prevent, limit or remove the temporary or permanent effects of some situations that can generate the social marginalisation or exclusion of a person, of a family, of groups or communities, both universal benefits and benefits addressing specific categories of persons are granted, in the form of allowances and aid:

- for families with children:
 - the state allowance for children;
 - the benefit for child care;
 - the incentive granted when the mother or the father entitled to parental leave receives a professional income;
 - the family support allowance;
 - the monthly foster care allowance.
- for low-income persons and families:
 - the social aid meant to ensure a guaranteed minimum income, the emergency aid, the funeral aid;
 - the aid for heating.
- for persons with disabilities - a series of benefits for disabled adults and children.

The **reference social indicator (RSI)** represents the unit in lei whose level is used as benchmark for the social assistance benefits which are borne by the state budget and which are granted in order to ensure the protection of persons within the social assistance system and to stimulate the persons who benefit from the social assistance system to get a job.

The **state allowance for children**²⁾ has a universal nature and is granted to children under 18 years of age, as well as to those who are 18 years old, who attend high school or vocational schools, organised according to law, until graduation.

The **monthly foster care allowance**³⁾ is granted for each child who is in foster care.

²⁾ Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, cu modificările și completările ulterioare.

Law No 61/1993 on the state allowance for children, as subsequently amended.

³⁾ Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare.

Law No 272/2004 on the protection and promotion of children's rights, as subsequently amended.

Alocația pentru susținerea familiei⁴⁾

Beneficiul a fost instituit de Legea nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei și se adresează familiilor ce au în îngrijire copii și realizează venituri mai mici decât valoarea unui prag stabilit de lege.

Cuantumurile acesteia variază, în funcție de componența familiei (familie cu ambii părinți și familie monoparentală) și veniturile acesteia.

Indemnizația lunară de hrană pentru persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA

Beneficiază de indemnizație lunară de hrană adulții și copiii infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, atât pe durata internării, cât și în ambulatoriu.

Indemnizația pentru creșterea copilului și stimulul lunar

Actul normativ care a instituit aceste beneficii de asistență socială este Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului.

La sfârșitul anului 2010 a fost adoptată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, care a adus o serie de modificări și completări, începând cu 1 ianuarie 2011.

Venitul minim garantat (VMG) este unul din cele mai importante programe de promovare a incluziunii sociale și de combatere a sărăciei. Actul normativ care reglementează acest program este Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu completările și modificările ulterioare. Potrivit acestei legi, venitul minim garantat se asigură prin acordarea unui ajutor social lunar, pe bază de cerere și declarație pe propria răspundere, însoțite de actele doveditoare privind componența familiei și veniturile membrilor acesteia, cerere care se înregistrează la primăria localității sau, după caz, a sectorului municipiului București.

Valoarea ajutorului social lunar se calculează ca diferență între nivelul venitului minim garantat prevăzut de lege și venitul net lunar al familiei sau al persoanei singure.

Persoana cu dizabilități este acea persoană căreia mediul social, neadaptat deficienței ei fizice, senzoriale, psihice, mentale și/sau asociate, îi împiedică total sau îi limitează accesul cu șanse egale la viața societății, necesitând măsuri de protecție în sprijinul integrării și incluziunii sociale, prin diverse metode de recuperare de care beneficiază atât ea cât și familia sa în diverse centre special destinate acestor scopuri.

Aceste centre nu sunt adresate doar persoanelor cu dizabilități, ci și acelor persoane provenite din medii defavorizate, cât și minorilor și adolescenților care provin dintr-un mediu instituționalizat, pregătindu-i să se adapteze unei vieți noi în afara instituției.

Centrele rezidențiale cuprind centre de îngrijire și asistență, centre pilot de recuperare și reabilitare pentru persoanele cu dizabilități, centre de recuperare și reabilitare pentru persoanele cu dizabilități, centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică, locuințe protejate, centre respiro, centre de criză, centre de pregătire pentru o viață independentă până în anul 2020.

Începând cu anul 2021 includ centre de abilitare și reabilitare, însă fără centrele de îngrijire și asistență și centrele pilot de recuperare și reabilitare pentru persoanele cu dizabilități.

The family support allowance⁴⁾

This allowance was set up by Law No 277/2010 on the family support allowance and addresses the families that have children in their care and whose income is lower than the value of a threshold set according to law.

Its amount varies depending on family composition (families with both parents and monoparental families) and family income.

The monthly food allowance for persons infected with HIV or persons with AIDS

The adults and children infected with HIV and the AIDS sufferers receive a monthly food allowance both during their hospital stay and during outpatient treatment.

The benefit for child care and the monthly incentive

The legal act based on which these social assistance benefits are granted is Government Emergency Ordinance No 148/2005 on family support for child care.

At the end of 2010, Government Emergency Ordinance No 111/2010 on parental leave and the monthly benefit for child care was adopted, which brought a series of changes to be implemented starting with 1 January 2011.

The guaranteed minimum income (GMI) is one of the most important programmes for promoting social inclusion and fighting against poverty. The legal act which regulates this programme is Law No 416/2001 on the guaranteed minimum income, as subsequently amended. According to this law, the guaranteed minimum income is provided by granting a monthly social aid, based on a request and a declaration on honour, accompanied by supporting documents about family composition and the income of the family members; the request has to be registered at the local town hall or, as the case may be, at the local authorities of the Bucharest Municipality sectors.

The amount of the monthly social aid is calculated as the difference between the guaranteed minimum income provided for by law and the net monthly income of a family or of a single person.

A disabled person is a person who, because of the social environment, which is not adapted to his/her physical, sensory, psychological, mental and/or related deficiencies, is totally prevented from having access with equal opportunities to community life or is given limited access to it and who needs protection measures that support social integration and inclusion through various methods of recovery provided both to the person concerned and to his/her family in various centres specifically dedicated to such purposes.

These centres address not only disabled persons but also persons from disadvantaged backgrounds as well as underage persons and teenagers who used to live in institutions, and aim at preparing them to adapt to a new life outside the institution.

Until 2020, **residential centres** included care and assistance centres, recovery and rehabilitation pilot centres for disabled persons, recovery and rehabilitation centres for disabled persons, neuropsychiatric recovery and rehabilitation centres, protected dwellings, respiro centres, crisis centres, centres that provide independent life skills training.

As of 2021, they include habilitation and rehabilitation centres, but without the care and assistance centres and the recovery and rehabilitation pilot centres for disabled persons.

⁴⁾ Legea nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, cu modificările și completările ulterioare.
Law No 277/2010 on the family support allowance, as subsequently amended.

Centrele nerezidențiale (în regim de zi) cuprind centre de zi, centre cu profil ocupațional, centre de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu, echipa mobilă, centre de consiliere psihosocială, centre de recuperare și integrare socială până în anul **2020**.

Începând cu anul **2021** includ și serviciile la domiciliu, însă fără centrele de consiliere psihosocială și centrele de recuperare și integrare socială.

Beneficii (prestații) destinate persoanelor cu dizabilități⁵⁾

Pentru adulții cu dizabilitate gravă și accentuată s-a acordat o **indemnizație lunară**, indiferent de venituri:

- pentru adultul cu dizabilități grave;
- pentru adultul cu dizabilități accentuate.

Principalele criterii pe baza cărora se acordă prestațiile sociale sunt următoarele:

- evaluarea contextului familial;
- veniturile solicitantului sau ale familiei acestuia;
- condițiile de locuit;
- starea de sănătate și gradul de dependență.

*Until **2020**, **non-residential centres (day services)** included day centres, occupational centres, outpatient neuromotor recovery centres, paramedics, psychosocial counselling centres, recovery and social integration centres.*

*As of **2021**, they also include the home services, but without the psychosocial counselling centres and the recovery and social integration centres.*

Benefits (provisions) for disabled persons⁵⁾

*For the adults with severe and marked disabilities a **monthly benefit** was granted, irrespective of the income:*

- *for the adults with severe disabilities;*
- *for the adults with marked disabilities.*

*The **main criteria based on which the social benefits are granted** are the following:*

- *the evaluation of the family situation;*
- *the income of the person concerned or of the family;*
- *living conditions;*
- *the health status and the degree of dependence.*

⁵⁾ Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, cu modificările și completările ulterioare.
Law No 448/2006 on the protection and promotion of the rights of disabled persons, as subsequently amended.

The social protection of the unemployed

6.1 Expenditure on the social protection of the unemployed

6.2 Unemployment benefits

Social insurance

6.3 Average number of pensioners

6.4 Average monthly pension

6.5 State social insurance pensioners, by pension level, on December 31

6.6 Average real pension indices of state social insurance pensioners

6.7 Balneary treatment and rest tickets granted by means of social insurance

6.8 Balneary treatment tickets granted by means of state social insurance, by hydrothermal resort

Social assistance

6.9 Social assistance benefits and services

6.10 Number of functional foster care centres and of alternative services (end of year)

6.11 Number of children in foster care centres, by age group (end of year)

6.12 Special education units (at the beginning of the school year)

6.13 Children and students in special education, by level of education and by age (at the beginning of the school year)

6.14 Students in special primary and lower secondary education, by type of unit (at the beginning of the school year)

6.15 Social assistance institutions for disabled adults (end of year)

6.16 Number of licensed social services in operation on December 31, by legal status

6.17 Number of beneficiaries of the system for the protection of children in difficulty

6.18 Disabled persons assisted in social assistance public institutions for disabled adult persons, on December 31

6.19 Social protection income and expenditure

6.20 Social protection expenditure, by category of expenditure and by social protection function

6.21 Weight of the expenditure within each social benefit function in the total expenditure on social benefits and in the Gross Domestic Product

Territorial

6.22 Expenditure on the social protection of the unemployed, at territorial level, in 2023

6.23 Average number of pensioners and average monthly state social insurance pension, at territorial level, in 2023

6.24 State allowance for children, at territorial level, in 2023

6.25 Benefit for child care and insertion bonus, at territorial level, in 2023

6.26 Family support allowance, at territorial level, in 2023

6.27 Subsidies for associations and foundations and for religious cults acknowledged in Romania, accredited as social service providers according to law, from the budget of the Ministry of Labour and Social Solidarity, at territorial level, in 2023

6.28 Social aid for ensuring the guaranteed minimum income, at territorial level, in 2023

6.29 Main social assistance benefits for disabled persons, at territorial level, in 2023

6.30 Monthly food allowance for persons with HIV/AIDS, at territorial level, in 2023

Historical tables

- Public expenditure on labour market, by expenditure category and type of public interventions, 2008 - 2012 years
- Allowances and other benefits granted to the population, 1990 - 2006 years
- Underage persons with deficiencies in social assistance institutions for disabled adult (end of year), 1991 - 2017 and 2018 - 2020 years
- Hostels for elderly persons (end of year), 2008 - 2017 years
- Expenditure for social protection of noninstitutionalized disabled persons, 1993 - 2011 years
- Social assistance canteens under the local council, at territorial level, in 2012
- Public social care canteens, at territorial level, in 2017
- Private social care canteens, at territorial level, in 2017
- Public hostels for elderly persons, under local councils subordination, at territorial level, in 2017
- Hostels for elderly persons, managed by private supplies, at territorial level, in 2017
- Public hostels for elderly persons, at territorial level, in 2017

SĂNĂTATE

HEALTH

7

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetări statistice realizate în unitățile sanitare.

Surse administrative:

- Ministerul Sănătății - Institutul Național de Boli Infecțioase „Profesor Dr. Matei Balș”, pentru distribuția cazurilor de SIDA înregistrate;
- Ministerul Afacerilor Interne - Agenția Națională Antidrog, pentru repartizarea persoanelor admise la tratament, ca urmare a consumului de droguri;
- Institutul Național de Sănătate Publică - Centrul Național de Statistică în Sănătate Publică, pentru numărul cazurilor noi de îmbolnăvire și activitatea de recoltare și conservare a sângelui;
- Institutul Național de Management al Serviciilor de Sănătate, pentru datele privind numărul pacienților ieșiți din spital;
- Institutul de Pneumoftiziologie „Marius Nasta”, pentru datele privind cazuri TBC (tuberculoză).

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Rețeaua unităților sanitare este urmărită atât pentru sectorul majoritar de stat, cât și pentru cel privat, datele reflectând situația înregistrată la sfârșitul anului. Tabelul privind „**cazurile noi de îmbolnăvire pe clase de boli, declarate de medicii de familie**” se referă numai la datele raportate de medicii de familie care au contract cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate. Datele din tabelul privind „**numărul pacienților ieșiți din spital, pe clase de boli**” sunt agregate din raportările clinice privind setul minim de date la nivel de pacient ale spitalelor, publice și private, care au contractat servicii spitalicești în sistemul de asigurări sociale de sănătate. În numărul pacienților externai nu sunt incluși pacienții externai din cauze externe de morbiditate și factori care influențează starea de sănătate și contactul cu serviciile de sănătate (clasele de boli V01-Y98 și Z00-Z99 din Clasificația Internațională a Maladiilor - CIM Revizia X).

În numărul unităților sanitare nu sunt incluse cabinetele medicale din structura proprie a spitalelor, a societăților medicale civile, a policlinicilor, centrelor de diagnostic și tratament, centrelor medicale de specialitate, ambulatoriilor integrate spitalelor și de specialitate, a centrelor de sănătate, a societăților stomatologice civile medicale și a societăților civile medicale de specialitate.

Începând cu anul 2018, sunt evidențiate separat de spitale unitățile asimilate spitalelor care oferă numai servicii de spitalizare de zi (centre de diagnostic și tratament cu paturi de spital, centre medicale de specialitate cu paturi de spital, centre de sănătate cu paturi de spital etc.).

În numărul personalului sanitar cu studii superioare sunt evidențiate separat medicii, medicii stomatologi și farmaciști.

În numărul personalului sanitar mediu sunt incluși: asistenți medicali, asistenți de farmacie, surori medicale, tehnicieni sanitar, oficanți medicali, moașe, laboranți și alte categorii de personal sanitar cu studii medii asimilate.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- The statistical surveys carried out in health care units.

Administrative sources:

- The Ministry of Health - The “Profesor Dr. Matei Balș” National Institute of Infectious Diseases, for the breakdown of registered AIDS cases;
- The Ministry of Internal Affairs - The National Anti-Drug Agency, for the breakdown of the persons admitted for treatment following drug consumption;
- The National Institute of Public Health -The National Centre of Statistics in Public Health, for the number of new cases of illness and blood collection and preservation;
- The National Institute for Health Services Management, for data on the number of discharged patients;
- The “Marius Nasta” Pneumophthisiology Institute, for data on TB cases (tuberculosis).

METHODOLOGICAL NOTES

The **network of health care units** is observed both for the majority public sector and the private one, with the data reflecting the situation at the end of the year. The table concerning “**new cases of illness, by disease classes, declared by family doctors**” only refers to the data reported by the family doctors who have contracts with the National Health Insurance House. The data in the table concerning the “**number of discharged patients, by disease classes**” are aggregated from clinical reports on the minimum patient data set of the public and private hospitals that have contracted hospital services in the social health insurance system. The total number of discharged patients does not include the discharges under external causes of morbidity and factors influencing health status and contact with health services (classes of diseases V01-Y98 and Z00-Z99 of the International Classification of Diseases - ICD revision 10).

The **number of health care units** does not include the health care offices from the own structure of: hospitals, medical civil societies, polyclinics, diagnosis and curative centres, specialised health centres, hospital-integrated ambulatory care facilities and specialised ambulatory care facilities, health care centres, medical dentist civil societies and medical specialised civil societies.

Beginning with 2018, the units assimilated to hospitals that provide only day care hospitalisation (diagnosis and curative centres with hospital beds, specialised health centres with hospital beds, health care centres with hospital beds etc.) are distinguished from hospitals.

The **number of health care staff with tertiary education** is broken down by physicians, dentists and pharmacists.

The **number of medical staff with upper secondary/post-secondary non-tertiary education** includes: nurses, pharmacy assistants, medical assistants, medical technicians, health unit clerks, midwives, laboratory assistants and other categories of medical staff with equivalent education.

În numărul personalului sanitar auxiliar sunt incluși: infirmiere, agenți DDD (dezinsecție, dezinfecție, deratizare), brancardieri, băieși, gipsari, nămolari, ambulanțieri și alte categorii de personal asimilat.

În numărul paturilor de spital pentru spitalizare continuă sunt incluse și cele pentru nou-născuți din spitalele sau secțiile de obstetrică-ginecologie; nu sunt incluse paturile pentru însoțitori.

În numărul paturilor de spital pentru spitalizare continuă:

- **la specialitatea interne** sunt incluse paturile pentru: interne (inclusiv paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile de interne), endocrinologie, boli profesionale, cardiologie, reumatologie, diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, gastroenterologie, hematologie și nefrologie;
- **la specialitatea chirurgie** sunt incluse paturile pentru: chirurgie generală, chirurgie maxilofacială, chirurgie infantilă, chirurgie plastică și reparatorie, chirurgie cardiovasculară, neurochirurgie, chirurgie toracică, chirurgie endocrină, chirurgie oncologică, ortopedie-traumatologie și urologie;
- **la specialitatea psihiatrie și neuropsihiatrie** sunt incluse paturile pentru psihiatrie, neuropsihiatrie și paturile pentru recuperare neuro-psiho-motorie;
- **la specialitatea tuberculoză și pneumologie** sunt incluse paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile TBC și paturile de pneumologie TBC;
- **la specialitatea pediatrie** sunt incluse paturile pentru pediatrie, distrofici (recuperare pediatrică) și pneumologie netuberculoasă din pediatrie;
- **la alte specialități medicale** sunt incluse paturile pentru cronici, geriatrie și gerontologie, medicină generală și paturi din alte secții.

În numărul paturilor de spital pentru copii pentru spitalizare continuă sunt cuprinse atât paturile din spitalele și secțiile de pediatrie, cât și cele pentru copiii din alte spitale.

Un caz de admitere la tratament este reprezentat de o persoană care, pe parcursul unui an calendaristic, inițiază cel puțin un episod de tratament pentru consum de droguri la un furnizor de servicii de asistență, ca urmare a problemelor create de consumul de droguri. În categoria „droguri” sunt incluse plantele și substanțele stupefiante ori psihotrope sau amestecurile care conțin astfel de plante și substanțe, conform Legii nr. 143/2000 cu modificările și completările ulterioare.

În sistemul național de raportare sunt incluși furnizorii de asistență din sistemul public și privat, precum și furnizorii de asistență din sistemul penitenciar care au un astfel de caz.

The number of auxiliary medical staff includes: nurses' aides, the DDR staff (the staff in charge of disinsection, disinfection, rat extermination), stretcher bearers, the staff in charge of bathing patients, of applying casts, the staff providing mud treatment, ambulance drivers and other categories of similar staff.

The number of hospital beds for inpatient care also includes the beds for newborn children in obstetrics-gynaecology hospitals or wards; beds for accompanying persons are not included.

The number of hospital beds for inpatient care:

- *in internal medicine includes the beds for: internal medicine (including the beds for non-tubercular pulmonology in internal medicine departments), endocrinology, occupational diseases, cardiology, rheumatology, diabetes, nutritional and metabolic diseases, gastroenterology, haematology and nephrology;*
- *in surgery includes the beds for: general surgery, maxillofacial surgery, infant surgery, plastic surgery, cardiovascular surgery, neurosurgery, thoracic surgery, endocrine surgery, oncologic surgery, orthopaedics-traumatology and urology;*
- *in psychiatry and neuropsychiatry includes the beds for psychiatry, neuropsychiatry and neuro-psycho-motor recovery;*
- *in tuberculosis and pulmonology includes the beds for non-tubercular pulmonology in TB wards and the beds for TB pulmonology;*
- *in paediatrics includes the beds for paediatrics, dystrophic patients (paediatric recovery) and non-tubercular pulmonology in paediatrics;*
- *in other medical specialities includes the beds for chronically ill persons, geriatrics, gerontology, general medicine and the beds in other hospital departments.*

The number of hospital beds for children for inpatient care covers the beds in paediatric hospitals and departments, as well as the beds for children in other hospitals.

A case of admission for treatment is represented by a person who, during a calendar year, initiates at least one episode of treatment for drug consumption with a health care provider, due to problems caused by drug consumption. The “drugs” category includes narcotic or psychotropic plants and substances or mixtures containing such plants and substances, according to Law No 143/2000, as subsequently amended.

The national reporting system covers the health care providers in the public and private systems, as well as the health care providers in the prison system who have such a case.

7

HEALTH

- 7.1 Health care units, by type of ownership
- 7.2 Health care staff
- 7.3 Inpatient beds in health care units
- 7.4 Hospital beds for inpatient care related to medical specialities
- 7.5 New cases of infectious and parasitic diseases
- 7.6 New cases of illness, by disease classes, declared by family doctors
- 7.7 Breakdown of registered AIDS cases, by age group, sex and way of transmission
- 7.8 Breakdown of persons admitted for treatment, following drug consumption, by sex, age group and drug type
- 7.9 Number of discharged patients, by disease classes
- 7.10 Emergency medical assistance
- 7.11 Blood collection and preservation
- Territorial*
- 7.12 Health care units, at territorial level, in 2023
- 7.13 Hospital beds for inpatient care and health care staff, at territorial level, in 2023

EDUCAȚIE

8

EDUCATION

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

➤ Cercetări statistice realizate la începutul și sfârșitul anului școlar/universitar în unitățile de învățământ de toate tipurile, pe forme de proprietate și niveluri de educație:

1. Învățământ antepreșcolar (nivel 01 ISCED);
2. Învățământ preșcolar (nivel 02 ISCED);
3. Învățământ primar (nivel 1 ISCED) și gimnazial (nivel 2 ISCED);
4. Învățământ special primar (nivel 1 ISCED) și gimnazial (nivel 2 ISCED);
5. Învățământ liceal (nivel 3 ISCED);
6. Învățământ profesional (nivel 3 ISCED) și postliceal (nivel 4 ISCED);
7. Învățământ superior (nivel 6, 7 și 8 ISCED).

PRECIZĂRI METODOLOGICE

În statisticile din domeniul educației formale se utilizează Clasificarea Internațională Standard a Educației ISCED-2011, pentru organizarea programelor și calificărilor pe niveluri educaționale și domenii, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 912/2013 privind producerea și dezvoltarea de statistici în domeniul educației și învățării continue.

Populația școlară reprezintă totalul copiilor, elevilor și studenților cuprinși în procesul de instruire și educare dintr-un an școlar/universitar din cadrul educației formale, indiferent de programul de studii, de vârstă și de forma de învățământ la care sunt înscriși: cu frecvență (program de zi, program seral), cu frecvență redusă sau la distanță.

Datele statistice privind numărul copiilor și elevilor înscriși, absolvenților și personalului didactic din învățământul preuniversitar (antepreșcolar și preșcolar, primar și gimnazial, liceal, profesional, postliceal) le cuprind și pe cele din învățământul special. În învățământul superior, pe lângă numărul studenților/absolvenților cu diplomă de licență, se include și numărul cursanților înscriși/absolvenților cu diplomă în învățământul universitar de master, cel postuniversitar, de doctorat, precum și la programele postdoctorale de cercetare avansată.

Absolventul cu diplomă reprezintă studentul/cursantul care a promovat examenul de absolvire la finalizarea unui ciclu de învățământ și a obținut o diplomă (ex. diploma de bacalaureat, diploma de licență, diploma de master, teza de doctorat, diploma de absolvire etc.).

Absolventul este elevul care a promovat ultimul an de studiu al unei școli, indiferent dacă a reușit sau nu la examenul de absolvire, examenul de certificare a calificării profesionale, bacalaureat.

Datele statistice privind numărul **unităților de învățământ** și personalul didactic aferent din învățământul preuniversitar (de masă și special) se referă la unitățile independente (**creșele, grădinițele, unitățile de învățământ primar și gimnazial, liceal, profesional și postliceal**) care îndeplinesc următoarele condiții:

- au personalitate juridică;
- au înregistrat Codul Unic de Identificare/codul fiscal CUI;

DATA SOURCE

Statistical surveys:

➤ Statistical surveys carried out at the beginning and at the end of the school/academic year in all types of educational units, by type of ownership and by level of education:

1. Early childhood education (ISCED level 01);
2. Pre-primary (pre-school) education (ISCED level 02);
3. Primary (ISCED level 1) and lower secondary (ISCED level 2) education;
4. Primary (ISCED level 1) and lower secondary (ISCED level 2) special education;
5. Upper secondary education (ISCED level 3);
6. Vocational (ISCED level 3) and post-secondary non-tertiary (ISCED level 4) education;
7. Tertiary education (ISCED levels 6, 7 and 8).

METHODOLOGICAL NOTES

The statistics on formal education use the International Standard Classification of Education (ISCED-2011) for the organisation of programmes and qualifications by level and field of education, in accordance with Regulation (EU) No 912/2013 concerning the production and development of statistics on education and lifelong learning.

Enrolled population - all children in crèches, kindergartens and students enrolled in the formal training and educational process during a school/academic year, regardless of the study programme, age and educational form: full-time education (daytime classes, evening classes), part-time classes or distance learning.

The statistical data on the number of enrolled children and students, graduates and teaching staff of early childhood, pre-primary, primary and lower secondary, upper secondary, vocational and post-secondary non-tertiary education also include special education. Tertiary education includes, apart from the number of students/graduates holding a bachelor's degree, the number of learners/graduates holding a degree who are attending/attended master's, post-graduate and PhD programmes, as well as advanced research post-doctoral programmes.

Graduates holding a degree are the students/learners who successfully passed the graduation exam on the completion of an education cycle and were awarded a degree (e.g. the baccalaureate diploma, the bachelor's degree, the master's degree, the doctoral degree etc.).

Graduates are students who completed the final year of an educational level, regardless of whether they passed or not the graduation exam, the vocational qualification examination or the baccalaureate exam.

The statistical data on the number of **education units** and related teaching staff from the levels of (usual and special) education that precede tertiary education refer to independent units (**crèches, kindergartens, primary and lower secondary, upper secondary, vocational and post-secondary non-tertiary education units**) that meet the following conditions:

- they have legal status;
- they have a Unique Identification Code/Fiscal Code;

- reprezintă tipul de unitate de învățământ cu cel mai mare număr de copii/elevi înscriși;
- au elevi înscriși la forma de învățământ „cu frecvență” - excepție creșe și grădinițe;
- dispun de personal didactic propriu - cu norma de bază în unitatea de învățământ;

- dispun de bază materială proprie.

Profilurile, calificările profesionale și specializările în care se pregătesc elevii sunt stabilite conform prevederilor legislației în vigoare, referitoare la organizarea și funcționarea învățământului în România, precum și pe baza „Nomenclatorului profilurilor, calificărilor profesionale și specializărilor”, întocmit de Institutul Național de Statistică, împreună cu Ministerul Educației.

În învățământul superior s-au colectat date pe **grupe de specializări ISCED-F 2013**, conform Clasificării Internaționale Standard a Învățământului, pe grupe de specializări, adoptată în anul 2014, de către Institutul de Statistică al UNESCO, ca urmare a revizuirii nivelurilor de educație ISCED-2011.

Datele statistice privind numărul studenților/cursanților și al absolvenților cu diplomă includ studenții/cursanții și absolvenții străini care studiază în România; nu sunt incluși studenții români care studiază în alte țări. Conform metodologiei europene privind mobilitatea în învățământul superior, prin **student/cursant străin** se înțelege orice student/cursant care a obținut diploma de bacalaureat în altă țară decât România și care studiază pe teritoriul României.

Personalul didactic reprezintă persoanele fizice angajate în sistemul de învățământ (cu normă întreagă și cu normă parțială), care predau în cadrul procesului educațional și de instruire. Personalul didactic din învățământul antepreșcolar (educator-puericultor) este definit în conformitate cu prevederile H.G. nr. 1252/2012 privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor unități de educație timpurie antepreșcolare.

Cadrele didactice sunt înregistrate o singură dată la unitatea unde au norma de bază. În aceeași categorie sunt incluși și maiștri instructori care desfășoară activitate instructiv-educativă în sistemul de învățământ.

Gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară reprezintă raportul dintre numărul elevilor dintr-o anumită grupă de vârstă, indiferent de nivelul de educație, și totalul populației rezidente din aceeași grupă de vârstă.

Rata abandonului școlar - reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidențe la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar. Rata abandonului școlar pentru învățământul primar și gimnazial se calculează fără a se include numărul elevilor din învățământul special.

- they are the school-unit type registering the highest number of enrolled children/students;
- they have students enrolled in “full-time” education - except for crèches and kindergartens;
- they have their own teaching staff - the base employment contract is with the school unit concerned;
- they have their own teaching facilities.

The tracks, vocational qualifications and specialisations for students are set up according to the provisions of the legislation in force relating to the organisation and functioning of education in Romania and based on the “Classification of tracks, vocational qualifications and specialisations”, drawn up by the National Institute of Statistics together with the Ministry of Education.

The data for tertiary education were collected by **ISCED-F 2013 fields of education**, according to the International Standard Classification of Education by fields of education, adopted by the UNESCO Institute for Statistics in 2014, following the revision of the ISCED-2011 levels of education.

The statistical data on the number of enrolled students/course attendees and graduates holding a degree also include the foreign persons studying in Romania; the Romanian persons studying in other countries are excluded. In accordance with the European methodology on learning mobility in tertiary education, **foreign students/course attendees** shall mean all students/course attendees having obtained the baccalaureate diploma in a country other than Romania, and who are currently studying in Romania.

The **teaching staff** is represented by the individuals who work within the educational system (full-time or part-time employees), carrying out the teaching activities of the educational and training process. The early childhood teaching staff (educators-child carers) is defined in accordance with Government Decision No 1252/2012 on the approval of the methodology for the organisation and functioning of crèches and other early childhood education units.

The members of the **teaching staff** are recorded once, at the unit where their base contract is. Foremen trainers carrying out training-educational activities within the educational system are also included in the same category.

The **enrolment rate of the school-age population** represents the ratio between the number of students in a certain age group, irrespective of the level of education, and the total resident population of the same age group.

The **drop-out rate** is the difference between the students enrolled at the beginning of the school year and the students in the records at the end of the same school year, expressed as a percentage of the students enrolled at the beginning of the school year. The drop-out rate for primary and lower secondary education does not take into account the students in special primary and lower secondary education.

- 8.1 Education by level
- 8.2 School population by level of education and by sex
- 8.3 Teaching staff by educational level and by sex
- 8.4 Graduates by educational attainment
- 8.5 School population by level of education and type of school
- 8.6 Enrolment rate of the school-age population
- 8.7 Pre-university students, by foreign language studied
- 8.8 The pre-university levels of education, by language of instruction
- 8.9 Number of students and graduates in/of upper secondary education, by type of high school
- 8.10 Upper secondary education, by type of studies and tracks
- 8.11 Vocational and post-secondary non-tertiary education, by type of school and educational track
- 8.12 Special education
- 8.13 Tertiary education, by locality
- 8.14 Tertiary education, by field of education
- 8.15 Tertiary education in private institutions, by locality, in the 2023/2024 academic year
- 8.16 Tertiary education in private institutions, by field of education
- 8.17 Education in private institutions, by level of education
- 8.18 Number of students who passed the baccalaureate exam
- 8.19 Drop-out rate for the pre-university levels of education

Territorial

- 8.20 School population, at territorial level and by level of education, in the 2022/2023 school/academic year
- 8.21 Early childhood and pre-primary education, at territorial level, in the 2023/2024 school year
- 8.22 Primary and lower secondary education, at territorial level, in the 2023/2024 school year
- 8.23 Upper secondary education, at territorial level, in the 2023/2024 school year
- 8.24 Vocational education, at territorial level, in the 2023/2024 school year
- 8.25 Post-secondary non-tertiary education, at territorial level, in the 2023/2024 school year
- 8.26 Tertiary education, at territorial level, in the 2023/2024 academic year
- 8.27 Number of students who passed the baccalaureate exam, at territorial level, in the 2022/2023 school year
- 8.28 Graduates, at territorial level and by educational attainment, in the 2022/2023 school/academic year
- 8.29 Drop-out rate for the pre-university levels of education, at territorial level, in the 2022/2023 school year

Historical tables

- Upper secondary education, by tracks of study (full time education, evening classes, part-time attendance education and distance learning education), 1990/1991 - 2013/2014 years
- Vocational, post-secondary non-tertiary and foremen education, by type of school and training track, 1993/1994 - 2016/2017 years
- Tertiary education, by field of education (full time education, evening classes, part-time attendance education and distance learning education), 1990/1991 - 2013/2014 years
- Bachelor's studies graduates of private institutions, by field of education and training, 2013/2014 year
- Number of students who passed the 8th grade, 1999/2000 - 2015/2016 years

CULTURĂ ȘI SPORT

9

CULTURE AND SPORTS

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetări statistice privind activitatea bibliotecilor, a muzeelor și colecțiilor publice, precum și a instituțiilor și companiilor de spectacole sau concerte.

Surse administrative:

- Biblioteca Națională a României, pentru datele privind intrările în Depozitul Legal al cărților și broșurilor, ziarelor și revistelor, manualelor și cursurilor universitare tipărite în anul de referință;
- Societatea Română de Televiziune, Centrul Național al Cinematografiei (date bazate pe interpretarea cifrelor transmise de exploatanții, producătorii și distribuitorii de film din România), pentru numărul și activitatea cinematografelelor, producția, distribuția și proiecția filmelor și filmele produse pentru televiziune;
- Consiliul Național al Audiovizualului, Societatea Română de Televiziune, Societatea Română de Radiodifuziune, pentru emisiunile de radio și televiziune publice și private;
- Ministerul Culturii pentru activitatea instituțiilor publice de cultură și culte;
- Agenția Națională pentru Sport.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

CULTURĂ

Producția de cărți și broșuri cuprinde toate publicațiile neperiodice imprimate și editate pe suport de hârtie în țară, oferite publicului, și care ar trebui să figureze în bibliografia națională a țării, cu excepția publicațiilor editate în scopuri publicitare (cataloge, prospecte de reclamă comercială, industrială și turistică, publicații care atrag atenția asupra unor produse și servicii furnizate de editor), publicații cu caracter efemer: orare, tarife, anuare telefonice, programe de spectacole, expoziții, târguri, statute și bilanțuri, calendare, opere muzicale, producție cartografică (cu excepția atlasurilor și hărților). În producția de cărți mai sunt cuprinse: publicațiile oficiale ale administrației publice (cu excepția celor confidențiale), manualele școlare, cursurile și tezele universitare, cărți și broșuri reeditate, lucrări ilustrate, culegeri de gravuri și reproduceri de artă, desene, albume de cărți și broșuri ilustrate, albume de benzi desenate. O publicație este considerată că a fost oferită publicului atunci când s-a putut cumpăra din comerț, contra cost, sau a fost oferită gratuit.

Depozitul legal reprezintă un fond dinamic, aplicându-se principiul recuperării retrospective a publicațiilor, baza de date fiind permanent actualizată. Numărul total al titlurilor include și publicațiile pe suport electronic (CD).

În „numărul cărților și broșurilor tipărite, intrate în Depozitul Legal al Bibliotecii Naționale” s-au cuprins lucrările apărute pe întreg teritoriul țării și realizate de editurile publice și particulare, atelierele instituțiilor de învățământ superior, oficiile de informare și documentare cu activitate editorială.

Titlul publicației este utilizat ca unitate de măsură a numărului de lucrări ce se editează sau se publică, prezentat sub forma unui volum de sine stătător din punct de vedere tipografic. În cazul ziarelor și revistelor se consideră că „titlu” denumirea separată a fiecărui ziar sau revistă.

Tirajul este numărul exemplarelor în care s-a tipărit o carte, o broșură, un ziar sau revistă sau orice altă tipăritură.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- Statistical surveys on the activities of libraries, museums and public collections, as well as on the activities of performing arts and concert institutions and companies.

Administrative sources:

- The National Library of Romania, for data on the inputs in the Legal Deposit of books and booklets, newspapers and magazines, school books and university courses printed in the reference year;
- The Romanian Television Corporation, the National Film Centre (data based on the interpretation of the figures transmitted by Romanian film exhibitors, producers and distributors), for the number and activity of cinemas, film output, distribution and projection and TV series (episodes);
- The National Audio-Visual Council, the Romanian Television Corporation, the Romanian Radio Broadcasting Company, for public and private radio and television broadcasts;
- The Ministry of Culture, for the activities of public institutions of culture and cults;
- The National Agency for Sports.

METHODOLOGICAL NOTES

CULTURE

The book and booklet output comprises all non-periodical publications printed and issued on paper in the country, which are made accessible to the public and which should be included in the national bibliography, excepting publications issued for advertising purposes (catalogues, commercial, industrial and tourism advertising prospectuses, publications that draw attention to certain products and services supplied by the publisher), occasional publications: timetables, tariffs, telephone directories, show, exhibition and fair programmes, statutes and balance sheets, calendars, music works, cartography output (excepting atlases and maps). The book output also includes: official publications of public administration (excepting the confidential ones), school books, university courses and theses, republished books and booklets, illustrated papers, collections of engravings and art reproductions, drawings, albums of illustrated books and booklets, albums of comics. A publication is considered as released when it can be bought on the market or when it is provided free of charge.

The **Legal Deposit** is a dynamic collection based on the principle of retrospective recovery of publications, with the database being constantly updated. The total number of titles also includes the publications in electronic format (CD).

The “**number of printed books and booklets which entered the Legal Deposit of the National Library**” comprises the works issued across the country and which are produced by public and private publishing houses, workshops of tertiary education institutions, information and documentation offices.

The **title of the publication** is used as a measurement unit for the number of works that are printed or issued as an independent volume from a printing viewpoint. In the case of newspapers and magazines, a “title” is the individual name of each newspaper or magazine.

The **number of printed copies** is the number of printed copies of a book, a booklet, a newspaper or a magazine or any other publication.

Noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

Cartea reprezintă publicația neperiodică având cel puțin 49 de pagini.

Broșura reprezintă publicația neperiodică de 5-48 de pagini.

Biblioteca este instituția, compartimentul sau structura specializată al cărei scop principal este de a constitui, a organiza, a prelucra, a dezvolta și a conserva colecții de cărți, publicații, alte documente specifice și baze de date pentru a facilita utilizarea acestora în scop de informare, cercetare, educație sau recreere.

Biblioteca Națională a României este instituția autorizată prin lege să exercite funcția de agenție națională, de depozit legal și este responsabilă de culegerea și conservarea tuturor publicațiilor editate în țară (indiferent dacă sunt destinate difuzării comerciale sau gratuite) de către persoane fizice sau juridice române ori executate de acestea peste hotare, întocmește statistica oficială a edițiilor naționale, are rolul de centru național de informare bibliografică, stabilește cataloagele colective etc.

Noțiunile utilizate pentru caracterizarea activității bibliotecilor au următoarele semnificații:

Volume de bibliotecă sunt considerate cărțile, broșurile, colecțiile de ziare și reviste cu minimum 5 pagini, precum și materialele audiovizuale (casete cu benzi magnetice, diafilme, CD-uri, DVD-uri etc.) pentru toate tipurile de biblioteci: naționale, județene, municipale, orașenești și comunale, ale instituțiilor de învățământ superior, ale operatorilor economici și ale unităților școlare.

Utilizatorul este persoana fizică sau instituția înscrisă cu scopul de a utiliza colecțiile și/sau serviciile bibliotecii, inclusiv cele electronice, în interiorul sau în afara spațiului bibliotecii, cel puțin o dată într-un an calendaristic (de ex. o carte, o broșură sau o altă publicație aparținând bibliotecii respective).

Muzeul este instituția de cultură, de drept public sau de drept privat, fără scop lucrativ, aflată în serviciul societății, care colecționează, conservă, cercetează, restaurează, comunică și expune, în scopul cunoașterii, educării și recreerii, măturii materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunităților umane, precum și ale mediului înconjurător.

Colecția este ansamblul de bunuri culturale și naturale, constituit în mod sistematic și coerent de către persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat.

Vizitatorul este orice persoană ce vizitează un muzeu sau o colecție publică, individual sau în grup, pentru a privi bunurile muzeale expuse, indiferent de tipul de bilet achiziționat (spre exemplu: întreg, redus sau gratuit).

Datele privind **numărul spectacolelor și spectatorilor instituțiilor și companiilor de spectacole sau concerte** se referă numai la activitatea instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte din țară.

Producția ziarelor și revistelor cuprinde toate publicațiile periodice editate și imprimate în țară, oferite publicului și care, în general, ar trebui să figureze în bibliografia națională a țării; sunt exceptate publicațiile editate în scopuri publicitare (reclamă comercială, industrială și turistică, publicațiile produselor și serviciilor furnizate de editori), publicațiile cu caracter ocazional: orare, tarife, anuare telefonice, programe de spectacole, expoziții, târguri, statute și bilanțuri ale societăților,

The terms used have the following meanings:

*A **book** is a non-periodical publication of at least 49 pages.*

*A **booklet** is a non-periodical publication of 5-48 pages.*

*A **library** is an institution, department or specialised body whose main purpose is to establish, organise, process, develop and preserve collections of books, publications, other specific documents and databases in order to facilitate their use for information, research, education or recreation purposes.*

*The **National Library of Romania** is the institution authorised by law to act as national agency, as legal deposit, and is responsible for the collection and preservation of all publications issued in the country (regardless of whether they are meant to be sold or they are provided free of charge) by Romanian natural or legal persons or produced by them abroad; it builds up the official statistics of national publications; it plays the role of a national centre of bibliographical information; it sets up collective catalogues etc.*

The terms used for characterising the activities of libraries have the following meanings:

*The **library volumes** comprise books, booklets, collections of newspapers and magazines of at least 5 pages, as well as audiovisual materials (magnetic tape cassettes, film strips, CDs, DVDs etc.) for all types of libraries: national, county, municipality, town and communal, of higher education institutions, of economic operators and of school units.*

*A **user** is a natural person or an institution that registers in order to use the collections and/or services of the library, including the electronic ones, inside or outside the library, at least once in a calendar year (e.g. a book, a booklet or another publication belonging to that library).*

*A **museum** is a non-profit cultural institution, public or private, at the service of society, which collects, preserves, researches, restores, communicates and exhibits, for study, education and recreation purposes, material and spiritual evidence of the existence and evolution of human communities, as well as of the environment.*

*A **collection** is a set of cultural and natural assets, built up in a consistent and systematic manner by natural or legal persons, whether governed by public or private law.*

*A **visitor** is any person visiting a museum or a public collection, individually or in a group, in order to see the items exhibited, regardless of the type of ticket purchased (for example: full price, discount price or free of charge).*

*The data on the **number of performances and spectators of the performing arts and concert institutions and companies** refer solely to the activity of performing arts and concert institutions and companies that is held in the country.*

*The **newspaper and magazine output** includes all periodicals printed and issued in the country, which are made accessible to the public and which should generally be included in the national bibliography, excepting publications issued for advertising purposes (commercial, industrial and tourism advertising, publications on products and services supplied by publishers), occasional publications: timetables, tariffs, telephone directories, show, exhibition and fair programmes, statutes and balance sheets of*

directive și circulare, calendare și opere muzicale, producția cartografică (cu excepția atlasurilor și hărților). În producția de ziare și reviste mai sunt cuprinse: colecțiile de legi și regulamente ale administrației publice (cu excepția celor confidențiale sau rezervate unor distribuții interne), periodicele academice și științifice, universitare și ale instituțiilor de cercetări sau culturale, periodice ale organizațiilor profesionale, sindicale, politice, sportive, buletine parohiale și școlare, programele de radio și televiziune dacă sunt publicate sub formă de reviste.

Noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

Ziarul reprezintă publicația cotidiană sau cu o periodicitate mai mare în care se publică știri, informații, comentarii asupra celor mai recente evenimente interne și internaționale: politice, sociale, culturale, profesionale, sportive etc.

Revista reprezintă publicația periodică a cărei apariție este regulată, prin care se tratează fie subiecte de interes general, fie unele de specialitate (studii și informații documentare referitoare la unele probleme din diverse domenii: legislație, politică, economie, cultură, filozofie, tehnică, medicină, modă, sport etc.).

Producția națională de filme este formată din totalitatea filmelor cu bandă normală destinate proiecției cinematografice comerciale (nu sunt cuprinse filmele realizate pentru televiziune și pentru platformele de streaming); un film este considerat produs în cursul unui an de referință dacă în anul respectiv a fost încheiată producția. Anul premierei poate fi diferit și se referă la data la care a fost proiectat în public pentru prima oară.

Distribuția filmelor reprezintă activitatea întreprinderilor specializate care au distribuit rețelei cinematografice naționale filme integral naționale, filme în coproducție și filme străine.

Exploatarea filmelor este activitatea de difuzare către public a totalității filmelor (integral naționale, în coproducție și străine) prin rețeaua comercială fixă (săli) sau în aer liber și prin grupurile mobile de proiecție dotate cu echipamente tehnice de specialitate.

Emisiunile la radio și televiziune reprezintă programele stațiilor de radioemisiune și de televiziune transmise, având ca tematică activitățile sociale, economice, politice, artistice etc. Unitatea de măsură a emisiunilor este „ora-program”.

SPORT

În **numărul secțiilor sportive afiliate pe ramuri de sport** aparținând cluburilor publice și private precum și asociațiilor sportive sunt cuprinse cele care s-au afiliat la federațiile naționale sportive.

Sportivii legitimați sunt acei sportivi aflați în evidența federațiilor naționale și care participă la sistemul competițional organizat de către acestea. În rândul acestora nu sunt cuprinși sportivi aflați în evidența comisiilor județene constituite pe ramuri de sport sau cei care practică activități sportive necompetiționale.

În **numărul antrenorilor cu normă întreagă sau arbitrilor** sunt cuprinse persoanele care au o calificare recunoscută de federațiile naționale și au desfășurat activitate în anul 2023.

companies, directives and circulars, calendars and music works, cartography output (excepting atlases and maps). The newspaper and magazine output also includes: collections of laws and regulations of public administration (excepting the confidential ones or those for internal use), academic and scientific periodicals, university periodicals and those of research or cultural institutions, periodicals of vocational, trade-union, political, sports organisations, parish and school bulletins, radio and TV guides if they are issued as magazines.

The terms used have the following meanings:

*A **newspaper** is a daily publication or a publication that is issued with high periodicity, in which news, information and comments on the most recent internal and international events (political, social, cultural, vocational, sports etc.) are provided.*

*A **magazine** is a periodical that covers topics of general interest and specialised topics (studies and documentary information on issues from various fields: legislation, politics, economy, culture, philosophy, technology, medicine, fashion, sports etc.).*

*The **national film production** includes all standard-gauge films for commercial cinema projection (films produced for TV and streaming platforms are not included); a film is considered as released during the reference year if production is completed that year. The year of the premiere can vary and refers to the date it was first screened for the public.*

***Film distribution** is the activity of the specialised enterprises that distributed entirely national films, co-productions and foreign films to the national cinema network.*

*The **exploitation of films** is the projection of all films (entirely national films, co-productions and foreign films) to audiences through the fixed commercial network (film projection rooms) or in the open air and by means of mobile film projectors fitted with specialised technical equipment.*

***Radio and TV broadcasts** are programmes broadcast by radio and TV stations on topics related to social, economic, political, artistic activities etc. The measurement unit of broadcasts is the “broadcast hour”.*

SPORTS

*The **number of affiliated sports sections (by sports branches)** belonging to public and private clubs and to sports associations includes the sections that are affiliated to national sports federations.*

*The **licensed sportsmen** are the sportsmen whose names appear in the records of national federations and who take part in the system of competitions organised by them. The sportsmen whose names appear in the records of the county commissions set up by sports branches or who engage in non-competition sporting activities are not included among them.*

*The **number of full-time coaches or referees** includes the persons having a qualification recognised by the national federations and who carried out such an activity in 2023.*

Culture

- 9.1 Printed books and booklets which entered the Legal Deposit of the National Library
- 9.2 Printed school books and university courses, by language of instruction
- 9.3 Libraries
- 9.4 Newspapers, magazines and other periodicals
- 9.5 Museums and public collections
- 9.6 Cinemas
- 9.7 Film production
- 9.8 Projection of national and international films
- 9.9 Performing arts or concert institutions and companies
- 9.10 Radio and television broadcasts

Sport

- 9.11 Sports federations
- 9.12 General classification ranking in official international competitions by federations
- 9.13 Medals obtained by Romanian sportsmen in the Olympic and Paralympic Games, World and European Championships
- 9.14 Medals obtained by Romanian sportsmen, by sport branches, in the Olympic Games during the 1896-2023 period
 - 9.14.1 Medals obtained by Romanian sportsmen, by sport branches, in the Paralympic Games during the 2008-2023 period
 - 9.14.2 Medals obtained by Romanian sportsmen, by sport branches, in the Youth Olympic Games during the 2010-2023 period
- 9.15 Participation of Romanian sportsmen in the Olympic Games
 - 9.15.1 Participation of Romanian sportsmen in the Paralympic Games
 - 9.15.2 Participation of Romanian sportsmen in the Youth Olympic Games

Territorial

- 9.16 Libraries, at territorial level, in 2023
- 9.17 Cinemas, at territorial level, in 2023
- 9.18 Sporting activity, at territorial level, in 2023

Historical tables

- Structure of radio and TV stations terrestrial broadcasts (private majority ownership), 2000 - 2014 years

PREȚURI

10

PRICES

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetarea statistică a bugetelor de familie și cercetarea statistică structurală în întreprinderi, pentru elaborarea sistemelor de ponderare folosite la calculul indicelui de prețuri;
- Cercetarea statistică privind prețurile și tarifele mărfurilor și serviciilor care intră în consumul populației, realizată pe eșantioane reprezentative de sortimente, precum și unități de observare (magazine, piețe și unități prestatoare de servicii), pentru calculul indicilor prețurilor de consum;
- Cercetarea statistică privind prețurile de producție ale produselor și serviciilor industriale, realizată pe eșantioane reprezentative de produse, sortimente, precum și unități de observare (operatori economici), pentru calculul indicilor prețurilor producției industriale;
- Cercetarea statistică privind prețurile de achiziție/vânzare ale produselor agricole, realizată la circa 1600 operatori economici (procesatori, comercianți, societăți comerciale agricole) și în 44 oboare, pe un nomenclator de 180 produse/varietăți;
- Cercetarea statistică asupra prețurilor principalelor produse vândute de către producătorii particulari în piețele agroalimentare, pe un eșantion de 138 produse/varietăți, în 101 piețe din 96 localități urbane;
- Cercetarea statistică privind prețurile principalelor produse care reprezintă consum intermediar în agricultură, realizată la circa 160 operatori economici (procesatori, comercianți, societăți comerciale agricole), pe un eșantion de 1260 produse/sortimente;
- Cercetarea statistică privind prețurile producției pentru servicii, realizată pe eșantioane reprezentative de produse CPSA, precum și unități de observare (operatori economici), pentru calculul indicilor prețurilor producției pentru servicii.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

INDICELE PREȚURILOR DE CONSUM (IPC) măsoară evoluția de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și a tarifelor serviciilor utilizate de către populație într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă), față de o perioadă anterioară (denumită perioadă de bază sau de referință). Indicele prețurilor de consum se calculează **numai** pentru elementele care intră în **consumul direct** al populației, fiind excluse: consumul din resurse proprii, cheltuielile cu caracter de investiții și acumulare, dobânzile plătite la credite, ratele de asigurare, amenzile, impozitele etc., precum și cheltuielile aferente plății muncii pentru producția agricolă a gospodăriilor individuale.

Prețurile colectate sunt prețuri cu amănuntul, inclusiv TVA.

Prețurile sunt observate din circa 7000 de unități aflate în 68 de centre de colectare selectate din 42 localități urbane, în funcție de volumul vânzărilor și de numărul populației.

Perioadele de referință pentru colectarea prețurilor sunt 1-7, 10-17, 21-27 ale fiecărei luni, pentru mărfurile alimentare, tutun, benzină, motorină, gaz lichefiat și tarifele pentru apă, canal, salubritate, iar, pentru mărfurile nealimentare și servicii, colectarea prețurilor se face în

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- *The Household Budget Survey and the Structural Business Survey, for building the weighting systems used in the calculation of the price index;*
- *The statistical survey on the prices and tariffs of the goods and services included in population consumption, carried out based on representative samples of assortments, as well as observation units (shops, markets and units rendering services), for the calculation of consumer price indices;*
- *The statistical survey on the production prices of industrial products and services, carried out on representative samples of products, assortments, as well as observation units (economic operators), for the calculation of industrial production price indices;*
- *The statistical survey on the purchase/selling prices of agricultural products, carried out for about 1600 economic operators (processors, tradesmen, agricultural trading companies) and 44 fairs, on a nomenclature of 180 products/types of products;*
- *The statistical survey on the prices for the main products sold by private producers in agro-food markets, on a sample of 138 products/types of products, in 101 markets of 96 urban localities;*
- *The statistical survey on the prices of the main products which represent intermediate consumption in agriculture, carried out for about 160 economic operators (processors, tradesmen, agricultural trading companies), on a sample of 1260 products/types of products;*
- *The statistical survey on service production prices, carried out on representative samples of CPSA products, as well as observation units (economic operators), for the calculation of service production price indices.*

METHODOLOGICAL NOTES

The **CONSUMER PRICE INDEX (CPI)** measures the overall evolution of the prices for purchased goods and of the tariffs for services used by the population during a certain period (called current period), as compared to a previous period (called base or reference period). The Consumer Price Index is calculated **only** for the elements that form part of the population's **direct consumption**, excluding the following: consumption from one's own resources, investment and accumulation expenses, interest paid on credits, insurance rates, fines, taxes, etc., as well as expenses for the payment of the work done for the agricultural production of individual households.

The prices collected are retail prices, VAT included.

Prices are observed in about 7000 units located in 68 collection centres selected from 42 urban localities, depending on the volume of sales and the population number.

The reference periods for price collection are 1-7, 10-17, 21-27 each month, for food goods, tobacco, gasoline, diesel, liquefied gas, tariffs for water, sewerage, sanitation, while, for non-food goods and services, the period for price collection is 10-17 each month; hence, for the approximately

perioada 10-17 a fiecărei luni, astfel că, pentru cele aproximativ 1700 de sortimente selectate în eşantionul de bunuri şi servicii, se înregistrează periodic circa 110000 de preţuri.

Indicele se calculează prin agregarea indicilor individuali la nivel de post de cheltuieli, grupă (mărfuri alimentare, mărfuri nealimentare şi servicii) şi total.

Ponderile utilizate pentru agregarea indicilor de preţ de consum sunt obţinute din cercetarea statistică a bugetelor de familie şi rezultă din structura cheltuielilor medii lunare efectuate de o gospodărie pentru cumpărarea bunurilor şi plata serviciilor necesare satisfacerii nevoilor de trai. Ponderile se actualizează anual, luându-se în considerare cea mai recentă estimare a cheltuielilor populaţiei.

Indicii armonizaţi ai preţurilor de consum (IAPC) au luat fiinţă în Uniunea Europeană ca răspuns la necesitatea de a stabili indici comparabili ai preţurilor de consum la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, care să permită măsurarea stabilităţii preţurilor la nivelul zonei euro, dar şi măsurarea gradului de convergenţă a preţurilor, criteriu de aderare la Uniunea Monetară Europeană.

Diferenţele dintre cei doi indici de preţ de consum sunt nesemnificative în cazul României şi constau în:

- clasificarea utilizată pentru agregarea şi prezentarea indicilor armonizaţi este cea convenită de CEE/Eurostat/OECD;
- IAPC reflectă evoluţia preţurilor bunurilor şi tarifelor serviciilor achiziţionate şi consumate pe teritoriul României atât de persoanele fizice rezidente cât şi de cele nerezidente (acestea din urmă nu sunt incluse în IPC naţional);
- Regulamentul (UE) nr. 1148/2020 specifică standardele minime pentru calitatea ponderilor indicilor armonizaţi ai preţurilor de consum. Implementarea regulamentului, pentru anul **t**, semnifică utilizarea datelor privind cheltuiala monetară de consum final al gospodăriilor din conturile naţionale aferente anului **t-2** şi a cheltuielilor din Ancheta Bugetelor de Familie **t-2** pentru calculul ponderilor indicilor armonizaţi. Ponderile astfel calculate sunt apoi actualizate la preţurile lunii decembrie **t-1**;
- începând cu luna ianuarie 2016, perioada de referinţă utilizată pentru prezentarea IAPC este anul 2015.

INDICELE PREȚURILOR PRODUCȚIEI INDUSTRIALE (IPPI) măsoară evoluţia în timp a preţurilor produselor industriale fabricate de producători interni, livrate atât pe piaţa internă cât şi pe piaţa externă.

Indicele preţurilor producţiei industriale este calculat conform cerinţelor Regulamentului Consiliului şi Parlamentului European nr. 2152/2019 şi ale Regulamentului de punere în aplicare al Comisiei nr. 1197/2020 şi acoperă aproape în totalitate sectoarele industriilor extractivă şi prelucrătoare, precum şi sectorul energetic.

Preţurile colectate sunt preţuri de producător şi nu includ TVA.

Preţurile sunt colectate de la aproximativ 1700 de operatori economici. Principalele surse de date pentru construirea eşantionului de operatori economici le constituie Registrul Statistic al Întreprinderilor (REGIS) şi cercetarea statistică anuală PRODRUM (din anul de referinţă 2021). Pe baza datelor din cercetarea statistică

1700 assortments selected in the sample of goods and services, about 110000 prices are recorded periodically.

The index is calculated by aggregating the individual indices at the level of expenditure items, groups (food goods, non-food goods and services) and overall.

The weights used to aggregate the Consumer Price Indices are obtained from the Household Budget Survey and result from the structure of the monthly average expenditure incurred by a household for the purchase of goods and the payment of services necessary for meeting living needs. The weights are updated annually, taking into account the most recent estimation of the population's expenditure.

The Harmonised Indices of Consumer Prices (HICP) were created within the European Union in response to the need to establish comparable Consumer Price Indices at the level of EU Member States, in order to enable the measurement of price stability in the euro area, as well as the measurement of price convergence, a criterion for joining the European Monetary Union.

The differences between the two Consumer Price Indices are insignificant in the case of Romania and consist of the following:

- *the classification used to aggregate and present harmonised indices is the one agreed upon by EEC/Eurostat/OECD;*
- *the HICP reflects the evolution of the prices of goods and the tariffs for services purchased and consumed on Romanian territory both by resident and non-resident natural persons (the latter are not included in the national CPI);*
- *Regulation (EU) No 1148/2020 sets out the minimum standards for the quality of HICP weightings. The implementation of this regulation, for the year **t**, means the use of the data on household final monetary consumption expenditure from the national accounts related to the year **t-2** and of the expenditure from the **t-2** Household Budget Survey for the calculation of the weights of the harmonised indices. The weights calculated in this manner are then updated to the prices of the **t-1** December;*
- *beginning with January 2016, the reference period used for the HICP is the year 2015.*

The INDUSTRIAL PRODUCTION PRICE INDEX (IPPI) measures the evolution over time of the prices of industrial products manufactured by domestic producers, delivered on the domestic and non-domestic markets.

The Industrial Production Price Index is calculated in accordance with the requirements of Regulation (EU) 2019/2152 of the European Parliament and of the Council, and Commission Implementing Regulation (EU) 2020/1197, and covers almost fully the mining and quarrying sector, the manufacturing sector and the energy sector.

The prices collected are producer prices and do not include the VAT.

Prices are collected from about 1700 economic operators. The main data sources for building the sample of economic operators are the Statistical Business Register (REGIS) and the annual PRODRUM statistical survey (for the reference year 2021). Based on the data from the PRODRUM statistical survey, economic operators are ranked in

PRODROM, operatorii economici sunt ordonați descrescător după valoarea livrărilor în cadrul fiecărei clase de activitate CAEN Rev. 2, reținându-se în eșantion operatorii economici a căror valoare a livrărilor reprezintă cel puțin 60% din totalul clasei CAEN Rev. 2. Gradul de acoperire obținut este cuprins între 60% și 100%.

Colectarea se realizează o dată pe lună și constă în înregistrarea prețurilor la nivel de sortiment considerat reprezentativ de către fiecare operator economic inclus în eșantion.

Indicele se calculează prin agregarea indicilor individuali la nivel de produs/operator economic, produs PRODROM, clasă CAEN Rev. 2, diviziune CAEN Rev. 2, secțiuni CAEN Rev. 2 și total industrie.

Ponderile utilizate pentru calculul indicilor prețurilor producției industriale sunt stabilite separat pe destinații (piața internă sau piața externă). Valorile de ponderare pentru toate nivelurile de agregare s-au determinat din Ancheta Structurală în Întreprinderi (ASA) realizată în perioada aferentă anului de bază (2021).

PREȚURILE MEDII ȘI INDICIILE PREȚURILOR PRINCIPALELOR PRODUSE AGRICOLE

Observarea și culegerea prețurilor care intră în calcularea prețurilor medii se realizează pe canale de vânzare reprezentative, în funcție de natura produsului, utilizând un eșantion de 101 piețe agroalimentare, 44 oboare, circa 171 procesatori, circa 80 angrosiști și circa 1349 societăți comerciale agricole și unități de cercetare și producție agricolă.

Prețurile nu includ costuri de transport, stocare etc., subvențiile pe produs și TVA.

Colectarea prețurilor se realizează cu frecvență săptămânală în piețele agroalimentare și lunară în oboare, la procesatori, angrosiști și la societățile comerciale agricole.

Prețurile medii anuale ale produselor vândute în piețele agroalimentare, la nivel de localitate, sunt obținute ca medie aritmetică simplă a prețurilor săptămânale.

Prețurile medii anuale ale produselor vândute în piețele agroalimentare, la nivel de țară, sunt obținute ca medie aritmetică ponderată a prețurilor medii lunare, la nivel de produs/țară.

Prețurile medii anuale ale produselor agricole achiziționate de operatorii economici sunt obținute ca medie aritmetică simplă a prețurilor medii lunare, la nivel de produs/țară.

Indicii prețurilor produselor agricole măsoară variația în timp a prețurilor de vânzare a acestor produse de către producătorii agricoli interni.

Indicii individuali sunt agregați la diferite nivele de clasificare ale produselor de origine vegetală sau animală, până la obținerea indicelui pentru total produse agricole.

Sistemul de ponderi utilizat în calculul prețurilor medii și al indicilor lunari ai prețurilor la nivel de produs se bazează pe date la nivel de județ (cantități) obținute din cercetarea statistică „Producția vegetală la principalele culturi” (media anilor 2019, 2020, 2021) și din cercetarea statistică „Efectivele de animale existente la 1 decembrie și producția animală obținută” (media anilor 2019, 2020, 2021).

Sistemul de ponderi folosit în calculul indicilor agregați este obținut din datele care provin din Conturile Economice din Agricultură, reprezentând valoarea de vânzare a produselor agricole la prețul producătorului (media anilor 2019, 2020, 2021).

descending order by value of deliveries within each activity class of CANE Rev. 2, keeping in the sample the economic operators whose value of deliveries represents at least 60% of the total of the CANE Rev. 2 class. The coverage obtained ranges between 60% and 100%.

Prices are collected once a month. They are recorded at the level of assortments considered representative by each economic operator included in the sample.

The index is calculated by aggregating individual indices at the level of products/economic operators, PRODROM products, CANE Rev. 2 classes, CANE Rev. 2 divisions, CANE Rev. 2 sections and for industry overall.

The weights used to calculate Industrial Production Price Indices are established separately according to the destination (the domestic market or the non-domestic market). The weighting values for all aggregation levels were determined from the annual Structural Business Survey conducted during the period corresponding to the base year (2021).

AVERAGE PRICES AND PRICE INDICES FOR THE MAIN AGRICULTURAL PRODUCTS

The observation and collection of the prices that are taken into account for the calculation of average prices are performed based on representative sales channels, depending on the nature of the product, using a sample of 101 agro-food markets, 44 fairs, about 171 processors, about 80 wholesalers and about 1349 agricultural trading companies and agricultural research and production units.

Prices do not include the costs for transport, storage etc., the subsidies on products and the VAT.

Prices are collected weekly in the agro-food markets and monthly as regards the fairs, processors, wholesalers and agricultural trading companies.

The annual average prices of the products sold in agro-food markets, at locality level, are obtained as a simple arithmetic mean of weekly prices.

The annual average prices of the products sold in agro-food markets, at country level, are obtained as a weighted arithmetic mean of monthly average prices, at product/country level.

The annual average prices of the agricultural products purchased by economic operators are obtained as a simple arithmetic mean of monthly average prices, at product/country level.

The price indices for agricultural products measure the change over time in the prices at which these products are sold by domestic agricultural producers.

Individual indices are aggregated at various crop or animal product classification levels, until obtaining the index for agricultural products overall.

The system of weights used in the calculation of average prices and monthly price indices at product level is based on data at county level (quantities) obtained from the statistical survey “The crop production for the main crops” (average of years 2019, 2020, 2021) and from the statistical survey “The livestock on 1 December and the animal production obtained” (average of years 2019, 2020, 2021).

The system of weights used to calculate aggregate indices is obtained from data coming from the Economic Accounts for Agriculture, representing the sales value of agricultural products at the producer price (average of years 2019, 2020, 2021).

Indicii prețurilor principalelor produse care reprezintă consum intermediar în agricultură (input-uri) măsoară variația în timp a prețurilor de vânzare a acestor produse către producătorii agricoli interni.

Prețurile sunt colectate trimestrial de la aproximativ 160 de operatori economici care desfășoară activitate de producție și/sau de comercializare de input-uri agricole (din producția internă sau din import) și vând direct către producătorii agricoli.

Prețurile includ costurile de transport, stocare etc., dar nu cuprind TVA și subvențiile pe produs.

Înregistrarea prețurilor se realizează la nivel de sortimente reprezentative pentru fiecare produs, selectate pe baza caracteristicilor specifice și a celor mai comune condiții de comercializare.

Indicii sunt agregați la diferite nivele de clasificare a produselor utilizând un sistem de ponderi.

În structura indicelui global sunt cuprinse și produse/grupe de produse pentru care nu se culeg date (ex.: Energie și lubrifianți), acestea provenind de la alte cercetări statistice din cadrul INS și reprezentând fie indici agregați, fie indici la nivel de produse care se agregă utilizând ponderi, până la nivelul impus de structura indicelui global.

Sistemul de ponderi utilizat în calculul indicilor agregați este obținut din datele care provin din Conturile Economice din Agricultură, reprezentând valoarea anuală a produselor care reprezintă consum intermediar, în agricultură (media anilor 2019, 2020, 2021).

INDICII PREȚURILOR PROPRIETĂȚILOR REZIDENȚIALE

Metodologia indicilor prețurilor proprietăților rezidențiale (IPPR) a fost dezvoltată prin utilizarea celor mai adecvate surse de date disponibile în prezent. În plus, la dezvoltarea acestei metodologii s-au avut în vedere cele mai bune practici internaționale recomandate, așa cum sunt definite în manualul Eurostat privind indicii prețurilor proprietății rezidențiale.

Obiectivul IPPR este de a măsura evoluția trimestrială a prețurilor proprietăților rezidențiale și nu de a calcula prețul mediu pe metru pătrat sau o valoare medie pe tranzacție în funcție de numărul de camere sau suprafața utilă.

Indicele este construit din prețurile proprietăților tranzacționate și este elaborat în conformitate cu Regulamentul Comisiei (UE) nr. 1470/2023. Indicele este indice în lanț pentru a produce o serie de indici care permite efectuarea de comparații de-a lungul anilor.

IPPR este utilizat ca indicator economic principal în cadrul Procedurii de Dezechilibru Macroeconomic (PDM), care prevede că modificarea anuală a prețurilor locuințelor (deflatată cu IAPC) cu +/-6% declanșează o alertă a tabloului de bord PDM.

Colectarea datelor

Colectarea informațiilor a început din luna ianuarie 2009 și se realizează de către INS cu sprijinul tuturor Camerelor Notarilor Publici care funcționează în plan teritorial. Datele sunt colectate de la birourile notariale pe baza unui chestionar electronic cu o periodicitate lunară.

Notă: Toți indicii de preț prezentați mai sus sunt de tip Laspeyres.
Note: All price indices presented above are Laspeyres-type indices.

The price indices for the main products that represent intermediate consumption in agriculture (inputs) measure the change over time in the prices at which these products are sold to domestic agricultural producers.

Prices are collected on a quarterly basis from approximately 160 economic operators who produce and/or market agricultural inputs (from the domestic production or from imports) and sell the products directly to agricultural producers.

Prices include the costs for transport, storage etc., but do not include the VAT and the subsidies on products.

Prices are recorded at the level of assortments that are representative for each product, selected on the basis of specific characteristics and of the most common marketing conditions.

Indices are aggregated at various product classification levels using a system of weights.

The structure of the overall index also includes products/groups of products for which data are not collected (e.g. energy and lubricants); they come from other statistical surveys conducted by the NIS and represent either aggregate indices or indices at product level which are aggregated using weights, up to the level imposed by the structure of the overall index.

The system of weights used in the calculation of aggregate indices is obtained from data coming from the Economic Accounts in Agriculture, representing the annual value of the products which represent intermediate consumption in agriculture (average of years 2019, 2020, 2021).

RESIDENTIAL PROPERTY PRICE INDICES

The methodology on Residential Property Price Indices (RPPI) was developed by using the most appropriate data sources currently available. Furthermore, the development of this methodology took account of the recommended international best practices, as defined in the Eurostat manual on Residential Property Price Indices.

The objective of the RPPI is to measure the quarterly evolution of residential property prices and not to calculate the average price per square metre or an average value per transaction depending on the number of rooms or the useful floor area.

The index is built based on the prices of the traded properties and is prepared in accordance with Commission Regulation (EU) No 1470/2023. The index is a chain index with a view to producing a series of indices that enable comparisons over the years.

The RPPI is used as a main economic indicator in the Macroeconomic Imbalance Procedure (MIP), which states that an annual change of $\pm 6\%$ in dwellings prices (deflated by the HICP) triggers an alert by the MIP scoreboard.

Data collection

The data collection began in January 2009 and is performed by the NIS with the support of all the Chambers of Notaries Public that operate at territorial level. Data are collected from the notary offices using an electronic questionnaire with monthly periodicity.

Variabila colectată prin ancheta prețurilor proprietăților rezidențiale face referire la valoarea declarată de părți în tranzacțiile autentificate de către notarii publici.

Modul standard de construire a unui indice de preț este de a colecta prețurile pentru exact același produs sau sortiment în perioadele care urmează să fie comparate. În practică, în cazul proprietăților rezidențiale, această metodă standard întâmpină dificultăți de aplicare din mai multe considerente, și anume:

- proprietățile vândute în perioade diferite sunt eterogene. Fiecare proprietate vândută poate fi considerată un produs unic. Este greu să identifiți proprietăți similare din cauza diferențelor calitative care pot să apară și chiar a locației unde este vândută proprietatea;
- tranzacțiile cu aceeași proprietate sunt sporadice. În ciuda aplicării cu succes a ajustărilor calitative, pot exista probleme în construirea unui indice de preț tocmai din cauza incidenței scăzute a revânzărilor;
- numărul redus de informații/caracteristici ale proprietăților vândute.

În acest sens, în vederea stabilirii cât mai exact a caracteristicilor care influențează prețul tranzacției au fost solicitate și informații cu privire la:

- locația amplasării imobilului;
- anul construirii;
- tipul clădirii:
 - clădire de tip bloc:
 - suprafața utilă și construită;
 - nivelul la care se află locuința;
 - clădiri individuale:
 - suprafața utilă și construită;
 - suprafața teren;
 - garaj;
- alte caracteristici calitative:
 - tipul locuinței;
 - gradul de confort al locuinței;
 - sistemul de încălzire;
 - tipul de finisaj;
 - starea de întreținere a locuinței;
 - materialele de construcție;
 - amplasarea imobilului.

Metoda de calcul

Ținând cont de limitările existente în cazul vânzărilor proprietăților imobiliare, referitoare la modificările calitative care apar în timp, metoda folosită pentru estimarea indicilor este metoda „hedonică”. Metoda hedonică ia în considerare faptul că bunurile eterogene pot fi descrise printr-un set de caracteristici sau atribute. În cazul locuințelor, acest set poate include atât caracteristici referitoare la structura locuinței, cât și caracteristici referitoare la locația unde se află proprietatea. Deși nu există o piață pentru evaluarea acestor caracteristici (ele nu pot fi vândute separat), cererea și oferta, în cazul proprietăților, determină implicit contribuția marginală a caracteristicilor la prețurile proprietăților. Tehnicile de regresie pot fi utilizate pentru estimarea acestor contribuții marginale sau a prețurilor implicite. Pentru a estima contribuțiile marginale ale

The variable collected through the survey on residential property prices refers to the value declared by both parties involved in the transactions authorised by the notaries public.

The standard method of building a price index is to collect the prices in the periods to be compared for exactly the same product or type of product. In practice, in the case of residential properties, this standard method encounters difficulties in application due to several reasons, namely:

- *the properties sold in different periods of time are heterogeneous. Each property sold can be considered as a unique item. It is difficult to identify a similar property due to the qualitative differences that may occur and even to the location where the property is sold;*
- *transactions with the same property are sporadic. Despite the successful implementation of quality adjustments, there may be problems in building a price index precisely because of the low incidence of resales;*
- *the reduced amount of information on/number of characteristics of the sold properties.*

Considering this, in order to determine the characteristics that influence the transaction price as accurately as possible, the following information was also requested:

- *the location of the property;*
- *the year of construction;*
- *the type of building:*
 - *block of flats:*
 - *the useful and built-up floor area;*
 - *the floor on which the dwelling is located;*
 - *individual building:*
 - *the useful and built-up floor area;*
 - *the land area;*
 - *the garage;*
- *other qualitative characteristics:*
 - *the type of dwelling;*
 - *the comfort level;*
 - *the heating system;*
 - *the type of finishes;*
 - *the status of dwelling maintenance;*
 - *construction materials;*
 - *the neighbourhood.*

Calculation method

Given the existing limitations for real-estate sales, related to the qualitative changes that occur over time, the method used to estimate the indices is the “hedonic” method. The hedonic method takes into account the fact that the heterogeneous goods can be described by a set of characteristics or attributes. In the case of dwellings, this set may include both characteristics related to the structure of the dwelling and characteristics relating to the location of the property. Although there is no market for the evaluation of these characteristics (they cannot be sold separately), in the case of properties, supply and demand determine by default the marginal contribution of characteristics to the property prices. The regression techniques can be used for the estimation of these marginal contributions or the default prices. In order to estimate the marginal contributions of the characteristics considered for describing the residential

caracteristicilor luate în considerare în descrierea prețurilor proprietăților rezidențiale în România a fost utilizată o funcție de regresie logaritmică:

$$\ln p_i = \beta_1 + \tau \ln s_i + \sum \beta_j \tau^* c_i$$

Pentru construirea funcției de regresie caracteristicile luate în considerare au fost următoarele:

- a. localitatea în care se află locuința:
 - capitală sau restul țării, în cazul apartamentelor;
 - mediu urban sau rural, în cazul clădirilor individuale.
- Pentru fiecare localitate au fost create variabile fictive (*dummy*) care iau valoarea 1, dacă locuința se află într-o anumită microlocație (sector, în cazul apartamentelor din capitală, și județ, în celelalte cazuri), sau valoarea 0, în caz contrar;
- b. anul de construcție: au fost considerate 5 variabile fictive în funcție de anul de construcție declarat pentru locuința tranzacționată;
- c. nivelul la care se află locuința: s-au considerat 4 variabile fictive în funcție de etajul la care se află locuința;
- d. suprafața locuinței: a fost considerată valoarea logaritmului natural pentru fiecare suprafață;
- e. tipul locuinței: au fost create 2 variabile fictive pentru fiecare tip de locuință (decomandat sau nedecomandat);
- f. confortul locuinței: au fost create variabile fictive pentru fiecare tip de confort (superior, confort 1, confort 2 sau alte categorii);
- g. sistemul de încălzire: au fost create variabile fictive pentru fiecare sistem de încălzire folosit în locuința vândută (încălzire centralizată, centrală proprie, aer condiționat etc.);
- h. tipul de finisaj: au fost construite 3 variabile fictive aferente tipurilor de finisaj considerate (superior, normal și fără);
- i. starea de întreținere a locuinței: au fost create 3 variabile fictive în funcție de declarația vânzătorului/cumpărătorului (stare foarte bună, bună și satisfăcătoare);
- j. amplasarea locuinței: variabilele fictive create au ținut cont de amplasarea locuinței (aproape de mijloacele de transport, aproape de magazine etc.).

Modelul aplicat este de tipul „rolling time dummy window” și este aplicat în fiecare trimestru, pentru ultimul trimestru și cele patru trimestre anterioare.

Indicii prețurilor proprietăților rezidențiale sunt furnizați trimestrial pentru următoarele subgrupe de pe piața imobiliară:

- Total locuințe:
 - locuințe noi pentru sectorul gospodăriilor;
 - locuințe vechi pentru sectorul gospodăriilor, din care:
 - apartamente:
 - capitală;
 - restul țării;
 - case:
 - urban;
 - rural.

property prices in Romania, a logarithmic regression function was used:

$$\ln p_i = \beta_1 + \tau \ln s_i + \sum \beta_j \tau^* c_i$$

The characteristics which have been taken into account for building the regression function were the following:

- a. *the location where the dwelling is situated:*
 - *the capital city or the rest of the country for flats in blocks;*
 - *the urban area or the rural area for individual buildings.*
- For each locality, dummy variables taking value 1 if the dwelling is situated in a certain micro-location (district for flats in the capital city, county in the other cases) or value 0 otherwise were created;*
- b. *the year of construction: 5 dummy variables were considered in relation to the year of construction declared for the traded dwelling;*
- c. *the floor on which the dwelling is located: 4 dummy variables were considered depending on the floor on which the dwelling is situated;*
- d. *the area of the dwelling: the natural logarithm value for each area was considered;*
- e. *the type of dwelling: 2 dummy variables were created, one for each type of dwelling (with separate rooms, with connecting rooms);*
- f. *the comfort level: dummy variables were created for each type of comfort (superior, comfort type I, comfort type II, and other categories);*
- g. *the heating system: dummy variables were created for each type of heating used in the sold dwelling (central heating, autonomous heating system, air conditioning etc.);*
- h. *the type of finishes: 3 dummy variables were built for the existing types (superior, normal and without finishes);*
- i. *the status of dwelling maintenance: 3 dummy variables were created depending on the statement of the seller/buyer (very good, good and satisfactory state);*
- j. *the neighbourhood: dummy variables were created taking into account the connections of the dwelling (near the public transport network, near shops etc.).*

The model used is a “rolling time dummy window” and is applied every quarter, for the last quarter and the previous four quarters.

Residential Property Price Indices are provided on a quarterly basis for the following subgroups on the real-estate market:

- *Total - All dwellings:*
 - *dwellings that are new to the household sector;*
 - *existing dwellings for the household sector, of which:*
 - *flats:*
 - *the capital city;*
 - *the rest of the country;*
 - *houses:*
 - *urban;*
 - *rural.*

INDICELE PREȚURILOR PRODUCȚIEI PENTRU SERVICII (IPPS) măsoară evoluția de ansamblu a tarifelor practicate de operatorii economici pentru serviciile furnizate de aceștia într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă), față de o perioadă anterioară (denumită perioadă de bază sau de referință).

Sfera de cuprindere a indicelui prețurilor producției pentru servicii este reprezentată de ansamblul activităților desfășurate de operatorii economici cu personalitate juridică, înregistrați la Registrul comerțului, care au activitatea principală servicii (CAEN Rev. 2 - 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 68, 69, 702, 71, 73, 74, 77, 78, 79, 80, 81, 82).

Din punct de vedere al acoperirii geografice, indicele prețurilor producției pentru servicii are acoperire națională.

Principala variabilă observată este tariful practicat de operatorii economici selecțai în eșantion pentru cele mai reprezentative activități incluse în serviciile furnizate de aceștia.

Tarifele nu includ taxa pe valoarea adăugată (TVA).

Urmărirea și înregistrarea tarifelor producției pentru servicii se realizează pe baza următoarelor clasificări și nomenclatoare:

- Clasificarea Activităților din Economia Națională - CAEN Rev. 2;
- Clasificarea Produselor și Serviciilor asociate Activităților - CPSA 2015;
- Nomenclatorul operatorilor economici selecțai în eșantion;
- Nomenclatorul acțiunilor (serviciilor) reprezentative în cadrul produsului CPSA 2015/operator economic.

Indicele prețurilor producției pentru servicii este de tip Laspeyres și se determină pe baza unui sistem de ponderi constante. Valorile de ponderare s-au determinat din Ancheta Statistică Anuală (structurală) în întreprinderi (ASA) din anul de referință 2021.

The **SERVICE PRODUCTION PRICE INDEX (SPPI)** measures the overall evolution of the tariffs charged by economic operators for the services provided by them in a certain period (called current period), as compared to a previous period (called base or reference period).

The coverage of the Service Production Price Index is represented by all the activities of the economic operators with legal personality registered with the Trade Register, whose main activity is included in services (CANE Rev. 2 - 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 68, 69, 702, 71, 73, 74, 77, 78, 79, 80, 81, 82).

In terms of geographical coverage, the Service Production Price Index has national coverage.

The main variable observed is the tariff charged by the economic operators selected in the sample for the most representative activities included in the services provided by them.

Tariffs do not include the Value Added Tax (VAT).

The monitoring and recording of the production prices (tariffs) for services are achieved based on the following classifications and nomenclatures:

- the Classification of Activities of the National Economy - CANE Rev. 2;
- the Classification of Products and Services associated to Activities - CPSA 2015;
- the Nomenclature of the economic operators selected in the sample;
- the Nomenclature of the representative activities (services) in the CPSA 2015 product/economic operator.

The Service Production Price Index is a Laspeyres-type index and is determined on the basis of a system of constant weightings. The weighting values were set based on the annual Structural Business Survey of the reference year 2021.

10

PRICES

- 10.1 Consumer price indices
- 10.2 Consumer price indices, for the main groups of goods and services
- 10.3 Harmonised indices of consumer prices, for groups of goods and services according to the ECOICOP classification
- 10.4 Industrial production price indices
- 10.5 Industrial production price indices, by main industrial groupings
- 10.6 Average purchase prices for the main agricultural products
- 10.7 Price indices for the main agricultural products
- 10.8 Price indices for the main products that represent intermediate consumption in agriculture
- 10.9 Average prices for the main products sold in agro-food markets
- 10.10 Residential property price indices
- 10.11 Service production price indices

CONTURI NAȚIONALE

11

NATIONAL ACCOUNTS

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Valorificarea rezultatelor cercetărilor statistice elaborate în cadrul sistemului statisticii oficiale.

Surse administrative:

- Ministerul Finanțelor, pentru datele din execuția bugetului public național, bilanțurile contabile, precum și pentru datele privind impozitarea veniturilor persoanelor fizice independente și asociațiilor familiale;
- Banca Națională a României, pentru datele din balanța de plăți.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Conturile naționale au fost elaborate pe baza principiilor metodologice ale Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010).

Datele pentru anul 2022 sunt definitive, iar cele pentru anul 2023 sunt semidefinite.

Seriile de date **2007-2021** aferente PIB (conturi naționale) au fost modificate în cadrul politicii de revizuire majoră aferente anului **2024**, armonizată la nivelul statelor membre, în conformitate cu cerințele europene.

Produsul intern brut s-a revizuit pentru a asigura implementarea unor puncte de acțiune, formulate de către Eurostat în urma ciclului de verificare a Venitului Național Brut.

Contabilitatea națională reprezintă un ansamblu coerent și detaliat de conturi și tabele ce oferă o imagine comparabilă și completă a activității economice a unei țări. Aceasta clasifică marea varietate de fluxuri economice într-un număr restrâns de categorii fundamentale și le înscrie într-un cadru de ansamblu ce permite obținerea unei reprezentări a circuitului economic adaptate nevoilor de analiză, previziune și politică economică.

Principalele conturi ce se elaborează în cadrul contabilității naționale sunt:

- contul de bunuri și servicii;
- contul de producție;
- contul de distribuire primară a venitului;
- contul de exploatare;
- contul de alocare a veniturilor primare;
- contul de venit al întreprinderii;
- contul de alocare a altor venituri primare;
- contul de distribuire secundară a venitului;
- contul de redistribuire a venitului în natură;
- contul de utilizare a venitului;
- contul de utilizare a venitului disponibil;
- contul de utilizare a venitului disponibil ajustat;
- contul de capital;
- contul variațiilor nete datorate economiei și transferurilor de capital;
- contul achizițiilor de active nefinanciare;
- contul financiar;
- contul altor modificări de active;
- conturile de patrimoniu;
- contul restului lumii.

Tranzacțiile din conturile naționale sunt clasate pe sectoare instituționale.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- The exploitation of the results of the statistical surveys carried out within the system of official statistics.

Administrative sources:

- The Ministry of Finance, for data on the implementation of the state budget, the balance sheets, as well as for data concerning the tax on the income of individual natural persons and family associations;
- The National Bank of Romania, for data from the balance of payments.

METHODOLOGICAL NOTES

The **national accounts** were drawn up according to the methodological principles of the European System of Accounts 2010 (ESA 2010).

The data for 2022 are final, and those for 2023 are semi-final.

The **2007-2021** data series for the GDP (national accounts) were modified in the framework of the **2024** benchmark revision policy, harmonised at Member State level, in line with European requirements.

The Gross Domestic Product was revised to ensure the implementation of some action points, formulated by Eurostat following the Gross National Income verification cycle.

National accounting represents a coherent and detailed set of accounts and tables which gives a comparable and complete picture of the economic activity of a country. It classifies the wide variety of economic flows into a low number of basic categories and places them in a framework for obtaining a representation of the economic cycle which is adapted to the analysis, forecast-related and economic policy needs.

The main accounts compiled within national accounting are:

- the goods and services account;
- the production account;
- the primary distribution of income account;
- the generation of income account;
- the allocation of primary income account;
- the entrepreneurial income account;
- the allocation of other primary income account;
- the secondary distribution of income account;
- the redistribution of income in kind account;
- the use of income account;
- the use of disposable income account;
- the use of adjusted disposable income account;
- the capital account;
- the change in net worth due to saving and capital transfers account;
- the acquisition of non-financial assets account;
- changes in assets;
- the other changes in the volume of assets account;
- balance sheets;
- the rest of the world account.

The transactions of national accounts are classified by institutional sector.

Sectorul instituțional reprezintă ansamblul unităților instituționale ce au un comportament economic asemănător. Unitățile instituționale sunt clasate în sectoare, în funcție de două caracteristici reprezentative pentru comportamentul lor economic:

- categoria de producători;
- natura activităților și a funcțiilor lor principale.

Ansamblul de unități instituționale rezidente (unități ce au centrul de interes pe teritoriul economic al unei țări) se grupează în cinci sectoare instituționale: societăți nefinanciare; societăți financiare; administrații publice; gospodăriile populației; instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Sectorul societăți nefinanciare cuprinde unitățile instituționale cu personalitate juridică ce sunt producători de piață și a căror activitate principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare. În acest sector se include activitatea regiilor autonome și a societăților comerciale nefinanciare, precum și a cvasi-societăților nefinanciare.

Sectorul societăți financiare cuprinde ansamblul de societăți și cvasi-societăți a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare. În acest sector au fost incluse următoarele tipuri de unități: Banca Națională a României, băncile comerciale românești și străine, Casa de Economii și Consemnațiuni (CEC Bank), Case de Ajutor Reciproc (CAR), companiile/societățile de brokeraj, societăți de investiții financiare, Bursa de valori, case de schimb valutar, cooperative de credit, societăți de asigurare, Fondul privat de pensii.

Sectorul administrații publice include toate unitățile instituționale care sunt producători non-piață și a căror producție este destinată consumului individual și colectiv și care sunt finanțate din contribuțiile obligatorii vărsate de unitățile aparținând altor sectoare, și toate unitățile instituționale a căror activitate principală constă în efectuarea de operații de redistribuire a veniturilor și a averii naționale.

Sectorul administrații publice se compune din următoarele subsectoare:

- administrația centrală;
- administrațiile locale;
- administrațiile de securitate socială.

„Administrațiile publice” includ: unitățile administrației publice create pe baza unei legi pentru a exercita o autoritate juridică asupra unităților de pe teritoriul economic și a gestiona și finanța un grup de activități, care furnizează, în principal, bunuri și servicii non-piață destinate comunității; o societate sau cvasi-societate care este unitate a administrației publice, dacă producția sa este, în principal, non-piață și dacă se află sub controlul unei unități a administrației publice; instituțiile fără scop lucrativ dotate cu personalitate juridică din categoria producători non-piață și care sunt controlate și finanțate de către administrațiile publice; fondurile de pensii autonome, în cazul în care există o obligație juridică de cotizare, iar administrațiile publice gestionează fondurile în ceea ce privește regularizarea și aprobarea cotizațiilor și prestațiilor.

Sectorul gospodăriile populației cuprinde persoane sau grupuri de persoane, atât în calitate de consumatori, cât și de întreprinzători, producători de

*The **institutional sector** groups together all the institutional units which have a similar type of economic behaviour. Institutional units are grouped into sectors, according to the two following criteria, characteristic of their economic behaviour:*

- the producer class;*
- the nature of activities and of their main economic function.*

The resident institutional units (units whose centre of interest is placed on the economic territory of a certain country) are grouped into five institutional sectors: non-financial corporations; financial corporations; general government; households; non-profit institutions serving households.

*The **non-financial corporations sector** consists of institutional units which are independent legal entities and market producers, and whose principal activity is the production of goods and non-financial services. The non-financial corporations sector also includes autonomous companies and non-financial quasi-corporations.*

*The **financial corporations sector** includes all corporations and quasi-corporations which are mainly involved in financial intermediation and/or auxiliary financial activities. This sector includes the following categories of units: the National Bank of Romania, Romanian and foreign commercial banks, the Savings Bank, mutual companies, brokerage companies, financial investment companies, the Stock Exchange, currency exchange offices, credit co-operatives, insurance companies, the private pension fund.*

*The **general government sector** consists of institutional units which are non-market producers whose output is intended for individual and collective consumption, and are financed by compulsory payments made by units belonging to other sectors, and institutional units principally engaged in the redistribution of national income and wealth.*

*The **general government sector** is divided into the following subsectors:*

- central government;*
- local government;*
- social security funds.*

The “general government” sector includes: general government units which were established based on a law in order to have judicial authority over other units in the economic territory and to manage and finance a group of activities, principally providing non-market goods and services intended for the benefit of the community; a corporation or a quasi-corporation which is a government unit, as long as its output is mainly non-market and a government unit controls it; non-profit institutions recognised as independent legal entities which are non-market producers and which are controlled and financed by general government; autonomous pension funds, where there is a legal obligation to contribute to them and where general government manages the funds for the settlement and approval of contributions and benefits.

*The **household sector** consists of individuals or groups of individuals as consumers and as entrepreneurs producing market goods and non-financial and financial services*

bunuri de piață sau de servicii financiare și nefinanciare de piață (producători de piață), cu condiția ca producția de bunuri și servicii să nu fie realizată de unități distincte tratate drept cvasi-societăți.

Sectorul instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (IFSLSGP) cuprinde instituțiile fără scop lucrativ care au personalitate juridică, deservesc gospodăriile populației și care sunt producători non-piață privați. Resursele lor principale sunt cotizații voluntare, în bani sau în natură, efectuate de gospodăriile populației în calitate de consumatori, vărsăminte provenite de la administrațiile publice și venituri din proprietate. De asemenea se includ: organizații religioase (de cult), sindicate, partide politice, uniuni, fundații, asociații culturale și sportive.

Sectorul restul lumii este caracterizat printr-un set de conturi care reflectă tranzacțiile ce au loc între unitățile rezidente și cele nerezidente. Conturile specifice acestui sector furnizează o vedere de ansamblu asupra relațiilor economice care leagă o țară cu restul lumii.

Produsul intern brut (PIB), principalul agregat macroeconomic al contabilității naționale, reprezintă rezultatul final al activității de producție a unităților producătoare rezidente. Acesta se poate calcula prin următoarele metode:

a) Metoda de producție:

PIB = **VAB + IP + TV - SP**, unde:
PIB = Produsul intern brut (prețuri de piață)
VAB = Valoarea adăugată brută (prețuri de bază)
IP = Impozitele pe produse
TV = Taxele vamale (drepturi asupra importurilor)
SP = Subvențiile pe produse

b) Metoda cheltuielilor:

PIB = **CF + FBCF + VS + (E - I)**, unde:
CF = Consumul final efectiv
FBCF = Formarea brută de capital fix
VS = Variația de stoc
E = Exporturile de bunuri și servicii
I = Importurile de bunuri și servicii

c) Metoda veniturilor:

PIB = **R + EBE + AIP - ASP + IP + TV - SP**, unde:
R = Remunerarea salariaților
EBE = Excedentul brut de exploatare
AIP = Alte impozite pe producție
ASP = Alte subvenții pe producție
IP = Impozite pe produse
TV = Taxe vamale
SP = Subvenții pe produse

Venitul național brut (VNB) reprezintă ansamblul veniturilor primare primite de către unitățile instituționale rezidente: remunerarea salariaților, impozitele pe producție și importuri minus subvențiile, veniturile din proprietate (cele de primit minus cele de plătit), excedentul de exploatare (brut) și venitul mixt (brut). Venitul național brut (în prețuri de piață) este egal cu PIB minus veniturile primare de plătit de unitățile instituționale rezidente către unități instituționale nerezidente plus veniturile primare de primit de la restul lumii de către unitățile instituționale rezidente.

(market producers), provided that the production of goods and services is not achieved by separate entities treated as quasi-corporations.

*The **non-profit institutions serving households (NPISHs) sector** consists of non-profit institutions which are separate legal entities, which serve households and which are private non-market producers. Their principal resources are voluntary contributions in cash or in kind from households in their capacity as consumers, from payments made by general government and from property income. It also includes: religious organisations (of cults), trade unions, political parties, unions, foundations, cultural and sports associations.*

*The **rest of the world sector** is characterised by a set of accounts that reflects the transactions that occur between the resident units and the non-resident ones. The accounts specific to this sector give an overview of the economic relationships connecting a country with the rest of the world.*

*The **gross domestic product (GDP)**, the main macroeconomic aggregate of national accounting, represents the final result of the productive activity of resident producer units. This aggregate can be calculated according to the following approaches:*

a) The production approach:

GDP = **GVA + TP + D - SP**, where:
GDP = Gross domestic product (market prices)
GVA = Gross value added (basic prices)
TP = Taxes on products
D = Customs duties (import duties)
SP = Subsidies on products

b) The expenditure approach:

GDP = **AFC + GFCF + CI + (E - I)**, where:
AFC = Actual final consumption
GFCF = Gross fixed capital formation
CI = Changes in inventories
E = Exports of goods and services
I = Imports of goods and services

c) The income approach:

GDP = **C + GOS + OTP - OSP + TP + D - SP**, where:
C = Compensation of employees
GOS = Gross operating surplus
OTP = Other taxes on production
OSP = Other subsidies on production
TP = Taxes on products
D = Customs duties
SP = Subsidies on products

*The **gross national income (GNI)** represents the total primary income receivable by resident institutional units: compensation of employees, taxes on production and imports less subsidies, property income (receivable less payable), (gross) operating surplus and (gross) mixed income. The GNI (at market prices) equals the GDP minus the primary income payable by resident institutional units to non-resident institutional units plus the primary income receivable by resident institutional units from the rest of the world.*

Estimările privind economia neobservată încorporate în conturile naționale se realizează pentru:

- sectorul formal, prin estimarea muncii la negru și a fraudei la declararea taxei pe valoarea adăugată;
- sectorul informal, prin estimarea valorii producției nedeclarate obținute de către asociațiile familiale și întreprinzătorii individuali.

Serviciile de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) ale unei instituții financiare se măsoară ca diferența dintre rata de referință și rata efectiv plătită depunătorilor și percepută împrumutaților. Rata dobânzii „de referință” este rata la care atât creditorul (unitate care dorește să primească dobândă pentru fonduri), cât și împrumutatul (unitate ale cărei fonduri proprii sunt insuficiente pentru a-i satisface necesitățile) ar fi dispuși să realizeze un acord. Totalul SIFIM corespunde sumei celor două comisioane implicite plătite de către împrumutat și creditor.

Producția și valoarea adăugată brută au fost calculate în prețuri de bază (inclusiv subvențiile pe produse și exclusiv impozitele pe produs și taxa pe valoarea adăugată).

Indicii produsului intern brut au fost calculați pe baza datelor în prețuri comparabile, fiind utilizate prețurile anului anterior celui de calcul. Legătura între datele calculate pentru diferite perioade s-a făcut pe baza înălțurii indicilor.

Estimarea **ocupării forței de muncă** se realizează în cadrul contabilității naționale, conform cerințelor metodologice și conceptelor și clasificărilor prevăzute de SEC 2010. Unitățile de măsură utilizate sunt: „mii persoane” și „mii ore lucrate”.

Populația ocupată include toate persoanele (salariate și independente) angajate în activități de producție, conform SEC 2010.

Salariații reprezintă toate persoanele care lucrează, pe baza unui contract formal sau informal, pentru o unitate instituțională rezidentă, în schimbul unei remunerații în bani sau în natură.

Lucrătorii independenți (pe cont propriu) reprezintă persoane care sunt unici proprietari sau coproprietari ai întreprinderilor neconstituite în societăți în care muncesc. Din această categorie mai fac parte: lucrătorii familiali neremunerați și lucrătorii la domiciliu care produc pentru piață, lucrătorii care exercită, individual sau colectiv, activități de producție destinate în întregime consumului final propriu sau formării proprii de capital și care constituie o parte semnificativă a consumului lor final.

Productivitatea muncii pe o persoană ocupată a fost calculată ca raport între valoarea adăugată brută și numărul de persoane ocupate.

Productivitatea orară a muncii a fost calculată ca raport între valoarea adăugată brută și numărul de ore lucrate.

Conturile regionale reprezintă versiunea la nivel regional a conturilor naționale și respectă principiile metodologice ale SEC 2010. Conform nomenclatorului unităților statistice teritoriale al UE (NUTS), regiunea corespunde nivelului 2. În România, produsul intern brut regional (PIBR) se calculează pentru cele patru macror regiuni, cele opt regiuni de dezvoltare și pentru extra-regiuni. Pentru România, extra-regiunile se referă la platforma continentală aflată în Marea Neagră și

*The **non-observed economy estimates** included in national accounts are calculated for:*

- *the formal sector, by estimating undeclared work and the tax evasion on value added tax;*
- *the informal sector, by estimating the undeclared output of family associations and unincorporated enterprises.*

*The **financial intermediation services indirectly measured (FISIM)** of a financial institution are measured by the difference between the reference rate and the rate actually paid to depositors and charged to borrowers. A “reference rate” of interest is the rate at which both lender (the unit wishing to receive interest on funds) and borrower (the unit whose own funds are insufficient to meet its needs) would be happy to strike a deal. The total FISIM is the sum of the two implicit fees paid by the borrower and the lender.*

*The **output and the gross value added** were calculated in basic prices (including the subsidies on products and excluding the taxes on products and the value added tax).*

*The **gross domestic product indices** were calculated on the basis of data expressed in comparable prices, making use of the prices recorded in the previous year. The relation between data for different periods was based on chaining indices.*

***Employment** estimation is performed in the framework of national accounting, according to the methodological requirements, concepts and classifications of ESA 2010. The measurement units used are: “thousand persons” and “thousand hours worked”.*

***Employment** covers all persons (employees and self-employed) involved in a productive activity as defined by ESA 2010.*

***Employees** are defined as all persons who work, based on a formal or informal contract, for a resident institutional unit, in return for remuneration in cash or in kind.*

***Self-employed persons** are defined as persons who are the sole owners, or joint owners, of the unincorporated enterprises in which they work. The following are also included in this category: unpaid family workers and homeworkers as market producers, workers engaged in production undertaken entirely for their own final consumption or own capital formation, either individually or collectively, and which is a significant part of their final use.*

***Labour productivity per employed person** was calculated as a ratio between the gross value added and employment.*

***Labour productivity per hour worked** was calculated as a ratio between the gross value added and the number of hours worked.*

***Regional accounts** represent the version of national accounts at regional level and they are in accordance with the methodological principles of ESA 2010. According to the EU nomenclature of territorial units for statistics (NUTS), the region corresponds to level 2. In Romania, the regional gross domestic product (RGDP) is calculated for the four macrorregions, the eight development regions and the extra-regions. In Romania's case, the extra-regions refer to the continental platform in the Black Sea and the territorial*

enclavele teritoriale (ambasadele și consulatele române din străinătate). Regionalizarea indicatorilor se poate realiza după metoda ascendentă, descendentă sau mixtă, în conturile regionale românești fiind utilizate, în principal, metoda descendentă și, în funcție de datele disponibile, metoda mixtă.

Metodele sunt descrise mai jos:

Metoda ascendentă („de jos în sus”) presupune a pleca de la informațiile relative ale unităților rezidente dintr-o regiune și apoi a le însuma, până la obținerea totalului regional al agregatului respectiv. Suma valorilor regionale trebuie să fie egală cu valorile naționale.

Metoda descendentă („de sus în jos”) presupune repartizarea cifrei naționale a valorii adăugate brute pe regiuni, folosind diverse chei de distribuție, reflectând pe cât posibil caracteristicile estimate.

Metoda mixtă presupune combinarea celor două metode mai sus prezentate, în funcție de datele disponibile și fiabile, la nivel regional.

DEFINIȚII

Achiziții minus cedări de obiecte de valoare reprezintă achiziții minus cedări de bunuri nefinanciare care nu sunt utilizate în principal în producție sau pentru consum, care nu se deteriorează (fizic) în timp în condiții normale și sunt achiziționate și păstrate în principal ca rezerve de valoare.

Capacitatea (+) sau necesarul (-) de finanțare reprezintă soldul contului de capital și arată suma netă a resurselor pe care economia totală le pune la dispoziția restului lumii (dacă este pozitivă) sau pe care le primește de la restul lumii (dacă este negativă).

Cheltuiala pentru consum final constă în cheltuielile efectuate de către unitățile instituționale rezidente pentru bunuri sau servicii care sunt utilizate pentru a satisface direct nevoile sau dorințele individuale sau nevoile colective ale membrilor colectivității.

Cheltuiala pentru consum final al administrațiilor publice cuprinde două categorii de cheltuieli:

- valoarea bunurilor și serviciilor produse de administrațiile publice, altele decât formarea de capital pentru uz propriu, producția de piață și plățile pentru producția non-piață;
- cheltuielile efectuate de administrațiile publice pentru bunuri și servicii produse de producătorii de piață și furnizate gospodăriilor, fără nicio prelucrare, ca transferuri sociale în natură.

Cheltuiala pentru consum final al gospodăriilor populației acoperă cheltuielile pentru achiziționarea de bunuri și servicii care sunt utilizate pentru a satisface direct nevoile individuale ale membrilor acestora.

Cheltuiala pentru consum final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației cuprinde cheltuielile pe care aceste instituții le consacră achiziționării de bunuri și servicii produse de către producătorii de piață, care sunt furnizate - fără nicio prelucrare - gospodăriilor pentru consumul lor, ca transferuri sociale în natură.

Consumul final colectiv efectiv al administrațiilor publice cuprinde cheltuiala pentru consum colectiv al administrațiilor publice (servicii generale, apărare, ordine și siguranță publică, afaceri economice, protecția mediului, facilități pentru locuințe și comunitate, administrare generală, norme, difuzarea informațiilor și statisticilor generale, cercetare și dezvoltare etc.).

enclaves (Romanian embassies and consulates abroad). The regionalisation of the indicators can be made by using the bottom-up method, the top-down method or the mixed method; the compilation of the Romanian regional accounts is mainly based on the top-down method and, depending on the available data, on the mixed one.

The methods are described below:

The **bottom-up method** considers as a starting point the information related to the units located in a certain region and their summing-up, thus obtaining the regional total of the aggregate concerned. The sum of regional values is to be equal to national values.

The **top-down method** means a breakdown of the national gross value added figure by region, using various distribution keys, reflecting as much as possible the estimated characteristics.

The **mixed method** is a combination of the above two methods, depending on the available and reliable data, at regional level.

DEFINITIONS

Acquisitions less disposals of valuables are acquisitions less disposals of non-financial goods that are not used primarily for production or for consumption, that do not deteriorate (physically) over time under normal conditions and that are acquired and held primarily as stores of value.

The **net lending (+) or the net borrowing (-)** is the balancing item of the capital account and shows the resources that the nation puts at the disposal of the rest of the world (if positive) or that it receives from the rest of the world (if negative).

The **final consumption expenditure** consists of the expenditure incurred by resident institutional units on goods and services that are used for the direct satisfaction of individual needs or wishes or for the satisfaction of the collective needs of the community members.

The **final consumption expenditure of general government** includes two categories of expenditure:

- the value of the goods and services produced by general government itself, other than own capital formation, market output and payments for non-market output;
- purchases by general government of goods and services produced by market producers that are supplied to households, without any transformation, as social transfers in kind.

The **household final consumption expenditure** covers the expenditure on purchasing goods and services in order to directly meet the individual needs of the household members.

The **final consumption expenditure of non-profit institutions serving households (NPISHs)** includes the expenditure by NPISHs on goods and services produced by market producers, which are supplied - without any transformation - to households for their consumption, as social transfers in kind.

The **government's actual collective final consumption** comprises the government expenditure on collective consumption (general public services, defence, public order and safety, economic affairs, environmental protection, housing and community amenities, general administration, regulation, dissemination of general information and statistics, research and development etc.).

Consumul final individual efectiv al gospodăriilor populației cuprinde: cheltuielile gospodăriilor populației pentru cumpărarea de bunuri și servicii în scopul satisfacerii nevoilor membrilor lor, cheltuiala pentru consum individual al administrațiilor publice (produse, aparate și echipamente medicale, servicii de tratament ambulatoriu, servicii spitalicești, servicii de sănătate publică, servicii recreative și sportive, servicii culturale, învățământ, familie și copii, șomaj, locuințe, excluziune socială) și cheltuiala pentru consum individual al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor.

Consumul final efectiv cuprinde bunurile și serviciile achiziționate de către unitățile instituționale rezidente pentru satisfacerea directă a nevoilor umane, atât individuale, cât și colective.

Consumul intermediar este reprezentat de bunurile și serviciile utilizate ca resurse în cursul unui proces de producție, excluzând activele fixe al căror consum este înregistrat ca un consum de capital fix și care sunt fie transformate, fie consumate în procesul de producție.

Cotizațiile sociale în sarcina patronilor pot fi efective sau imputate.

Cotizațiile sociale efective în sarcina patronilor sunt plătite de către angajatori către sistemele de securitate socială și către alte sisteme de asigurări sociale aferente încadrării în muncă pentru a asigura prestații sociale pentru angajații lor.

Cotizațiile sociale imputate în sarcina patronilor reprezintă contrapartida la prestațiile sociale (minus eventualele cotizații sociale în sarcina angajaților) plătite direct de către angajatori (adică fără legătură cu cotizațiile sociale efective în sarcina angajatorilor) angajaților lor sau foștilor angajați, precum și altor persoane eligibile.

Economia brută reprezintă soldul contului de utilizare a venitului disponibil și măsoară partea de venit disponibil brut care nu este destinată cheltuielii pentru consum final.

Economia neobservată reprezintă totalul activităților economice înscrise, în principiu, în limitele producției din conturile naționale, care nu sunt direct observate.

Excedentul brut de exploatare este soldul contului de exploatare și reprezintă ceea ce rămâne din valoarea adăugată creată în procesul de producție după remunerarea salariaților și plata impozitelor pe producție. În cazul întreprinderilor individuale din sectorul gospodăriilor, soldul contului de exploatare conține implicit un element corespunzător remunerării pentru munca depusă de către proprietar sau de către membrii familiei sale. Nefiind în sens strict nici salariu nici profit ca atare, aceste venituri sunt denumite „venit mixt”.

Exporturile de bunuri și servicii reprezintă ansamblul de bunuri și servicii furnizate de rezidenții României către nerezidenți prin intermediul vânzărilor, schimbului în natură și donațiilor.

Formarea brută de capital fix constă în achizițiile producătorilor rezidenți, minus cedările de active fixe, într-o anumită perioadă, plus anumite adăugări la valoarea activelor neproduse realizate ca rezultat al activității productive a producătorilor sau a unităților instituționale. Activele fixe sunt active produse utilizate în producție mai mult de un an.

*The **household actual individual final consumption** consists of the household expenditure on purchasing goods and services in order to directly meet the individual needs of the household members, the government expenditure on individual consumption (medical products, appliances and equipment, outpatient services, hospital services, public health services, recreational and sporting services, cultural services, education, family and children, unemployment, housing, social exclusion) and the expenditure by NPISHs on individual consumption.*

*The **actual final consumption** consists of the goods and services that are purchased by resident institutional units for directly meeting human needs, whether individual or collective.*

*The **intermediate consumption** consists of goods and services consumed as inputs by a process of production, excluding fixed assets whose consumption is recorded as consumption of fixed capital and that are either transformed or used up by the production process.*

Employers' social contributions may be actual or imputed.

***Employers' actual social contributions** are paid by employers to social security schemes and other employment-related social insurance schemes to secure social benefits for their employees.*

***Employers' imputed social contributions** represent the counterpart to social benefits (less eventual employees' social contributions) paid directly by employers (i.e. not linked to employers' actual contributions) to their employees or former employees and other eligible persons.*

*The **gross saving** is the balancing item of the use of disposable income account and measures the part of the gross disposable income that is not intended for final consumption expenditure.*

*The **non-observed economy** represents the total economic activities included, in principle, within the national accounts production boundary and which are not directly observed.*

*The **gross operating surplus** is the balancing item of the generation of income account and corresponds to the remaining value added after deducting the compensation of employees and the taxes on production. In the case of unincorporated enterprises, the balancing item of the generation of income account implicitly contains an element corresponding to remuneration for work carried out by the owner or by members of his/her family. This income, neither strictly wages nor profits alone, is referred to as "mixed income".*

*The **exports of goods and services** consist of transactions in goods and services (sales, barter and gifts) from residents of Romania to non-residents.*

***Gross fixed capital formation** consists of resident producers' acquisitions, less disposals of fixed assets, during a given period, plus certain additions to the value of non-produced assets realised by the productive activity of producer or institutional units. Fixed assets are produced assets used in production for more than one year.*

Importurile de bunuri și servicii reprezintă ansamblul bunurilor și serviciilor furnizate de nerezidenți către rezidenții României prin intermediul cumpărărilor, schimbului în natură și donațiilor.

Impozitele curente pe venit, patrimoniu etc. cuprind toate vărsămintele obligatorii, fără contrapartidă, în bani sau în natură, prelevate în mod periodic de administrațiile publice și de restul lumii asupra venitului și patrimoniului unităților instituționale, cât și anumite impozite periodice, care nu sunt percepute nici asupra venitului, nici asupra patrimoniului.

Impozitele pe producție și importuri sunt vărsăminte obligatorii fără contrapartidă, în bani sau în natură, prelevate de administrațiile publice sau de instituțiile Uniunii Europene. Ele se descompun în:

- impozite pe produse (impozite datorate pe unitatea de bun sau de serviciu produs sau tranzacționat);
- alte impozite pe producție (impozite pe care întreprinderile le suportă ca urmare a activității lor de producție, independent de cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse sau vândute).

Prestațiile sociale cuprind transferuri către gospodării, în bani sau în natură, destinate să le reducă sarcina financiară asociată unor riscuri sau nevoi, efectuate prin intermediul unor sisteme organizate colectiv sau, în afara acestor sisteme, de către unități ale administrației publice și IFSLSGP (instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației); ele includ plăți de la administrațiile publice către producători de care beneficiază în mod individual gospodăriile și care sunt efectuate în contextul riscurilor sau nevoilor sociale ca: boală, bătrânețe, deces, invaliditate, șomaj, accidente de muncă, boli profesionale. Ele cuprind de asemenea alocațiile pentru copii și ajutoare pentru unele categorii de familii.

Producția este o activitate efectuată sub controlul, responsabilitatea și administrarea unei unități instituționale care utilizează resurse reprezentate de forța de muncă, capital, bunuri și servicii pentru a produce bunuri și servicii.

Producția de bunuri și servicii destinate pieței reprezintă producția introdusă pe piață sau destinată introducerii pe piață la un preț semnificativ din punct de vedere economic. Prin convenție, conform conturilor naționale, toate bunurile sunt considerate destinate pieței. Serviciile destinate pieței prezintă acele servicii care pot face obiectul cumpărării pe piață și care sunt realizate de o unitate economică ale cărei resurse provin, în cea mai mare parte, din vânzarea producției realizate.

Producția pentru consumul final propriu cuprinde bunurile sau serviciile pe care o unitate instituțională le produce și le păstrează, fie în scopul consumului final, fie în scopul formării brute de capital fix (numai gospodăriile populației pot păstra produse în scopul consumului final propriu, ca de exemplu produsele agricole conservate de agricultori; în schimb, toate sectoarele pot păstra produsele în scopul formării brute de capital fix pentru sine, cum ar fi: mașini-unelte fabricate de către întreprinderi, locuințe construite de către populație, construcțiile pentru sine efectuate de întreprinderi).

The imports of goods and services consist of transactions in goods and services (purchases, barter and gifts) from non-residents to residents of Romania.

The current taxes on income, wealth etc. cover all compulsory, unrequited payments, in cash or in kind, levied periodically by general government and by the rest of the world on the income and wealth of institutional units, and some periodic taxes which are assessed neither on that income nor that wealth.

The taxes on production and imports cover all compulsory, unrequited payments, in cash or in kind, levied periodically by general government and by the European Union institutions. The taxes on production and imports are divided into:

- *taxes on products (taxes that are payable per unit of some good or service produced or transacted);*
- *other taxes on production (taxes paid by enterprises as a result of a productive activity, irrespective of the amount or value of the goods and services produced or sold).*

Social benefits are transfers to households, in cash or in kind, intended to relieve them from the financial burden of a number of risks or needs, made through collectively organised schemes, or outside such schemes by government units and NPISHs (non-profit institutions serving households); they include payments from general government to producers which individually benefit households and which are made in the context of social risks or needs such as: sickness, old age, death, disability, unemployment, occupational accidents or diseases. They also comprise allowances for children and aids for certain family categories.

Production is an activity carried out under the control, responsibility and management of an institutional unit that uses inputs of labour, capital, goods and services to produce outputs of goods and services.

The market production of goods and services consists of the output that is placed on the market or that is intended to be placed on the market at prices that are economically significant. By convention and according to national accounts rules, all the goods are considered to be intended for the market. The output of market services covers all services which can be purchased on the market and which are produced by an economic unit whose resources are mainly covered by revenue from sales of its own output.

The output for own final use covers goods and services that are produced and retained by the institutional unit either for final consumption or for gross fixed capital formation (only households can produce and retain output for own final consumption, for example, agricultural goods produced and consumed by members of the same household; goods and services used for own gross fixed capital formation can be produced by any kind of enterprise; they include, for example, machine tools produced for their own use by enterprises, or dwellings, or extensions to dwellings, produced by households).

Producția non-piață constă în producția administrațiilor publice și a instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației furnizată altor unități instituționale, fie cu titlu gratuit, fie la un preț nesemnificativ din punct de vedere economic.

Ramura de activitate reprezintă o grupare de unități cu producție omogenă ce grupează unitățile cu activitate economică locală. Aceste unități se caracterizează printr-o activitate unică, și anume prin intrări de produse și servicii, prin procese de producție și ieșiri cu produse omogene.

Remunerarea salariaților este definită, în contabilitatea națională, din punct de vedere al angajatorului și reprezintă costul forței de muncă, incluzând nu numai salariile declarate, ci și toate formele de remunerare directă și indirectă.

Salariile nete primite reprezintă sumele primite de angajați în contrapartida muncii depuse (inclusiv prime, sporuri, avantaje în natură), din care se scad cotizațiile sociale în sarcina salariaților, precum și impozitul pe venit.

Subvențiile sunt plăți curente fără contrapartidă pe care administrațiile publice sau instituțiile Uniunii Europene le efectuează către producători rezidenți.

Există două categorii de subvenții:

- subvenții pe produse (sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată);
- alte subvenții pe producție (subvențiile, exceptând subvențiile pe produse, pe care producătorii rezidenți le pot primi ca urmare a angajării în activități de producție).

Unitatea instituțională este o entitate economică definită prin autonomie de decizie în exercitarea funcției sale principale și care dispune de o contabilitate completă.

Valoarea adăugată brută este soldul contului de producție reprezentând valoarea nou creată în procesul de producție.

Variația stocurilor este măsurată prin valoarea intrărilor în stoc, diminuată cu valoarea ieșirilor din stoc și cu eventualele pierderi curente ale stocurilor datorate deteriorărilor fizice, pagubelor accidentale sau furturilor. Stocurile reprezintă bunurile, altele decât cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Venitul disponibil brut este soldul contului de venit și măsoară partea din valoarea creată de care dispune națiunea, pentru consum final și economie brută.

Veniturile fiscale sunt vărsăminte obligatorii către administrațiile publice sub forma impozitelor pe producție și importuri, a impozitelor pe venit și a patrimoniului și a impozitului pe capital.

Veniturile nete din proprietate ale întreprinderii reprezintă veniturile încasate de întreprinderi sub forma dobânzilor, a rentelor asupra terenurilor și activelor nemateriale închiriate pentru exploatare, a dividendelor și a altor venituri încasate, din care se scad veniturile de aceeași natură plătite de întreprindere altor unități (sectoare, societăți etc.).

The **other non-market output** consists of the output produced by general government and NPISHs that is supplied free of charge, or at prices that are not economically significant, to other institutional units.

The **industry (branch of activity)** represents a grouping of units of homogenous production formed by local-kind-of-activity units. These units are characterised by a single activity, i.e. inputs of products and services, production processes and outputs of homogenous products.

The **compensation of employees** is defined in national accounting from the employer's standpoint and represents the labour cost, comprising not only the declared salaries but also all forms of direct and indirect compensation.

The **net salaries received** include the amounts received directly by the employees in return for their work (including premiums, bonuses, payments in kind) after deducting the compulsory social contributions of employees and the tax on income.

Subsidies are current unrequited payments which general government or the institutions of the European Union make to resident producers.

There are two categories of subsidies:

- subsidies on products (subsidies payable per unit of goods or services produced or imported);
- other subsidies on production (subsidies except subsidies on products which resident producer units may receive as a consequence of engaging in production).

An **institutional unit** is an economic entity which is characterised by decision-making autonomy in the exercise of its principal function and which keeps a complete set of accounts.

The **gross value added** is the balancing item of the production account and measures the value that is newly created within the production process.

The **changes in inventories** are measured by the value of the entries into inventories less the value of withdrawals and the value of any recurrent losses of goods held in inventories due to physical deterioration, accidental damage or pilfering. Inventories include all goods, other than fixed capital goods, held by producer units at a given time.

The **gross disposable income** is the balancing item of the income account and measures the part of the created value at the nation's disposal intended for final consumption and gross saving.

Fiscal revenues represent compulsory payments to general government in the form of taxes on production and imports, taxes on income and wealth, and taxes on capital.

The **net property and entrepreneurial income** covers the income of an enterprise which takes the form of interests, rents on land and intangible assets rented for production purposes, dividends and other cashed income, after deducting the income of the same nature paid by the enterprise to other units (sectors, companies etc.).

11

NATIONAL ACCOUNTS

- 11.1 Gross domestic product, by category of resources
- 11.2 Gross domestic product, by category of uses
- 11.3 Gross domestic product indices, by category of resources and category of uses
- 11.4 Macroeconomic aggregates, by institutional sector
- 11.5 Specific indicators for the institutional sector
- 11.6 Main aggregates, per inhabitant
- 11.7 Ratios specific to national accounts
- 11.8 Employment, by activity of the national economy and by status in employment
- 11.9 Hours worked by the employed population, by activity of the national economy and by status in employment
- 11.10 Labour productivity, per employed person
- 11.11 Labour productivity per hour worked
- 11.12 Production, intermediate consumption and gross value added, by activity
- 11.13 Indices of production, intermediate consumption and gross value added, by activity

Territorial

- 11.14 Regional gross domestic product, by activity
- 11.15 Regional gross domestic product

**INVESTIȚII ȘI
IMOBILIZĂRI CORPORALE**

***INVESTMENTS AND
TANGIBLE FIXED ASSETS***

12

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Ancheta structurală în întreprinderi;
- Cercetări statistice și bilanțuri contabile completate de: operatorii economici, unitățile social-culturale, unitățile administrației publice și organizațiile neguvernamentale, pentru datele privind investițiile;
- Cercetări statistice privind investițiile în instituțiile administrației publice;
- Cercetări statistice și bilanțuri contabile completate de operatorii economici (aparținând proprietății publice, mixte, private și cooperatiste) și de unitățile social-culturale, unitățile administrației publice, organizațiile politice și obștești, pentru datele privind imobilizările corporale.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

INVESTIȚII NETE

Investițiile nete (noi) reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi mijloace fixe** (a căror valoare individuală să depășească 2500 lei și să aibă o durată normată de serviciu mai mare de un an), pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al mijloacelor fixe existente și al terenurilor preluate cu plată de la alte unități (taxe notariale, comisioane, cheltuieli de transport, de încărcare-descărcare etc.).

Nu se cuprinde în volumul investițiilor nete (noi) valoarea terenurilor și a mijloacelor fixe din țară care au mai fost folosite (cumpărate de la alte unități).

Investițiile nete sunt prezentate pe activități omogene ale economiei naționale, surse de finanțare și elemente de structură.

Investițiile nete cuprind următoarele elemente de structură:

- **construcții** - reprezintă ansamblul lucrărilor prin care se realizează construcțiile noi, reconstruirea, dezvoltarea, modernizarea clădirilor cu destinație industrială, agricolă etc. De asemenea, în construcții se mai cuprind și lucrările de montaj ale utilajelor tehnologice și funcționale cu întregul complex de operații prin care se realizează asamblarea pe șantier a componentelor lor, precum și fixarea pe fundații a acestora (inclusiv valoarea probelor și rodajelor mecanice la utilaje și linii tehnologice);
- **utilaje (cu și fără montaj)** - reprezintă mașinile, echipamentele, liniile și instalațiile tehnologice care pot funcționa numai după asigurarea lucrărilor de montaj, respectiv cele care pot funcționa independent. De asemenea, în această grupă sunt cuprinse și mijloacele de transport. Acestea reprezintă acele mijloace folosite pentru deplasarea în exteriorul și în interiorul unității, cum ar fi: mijloacele de transport rutier, naval (inclusiv platforme de foraj și de exploatare), feroviar, aerian, biciclete, motociclete, vehicule pentru invalizi, vehicule cu tracțiune manuală și animală;

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- The Structural Business Survey;
- Statistical surveys and balance sheets filled in by: economic operators, socio-cultural units, public administration units and non-governmental organisations, for data on investments;
- Statistical surveys on public administration institutions' investments;
- Statistical surveys and balance sheets filled in by economic operators (under public, mixed, private and co-operative ownership), by socio-cultural units, public administration units, political and community organisations, for data on tangible fixed assets.

METHODOLOGICAL NOTES

NET INVESTMENTS

Net (new) investments represent expenditure on construction, installation and assembly works, on the purchase of equipment and means of transport, other expenditure on **creating new fixed assets** (whose individual value exceeds 2500 lei and which have an estimated service life of more than one year), on developing, modernising, rebuilding the existing ones, as well as the value of the services related to the transfer of ownership of existing fixed assets and land taken over, against payment, from other units (notary fees, commissions, transport costs, loading and unloading costs etc.).

The volume of net (new) investments does not include the value of the domestic land and fixed assets that have been used before (bought from other units).

Net investments are presented by homogeneous activity of the national economy, financing source and structural elements.

Net investments comprise the following structural elements:

- **construction** - represents all works carried out for creating new buildings, rebuilding, developing, modernising the buildings with an industrial, agricultural function etc. Construction also comprises the assembly works for technological and operating equipment with all operations needed for assembling its components on the building site as well as for attaching it on foundations (including the value of the mechanical tests and running in applied to technological equipment and process lines);
- **equipment (with and without assembly)** represents the machinery, tools, technological installations and process lines which can function only after ensuring assembly works, and those that can function independently. This group also comprises means of transport. They represent means used for movement inside and outside the unit, such as: means of road, sea (including drilling and production platforms), rail and air transport, bicycles, motorcycles, carriages for disabled persons, manual and animal traction vehicles;

- **lucrări geologice și de foraj** - reprezintă ansamblul lucrărilor pentru: identificarea de noi rezerve de substanțe minerale utile, în stare solidă și fluidă, în cadrul perimetrelor aflate în exploatare, în structuri noi și în curs de cercetare; promovarea rezervelor de substanțe minerale utile în categorii superioare; precizarea unor caracteristici ale rezervelor de substanțe minerale utile în vederea încadrării lor în grupa rezervelor de bilanț; obținerea datelor de proiectare a construcțiilor energetice, hidrotehnice, industriale etc., pentru determinarea structurii și compoziției solului, a regimului de ape freactice, pentru terenurile unde urmează să fie amplasate obiective de investiții; extragerea substanțelor minerale utile în stare fluidă (foraj de exploatare); creșterea factorului de recuperare și a ritmului de exploatare a țițeiului, prin injectarea de fluide în zăcământ;
- **alte investiții nete** - reprezintă cheltuielile efectuate pentru cumpărarea animalelor de muncă, de producție și reproducție, plantații de vii, pomi, împăduriri, achiziționarea obiectelor de inventar gospodăresc de natura mijloacelor fixe, plata studiilor de cercetare și proiectare pentru obiective de investiții, comisionul băncilor pentru operațiuni efectuate în legătură cu investițiile.
- **geological and drilling works** - represent all works carried out: to identify new reserves of useful mineral substances, in a solid or liquid state, within the areas under exploitation, in new and under-research structures; to promote the reserves of useful mineral substances to superior categories; to specify some characteristics of the reserves of useful mineral substances in order to classify them within the balance reserve group; to obtain design data for energy, hydrotechnical, industrial construction etc., in order to determine soil structure and composition, the groundwater regime, for the land where investment objectives are to be placed; to dig out liquid useful mineral substances (development drilling), as well as works performed in order to increase the recovery factor and pace of exploitation of crude oil, by injecting fluids into the oil deposits;
- **other net investments** - represent the expenditure incurred on the purchase of animals for work, production and breeding, vineyards, orchards, afforestation, the purchase of fixed-asset household inventory objects, payments for research and design studies for investment objectives, bank commissions for operations carried out in relation to investments.

IMOBILIZĂRI CORPORALE

Imobilizările corporale sunt active nefinanciare produse care constau în: locuințe, alte clădiri (clădiri industriale, clădiri comerciale, hoteluri și restaurante, clădiri destinate educației, spitale etc.); structuri (autostrăzi, străzi, căi ferate, aerodromuri etc.); mașini și echipamente (echipamente pentru transport, echipamente radio-TV și comunicații, instrumente medicale, mobilă, instrumente muzicale etc.); plantații și animale.

Începând cu anul 1992, imobilizările corporale au fost reevaluate conform legislației specifice.

Din anul 1994, în valoarea imobilizărilor corporale s-a inclus și valoarea terenurilor deținute de operatorii economico-sociali.

TANGIBLE FIXED ASSETS

Tangible fixed assets are non-financial produced assets that consist of: dwellings, other buildings (industrial buildings, commercial buildings, hotels and restaurants, educational buildings, hospitals etc.); structures (motorways, streets, railways, airfields etc.); machinery and equipment (transport equipment, radio, television and communication equipment, medical instruments, furniture, musical instruments etc.); plantations and livestock.

Beginning with 1992, the data on tangible fixed assets were reevaluated according to the specific legislation.

Starting with 1994, the value of the land owned by economic and social operators was also included in the value of tangible fixed assets.

Net investments

- 12.1 Net investments, by activity of the national economy
- 12.2 Net investments, by financing source
- 12.3 Net investments, by structural elements
- 12.4 Net investments, by activity of industry

Tangible fixed assets

- 12.5 Tangible fixed assets balance
- 12.6 Tangible fixed assets, by activity of the national economy
- 12.7 Tangible fixed assets, by activity of industry

Historical tables

- Net investments, by type of ownership, 1990 - 2010 years
- Net investments indices, by activity of national economy, 1991 - 2012 years
- Net investments indices, according to CANE Rev.1, 2003 - 2008 years
- Net investment indices, by activity of industry, 1991 - 2012 years
- Tangible fixed assets, by type of ownership, 1991 - 2010 years
- Indices of tangible fixed assets, by activity of national economy, 1991 - 2012
- Indices of tangible fixed assets, by activity of industry, 1991 - 2012 years

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE

13

SCIENCE AND TECHNOLOGY

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetări statistice privind activitatea de cercetare-dezvoltare;
- Cercetări statistice privind activitatea de inovare în întreprinderile din mediul de afaceri, având la bază Ancheta Comunitară de Inovație (CIS) a Uniunii Europene.

Surse administrative:

- Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM), pentru datele referitoare la brevete de invenție și alte obiecte ale proprietății industriale.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Domeniul științei și tehnologiei prezentat în acest capitol cuprinde statistici referitoare la: cercetare-dezvoltare, inovare, brevete de invenție și alte obiecte ale proprietății industriale.

CERCETARE-DEZVOLTARE

Sfera de cuprindere: unitățile specializate (cu activitate principală) în cercetare-dezvoltare, unitățile economice și sociale care au colective de cercetare-dezvoltare, stațiuni și institute de cercetare și producție agricolă, unitățile de învățământ superior și clinicile universitare care au structuri de cercetare-dezvoltare, organizații non-profit care au desfășurat activitate de cercetare-dezvoltare.

Cercetarea-dezvoltarea - activitatea sistematică și creatoare inițiată pentru a spori volumul de cunoștințe, inclusiv cunoștințele despre om, cultură, și utilizarea acestor cunoștințe pentru noi aplicații. Activitatea de cercetare-dezvoltare **include** și proiectarea tehnologică, dacă există un element semnificativ de noutate.

Tipuri de cercetare-dezvoltare:

- **cercetarea fundamentală:** activitate experimentală sau teoretică desfășurată, în principal, pentru dobândirea unor cunoștințe noi cu privire la fundamentele fenomenelor și faptelor observabile, fără a se urmări, în mod particular, aplicarea sau utilizarea practică imediată;
- **cercetarea aplicativă:** activitate de investigare originală în scopul acumulării de noi cunoștințe, fiind însă orientată, în principal, spre un scop sau un obiectiv practic, specific;
- **dezvoltarea experimentală:** activitate sistematică, plecând de la cunoștințe rezultate din cercetare și/sau de la experiența practică, și care urmărește producerea de noi materiale, produse sau dispozitive, introducerea de noi procese, sisteme și servicii sau îmbunătățirea substanțială a celor deja existente.

Datele statistice aferente activității de cercetare-dezvoltare includ și proiectarea tehnologică.

Resursele umane și financiare din cercetare-dezvoltare sunt prezentate **pe sectoare de performanță**, conform metodologiei prevăzute în Manualul Frascati al OECD, ediția 2015, după modelul celor din Sistemul Conturilor Naționale, astfel:

- **sectorul de performanță mediul de afaceri (BES-business enterprise sector)** cuprinde unitățile din mediul de afaceri al economiei naționale care au activitate principală sau secundară de cercetare-dezvoltare, unități despre care se cunoaște sau nu se cunoaște că desfășoară sau ar putea desfășura activități de cercetare-dezvoltare la momentul realizării eșantionului de unități raportoare.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- Statistical surveys on the research and development activity;
- Statistical surveys on the innovation activity in business enterprises, based on the Community Innovation Survey (CIS) of the European Union.

Administrative sources:

- The State Office for Inventions and Trademarks (SOIT), for the data on patents and other objects of industrial property.

METHODOLOGICAL NOTES

The science and technology field presented in this chapter comprises statistics regarding research and development, innovation, patents and other objects of industrial property.

RESEARCH AND DEVELOPMENT

Coverage: units that specialise (whose main activity is) in research and development, economic and social units having research and development staff, agricultural production and research stations and institutes, tertiary education units and university clinics which have research and development departments, non-profit organisations which carried out research and development activities.

Research and development - the systematic and creative activity initiated to enhance the amount of knowledge, including knowledge of man, culture, and its use for new applications. The research and development activity also **includes** technological design if a significant element of novelty exists.

Types of research and development:

- **basic research:** an experimental or theoretical activity mainly developed in order to acquire new knowledge related to the fundamentals of observable phenomena and deeds, while the immediate application or practical use is not particularly pursued;
- **applied research:** an activity of original investigation performed in order to accumulate new knowledge, being mainly oriented towards a specific practical purpose or objective;
- **experimental development:** a systematic activity, based on the knowledge resulting from research and/or practical experience, aiming at the production of new materials, products or devices, at the introduction of new processes, systems and services or at the significant improvement of those already existing.

The **statistical data related to the research and development activity** also include technological design.

The **human and financial resources from research and development** are presented **by sectors of performance**, according to the methodology set out in the OECD Frascati Manual, the 2015 edition, along the lines of those used in the System of National Accounts, as follows:

- the **business enterprise sector (BES)** includes units from the business environment of the national economy, whose main or secondary activity is R&D, units that are known or not known to perform or to presumably perform R&D at the time of building the sample of reporting units.

Acest sector include: toate întreprinderile, organizațiile și instituțiile din mediul de afaceri a căror activitate este producerea de bunuri și servicii destinate pieței.

Nucleul de bază al sectorului de performanță BES este format din **întreprinderi private** (corporații sau cvasicorporații), chiar dacă obțin sau nu profit. Printre aceste întreprinderi pot fi găsite unele firme pentru care activitatea de cercetare-dezvoltare este principala activitate (ca de exemplu: instituții comerciale de cercetare-dezvoltare și laboratoare).

Adițional, acest sector poate să includă **întreprinderi publice** (corporații publice sau cvasicorporații guvernamentale) angajate în producția și vânzarea unui anumit tip de bunuri și servicii care sunt de obicei furnizate de către întreprinderi private.

În acest sector se pot include institute de cercetare, anumite clinici și spitale private, firme cu diverse practici medicale contra unei taxe, care sunt în măsură să atragă fonduri suplimentare sub formă de donații sau din active proprii.

Acest sector include, de asemenea, și **instituțiile non-profit care sunt direct producătoare de bunuri și servicii**, altele decât serviciile de învățământ superior, cum ar fi:

- instituțiile non-profit angajate în producția de piață care au ca activitate principală producerea de bunuri și servicii în scopul vânzării la un preț care acoperă principalele costuri de producție;
- instituțiile non-profit care deservesc sectorul mediului de afaceri. Acestea sunt create și îndrumate de asociații din mediul de afaceri care au ca scop promovarea propriei activități, cum ar fi asociațiile comerciale sau agricole;
- **sectorul de performanță guvernamental (GOV-government sector)** cuprinde toate unitățile guvernamentale (inclusiv ministere ordonatoare de credite bugetare destinate activității de cercetare-dezvoltare), unități care furnizează servicii publice, cele cu activități de cercetare-dezvoltare ale administrației centrale și locale, precum și institutele naționale de cercetare-dezvoltare;
- **sectorul de performanță învățământ superior (HES-higher education sector)** cuprinde toate unitățile din învățământul superior de stat și particular, precum și clinicile medicale care se află sub îndrumarea directă sau administrate în asociație cu instituții din sectorul învățământ superior și care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare;
- **sectorul de performanță privat non-profit (PNP-private non-profit sector)** cuprinde uniuni, fundații, centre, asociații, organizații, syndicate, partide și formațiuni politice care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare. Aici se includ și asociațiile familiale.

Aceste unități furnizează de regulă servicii colective sau individuale fără plată sau cu un preț total nesemnificativ.

Personalul din activitatea de cercetare-dezvoltare este constituit din persoanele care participă la realizarea temelor de cercetare sau furnizează servicii direct legate de această activitate.

Personalul de cercetare-dezvoltare a fost grupat după mai multe criterii (unele se referă la personalul cu calificare superioară), astfel:

a) după ocupație:

- **cercetători** - specialiști care lucrează la concepția sau la crearea de cunoștințe, de produse, procedee, metode și sisteme noi, precum și la gestiunea proiectelor respective. În această categorie sunt incluși cercetătorii științifici, personalul didactic și de

This sector includes: all the enterprises, organisations and institutions from the business environment having the production of goods and services for the market as their activity.

*The basic nucleus of this sector consists of **private enterprises** (corporations or quasi-corporations), whether profit-making or not. Among these enterprises there may be firms for which the R&D activity is the main activity (for instance: R&D commercial institutions and labs).*

*Additionally, this sector can include **public enterprises** (public corporations or governmental quasi-corporations) involved in the production and sale of a certain type of goods and services which are usually supplied by private enterprises.*

This sector can also include research institutes, certain private clinics and hospitals, firms with various medical practices for a fee, which can raise additional funds as donations or from own assets.

*This sector also includes **non-profit institutions which directly produce goods and services** other than tertiary education services such as:*

- *non-profit institutions involved in the market production, whose main activity is the production of goods and services with a view to selling them at a price that covers the main production costs;*
- *non-profit institutions serving the business enterprise sector. They are created and guided by business associations whose purpose is to promote their own activity, such as commercial or agricultural associations;*
- ***the government sector (GOV)** includes all governmental units (including ministries that are authorising officers for credits intended for R&D), units rendering public services, units with R&D activities belonging to central and local government, as well as national research and development institutes;*
- ***the higher education sector (HES)** includes all the units belonging to public and private higher education and medical clinics operating under the direct guidance of or administered in association with institutions from the higher education sector and which perform R&D activities;*
- ***the private non-profit sector (PNP)** includes unions, foundations, centres, associations, organisations, trade unions, political parties and formations that perform R&D activities. Family associations are also included here.*

These units usually provide collective or individual services free of charge or at an insignificant price.

*The **R&D staff** is composed of persons who undertake research activities or who provide services directly related to R&D.*

The R&D staff was broken down by several criteria (some refer only to the staff with a tertiary education qualification) as follows:

a) by occupation:

- **researchers** - experts engaged in the conception or creation of new knowledge, products, processes, methods and systems, and in the management of the projects concerned. This category includes scientific researchers, the teaching and research staff in tertiary

cercetare din învățământul universitar implicat în activități de cercetare, cadrele de conducere și administratorii, care desfășoară activități de planificare și de gestionare a aspectelor științifice și tehnice ale lucrărilor cercetătorilor, precum și studenții doctoranzi angajați în proiecte de cercetare-dezvoltare. Prin convenție, orice membru al forțelor armate care execută activități de cercetare-dezvoltare și posedă calificări asemănătoare trebuie să fie inclus în această categorie;

- **tehnicieni și asimilați** - personalul cu un nivel de pregătire superior, mediu sau completat cu o pregătire postliceală de specialitate într-un domeniu tehnic sau de altă natură și care participă la activitatea de cercetare-dezvoltare sub controlul direct al cercetătorilor;
 - **alte categorii** - muncitorii și personalul de secretariat și de birou care participă la execuția proiectelor de cercetare-dezvoltare sau care sunt direct implicați în executarea unor astfel de proiecte.
- b) după nivelul de pregătire:**
- personal cu pregătire superioară care cuprinde studii doctorale, studii postuniversitare și studii superioare;
 - personal cu altă pregătire (exclusiv superioară).

Datele după nivelul de pregătire sunt prezentate conform **Clasificării Internaționale Standard a Educației (CISE)**, astfel:

- studii doctorale și programe doctorale;
- studii superioare de licență, master și/sau cursuri postuniversitare (exclusiv studii doctorale și programe postdoctorale);
- studii superioare de scurtă durată înaintea implementării sistemului Bologna;
- altă pregătire (studii postliceale și de maiștri, studii liceale, profesionale și de ucenici, alte situații).

Începând cu anul 1993, personalul din activitatea de cercetare-dezvoltare s-a calculat și în „**echivalent normă întreagă**” prin transformarea numărului de lucrători cu normă parțială în echivalent de lucrători cu normă întreagă, corespunzător timpului de lucru destinat acestei activități.

Evaluarea resurselor umane s-a făcut astfel:

- normă întreagă în domeniul cercetării-dezvoltării (8 ore/zi);
- normă parțială în domeniul cercetării-dezvoltării (mai puțin de 8 ore/zi).

Cheltuielile curente cuprind toate plățile reprezentând costul forței de muncă și al materialelor.

Cheltuielile de capital (investiții) cuprind plățile efectuate în cursul unei perioade pentru realizarea de lucrări de construcții, achiziționarea de aparate, instrumente, mașini și echipamente sau alte cheltuieli de această natură, menite să contribuie la creșterea volumului de mijloace fixe ale unității.

Cheltuielile totale (curente și de capital) aferente activității de cercetare-dezvoltare s-au grupat după o serie de caracteristici, astfel:

a) după sursa de finanțare:

- **de la întreprinderi**, destinate realizării lucrărilor de cercetare-dezvoltare contractate de acestea, precum și din resursele provenite din activitățile de producție, microproducție, economii la cheltuielile generale ale unității și alte surse de care dispune unitatea;
- **din fondurile publice**, administrate în principal de coordonatorii de fonduri și utilizate pentru finanțarea lucrărilor de cercetare-dezvoltare realizate pe bază de contracte și programe generale finanțate de la buget;

education that is involved in research, management staff and administrators engaged in the planning and management of the scientific and technical aspects of researchers' works, as well as doctoral students involved in R&D projects. By convention, any member of the armed forces who performs R&D activities and who has a similar qualification should be included in this category;

- **technicians and similar staff** - persons with tertiary education, with upper secondary education or persons whose education is completed by a post-secondary non-tertiary specialised training in a technical field or in other areas, and who take part in R&D, under the direct control of researchers;
- **other categories** - workers and secretarial and office staff who take part in the execution of research and development projects or who are directly involved in the execution of such projects.

b) by level of education:

- staff with tertiary education, comprising doctoral, post-graduate and tertiary studies;
- staff with another level of education (excluding tertiary education).

*The data by level of education are presented according to the **International Standard Classification of Education (ISCED)** as follows:*

- *doctoral studies and doctoral programmes;*
- *bachelor's degree studies, master's degree and/or post-graduate studies (excluding doctoral studies and post-doctoral programmes);*
- *short-term tertiary education before the implementation of the Bologna Process;*
- *other education (post-secondary non-tertiary and foremen's education, upper secondary, vocational and apprenticeship education, other situations).*

*Since 1993, the R&D staff has also been calculated in “**full-time equivalent**”, by converting the number of part-time workers to the equivalent of full-time workers, in proportion to the working time devoted to this activity.*

*The **evaluation of human resources** was performed as follows:*

- *full time in the field of research and development (8 hours/day);*
- *part time in the field of research and development (less than 8 hours/day).*

*The **current expenditure** includes all payments representing the labour cost and the cost of materials.*

*The **capital expenditure (investments)** includes payments made in a given period for construction works, the purchase of apparatus, tools, machinery and equipment or other similar expenditure, meant to contribute to the increase in the unit's volume of fixed assets.*

*The **total (current and capital) expenditure** on research and development was structured by several features as follows:*

a) by financing source:

- **from enterprises**, intended for the execution of the research and development works contracted by them, as well as from resources coming from production activities, microproduction, savings related to the unit's overheads and any other available sources of the unit;
- **from public funds**, mainly managed by fund co-ordinators and used to finance research and development works based on contracts and general programmes financed from the budget;

- **din fondurile publice generale universitare**, care cuprind sumele acordate prin granturi de ministerul coordonator și creditele de la diferite organisme internaționale;
- **de la unitățile din învățământul superior**, pentru realizarea lucrărilor de cercetare-dezvoltare contractate de acestea, precum și încasările din microproducție, vânzări de reviste, jurnale, taxe de la studenți, închirieri de spații etc.;
- **de la instituții fără scop lucrativ**, pentru realizarea lucrărilor de cercetare-dezvoltare contractate de organizații profesionale, asociații sindicale, culturale, organizații de caritate sau întrajutorare etc.;
- **din fondurile din străinătate**, pentru activități de cercetare-dezvoltare, inclusiv sursele primite de la organizații internaționale, guverne sau instituții străine;
- **alte surse de finanțare.**

b) **după obiective socio-economice**, cheltuielile aferente activității de cercetare-dezvoltare sunt structurate pe tipuri de programe științifice utilizate pe plan internațional (conform „Nomenclatorului pentru analiza și comparația bugetelor și programelor științifice” - NABS).

INOVAREA ÎN ÎNTREPRINDERILE DIN MEDIUL DE AFACERI

Sfera de cuprindere: întreprinderile active cu peste 9 salariați, care desfășoară activități comerciale și care au activitatea economică principală în următoarele domenii:

- **industrie** (CAEN Rev. 2, diviziunile: 05-09, 10-33, 35, 36-39);
- **servicii** (CAEN Rev. 2, diviziunile: 46, 49-53, 58-63, 64-66, 71-73).

Clasele de mărime se referă la clasificarea întreprinderilor după numărul mediu de salariați în:

- **întreprinderi mici:** 10-49 salariați;
- **întreprinderi mijlocii:** 50-249 salariați;
- **întreprinderi mari:** 250 salariați și peste.

Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) sunt acele întreprinderi care au numărul de salariați între 10-249 salariați.

Inovarea include toate activitățile de dezvoltare, financiare și comerciale întreprinse de o firmă care sunt destinate să conducă la o inovație pentru întreprindere. O inovație este un produs sau proces nou sau îmbunătățit (sau o combinație a acestora) care diferă semnificativ de produsele sau procesele anterioare ale unității și care a fost pus(ă) la dispoziția potențialilor utilizatori sub formă de produs, sau utilizat(ă) de către unitate, sub formă de proces.

Inovația trebuie să aibă caracteristici sau intenții de utilizare care sunt noi sau care furnizează o îmbunătățire semnificativă față de ceea ce a fost înainte folosit sau vândut de către întreprindere. Cu toate acestea, o inovație poate eșua sau poate lua timp pentru a putea fi dovedită. O inovație trebuie să fie nouă sau îmbunătățită semnificativ doar pentru întreprindere. Ea ar fi putut fi dezvoltată inițial sau utilizată de alte întreprinderi sau organizații.

O **inovație de produs** înseamnă introducerea pe piață a unui **bun** sau **serviciu**, nou sau îmbunătățit, care diferă semnificativ de bunurile sau serviciile anterioare ale firmei. Un **bun** este, de obicei, un obiect palpabil cum ar fi: un telefon inteligent (smartphone), mobilier, pachet software (dar un software descărcabil), muzică și filme.

Bunurile includ obiecte corporale și anumite produse care înglobează cunoștințe asupra cărora se pot stabili drepturi de proprietate și a căror proprietate poate fi transferată prin tranzacții de piață.

- **from university general public funds**, which comprise grants from the co-ordinating ministry and credits from various international bodies;
- **from tertiary education units**, intended for the execution of the research and development works contracted by them, as well as receipts from microproduction, sales of magazines, journals, student fees, the renting of spaces etc.;
- **from non-profit institutions**, intended for the execution of the research and development works contracted by professional organisations, trade unions, cultural associations, charity or aid organisations etc.;
- **from external funds**, for research and development activities, including sources from international bodies, foreign governments or institutions;
- **other financing sources.**

b) **by socio-economic objectives** - the expenditure on research and development is structured by types of scientific programmes used at international level (according to the “Nomenclature for the analysis and comparison of scientific programmes and budgets” - NABS).

INNOVATION IN BUSINESS ENTERPRISES

Coverage: active enterprises having over 9 employees, which perform commercial activities and whose main economic activity is carried out in the following fields:

- **industry** (CANE Rev. 2 divisions 05-09, 10-33, 35, 36-39);
- **services** (CANE Rev. 2 divisions 46, 49-53, 58-63, 64-66, 71-73).

Size classes refer to the classification of enterprises according to the average number of employees:

- **small enterprises:** 10-49 employees;
- **medium-sized enterprises:** 50-249 employees;
- **large enterprises:** 250 and more employees.

The small and medium-sized enterprises (SMEs) are the enterprises which have 10-249 employees.

Innovation activities include all developmental, financial and commercial activities undertaken by an enterprise that are intended to result in an innovation for the enterprise. An innovation is a new or improved product or process (or a combination thereof) that differs significantly from the unit's previous products or processes and that has been made available to potential users (product) or brought into use by the unit (process).

Innovation should have characteristics or intentions of use which are new or which bring a significant improvement, as compared to what was previously used or sold by the enterprise. Nevertheless, an innovation may fail or an amount of time may be required to prove that innovation. An innovation needs to be new or significantly improved only from the standpoint of the enterprise. It may have been initially developed or used by other enterprises or organisations.

A **product innovation** means the introduction on the market of a new or improved **good** or **service** that differs significantly from previous goods or services of the firm. A **good** is usually a tangible object such as: a smartphone, furniture, a software package (downloadable software), music and movies.

Goods include tangible objects and some knowledge-capturing products for which ownership rights can be established and whose ownership can be transferred through market transactions.

Bunurile sunt obiecte pentru care există o cerere curentă sau potențială și pentru care se pot stabili drepturi de proprietate. Dreptul de proprietate permite bunurilor (și drepturilor asupra acestor bunuri) să fie transferate de la un proprietar la altul prin tranzacții de piață.

Un **serviciu** este de obicei nepalpabil cum ar fi: comerțul cu amănuntul, asigurările, cursurile de pregătire, călătoriile cu avionul, consultanța etc.

Serviciile sunt activități intangibile care sunt produse și consumate simultan și care schimbă condițiile (de ex. fizice, psihologice etc.) ale utilizatorilor.

Serviciile sunt rezultatul unei activități de producție care aduce modificări condițiilor utilizatorilor sau facilitează schimbul de produse, inclusiv activele financiare. Nu pot fi comercializate separat de producția lor. Până la finalizarea producției lor, acestea trebuie să fi fost furnizate utilizatorilor lor. Serviciile pot include, de asemenea, unele produse care înglobează cunoștințe.

Produsele care înglobează cunoștințe pot avea caracteristicile unui bun sau ale unui serviciu și se referă la furnizarea, stocarea, păstrarea, comunicarea și diseminarea informațiilor digitale la care utilizatorii pot avea acces în mod repetat. Aceste produse pot fi stocate pe obiecte și infrastructură fizică, cum ar fi suporturi electronice sau de tip cloud.

Inovația de proces de afaceri este un proces de afaceri nou sau îmbunătățit pentru una sau mai multe funcții de afaceri, care diferă semnificativ de procesele de afaceri anterioare ale firmei și care a fost folosit în cadrul firmei. Toate funcțiile de afaceri pot face obiectul activității de inovare. Termenul „proces de afaceri” include funcția principală de afaceri de a produce bunuri și servicii și funcții de susținere precum distribuție și logistică, marketing, vânzări și servicii post-vânzare; servicii de tehnologie a informației și comunicațiilor (TIC) către firmă, funcții administrative și de management, inginerie și servicii tehnice aferente firmei, precum și dezvoltarea produselor și a proceselor de afaceri. Procesele de afaceri pot fi considerate servicii pentru care firma în sine este clientul. Procesele de afaceri pot fi livrate *in-house*, sau achiziționate din surse externe.

Întreprinderi inovatoare sunt întreprinderile care au lansat produse (bunuri sau servicii) sau procese de afaceri noi sau semnificativ îmbunătățite pe piață. Termenul acoperă ambele tipuri de inovări, inovarea de produs și inovarea de procese de afaceri, precum și întreprinderile cu inovații nefinalizate sau abandonate, activitatea de cercetare-dezvoltare, și se referă la întreprinderile active.

În categoria inovațiilor de procese de afaceri sunt incluse inovațiile de procese, organizaționale și de marketing specificate în vechea metodologie (Manualul Oslo Ed. 3).

Întreprinderile cu inovații nefinalizate sau abandonate sunt întreprinderile care au avut activitate inovatoare nefinalizată sau abandonată pentru dezvoltarea sau introducerea produselor noi sau semnificativ îmbunătățite sau implementarea noilor procese, inclusiv activitatea de cercetare-dezvoltare.

Întreprinderile non-inovatoare sunt întreprinderile care nu au avut nicio activitate inovatoare în perioada analizată.

Cifra de afaceri este definită ca suma veniturilor realizate din vânzări pe piață de bunuri și servicii (se includ toate taxele cu excepția TVA). Pentru agenții economici este cifra de afaceri totală; pentru instituțiile de credit reprezintă drepturi de primit și alte venituri similare; pentru serviciile de asigurare reprezintă prime brute subscrise.

Goods are objects for which current or potential demand exists and for which ownership rights can be established. Ownership allows goods (and rights over such goods) to be transferred from one owner to another through market transactions.

*A **service** is usually intangible (e.g. retail, insurance, training courses, trips by plane, consultancy etc.).*

Services are intangible activities that are produced and consumed simultaneously and that change the conditions of users (e.g. physical, psychological etc.).

Services are the result of a production activity that changes the conditions of users or facilitates the exchange of products, including financial assets. They cannot be traded separately from their production. By the time their production is completed, they must have been provided to their users. Services can also include some knowledge-capturing products.

Knowledge-capturing products can have the characteristics of either a good or a service and concern the provision, storage, safekeeping, communication and dissemination of digital information that users can access repeatedly. These products can be stored on physical objects and infrastructure, such as electronic or cloud-type media.

A business process innovation is a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the firm's previous business processes and that has been brought into the firm. All business functions can be the object of the innovation activity. The term "business process" includes the core business function of producing goods and services and supporting functions such as distribution and logistics, marketing, sales and after-sales services; information and communication technology (ICT) services to the firm, administrative and management functions, engineering and related technical services to the firm, and product and business process development. Business processes can be considered as services for which the firm itself is the customer. Business processes can be delivered in-house or procured from external sources.

***Innovative enterprises** are enterprises which launched new or significantly improved products (goods or services) or business processes on the market. This term covers both types of innovation (product innovation and business process innovation), as well as enterprises with unfinished or abandoned innovations, research and development activities, and refers to active enterprises.*

The category of business process innovations includes the process, organisational and marketing innovations specified in the old methodology (Oslo Manual, Ed. 3).

*The **enterprises with unfinished or abandoned innovations** are the enterprises which performed innovative work, which has not been completed or was abandoned, for the development or introduction of new or significantly improved products or the implementation of new processes, including research and development activities.*

***Non-innovative enterprises** are the enterprises that had no innovative activities in the period analysed.*

*The **turnover** is defined as the sum of the income from sales of goods and services on the market (all taxes included, except the VAT). For economic operators it is the total turnover; for credit institutions it consists of receivables and other similar income; for insurance services it is made up of the gross premiums written.*

Numărul mediu al salariaților reprezintă o medie aritmetică simplă rezultată din suma efectivelor zilnice ale salariaților, inclusiv din zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare, împărțită la numărul total al zilelor calendaristice (365 zile). În efectivul zilnic al salariaților nu se cuprind: salariații aflați în concediu fără plată, în grevă, detașați la lucru în străinătate. În zilele de repaus săptămânal se ia în calcul ca efectiv zilnic numărul de salariați din ziua precedentă, mai puțin cei al căror contract/raport a încetat în această zi. Salariații care nu au fost angajați cu normă întreagă se includ în numărul mediu proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă. În efectivul de salariați luat în calculul numărului mediu se includ numai persoanele care au fost plătite.

Cheltuielile pentru inovare ale întreprinderilor inovatoare de produse și/sau procese de afaceri cuprind atât cheltuielile pentru inovarea finalizată, cât și cele pentru inovarea nefinalizată sau abandonată.

Principalele componente ale cheltuielilor sunt:

- **cheltuieli pentru activitatea de cercetare-dezvoltare internă**, care cuprind activitățile întreprinse de întreprindere pentru a crea cunoștințe noi sau pentru a rezolva probleme științifice sau tehnice (include dezvoltarea proprie de programe de calculator-software care respectă aceste cerințe). Se cuprind cheltuieli curente care includ cheltuieli cu forța de muncă și cheltuieli de capital care includ clădiri și echipament specific pentru cercetare-dezvoltare;
- **cheltuieli pentru activitatea de cercetare-dezvoltare externă**, care cuprind activitățile de cercetare-dezvoltare pe care întreprinderea le-a contractat în afara altor întreprinderi (inclusiv alte întreprinderi din grupul de întreprinderi) sau unor organizații de cercetare publice sau private.

Toate celelalte cheltuieli cu inovarea includ: formare profesională proprie sau externalizată pentru personal, pentru dezvoltarea și/sau introducerea produselor și proceselor noi sau îmbunătățite semnificativ, activități proprii sau contractate pentru introducerea pe piață a inovațiilor, inclusiv cercetarea de piață și lansarea de publicitate, activități de design sau pentru schimbarea formei sau aspectului bunurilor sau serviciilor, alte activități proprii sau contractate cum ar fi: studii de fezabilitate, testări, dotare, inginerie industrială pentru implementarea produselor și proceselor noi sau îmbunătățite semnificativ.

Finanțarea publică a întreprinderilor pentru activități inovatoare include sprijin financiar cum ar fi: creditare de impozit sau deduceri fiscale, granturi, subvenții, împrumuturi și garanții pentru credite. Se exclud activitățile de cercetare și alte activități inovatoare desfășurate în întregime pentru sectorul public pe bază de contract. Organismele de la care întreprinderea primește finanțare publică pentru activitatea inovatoare se grupează astfel: autorități locale și regionale, guvern (inclusiv instituții lucrând în numele guvernului), Uniunea Europeană.

Cooperarea întreprinderilor în realizarea activităților inovatoare reprezintă participarea activă a întreprinderii cu alte întreprinderi sau instituții în activități inovatoare. Nu este nevoie ca ambii parteneri să obțină beneficii din punct de vedere comercial. Se exclude simpla subcontractare, fără existența unei cooperări active.

Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

*The **average number of employees** represents a simple arithmetic mean resulting from the sum of the daily numbers of employees, including weekly rest days, legal holidays and other non-working days, divided by the total number of calendar days (365 days). The daily number of employees does not include: the employees on unpaid leave, on strike, those seconded to work abroad. On weekly rest days, the number of employees from the previous day is taken into account as the daily number, except those whose labour contract or labour agreement terminated that day. The employees who were not employed full time are included in the average number in proportion to the working time set out in the labour contract. The number of employees taken into account for the calculation of the average number only includes the persons who were paid.*

*The **innovation expenditure** of product and/or process innovative enterprises includes both the expenditure on completed innovations and the expenditure on unfinished or abandoned innovations.*

The main components of expenditure are:

- *the **expenditure on internal R&D activities**, which includes the activities performed by the enterprise in order to create new knowledge or to solve scientific or technical problems (the internal development of computer programmes-software that meet(s) these requirements is included). Current expenditure (that includes the labour cost expenditure) and capital expenditure (that includes buildings and R&D-specific equipment) are comprised in this category;*
- *the **expenditure on outsourced R&D activities**, which includes R&D activities that the enterprise outsourced to other enterprises (including other enterprises from the group of enterprises) or to public or private research organisations.*

***All other expenditure on innovation includes:** in-house or outsourced training for the personnel specifically for the development and/or introduction of new or significantly improved products and processes, in-house or outsourced activities for the introduction of innovations on the market, including market research and the launch of advertising, design activities or activities intended to modify the shape or appearance of goods or services, other in-house or outsourced activities such as feasibility studies, testing, tooling up, industrial engineering for the implementation of new or significantly improved products and processes.*

*The **public financing of enterprises for innovative activities** includes financial support such as: tax credits or tax deductions, grants, subsidies, loans and guarantees for credits. Research activities as well as other innovative activities entirely performed for the public sector on the basis of a contract are excluded. The bodies that provide the enterprise with public financing for innovative activities are grouped as follows: local and regional authorities, government (including the institutions that work on behalf of the government), the European Union.*

*The **co-operation of enterprises in performing innovative activities** represents the active participation of the enterprise, with other enterprises or institutions, in innovative activities. It does not necessarily mean that both partners obtain commercial benefits. The mere sub-contracting of work, in the absence of active co-operation, is excluded.*

The differences between the total data and the data obtained by cumulating the various structures used are due to rounding.

BREVETE DE INVENȚIE ȘI ALTE OBIECTE ALE PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Datele au la bază reglementările din legile speciale de proprietate industrială și Hotărârea Guvernului nr. 573/1998, în care sunt prevăzute sarcinile și competențele Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM), organ de specialitate al administrației publice centrale, cu autoritate unică pe teritoriul României în domeniul protecției proprietății industriale, în conformitate cu legea și cu prevederile convențiilor internaționale la care statul român este parte.

Proprietatea industrială cuprinde: invenții, modele de utilitate, soiuri de plante, mărci și indicații geografice, desene și modele, respectiv topografiile produselor semiconductoare.

Solicitant - persoana fizică sau juridică care cere în scris la OSIM acordarea unui titlu de protecție pentru un obiect de proprietate industrială (brevet sau certificat de înregistrare).

Titular - persoana fizică sau juridică deținătoare a dreptului conferit prin titlul de protecție acordat (brevet sau certificat de înregistrare).

Brevet de invenție - titlul de protecție care se acordă de către OSIM pentru orice invenție având ca obiect un produs sau un procedeu, în toate domeniile tehnologice, cu condiția ca aceasta să fie nouă, să implice o activitate inventivă și să fie susceptibilă de aplicare industrială.

Cererea de brevet de invenție, redactată în limba română, cuprinde:

- solicitarea acordării unui brevet și datele de identificare ale solicitantului;
- o descriere a invenției (prezentarea în scris a invenției);
- una sau mai multe revendicări (partea de brevet care cuprinde obiectul protecției solicitate și al cărei conținut determină întinderea protecției);
- desenele la care se face referire în descriere sau revendicări.

Publicarea brevetului reprezintă difuzarea informației într-un mod accesibil publicului.

Brevet european - brevetul de invenție eliberat de Oficiul European de Brevete, în conformitate cu Convenția privind brevetul european, adoptată la München la 5 octombrie 1973.

Brevet european validat în România - este un brevet european care are efecte în România.

Clasificarea Internațională a Brevetelor (CIB), instituită în baza Aranjamentului de la Strasbourg din anul 1971, împarte domeniul tehnic în opt secțiuni cu aproximativ 70000 de subdiviziuni. Simbolurile CIB, formate din cifre arabe și litere ale alfabetului latin, se aplică pe documentele de brevet (cereri de brevet publicate și brevete acordate) de către oficiile de proprietate industrială, naționale sau regionale, care publică aceste documente. CIB se utilizează în mai mult de 100 de țări, care publică anual peste un milion de documente de brevet.

Modelul de utilitate protejează orice invenție tehnică, cu condiția să fie nouă, să depășească nivelul simplei îndemânări profesionale și să fie susceptibilă de aplicare industrială.

Cererea de model de utilitate conține:

- datele de identificare ale solicitantului;
- solicitarea protecției prin model de utilitate, însoțită de titlul invenției;

PATENTS AND OTHER OBJECTS OF INDUSTRIAL PROPERTY

The data are based on rules of special industrial property laws and on Government Decision No 573/1998, setting out the tasks and competences of the State Office for Inventions and Trademarks (SOIT), a specialised body of central government, the single authority responsible for industrial property protection on Romanian territory, in accordance with the law and the provisions of the international agreements to which Romania is party.

Industrial property includes inventions, utility models, plant varieties, trademarks and geographical indications, designs and models, as well as topographies of semiconductor products.

Applicant - a natural or legal person who asks the SOIT, in writing, that a legal title be granted for an object of industrial property (patent or registration certificate).

Holder - a natural or legal person who holds the right granted by the legal title (patent or registration certificate).

Patent - a legal title granted by the SOIT for any invention that has as its object a product or a process, in all technological fields, provided that it is new, involves an "inventive step" and is susceptible to industrial application.

A **patent application**, drawn up in Romanian, comprises:

- the request for a patent and the identification data of the applicant;
- a description of the invention (a written presentation);
- one or several claims (the part of the patent that includes the subject matter of the requested protection and whose content determines the extent of protection);
- the designs referred to in the description or claims.

The **publication of the patent** is the dissemination of the information so that it is available to the public in an easily accessible manner.

European patent - a patent issued by the European Patent Office, in accordance with the European Patent Convention, adopted in Munich on 5 October 1973.

A **European patent validated in Romania** is a European patent that has legal effect in Romania.

The **International Patent Classification (IPC)**, based on the Strasbourg Agreement of 1971, divides the technical field into eight sections with about 70000 subdivisions. The IPC symbols, made up of Arabic numerals and Latin letters, are applied on patent documents (published patent applications and granted patents) by the national or regional industrial property offices that issue these documents. The IPC is used in more than 100 countries, which issue over one million patent documents a year.

The **utility model** shall protect any technical invention if it is new, goes beyond mere professional skill and is susceptible to industrial application.

A **utility model application** contains:

- the identification data of the applicant;
- the request for utility model protection, accompanied by the title of the invention;

- o descriere a invenției;
- una sau mai multe revendicări;
- desenele la care se face referire în descriere sau în revendicări.

Certificatul de model de utilitate este un titlu de protecție acordat de OSIM în condițiile prevăzute de lege.

Brevet pentru soi de plantă - se acordă de OSIM dacă acesta este nou, distinct, uniform și stabil.

Soi - grupul de plante aparținând unui taxon botanic de cel mai jos rang cunoscut, care poate fi:

- definit prin expresia caracterelor rezultând dintr-un anumit genotip sau dintr-o anumită combinație de genotipuri;
- distinct față de orice alt grup de plante, prin expresia a cel puțin una dintre caracterele prevăzute mai sus;
- considerat ca o entitate cu privire la capacitatea sa de a fi reproduc ca atare.

Desen sau model - aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în două sau trei dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură și/sau materiale și/sau ornamentația produsului în sine.

Cererea de înregistrare a desenului sau modelului cuprinde:

- solicitarea de înregistrare a desenului sau modelului și datele de identificare ale solicitantului;
- numărul de desene sau modele pentru care se cere protecția;
- descrierea elementelor noi, caracteristice desenului sau modelului;
- reprezentările grafice ale desenului sau modelului;
- indicarea produselor în care este încorporat desenul sau modelul, când este cazul.

Certificat de înregistrare a desenelor/modelelor publicate - titlul de protecție acordat de OSIM pentru desenele/modelele înregistrate și publicate.

Marcă - semnul susceptibil de reprezentare grafică și care servește la deosebirea produselor sau serviciilor unei persoane fizice sau juridice de cele aparținând altor persoane. Pot constitui mărci semne distinctive cum ar fi: cuvinte, inclusiv nume de persoane, desene, litere, cifre, elemente figurative, forme tridimensionale și în special forma produsului sau ambalajului său, combinații de culori, precum și orice combinație a acestor semne.

Cerere de înregistrare a unei mărci - conține datele de identificare ale solicitantului, reproducerea mărcii precum și indicarea produselor sau serviciilor pentru care înregistrarea este cerută; este redactată în limba română.

Indicație geografică - denumirea care servește la identificarea unui produs originar dintr-o țară, regiune sau localitate a unui stat în cazurile în care o calitate, o reputație sau alte caracteristici determinate pot fi în mod esențial atribuite acestei origini geografice.

- a description of the invention;
- one or more claims;
- the designs referred to in the description or claims.

A **utility model certificate** is a legal title granted by the SOIT according to law.

A **patent for a plant variety** is granted by the SOIT if the variety concerned is new, distinct, uniform and stable.

Variety - a plant grouping within a botanical taxon of the lowest known rank which can be:

- defined by the expression of the characteristics resulting from a given genotype or combination of genotypes;
- distinguished from any other plant grouping by the expression of at least one of the said characteristics;
- considered as a unit with regard to its suitability for being propagated unchanged.

Design or model - the appearance of a product or of a part thereof, in two or three dimensions, resulting from the combination of the main features, particularly lines, outlines, colours, shape, texture and/or materials of the product itself and/or its ornamentation.

The **design or model registration application** contains:

- the request for registration of the design or model and the identification data of the applicant;
- the number of designs or models for which protection is requested;
- a description of the new elements, which are characteristic of the design or model;
- graphs of the design or model;
- an indication of the products in which the design or model is incorporated, as the case may be.

Registration certificate for published designs or models - a legal title granted by the SOIT for registered and published designs/models.

Trademark - any sign capable of being represented graphically and of distinguishing the goods or services of a natural or legal person from those of other natural or legal persons. Signs such as words, including personal names, designs, letters, numerals, figurative elements, three-dimensional shapes, particularly the shape of goods and their packaging, combinations of colours as well as any combinations of such signs may constitute a trademark.

A **trademark registration application** contains the identification data of the applicant, a reproduction of the trademark and an indication of the goods or services for which registration is requested; it is drawn up in Romanian.

Geographical indication - a name identifying a product originating in a certain country, region or locality of a state, where a given quality, reputation or other characteristics of the product are essentially attributable to that geographical origin.

Research - Development

- 13.1 Main indicators of the research and development activity, by sector of performance and type of ownership
- 13.2 Employees in the research and development activity, by occupation and level of education
- 13.3 Employees in the research and development activity, by sector of performance and occupation
- 13.4 Researchers in the research and development activity, by scientific field
- 13.5 Employees in the research and development activity, by sector of performance and level of education
- 13.6 Employees in the research and development activity, by sector of performance and level of education, according to the International Standard Classification of Education (ISCED)
- 13.7 Researchers in the research and development activity, by sector of performance and age group
- 13.8 Employees in the research and development activity of the business enterprise sector, by economic activity and occupation
- 13.9 Employees in the research and development activity of the business enterprise sector, by economic activity and level of education
- 13.10 Current expenditure in the research and development activity, by sector of performance and type of research
- 13.11 Total expenditure in the research and development activity, by sector of performance and expenditure category
- 13.12 Total expenditure in the research and development activity, by sector of performance and financing source
- 13.13 Total expenditure in the research and development activity of the business enterprise sector, by economic activity and expenditure category
- 13.14 Current expenditure in the research and development activity of the business enterprise sector, by economic activity and component element
- 13.15 Capital expenditure in the research and development activity of the business enterprise sector, by economic activity and component element
- 13.16 Number of R&D projects and total research and development expenditure, according to NABS, by type of financing sources, on the research and development activity

Innovation in enterprises

- 13.17 Innovators' typology
- 13.18 Weight of innovative enterprises that received public funds in total innovative enterprises, by activity, size class and type of public funds
- 13.19 Number of employees of innovative enterprises, by activity and size class
- 13.20 Weight of the turnover of product innovative enterprises in the total turnover of enterprises
- 13.21 Weight of innovative enterprises engaged in co-operation agreements on innovative activities in total innovative enterprises, by activity, size class, type of co-operation partner and geographical location of the partner
- 13.22 Turnover of innovative enterprises, by activity and size class
- 13.23 Weight of innovation expenditures from innovative enterprises in total expenditures, by activity, size class and component elements

Patents and other objects of industrial property

- 13.24 Submitted patent applications
- 13.25 Granted and published patents
- 13.26 Other objects of industrial property

Territorial

- 13.27 Research and development activity, at territorial level
- 13.28 Employees in the research and development activity, at territorial level and by occupation
- 13.29 Total expenditure in the research and development activity, at territorial level and by expenditure category
- 13.30 Innovators' typology, at territorial level
- 13.31 Weight of innovation expenditures from innovative enterprises in total expenditures, at territorial level
- 13.32 Main regional indicators on innovation in small and medium-sized enterprises (SMEs)
- 13.33 Patent applications submitted by Romanian applicants, at territorial level
- 13.34 Design and model registration applications of Romanian applicants, at territorial level
- 13.35 Trademark registration applications of Romanian applicants, at territorial level

Historical tables

- Total expenditure from research-development activity, by type of research-development programmes according to NABS and financing source, 2000 - 2010 years
- Enterprises with product and/or process innovation, by type of innovation, 2000 - 2016 years
- Innovative enterprises, by economic activity and size class, 2000 - 2006 years
- Enterprises with organisational and/or marketing innovation, by type of innovation, 2002 - 2012 years
- Enterprises which indicated the most significant information source for innovation, in total enterprises with product and/or process innovation, 2002 - 2010 years
- The weight of product and/or process innovative enterprises involved in co-operation arrangements on innovation activities, in total innovative enterprises, by activity, size class and geographical location of partner, 2002 - 2008 years
- Weight of enterprises with products and/or process innovation which indicated high important objectives, in total innovative enterprises, 2006 - 2010 years
- Weight of enterprises which indicated a high impact of innovation effects over products and other effects of innovation, in total innovative enterprises, by size class and economic activity, 2000 - 2006 years
- Weight of enterprises which indicated a high impact of innovation effects over process of innovation, in total innovative enterprises, by size class and economic activity, 2000 - 2006 years
- Weight of product and/or process innovative enterprises based on co-operation in total innovative enterprises, by co-operation partner type and geographical location of partner, 2008 - 2010 years
- Weight of product and/or process innovative enterprises indicating high importance degree for selected sources of information, in total innovative enterprises, by activity, size class and type of source, 2010 - 2016 years
- Innovation expenditure in product and/or process, 2004 - 2010 years
- Innovative and non-innovative enterprises, by size class, economic activity, at territorial level, 2000 - 2006 years
- Enterprises with product and/or process innovation, by type of innovation, at territorial level, 2006 - 2016 years
- Typology of innovators, by size class, economic activity, at territorial level, 2000 - 2006 years
- Innovation expenditure in product and/or process, at territorial level, 2002 - 2010 years
- Weight of the innovative enterprises that indicated any of the following channels as means of acquiring knowledge in total enterprises, by activity, size class and type of channel, 2016 - 2018
- Expenditure of innovative enterprises, 2012 - 2016 years
- Expenditure of innovative enterprises in 2018
- Expenditure of innovative enterprises in 2020
- Expenditure of innovative enterprises, at territorial level, 2012 - 2016 years
- Expenditure of innovative enterprises, at territorial level in 2018
- Expenditure of innovative enterprises, at territorial level in 2020

**AGRICULTURĂ ȘI
SILVICULTURĂ**

***AGRICULTURE AND
FORESTRY***

14

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Ancheta Structurală în Agricultură - 2016;
- Recensământul General Agricol - 2020;
- Cercetări statistice realizate prin sondaj aliniate la acquis-ul comunitar în domeniul statisticii agricole privind suprafețele și producția vegetală, efectivele de animale și producția animală;
- Cercetări statistice curente privind fondul forestier, masa lemnoasă recoltată, suprafața parcursă cu tăieri, împăduriri și volumul de lemn exploatat.

Surse administrative:

- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru fondul funciar după modul de folosință, pentru îngrășămintele chimice și naturale folosite în agricultură și pentru parcul de tractoare și mașini agricole principale din agricultură aferent sfârșitului de an;
- Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, pentru suprafața agricolă irigată;
- Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, pentru producția de pește.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

AGRICULTURĂ

Fondul funciar reprezintă totalitatea terenurilor, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul public sau privat din care fac parte.

Suprafața agricolă, după modul de folosință, include terenurile cu destinație agricolă, aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice și care se clasifică astfel: teren arabil, pășuni și fânețe permanente, vii și pepiniere viticole, livezi și pepiniere pomicole.

Terenul arabil reprezintă suprafața care se ară în fiecare an sau la mai mulți ani și se cultivă cu plante anuale sau perene.

Pășunile reprezintă terenurile acoperite cu vegetație ierboasă, instalată pe cale naturală sau regenerată prin însămânțare, destinate pășunatului animalelor.

Fânețele reprezintă terenurile acoperite cu vegetație ierboasă, instalată pe cale naturală sau regenerată prin însămânțare, și destinate recoltării pentru obținerea de fân.

Viile și pepinierele viticole reprezintă suprafețele cu plantații viticole, pepiniere viticole și terenul în pregătire pentru vii.

Livezile și pepinierele pomicole reprezintă suprafețele cu plantații pomicole, arbuști fructiferi, pepiniere pomicole și terenul în pregătire pentru livezi.

Suprafața cultivată reprezintă suprafața însămânțată/plantată în ogor propriu, în anul agricol de referință (**1 octombrie - 30 septembrie**) cu o cultură principală (care ocupă terenul cea mai mare perioadă de timp) sau în anii agricoli precedenți pentru culturile bienale, trienale sau perene.

Suprafața agricolă irigată reprezintă suprafața pe care s-a aplicat cel puțin o udare în anul agricol de referință.

Exploatarea agricolă este o unitate tehnico-economică de sine stătătoare, cu o gestiune unică și care desfășoară activități agricole, prin utilizarea suprafețelor și/sau creșterea animalelor, sau activități de menținere a terenurilor agricole în bune condiții agricole și de mediu, fie ca activitate principală, fie ca activitate secundară.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- The 2016 Farm Structure Survey;
- The 2020 General Agricultural Census;
- Statistical sample surveys aligned with the Community acquis in the field of agriculture statistics on the crop area and crop production, livestock and animal production;
- Current statistical surveys on the forest stock, the harvested timber, the felled area, afforestations and the volume of wood exploited.

Administrative sources:

- The Ministry of Agriculture and Rural Development, for land stock by use, for chemical and natural fertilisers used in agriculture and for the fleet of tractors and of the main agricultural machinery at the end of the year;
- The National Agency for Land Improvements, for the irrigated agricultural area;
- The National Agency for Fisheries and Aquaculture, for the fish production.

METHODOLOGICAL NOTES

AGRICULTURE

The **land stock** represents all lands, regardless of their function, of the title based on which they are owned or of the sector (public or private) to which they belong.

The **agricultural area**, by use, includes the lands with an agricultural function, owned by natural or legal persons, and which are classified as follows: arable land, permanent pastures and meadows, vineyards and vine nurseries, orchards and tree nurseries.

The **arable land** is the area which is ploughed every year or once every several years, cultivated with annual or perennial plants.

Pastures are lands covered with grass vegetation, grown naturally or regenerated through sowing, and which are intended for animal grazing.

Meadows are lands covered with grass vegetation, grown naturally or regenerated through sowing, and which are intended for hay harvesting.

Vineyards and vine nurseries include the areas covered with vineyards, vine nurseries and the land under preparation for vineyards.

Orchards and tree nurseries include the areas covered with tree plantations, fruit bushes, tree nurseries and the land under preparation for orchards.

The **cultivated area** is the area sown/planted in own field, in the agricultural reference year (**1 October - 30 September**), with a main crop (covering the land for most of the time period) or in previous agricultural years for biennial, triennial or perennial crops.

The **irrigated agricultural area** is the area on which irrigation was applied at least once during the agricultural reference year.

The **agricultural holding** is a single unit, both technically and economically, which has single management and which performs agricultural activities, by using the agricultural area and/or through animal breeding, or activities for maintaining the farmland in good agricultural and environmental condition, either as a main activity or as a secondary activity.

Suprafața agricolă utilizată cuprinde teren arabil, grădini familiale, pășuni și fânețe permanente, suprafața agricolă utilizată în sere sau solarii și culturi permanente (plantații viticole și pomicole).

Producția ramurii agricole se determină conform metodologiei Eurostat privind „Conturile Economice pentru Agricultură” și cuprinde: valoarea tuturor producțiilor de produse agricole (inclusiv valoarea producției de vin obținute în unitățile agricole care nu dispun de instalații industriale de vinificație) și valoarea serviciilor agricole efectuate de unitățile specializate. Această producție nu cuprinde: valoarea consumului de sămânță din producție proprie pentru culturile la care însămânțările se fac toamna, valoarea strugurilor utilizate în producția de vin a unităților agricole care nu dispun de instalații industriale de vinificație, valoarea laptelui consumat de animale, valoarea ouălor puse la incubat și pierderile la producători după recoltare.

Producția ramurii agricole cuprinde și valoarea activităților secundare neagricole neseparabile și este diminuată cu valoarea laptelui transformat în derivate (produse obținute din prelucrarea laptelui) în aceeași fermă.

Activitățile secundare neagricole neseparabile sunt activități legate direct de producția agricolă și nu pot fi separate de activitatea agricolă principală din punct de vedere al costurilor (ex.: producerea brânzeturilor în ferma zootehnică).

Producția ramurii agricole este exprimată în prețuri curente de bază (prețurile la producător la care se adaugă subvențiile pe produs și se scad impozitele pe produs) ale fiecărui an.

Indicii producției ramurii agricole se calculează ca raport între valoarea producției din anul curent exprimată în prețurile anului anterior și valoarea producției din anul anterior.

Producția agricolă vegetală reprezintă producția fizică obținută în perioada de referință (anul în care se face recoltarea), mai puțin pierderile la recoltare, exprimată în unități fizice în funcție de natura produselor și a grupelor de produse, și cuprinde:

- producția culturilor în ogor propriu;
- producția culturilor intercalate;
- producția culturilor succesive;
- producția obținută în grădinile familiale (pentru legume, cartofi, fructe și struguri).

Producția medie reprezintă cantitatea de produse (pe fiecare cultură) obținută pe unitatea de suprafață cultivată (în ogor propriu).

Producția de fructe reprezintă cantitatea de fructe pe specii, obținută de la pomii din livezi și răzleți, arbuști fructiferi și căpșuni (inclusiv din grădinile familiale).

Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum cuprinde greutatea în viu a animalelor sacrificate în exploatarea agricole, a celor vândute pentru sacrificare la abatoare, direct pe piață, export direct și a celor sacrificate în abatoare, dar restituite exploatarea agricole.

Efectivele de bovine cuprind totalitatea taurinelor și bubalinelor masculi și femele, pe diferite grupe de vârstă și destinație economică.

Efectivele de porcine cuprind totalitatea porcinelor din exploatarea agricolă (inclusiv porcinele aflate în maternități, crescătorii și îngrășătorii), indiferent de sex, categorii de greutate și destinație economică.

Efectivele de ovine cuprind toate animalele din specia ovine, indiferent de sex, vârstă, destinație economică și locul unde se află.

*The **utilised agricultural area** includes arable land, kitchen gardens, permanent pastures and meadows, utilised agricultural area under glass or high accessible cover and permanent crops (vineyards and tree plantations).*

*The **output of the agricultural branch** is determined according to the Eurostat methodology on "Economic Accounts for Agriculture" and comprises: the value of all agricultural products (including the value of the wine production obtained in the agricultural units that have no wine-making industrial installations) and the value of the agricultural services provided by specialised units. This output does not comprise: the value of the seed consumption from own production for the crops where sowing is done in autumn, the value of the grapes used for the wine production of the agricultural units that have no wine-making industrial installations, the value of the milk consumed by animals, the value of the eggs placed in incubators and producers' losses after harvesting.*

The output of the agricultural branch also includes the value of inseparable non-agricultural secondary activities, less the value of the milk processed into derivatives (products obtained from milk processing) in the same farm.

Inseparable non-agricultural secondary activities are directly related to the agricultural output and cannot be separated from the main agricultural output in terms of costs (e.g. the production of cheese products in livestock farms).

The output of the agricultural branch is expressed in the current basic prices (producer prices plus subsidies on products, less taxes on products) of each year.

***Agricultural output indices** are calculated as the ratio between the value of the output in the current year, expressed in the prices of the previous year, and the value of the output in the previous year.*

***Crop production** is the physical production obtained in the reference period (the year when harvesting is done), less harvest losses, expressed in physical units according to the nature of the products and groups of products, and includes:*

- production in own field;
- combined crop production;
- successive crop production;
- production obtained in kitchen gardens (for vegetables, potatoes, fruit and grapes).

*The **average output** is the quantity of products (for each crop) obtained per unit of cultivated area (in own field).*

***Fruit production** is the quantity of fruit, by species, obtained from orchard trees and isolated trees, fruit bushes and strawberries (including the kitchen gardens).*

*The **live weight of the animals intended to be slaughtered for consumption** includes the live weight of the animals slaughtered in agricultural holdings, of those sold to be slaughtered within slaughtering houses, directly on the market, direct exports, and of those slaughtered within slaughtering houses, but given back to agricultural holdings.*

*The **cattle population** comprises all bulls, bullocks, cows, heifers, calves, male and female buffaloes and buffalo calves, by various age groups and economic functions.*

*The **pig population** comprises all the pigs in the agricultural holdings (including pigs in maternity, breeding and fattening farms), irrespective of sex, weight category and economic function.*

*The **sheep population** comprises all the animals of the sheep species, irrespective of sex, age, economic function and place.*

Efectivele de caprine cuprind toate caprinele indiferent de sex, vârstă, destinație economică și locul unde se află.

Efectivele de cabaline cuprind cabalinele de muncă, armăsarii reproducători, tineret până la 3 ani, alte cabaline. Nu sunt incluși caii de curse și caii de călărie, folosiți pentru divertisment.

Efectivele de păsări cuprind toate categoriile de păsări existente în exploatarea agricolă (găini, curci, rațe, găște, alte păsări: struți, prepelițe, bibilici etc.).

Familii de albine reprezintă numărul de familii de albine, destinate producției de miere.

Producția de lapte reprezintă cantitatea de lapte de vacă, bivoliță (inclusiv consumul vîșteilor), oaie și capră.

Producția principalelor produse agricole, pe locuitor, se calculează ca raport între producția totală a acestora și populația rezidentă (stabilă) la **1 iulie** a fiecărui an.

Parcul de tractoare și mașini agricole (fizice) principale din agricultură (la sfârșitul anului) este aferent unităților care au agricultura ca activitate principală (inclusiv exploatarea agricole fără personalitate juridică).

Îngrășămintele chimice sunt produse industriale care după conținutul lor pot fi: azotoase, fosfatice, potasice, sau în amestec ca îngrășăminte complexe; ele se exprimă în substanță activă.

Îngrășămintele naturale cuprind gunoiul de grajd de la toate speciile de animale și de la păsări (în stare proaspătă sau fermentată) precum și dejecțiile în stare lichidă; acestea se exprimă în greutate brută.

SILVICULTURĂ

Fondul forestier reprezintă totalitatea suprafețelor pădurilor, a terenurilor destinate împăduririi, a celor care servesc nevoilor de cultură, producție sau administrație silvică, a iazurilor, a albiilor pâraielor, a altor terenuri cu destinație forestieră, inclusiv cele neproductive cuprinse în amenajamente silvice la data de **1 ianuarie 1990**, inclusiv cu modificările de suprafață, conform operațiilor de intrări-ieșiri, efectuate, în condițiile legii, indiferent de forma de proprietate.

Suprafața pădurilor reprezintă terenurile cu o suprafață de cel puțin 0,25 ha, acoperite cu arbori; arborii trebuie să atingă o înălțime minimă de 5 m la maturitate în condiții normale de vegetație.

Regenerările artificiale reprezintă ansamblul de lucrări de plantare de puieți, butași și sade sau de însămânțare a unei suprafețe de teren cu scopul de a se crea noi arborete, atât pe terenuri forestiere de pe care a fost exploatat arborețul matur, cât și pe terenuri lipsite de vegetație forestieră.

Suprafața parcursă cu tăieri reprezintă suprafața partizilor din care s-a recoltat masa lemnoasă. Această suprafață corespunde prevederilor actului de punere în valoare în cazul în care masa lemnoasă s-a recoltat în totalitate sau se va reduce proporțional cu suprafața cu masă lemnoasă rămasă pe picior nerecoltată la sfârșitul anului.

Tăieri succesive - tăierile de regenerare prin care pădurea se parcurge cu extrageri repetate de arbori relativ uniform repartizate spațial, eşalonate în timp corespunzător instalării și dezvoltării regenerării naturale, până la recoltarea integrală a arboretelui bătrân și trecerea la o nouă generație a pădurii.

Tăieri progresive - tăierile de regenerare prin care pădurea se parcurge cu extrageri repetate de arbori amplasate în anumite porțiuni (ochiuri), care se largesc treptat pe măsura instalării și dezvoltării regenerării naturale, până la recoltarea integrală a arboretelui bătrân și trecerea la o nouă generație a pădurii.

*The **goat population** comprises all goats, irrespective of sex, age, economic function and place.*

*The **horse population** comprises draught horses, breeding stallions, young horses up to 3 years old, other horses. Race horses and saddle horses used for recreation are not included.*

*The **poultry population** comprises all the categories of poultry in the agricultural holdings (hens, turkey hens, ducks, geese, other poultry: ostriches, quails, guinea fowl etc.).*

***Bee families** consist of the number of bee families intended for honey production.*

***Milk production** is the quantity of cow's, buffalo cow's (including calves' consumption), sheep's and goat's milk.*

*The **output of the main agricultural products, per inhabitant**, is calculated as the ratio between the total output of these products and the usually resident population on **July 1st** of each year.*

*The **fleet of tractors and of the main (physical) agricultural machinery in agriculture** (at the end of the year) is related to the units that have agriculture as their main activity (including individual agricultural holdings).*

***Chemical fertilisers** are industrial products which, depending on the content, can be: nitrogenous, phosphatic, potassic or combined into complex fertilisers; they are expressed as active substance.*

***Natural fertilisers** include (fresh or fermented) manure from all animal and poultry species as well as liquid dejections; they are expressed as gross weight.*

FORESTRY

*The **forest stock** represents the total area of forests, of the land intended for afforestation, of the land that serves the needs related to forestry crops, production and management, of ponds, beds of brooks, as well as other areas intended for forestry and non-productive land included in forestry planning on **1 January 1990**, including the changes in area, according to the input-output operations, performed in compliance with the legal requirements, irrespective of the ownership type.*

*The **forest area** includes all land areas over 0.25 hectares, covered with trees; trees should reach a minimum height of 5 m at maturity, under normal vegetation conditions.*

***Artificial regeneration** comprises all the works through which an area is planted with saplings, cuttings and shoots or sown in order to create new coppices, both on exploited forest land and on land without forest vegetation.*

*The **felled area** is the area of the lots from which timber was harvested. This area corresponds to the provisions of the appraisal if timber was harvested entirely or shall be reduced in proportion to the area of unharvested standing timber at the end of the year.*

***Successive felling** - the cutting down of trees for regeneration by means of which trees are repeatedly extracted in a relatively uniform manner across the forest, using a gradual approach that takes into account the initiation and expansion of natural regeneration, up to the full harvesting of old trees and the shift to a new generation of trees.*

***Progressive felling** - the cutting down of trees for regeneration by means of which trees are repeatedly extracted from certain areas (patches) that are gradually enlarged as natural regeneration sets in and expands, up to the full harvesting of old trees and the shift to a new generation of trees.*

Tăieri grădinarite - tăierile cu caracter continuu, prin care se urmărește recoltarea selectivă a unor arbori sau grupe mici de arbori, în vederea realizării și menținerii unei structuri pluriene specifice, corespunzător scopurilor stabilite.

Tăieri rase - extragerea integrală a arboretului bătrân printr-o singură tăiere, regenerarea pădurii realizându-se pe cale artificială, prin împăduriri.

Operațiunile de igienă și curățire a pădurilor - extragerea produselor de igienă care rezultă din procesul normal de eliminare naturală (arbori doborâți, rupti, uscați, atacați de insecte).

Tăieri de îngrijire în pădurile tinere - ansamblul tăierilor de îngrijire și conducere a arboretelor, efectuate de la instalarea acestora și până la începerea tăierilor de regenerare, în raport cu țelul de gospodărire urmărit.

Tăieri de produse accidentale reprezintă recoltarea produselor brute lemnoase rezultate întâmplător în urma calamităților naturale sau a unor defrișări.

Volumul de lemn recoltat reprezintă volumul brut de masă lemnoasă pe picior din partizile aferente anului de producție pentru care se întocmește cercetarea statistică, recoltat până la data de **31 decembrie** a anului respectiv. Nu constituie masă lemnoasă recoltată masa lemnoasă rămasă pe picior.

Volumul de lemn exploatat de către operatorii economici cu activitate de exploatare forestieră reprezintă lemnul de lucru și lemnul pentru foc recoltat și colectat de pe suprafața parchetelor sau din suprafața afectată de produse accidentale, inclusiv cel aflat în platformele primare.

Volumul de lemn rotund reprezintă volumul de lemn de lucru și lemn pentru foc și pentru mangalizare.

Bușteni - volumul de lemn utilizat pentru obținerea de cherestea, traverse, grinzi, lamele pentru lădițe, frize pentru parchet clasic sau stratificat, frize pentru plăci îmbinate din lemn masiv, doage pentru butoaie și budane; volumul de lemn rotund pentru producerea de furnire tehnice sau estetice, prin tăiere plană sau derulare; volumul de lemn rotund de calitate superioară, utilizat la fabricarea instrumentelor muzicale (lemn de brad, molid, fag și diverse specii).

Lemn rotund și despicat - volumul de lemn utilizat la producția de celuloză; volumul de lemn utilizat la producerea plăcilor din așchii de lemn (PAL, OSB, etc.) sau a plăcilor din fibre de lemn (PFL, PAF, etc.).

Alte sortimente de lemn rotund - volumul de lemn utilizat pentru susținerea lucrărilor miniere în subteran; volumul de lemn destinat utilizării în construcții (în special în zonele rurale); volumul de lemn utilizat la distilarea uscată (lemn despicat de fag, carpen, etc.); volumul de lemn utilizat la obținerea de extracte tanante vegetale (lemn de stejar, molid, salcâm și salcie); volumul de lemn utilizat pentru obținerea de araci, spalieri, cozi de unelte și alte produse de această natură.

Lemn pentru foc - volumul de lemn destinat arderii pentru încălzire, pregătirea hranei, uscarea sau deshidratarea unor produse; volumul de lemn destinat producerii cărbunelui de lemn, prin carbonizare în bocșe.

Coaja reprezintă volumul stabilit al cojii din volumul lemnului de lucru exploatat.

Alte sortimente secundare reprezintă volumul de crăci, resturi de exploatare și consumuri tehnologice.

Gardening-like felling - the continuous cutting down of trees by means of which the selective harvesting of trees or small groups of trees is pursued, with a view to obtaining and maintaining a specific diversified structure, in accordance with the purposes set.

Clear felling - the cutting down of all old trees in one go, with forest regeneration being obtained in an artificial manner, through afforestation.

Forest hygiene operations - the removal of what is discarded by nature (torn-down, broken, dried-up trees, and trees attacked by insects).

Trimming for maintenance purposes in young forests - the trimming of trees for maintenance and controlled growth, which is done from the beginning of their lives and up to the phase consisting in the cutting down of trees for regeneration, in accordance with the management purpose set.

Accidental felling - the harvesting of raw timber that accidentally results from natural disasters or deforestation.

The **volume of wood harvested** is the gross volume of standing timber in the lots corresponding to the production year for which the statistical survey is conducted, which was harvested by **31 December** of the year concerned. The still-standing timber is not considered as harvested timber.

The **volume of wood exploited by the economic operators that perform logging activities** represents the industrial wood and the firewood harvested and collected from the forest lots or from the area affected by accidental felling, including the one on primary platforms.

The **volume of roundwood** represents the volume of industrial wood, firewood and wood for charcoal.

Logs - the volume of wood used for sawn timber, girders, beams, strips for crates, friezes for conventional or laminated parquet flooring, friezes for plywood, staves for casks and barrels; the volume of roundwood for the production of technical or decorative veneer sheets, through flat cutting or unrolling; the volume of high-quality roundwood used in the manufacture of musical instruments (fir, spruce, beech and various other species).

Round and sawn wood - the volume of wood used to produce pulp; the volume of wood used in the production of particle board (PAL, OSB etc.) or fibre board (PFL, PAF etc.).

Other roundwood assortments - the volume of wood used in support of underground mining operations; the volume of wood intended to be used in construction (especially in rural areas); the volume of wood used for dry distillation (sawn beechwood, hornbeam wood etc.); the volume of wood used to produce tanning extracts of vegetable origin (oak, spruce, acacia and willow); the volume of wood used to produce poles, trellises, tool handles and other products of this kind.

Firewood - the volume of wood intended for combustion for heating purposes, the preparation of meals, the drying or dehydration of products; the volume of wood intended for the production of charcoal, through charring in wood piles.

The **bark** represents the established volume of bark in the total volume of industrial wood exploited.

Other secondary assortments consist of the volume of boughs, wood residues and technological consumption.

Agriculture

- 14.1 Agricultural holdings which used agricultural areas and / or owned livestock, by legal status of agricultural holdings
- 14.2 Agricultural holdings, utilised agricultural area and utilised agricultural area as average per agricultural holding, by legal status of agricultural holdings
- 14.3 Agricultural holdings, by use category and size class of utilised agricultural area
- 14.4 Agricultural holdings by main crops in arable land, by size class of utilised agricultural area
- 14.5 Agricultural holdings with livestock and livestock by species, by size class of utilised agricultural area
- 14.6 Output of the agricultural branch
- 14.7 Irrigated agricultural area
- 14.8 Production of the main agricultural products, per inhabitant
- 14.9 Cultivated area, by main crops
- 14.10 Crop production, for main crops
- 14.11 Average yield, for main crops
- 14.12 Area of bearing vineyards and production of grapes
- 14.13 Fruit production
- 14.14 Livestock
- 14.15 Livestock per 100 hectares of land
- 14.16 Animal production
- 14.17 Fleet of tractors and of the main agricultural machinery
- 14.18 Chemical and natural fertilizers used in agriculture

Forestry

- 14.19 Forest stock
- 14.20 Artificial regeneration
- 14.21 Felled area
- 14.22 Harvested wood volume
- 14.23 Volume of wood exploited by the economic operators that perform logging activities

Territorial

- 14.24 Cultivated area, by main crops, at territorial level
- 14.25 Output of the agricultural branch, at territorial level, in 2023
- 14.26 Crop production, for main crops, at territorial level
- 14.27 Average yield, for main crops, at territorial level
- 14.28 Area of bearing vineyards, at territorial level
- 14.29 Production of grapes, at territorial level
- 14.30 Average yield of grapes, at territorial level
- 14.31 Fruit production, at territorial level
- 14.32 Livestock, at territorial level, on December 1, 2023
- 14.33 Animal production, at territorial level, in 2023
- 14.34 Fleet of tractors and of the main agricultural machinery, at territorial level, in 2023
- 14.35 Harvested wood volume, at territorial level, in 2023

Historical tables

- Total land fund, by use (end of year), 1990 - 2014 years
- Agricultural area, by use (end of year), 1991 - 2014
- Total land fund, by use, at territorial level, on December 31, 2014

**ACTIVITATEA
ÎNTRINDERII**

***THE ACTIVITY
OF ENTERPRISES***

15

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Ancheta structurală în întreprinderi și alte cercetări realizate de Institutul Național de Statistică privind activitatea întreprinderilor din industrie, construcții, comerț și alte servicii;
- Registrul statistic al întreprinderilor, gestionat de Institutul Național de Statistică.

Surse administrative:

- Ministerul Finanțelor, pentru datele din Registrul Contribuabililor, pentru datele din situațiile financiare ale operatorilor economici, pentru datele privind impozitarea veniturilor persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale și întreprinderilor familiale, precum și pentru datele privind statele de funcțiuni ale unităților bugetare;
- Oficiul Național al Registrului Comerțului, pentru datele privind structura capitalului social;
- Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului, pentru datele privind întreprinderile privatizate;
- Banca Națională a României, pentru datele privind situația societăților cu activitate bancară;
- Alte ministere și organizații neguvernamentale, pentru structura privind mărimea și activitățile întreprinderilor din subordine.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Operator economic reprezintă organizația, ce poate fi o persoană fizică/juridică, creată pentru a desfășura activități definite în baza Legii nr. 15/1990, a Legii nr. 31/1990 cu modificările ulterioare și a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 44/2008.

Operator social reprezintă organizația cu personalitate juridică, creată pentru a desfășura o activitate dedicată interesului social.

Unitate legală reprezintă orice operator economic sau social care dispune de un patrimoniu propriu, poate să încheie în nume propriu contracte cu terți și să-și apere interesele în justiție - are personalitate juridică. Unitățile legale sunt fie persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, întreprinderi familiale (în calitatea lor de întreprinzători), fie persoane juridice.

Registrul Statistic (REGIS) reprezintă un instrument statistic de evidență a datelor de identificare și a unor indicatori economici principali pentru toate unitățile legale care desfășoară o activitate economică sau socială. Registrul este actualizat pe baza următoarelor surse:

- Registrul Contribuabililor;
- Registrul Comerțului;
- Situațiile financiare ale operatorilor economici;
- Situațiile financiare ale organizațiilor neguvernamentale;
- Date și informații furnizate de Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului și de Banca Națională a României;
- Cercetări statistice organizate de Institutul Național de Statistică.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- *The Structural Business Survey and other surveys carried out by the National Institute of Statistics on the activity of industry, construction, trade and other-services enterprises;*
- *The Statistical Business Register managed by the National Institute of Statistics.*

Administrative sources:

- *The Ministry of Finance, for data from the Taxpayer Register, data from the financial statements of economic operators, data on income taxation for authorised natural persons, individual and family enterprises, as well as data on the establishment plans of budgetary units;*
- *The National Trade Register Office, for data on the structure of share capital;*
- *The Authority for State Assets Administration, for data on privatised enterprises;*
- *The National Bank of Romania, for data on the situation of banking companies;*
- *Other ministries and NGOs, for the structure in terms of the size and activities of subordinated enterprises.*

METHODOLOGICAL NOTES

An **economic operator** is an organisation, which can be a natural or legal person, created to perform activities defined according to Law No 15/1990, Law No 31/1990, as subsequently amended, and Government Emergency Ordinance No 44/2008.

A **social operator** is an organisation with legal personality, created in order to carry out an activity devoted to social interest.

A **legal unit** is any economic or social operator having his/her/its own assets, who/which can conclude contracts with third parties in his/her/its own name and defend his/her/its interests in court - he/she/it has legal personality. Legal units are either authorised natural persons, individual enterprises, family enterprises (as entrepreneurs) or legal persons.

The **Statistical Register (REGIS)** is a statistical instrument for records of identification data and some main economic indicators on all the legal units that perform an economic or social activity. The register is updated based on the following sources:

- *the Taxpayer Register;*
- *the Trade Register;*
- *the financial statements of economic operators;*
- *the financial statements of non-governmental organisations;*
- *information supplied by the Authority for State Assets Administration and by the National Bank of Romania;*
- *statistical surveys organised by the National Institute of Statistics.*

Întreprinderea¹⁾ este o grupare de unități legale care se constituie ca o entitate organizațională de producție de bunuri, servicii comerciale sau servicii de interes social, ce beneficiază de o autonomie de decizie, mai ales pentru asigurarea resurselor sale curente.

O întreprindere exercită una sau mai multe activități, în unul sau mai multe locuri (sedii - unități locale ale întreprinderii). În mod convențional sunt asimilate întreprinderilor persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale care desfășoară activități economice pe bază de liberă inițiativă potrivit legii, instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale.

Unitatea locală¹⁾ este o întreprindere sau o parte a acesteia (atelier, fabrică, depozit, birou, mină sau stație etc.) situată la o adresă identificabilă.

În acest loc se desfășoară o activitate economică, pentru care - în afara unor cazuri excepționale - lucrează una sau mai multe persoane (cu normă întreagă sau parțială) pentru aceeași întreprindere.

Întreprinderea activă este entitatea care, din punct de vedere economic, este activă în perioada de observare, respectiv realizează bunuri sau servicii, înregistrează cheltuieli și întocmește bilanț contabil.

Decalajul de timp dintre momentul înregistrării unei întreprinderi la Oficiul Național al Registrului Comerțului și momentul în care aceasta îndeplinește condițiile necesare pentru a putea fi considerată activă, din punct de vedere economic, conduce la unele diferențe între datele prezentate de Institutul Național de Statistică și Oficiul Național al Registrului Comerțului.

Întreprinderea dormantă este entitatea care există juridic, dar este inactivă, din punct de vedere economic, în perioada de observare.

În funcție de principalele caracteristici ale comportamentului lor economic, întreprinderile - în sensul larg al cuvântului - se clasifică în următoarele categorii:

- **Întreprinderi cu activitate economică nefinanciară:** întreprinderi agricole; întreprinderi din industrie, construcții, comerț și alte servicii;
- **Întreprinderi financiare, bancare și de asigurări;**
- **Instituții din administrația publică centrală și locală și instituții din sfera securității sociale.**

Întreprinderile - în sensul larg al cuvântului - după formele juridice de organizare sunt următoarele:

- **Regii autonome și institute naționale** înființate prin hotărâri guvernamentale sau ale administrației locale;
- **Societăți comerciale** înființate în baza Legii nr. 31/1990, cu modificările și completările ulterioare, de tipul:
 - societăți în nume colectiv;
 - societăți în comandită simplă;
 - societăți în comandită pe acțiuni;
 - societăți pe acțiuni, inclusiv societăți și companii naționale;
 - societăți cu răspundere limitată.

*An **enterprise**¹⁾ is a group of legal units set up as an organisational entity for the production of goods, trade services or services of social interest, which has decision-making autonomy, especially in terms of ensuring its current resources.*

An enterprise performs one or several activities, in one or more places (headquarters - local units of the enterprise). Authorised natural persons, individual enterprises and family enterprises that carry out economic activities based on free initiative according to law, public institutions and non-governmental organisations are conventionally assimilated to enterprises.

*A **local unit**¹⁾ is an enterprise or a part thereof (workshop, factory, warehouse, office, mine, station etc.) situated in a geographically identifiable place.*

At this place an economic activity is carried out for which - save certain exceptions - one or more persons work (even if only part time) for one and the same enterprise.

*An **active enterprise** is an entity which, from an economic standpoint, is active during the survey period, that is, it produces goods or services, records expenditure and draws up balance sheets.*

The time gap between the moment when the enterprise is registered at the National Trade Register Office and the moment when it meets the necessary conditions to be considered active, from an economic point of view, leads to some differences between the data presented by the National Institute of Statistics and the data of the National Trade Register Office.

*A **dormant enterprise** is an entity that exists from a legal point of view, but which is economically inactive during the survey period.*

Depending on the main characteristics of their economic behaviour, enterprises - in the broad sense of the word - are classified into the following categories:

- **Enterprises with non-financial economic activity:** agricultural holdings; enterprises from industry, construction, trade and other services;
- **Financial, banking and insurance companies;**
- **Institutions of central and local government and institutions from the social security field.**

Depending on their legal form, enterprises - in the broad meaning of the word - are classified as follows:

- **Autonomous bodies and national institutes** created on the basis of central or local government decisions;
- **Commercial companies** created on the basis of Law No 31/1990, as subsequently amended, such as:
 - partnerships;
 - limited partnerships;
 - limited partnerships with a share capital;
 - joint-stock companies, including national societies and companies;
 - limited liability companies.

¹⁾ Definiție în conformitate cu Regulamentul Consiliului (CEE) nr. 696/1993, privind unitățile de observare statistică.
Definition in compliance with Council Regulation (EEC) No 696/1993, on the statistical observation units.

- **Societăți agricole** înființate sau reorganizate în baza Legii nr. 36/1991;
- **Societăți cooperatiste** reprezintă societățile cu capital de tip cooperatist înființate sau reorganizate în baza Decretului-Lege nr. 66/1990, a Legii nr. 109/1996 și a Legii nr. 1/2005;
- **Alte instituții ale administrației publice centrale și locale** înființate prin decrete, legi;
- **Instituții bugetare** înființate prin hotărâri de guvern sau decizii ale organelor administrației locale;
- **Întreprinzători privați** - persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale sau întreprinderi familiale, înființate în baza Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 44/2008, profesii libere așa cum sunt definite de legile speciale;
- **Organizații neguvernamentale** - asociații și fundații, sindicate, partide politice, organizații ale cultelor religioase înființate în baza Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, a Legii nr. 62/2011, a Legii nr. 14/2003, a Legii nr. 489/2006.

După forma juridică de organizare, întreprinderile au caracter comercial sau necomercial. În categoria formelor juridice necomerciale sunt incluse instituțiile bugetare, administrația publică centrală și locală, precum și organizațiile neguvernamentale.

În sfera economică se includ formele juridice cu caracter comercial: regii autonome și institute naționale, societăți comerciale, societăți cooperatiste, societăți agricole. În această categorie nu se includ societățile care desfășoară activități cu caracter social, respectiv activitățile didactic-educative și de asistență sanitară. Aceste activități nu sunt asimilate cu un act de comerț și nu pot conferi comercialitate societății care le desfășoară.

Mărimea întreprinderii este evaluată după criteriul numărului mediu de salariați, în perioada de referință, în concordanță cu criteriile emise de Eurostat. Se utilizează următoarele intervale:

- întreprinderi micro: 0-9 salariați;
- întreprinderi mici: 10-49 salariați;
- întreprinderi mijlocii: 50-249 salariați;
- întreprinderi mari: 250 salariați și peste.

Activitatea principală a întreprinderii este stabilită în funcție de produsele sau serviciile a căror realizare implică cele mai mari părți ale resurselor umane sau care aduc cele mai mari venituri întreprinderii și se determină utilizând Clasificarea Activităților din Economia Națională (CAEN Rev. 2).

Cifra de afaceri - suma veniturilor rezultate din vânzări de bunuri, vânzări de mărfuri, executarea de lucrări și prestări de servicii, mai puțin rabaturile, remizele și alte reduceri acordate clienților.

Datele privind cifra de afaceri nu includ TVA.

Investiții brute în bunuri corporale - valoarea investițiilor efectuate în cursul perioadei de referință în toate bunurile corporale, incluzând pe lângă mijloacele fixe puse în funcțiune și valoarea cumpărărilor de terenuri și mijloace fixe (la mâna a doua sau cumpărate de la alte

- **Agricultural holdings** created or reorganised on the basis of Law No 36/1991;
- **Co-operative companies** - represent co-operative-capital companies created or reorganised based on Decree-Law No 66/1990, Law No 109/1996 and Law No 1/2005;
- **Other institutions of central and local government** created on the basis of decrees, laws;
- **Budgetary institutions** created on the basis of central or local government decisions;
- **Private entrepreneurs** - authorised natural persons, individual enterprises or family enterprises, created according to Government Emergency Ordinance No 44/2008, liberal professions as defined by special laws;
- **Non-governmental organisations** - associations and foundations, trade unions, political parties, religious associations created according to Government Ordinance No 26/2000, Law No 62/2011, Law No 14/2003 and Law No 489/2006.

As far as the legal form is concerned, there are commercial or non-commercial enterprises. The category of non-commercial enterprises includes budgetary institutions, central and local government, as well as non-governmental organisations.

The economic field includes commercial legal forms: autonomous bodies and national institutes, commercial companies, co-operative companies and agricultural holdings. This category does not include the companies whose activity is related to social work, teaching/education and health care. These activities are not assimilated to an act of commerce and cannot confer commercial nature on the companies that perform them.

The **size of an enterprise** is assessed according to the average number of employees during the reference period. In compliance with the Eurostat criteria, the following intervals are used:

- microenterprises: 0-9 employees;
- small enterprises: 10-49 employees;
- medium-sized enterprises: 50-249 employees;
- large enterprises: 250 or more employees.

The **main activity of an enterprise** is established depending on the goods or services whose production involves the largest share of human resources or which generate the highest revenues of the enterprise, and is determined based on the Classification of Activities of the National Economy (CAEN Rev. 2).

Turnover - the amount of income resulting from sales of goods and commodities, the execution of works and the provision of services, excluding rebates, commissions and other discounts for the customers.

The data on turnover do not include the VAT.

Gross investments in tangible goods - the value of the investments made during the reference period for all tangible goods, including, beside the fixed assets in use, the value of the purchases of land and fixed assets (second-hand purchases or bought from other units), adjusted by the

unități) corectată cu diferența ($\pm$) soldurilor de imobilizări corporale în curs (investiții neterminate), cu diminuările prin: investiții care nu creează mijloace fixe, investiții definitiv sistate, investiții în curs vândute și investiții în curs de execuție cedate la terți.

Investiții nete: caracteristicile investițiilor nete sunt prezentate în Capitolul 12 - Investiții și imobilizări corporale.

Exporturi directe reprezintă cifra de afaceri obținută de întreprindere în urma vânzării la export a produselor și/sau serviciilor proprii, fără intermedierea unei întreprinderi de comerț exterior.

Valoarea adăugată brută la costul factorilor - se calculează ca sumă dintre cifra de afaceri, producția de imobilizări și alte venituri de exploatare, variația stocurilor, din care se scad cheltuielile de bunuri și servicii, precum și alte taxe și impozite pe produs și producție.

Rezultatul brut al exercițiului - diferența dintre suma veniturilor din exploatare, a celor financiare și a celor extraordinare și suma cheltuielilor de exploatare, financiare și a cheltuielilor extraordinare. Diferența pozitivă reprezintă profitul, iar cea negativă, pierderile.

Repartizarea principalilor indicatori economici și financiar pe clase de mărime s-a realizat în funcție de numărul mediu de persoane ocupate al unităților legale.

Repartiția macroregională și pe regiuni de dezvoltare a rezultatelor întreprinderilor s-a determinat în funcție de structura unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii.

difference ($\pm$) between the balancing items of ongoing tangible fixed assets (unfinished investments), diminished by the investments that do not lead to the creation of fixed assets, the investments that were definitively ceased, the sold ongoing investments and the ongoing investments that were disposed of to third parties.

Net investments: the characteristics of net investments are presented in Chapter 12 - Investments and tangible fixed assets.

Direct exports represent the turnover obtained by the enterprise as a result of the export sales of its own products and/or services, without the brokerage of a foreign trade enterprise.

Gross value added at factor cost - is calculated as the sum of turnover, capitalised production, other operating income and the changes in stocks, minus the purchases of goods and services, minus other taxes on products and production.

The **gross result for the year** is the difference between the sum of the operating, financial and extraordinary income and the sum of operating, financial and extraordinary expenses. A positive difference means profit, and a negative difference means loss.

The breakdown of the main economic and financial indicators by size class was done according to the average number of employed persons of legal units.

The breakdown of the results of enterprises by macroregion and by development region was done according to the structure of the active local units in industry, construction, trade and other services.

- 15.1 Active economic and social operators in the national economy, by size class
- 15.2 New and active economic operators from industry, construction, trade and other services, by legal form
- 15.3 Active enterprises, by activity of the national economy and by size class
- 15.4 Concentration of enterprises, by activity of the national economy
- 15.5 Active enterprises, by activity of the national economy and by legal form
- 15.6 Active enterprises, by activity of the national economy and by type of ownership, by nature of social capital
- 15.7 Active small and medium-sized enterprises from industry, construction, trade and other services, by activity of the national economy
- 15.8 Share of the staff of active small and medium-sized enterprises in the total staff of the enterprises from industry, construction, trade and other services, by activity of the national economy
- 15.9 Share of the turnover achieved by active small and medium-sized enterprises in the turnover of the enterprises from industry, construction, trade and other services, by activity of the national economy
- 15.10 Main economic and financial indicators of enterprises, by size class
- 15.11 Turnover for the enterprises having industry and construction as their main activity, by activity of the national economy
- 15.12 Turnover for the enterprises having trade as their main activity, by activity of the national economy
- 15.13 Turnover for the enterprises having the market services mainly rendered to the population as their main activity, by activity of the national economy
- 15.14 Turnover for the enterprises having market services as their main activity, by activity of the national economy
- 15.15 Private entrepreneurs, by activity
- 15.16 Enterprises with financial, banking and insurance activity
- 15.17 Public administration institutions, by type
- 15.18 Non-governmental organisations, by type

Territorial

- 15.19 Active local units from industry, construction, trade and other services, at territorial level, by activity of the national economy and by size class, in 2023
- 15.20 Turnover of the active local units from industry, construction, trade and other services, at territorial level, by activity of the national economy and by size class, in 2023
- 15.21 Gross and net investments of the active local units from industry, construction, trade and other services, at territorial level, by activity of the national economy and by size class, in 2023
- 15.22 Staff of active local units from industry, construction, trade and other services, at territorial level, by activity of the national economy and by size class, in 2023

Historical tables

- Active enterprises, by activity of the national economy, 1992 - 2017 years
- Main economic and financial indicators of enterprises, by size class and by type of ownership, 2000 - 2010 years
- Turnover for the enterprises having industry and construction as their main activity, by activity of the national economy and by type of ownership, 1999 - 2010 years
- Turnover for the enterprises having trade as their main activity, by activity of the national economy and by type of ownership, 1999 - 2010 years
- Turnover for the enterprises having the market services mainly rendered to the population as their main activity, by activity of national economy and by type of ownership, 1999 - 2010 years
- Turnover for the enterprises having market services as their main activity, by activity of the national economy and by type of ownership, 1999 - 2010 years
- Enterprises with financial, banking and insurance activity by type of ownership, 1996 - 2008 years

**INDUSTRIE
ȘI CONSTRUCȚII**

***INDUSTRY
AND CONSTRUCTION***

16

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Ancheta structurală în întreprinderi;
- Cercetarea statistică privind indicatorii pe termen scurt în industrie (capitolul referitor la produsele și serviciile industriale);
- Cercetările statistice privind producerea și utilizarea energiei electrice, termice, a combustibililor și structura utilajului energetic;
- Cercetările statistice privind producția de energie primară și transformată;
- Cercetarea statistică privind indicatorii pe termen scurt în construcții (capitolul referitor la valoarea lucrărilor de construcții).

Surse administrative:

- Direcția Generală a Vămirilor (DGV), pentru datele privind importul/exportul de energie primară și transformată.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

INDUSTRIE

Industria cuprinde: industria extractivă, industria prelucrătoare, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (secțiunile: B, C și D, conform CAEN Rev. 2).

Indicele producției industriale este un indice de tip Laspeyres, având ca an de referință anul 2021.

În calculul indicelui producției industriale se cuprind diviziunile CAEN Rev. 2: 05÷35, exclusiv grupa 353, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului, împreună cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197 al Comisiei, cu privire la statisticile pe termen scurt.

Nomenclatoarele utilizate la calculul indicelui producției industriale sunt:

- *Clasificarea Activităților Economiei Naționale (CAEN Rev. 2);*
- *Clasificarea Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2015);*
- *Marile grupe industriale* (industria bunurilor intermediare, industria bunurilor de capital, industria bunurilor de folosință îndelungată, industria bunurilor de uz curent, industria energetică) reprezintă un nomenclator agregat de diviziuni sau grupe CAEN Rev. 2 utilizat în statistica europeană pentru caracterizarea industriei după destinația bunurilor produse;
- *Lista de produse și servicii industriale PRODRAM* - utilizată la colectarea datelor privind producția industrială este total armonizată cu lista utilizată în țările Uniunii Europene, respectiv lista PRODCOM. Pozițiile din cadrul PRODRAM sunt rezultatul detalierii subclaselor elementare CPSA 2015.

Pentru calculul indicilor producției industriale se utilizează un eșantion de produse reprezentative, grupate în 719 subclase elementare CPSA 2015, pentru care se înregistrează date cantitative privind producția realizată;

- *Nomenclatorul operatorilor economici* care furnizează date privind producția industrială cuprinde un eșantion reprezentativ de întreprinderi cu activitate principală de industrie (CAEN Rev. 2: 05÷35) și care este constituit din totalitatea întreprinderilor cu 50 sau mai mulți salariați și dintr-un eșantion de întreprinderi cu număr de salariați cuprins între 4-49, astfel încât să se asigure un grad de reprezentativitate de cca 90% la nivel de total industrie și minim 80% la nivel de diviziune CAEN Rev. 2, reprezentativitate calculată pe baza cifrei de afaceri.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- *The Structural Business Survey;*
- *The statistical survey on short-term indicators in industry (the chapter regarding industrial products and services);*
- *Statistical surveys on the production and use of electric energy, thermal energy, fuels and on the structure of the energy equipment;*
- *Statistical surveys on primary and transformed energy production;*
- *The statistical survey regarding the short-term indicators in construction (the chapter regarding the value of construction works).*

Administrative sources:

- *The Customs Directorate-General, for the data on the imports/exports of primary and transformed energy.*

METHODOLOGICAL NOTES

INDUSTRY

Industry includes: mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply (sections B, C and D, according to CANE Rev. 2).

The industrial production index is a Laspeyres-type index, with 2021 as the reference year.

The following CANE Rev. 2 divisions are included in the calculation of the industrial production index: 05÷35, excluding group 353, in accordance with the provisions of Regulation (EU) 2019/2152 of the European Parliament and of the Council, together with Commission Implementing Regulation (EU) 2020/1197.

The nomenclatures used to calculate the industrial production index are:

- *The Classification of Activities of the National Economy (CANE Rev. 2);*
- *The Classification of Products and Services associated to Activities (CPSA 2015);*
- *The Main Industrial Groupings (intermediate goods, capital goods, consumer durables, consumer non-durables, energy) represent an aggregate nomenclature of CANE Rev. 2 divisions or groups used in European statistics to characterise industry according to the purpose of the goods produced;*

- *The PRODRAM list of industrial products and services - used for the collection of data regarding industrial production - it is fully harmonised with the nomenclature used in European Union countries, namely the PRODCOM list. The positions in the PRODRAM list result from the breakdown of the elementary subclasses of CPSA 2015.*

In order to calculate the industrial production indices, a sample of representative products is used, grouped into 719 elementary subclasses of CPSA 2015, for which quantitative data regarding production are registered;

- *The Nomenclature of economic operators, which provides data about industrial production, includes a representative sample of enterprises that have industry as their main activity (CANE Rev. 2: 05÷35), which is made up of all the enterprises with 50 or more employees and of a sample of enterprises with 4-49 employees, so as to ensure a degree of representativeness of approximately 90% for industry overall and at least 80% at the level of CANE Rev. 2 divisions, representativeness calculated on the basis of turnover.*

Agregarea indicilor primari ai producției industriale se realizează printr-un sistem de ponderări succesive, utilizându-se pentru agregarea la nivel de subclasă elementară CPSA - nivel de agregare superior al PRODROM-ului - prețul mediu unitar din anul de bază (2021), pentru nivelurile de agregare superioare (clasă, grupă, diviziune, secțiune CAEN Rev. 2 sau mare grupă industrială) folosindu-se ca element de ponderare valoarea adăugată brută la costul factorilor (VABCF) din anul de bază (2021).

Primul nivel de agregare este nivelul clasei CAEN Rev. 2, următoarele niveluri de agregare fiind determinate ca o medie aritmetică ponderată a indicilor claselor, grupelor, diviziunilor, secțiunilor CAEN Rev. 2, cu VABCF corespunzătoare din anul de bază (2021).

Indicii pentru marile grupe industriale se obțin prin agregarea indicilor la nivelul grupelor CAEN Rev. 2 componente, ponderate cu VABCF corespunzător.

Indicii producției industriale pe total industrie se obțin prin agregarea indicilor calculați la nivel de diviziune CAEN Rev. 2.

Indicele productivității muncii în industrie este indicatorul ce caracterizează eficiența muncii depuse într-o anumită perioadă în cadrul activității industriale și se calculează ca raport între indicele brut al producției industriale și indicele numărului mediu de salariați din industrie.

RESURSELE ȘI CONSUMURILE ENERGETICE

Indicatorii balanțelor energetice sunt elaborați și prezentați în sistemul energiei finale, sistem utilizat de țările Uniunii Europene și de majoritatea țărilor lumii. În aceste condiții, datele conținute în această secțiune permit comparația directă, fără calcule de echivalență, cu datele privind energia din statistica internațională.

Sistemul energiei finale exprimă toate fluxurile pe baza potențialului energetic al fiecărei resurse, fiind prezentate cantitățile de energie puse efectiv la dispoziția utilizatorilor.

Unitatea de măsură utilizată este **tona echivalent petrol (tep)**. Aceasta reprezintă un combustibil convențional cu puterea calorifică de 41868 kJ/kg (10000 kcal/kg).

Resursele de energie primară cuprind:

- producția purtătorilor de energie primară (cărbune net, țiței, gaze naturale utilizabile, lemne de foc, energie hidroelectrică, eoliană și solar fotovoltaică, căldură nucleară și energie din surse neconvenționale);
- importul de energie primară și transformată;
- stocurile la 1 ianuarie ale purtătorilor de energie primară la unitățile producătoare, consumatoare, cât și la cele de distribuire.

Consumul intern brut de energie reprezintă cantitatea de energie rezultată prin însumarea la producția de energie primară a produselor recuperate, a importului și a stocului la începutul perioadei de referință, din care se scad exportul, buncărajul și stocul la sfârșitul perioadei de referință.

Energia electrică primară - suma producțiilor de energie hidroelectrică, eoliană și solar fotovoltaică, căldură nucleară, precum și a importului de energie electrică. Pentru energia hidroelectrică, eoliană, solar fotovoltaică și energia electrică din import, transformarea în combustibil convențional s-a efectuat pe baza potențialului energetic real al energiei electrice (0,086 kg echivalent petrol/kWh sau 3600 kJ/kWh).

Pentru căldura nucleară, energia primară este energia materialului fisionabil corespunzătoare producției realizate (considerându-se un randament al centralei de 33%, în conformitate cu recomandarea Agenției Internaționale pentru Energie). Din anul 1999, randamentul luat în calcul este 35,11%.

The primary indices of industrial production are aggregated through a system of successive weightings, using, for the aggregation at the level of CPSA elementary subclasses (higher aggregation level of PRODROM), the unit average price of the base year (2021) and, for the higher aggregation levels (CANE Rev. 2 class, group, division, section, or main industrial grouping), as a weighting element, the base-year (2021) gross value added at factor cost (GVAFC).

The first aggregation level is the CANE Rev. 2 class level, with the next aggregation levels being determined as an arithmetic mean of the indices of CANE Rev. 2 classes, groups, divisions, sections, weighted by the corresponding GVAFC of the base year (2021).

The indices for the main industrial groupings are obtained through the aggregation of the CANE Rev. 2 component group indices, weighted by the corresponding GVAFC.

The industrial production indices for industry overall are obtained by aggregating the indices calculated at the level of CANE Rev. 2 divisions.

The index on labour productivity in industry is the indicator which characterises the efficiency of the work carried out during a certain period of time within the industrial activity and is calculated as a ratio between the gross industrial production index and the index of the average number of employees in industry.

ENERGY RESOURCES AND CONSUMPTION

The energy balance indicators are compiled and presented in the final energy system, a system that is used by European Union countries and by most of the countries in the world. Under these circumstances, the data in this section enable a direct comparison, without equivalence calculations, with the energy data from international statistics.

The final energy system expresses all the flows based on the energy potential of each resource, with the energy quantities actually put at the disposal of users being presented.

The measurement unit used is the tonne of oil equivalent (toe). It represents a conventional fuel with a calorific value of 41868 kJ/kg (10000 kcal/kg).

Primary energy resources include:

- the production of primary energy carriers (net coal, crude oil, usable natural gas, fuelwood, hydroelectric energy, wind and photovoltaic solar energy, nuclear heat and energy from unconventional sources);
- the imports of primary and transformed energy;
- the stocks of primary energy carriers at producer, consumer and distributor units on January 1st.

The gross inland energy consumption represents the quantity of energy obtained by adding to primary energy production the recovered products, the imports and the stock at the beginning of the reference period, from which the exports, the bunkers and the stock at the end of the reference period are subtracted.

Primary electric energy - the sum of hydroelectric, wind and photovoltaic solar energy production and nuclear heat production, as well as the imports of electric energy. For hydroelectric, wind and photovoltaic solar energy as well as for imported electric energy, the transformation into conventional fuel was carried out based on the real energy potential of electric energy (0.086 kg oil equivalent/kWh or 3600 kJ/kWh).

For nuclear heat, the primary energy is the energy of the fissionable material corresponding to the production achieved (for a power plant efficiency of 33%, according to the recommendation of the International Energy Agency). Since 1999, the efficiency taken into account has been 35.11%.

Stocurile cuprind cantitățile de purtători de energie primară și transformată existente la unitățile producătoare, consumatoare și la cele de distribuție.

Importul reprezintă cantitățile de energie intrate pe teritoriul național, indiferent dacă au fost sau nu vămuite.

Exportul reprezintă cantitățile de energie ieșite în afara teritoriului național, indiferent dacă au fost sau nu vămuite.

Pentru electricitate, sunt incluse schimburile transfrontaliere realizate de CNTEE Transelectrica S.A. cu sistemele energetice vecine.

Consumul final energetic reprezintă suma cantităților de energie utilizate în diferite sectoare de activitate în scopul realizării de bunuri materiale și servicii. Nu sunt cuprinse cantitățile utilizate în scop neenergetic și cantitățile utilizate pentru producerea altor combustibili. De asemenea, nu se cuprind consumurile în sectorul energetic și pierderile în transport și distribuție.

Sectorul energetic cuprinde următoarele activități: extracția cărbunelui superior și inferior; extracția petrolului brut și a gazelor naturale (exclusiv prospecțiunile); extracția și prepararea minereurilor radioactive; fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

În **industrie** (inclusiv construcții) sunt cuprinse activitățile: extractivă, exclusiv extracția produselor energetice; prelucrătoare, exclusiv fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului; gospodărirea resurselor de apă, captarea, tratarea și distribuția apei; activitatea de construcții.

Consumul populației reprezintă cantitățile de energie primară și transformată livrate efectiv populației și utilizate exclusiv pentru consumul menajer.

Pierderile în transport și distribuție reprezintă cantitățile de energie electrică, energie termică, combustibili și carburanți pierdute în activitatea de transport și distribuția către consumatori.

Gradul de independență energetică se exprimă în procente și reprezintă raportul dintre producția de energie primară și cantitatea de energie primară disponibilă în perioada de referință. Această cantitate se calculează prin scăderea din resursele de energie a exportului și a stocurilor la sfârșitul perioadei de referință.

Puterea instalată a unui grup electrogen reprezintă puterea nominală la arborele motorului primar (turbină hidroelectrică, motor eolian etc.) multiplicată cu randamentul generatorului și al transmisiei mecanice, dacă acestea există.

Puterea instalată a unei centrale electrice este suma puterilor instalate ale grupurilor electrogene ale centralei.

Prosumator este clientul final care deține instalații de producere a energiei electrice, inclusiv în cogenerare, a cărei activitate specifică nu este producerea energiei electrice, care consumă și care poate stoca și vinde energie electrică din surse regenerabile produsă în clădirea lui, inclusiv un bloc de apartamente, o zonă rezidențială, un amplasament de servicii partajat, comercial sau industrial sau în același sistem de distribuție închis, cu condiția ca, în cazul consumatorilor autonomi necasnici de energie din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea lor comercială sau profesională primară.

Stocks include the quantities of primary and transformed energy carriers at producer, consumer and distributor units.

Imports represent the quantities of energy that enter the national territory, whether cleared through customs or not.

Exports represent the quantities of energy that leave the national territory, whether cleared through customs or not.

For electricity, cross-border exchanges carried out by CNTEE Transelectrica S.A. with neighbouring energy systems are included.

The **final energy consumption** represents all the energy quantities used in various sectors of activity in order to produce material goods and services. The quantities used for non-energy purposes and the quantities used to produce other fuels are excluded. The consumption in the energy sector and losses in transport and distribution are also excluded.

The **energy sector** includes the following activities: mining of coal and lignite; extraction of crude petroleum and natural gas (excluding exploration); mining and processing of radioactive ores; manufacture of coke and refined petroleum products; electricity, gas, steam and air conditioning supply.

Industry (including construction) comprises the following activities: mining and quarrying, excluding the extraction of energy products; manufacturing, excluding the manufacture of coke and refined petroleum products; water resource management, water collection, treatment and supply; construction.

The **population's consumption** represents the quantities of primary and transformed energy actually delivered to the population and exclusively used for household consumption.

Losses in transport and distribution represent the quantities of electric energy, thermal energy, heating fuels and motor fuels lost during the transport and supply to consumers.

The **energy independence degree** is expressed as a percentage and represents the ratio between the production of primary energy and the quantity of primary energy available during the reference period. This quantity is calculated by subtracting, from the energy resources, the exports and the stocks at the end of the reference period.

The **installed power** of a generating set is the nominal power at the primary mover shaft (hydraulic turbine, wind motor etc.) multiplied by the efficiency of the generator and of the mechanical transmission, where they exist.

The **installed power of a power plant** is the sum of the installed powers of the generating sets of the power plant.

Prosumer is the final customer who owns electricity production facilities, including in cogeneration, whose specific activity is not the production of electricity, who consumes and who can store and sell electricity from renewable sources produced in his building, including an apartment block, a residential area, a shared service, commercial or industrial site or in the same closed distribution system, provided that, in the case of autonomous non-domestic consumers of energy from renewable sources, these activities do not constitute their primary commercial or professional activity.

CONSTRUCȚII

Lucrările de construcții reprezintă ansamblul de activități desfășurate în scopul producerii de bunuri imobiliare concretizate în clădiri și construcții civile noi, precum și restaurarea, repararea și întreținerea celor existente, de către toate întreprinderile, indiferent de activitatea principală.

Construcții în antrepriză - lucrări executate de către operatori economici cu activitate principală sau secundară de construcții.

Dacă operatorii economici au altă activitate principală decât cea de construcții, dar au în subordine unități specializate în construcții, întreaga valoare a lucrărilor de construcții se consideră executată în antrepriză.

Construcții în regie - lucrări executate prin forțele proprii ale operatorilor economici și sociali care au altă activitate principală decât construcțiile.

- **Lucrările de construcții noi** - activitățile de construcții ce determină direct crearea de noi spații de locuit sau alte spații utilizabile precum și crearea de noi structuri la construcțiile civile existente;
- **Lucrările de reparații capitale** - complexul de lucrări care se execută după expirarea fiecărui ciclu de funcționare prevăzut în normativele tehnice și care au ca scop asigurarea menținerii caracteristicilor tehnico-economice ale construcțiilor pe întreaga durată de serviciu normată;
- **Lucrările de întreținere și reparații curente** - ansamblul de operații care se realizează la o construcție existentă pentru a se asigura continuitatea folosirii ei, împiedicarea unei uzuri rapide și prelungirea duratei de funcționare (lucrări curente de zidărie, lucrări de vopsitorie, lucrări de încălzire și climatizare, lucrări de instalații de distribuție a gazului etc.).

Clădirea rezidențială reprezintă clădirea folosită integral sau în cea mai mare parte (peste 50% din spațiul locuibil sau din volumul construit) pentru locuit.

Clădirile nerezidențiale sunt destinate în exclusivitate sau în principal altor scopuri decât cele rezidențiale, din această categorie făcând parte clădirile administrative și alte clădiri.

Valoarea lucrărilor de construcții este exprimată în prețuri de deviz curente. Se referă la ansamblul de lucrări cuprinse în proiectele de execuție realizate integral sau parțial, acceptate la plată de beneficiar.

Indicii de volum în construcții se determină prin deflatarea datelor valorice cu indicii de cost în construcții pe elemente de structură, respectiv obiecte de construcții. Indicii lucrărilor de construcții pe total se calculează ca medie aritmetică ponderată a indicilor pe elemente de structură sau a indicilor pe obiecte de construcții. Ponderile utilizate la agregare sunt calculate pe baza cifrei de afaceri conform rezultatelor Anchetei Structurale în Întreprinderi din anul de referință (2021).

CONSTRUCTION

Construction works include all the activities carried out in order to produce real-estate assets in the form of new buildings and civil engineering works, as well as the restoration, repair and maintenance of the existing ones, by all enterprises, irrespective of the main activity.

Construction under contract - works carried out by economic operators having construction as their main or secondary activity.

If the economic operators have a main activity other than construction, but have subordinated units that are specialised in construction, the entire value of the construction works is considered as carried out under contract.

Construction under own management - works performed on their own by economic and social operators having a main activity other than construction.

- **New construction works** - construction works which directly lead to the creation of new habitation spaces or other useful spaces, as well as to the creation of new structures for the existing civil engineering works;
- **Capital repair works** - all the works performed after each operational life cycle set out in the normative documents expires, and which aim at maintaining the technical and economic features of buildings during the whole expected service life;
- **Maintenance and current repair works** - all the operations performed on an existing construction in order to ensure continuity in its use, to prevent its quick wear and tear and to expand its service life (current works of masonry, painting, heating and air conditioning, plumbing for gas supply etc.).

A **residential building** is a building that is entirely or mostly (more than 50% of the habitable area or of the built-up area) used for habitation.

Non-residential buildings are exclusively or mainly intended for purposes other than the residential ones; this category includes administrative buildings and other buildings.

The **value of construction works** is expressed in current estimated prices. It refers to all the works included in the execution projects that have been entirely or partially carried out, and which have been accepted for payment by the beneficiary.

The **construction volume indices** are determined by deflating the value data with the construction cost indices by structure element or by construction object. The construction works indices overall are calculated as a weighted arithmetic mean of indices by structure element or of indices by construction object. The weights used for aggregation are calculated based on turnover according to the results of the Structural Business Survey of the reference year (2021).

Industry

- 16.1 Industrial production indices, by activity of industry
- 16.2 Labour productivity indices, per employee and by activity of industry

Energy resources and consumption

- 16.3 Primary energy resources
- 16.4 Primary energy production
- 16.5 Energy independence degree
- 16.6 Energy consumption
- 16.7 Installed capacity and production of electric energy
- 16.8 Structure of thermoelectric energy production, by type of fuel consumed

Construction

- 16.9 Construction works, by manner of execution
- 16.10 Construction works indices, by structure elements and by type of construction
- 16.11 Construction works under contract, by category of objects

Historical tables

- Industrial production, by activity of industry, 1990 - 2011 years
- Structure of industrial production, by activity of industry, 1990 - 2011 years
- Fuel specific consumption for producing thermoelectric energy, 1992 - 2013 years
- Construction works, by manner of performing and by type of ownership, 1990 - 2010 years
- Indices of construction works and of labour productivity, 2001 - 2012 years

**TRANSPORTURI,
POȘTĂ ȘI
TELECOMUNICAȚII**

***TRANSPORT,
POST AND
TELECOMMUNICATIONS***

17

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetări statistice privind transportul de mărfuri și pasageri pe moduri de transport, privind infrastructura și mijloacele de transport și activitățile de poștă și telecomunicații.

Surse administrative:

- Ministerul Afacerilor Interne, pentru datele agregate privind noile înmatriculări, vehiculele rutiere înmatriculate în circulație și accidentele de circulație rutieră cauzatoare de vătămări corporale;
- Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, prin Autoritatea Aeronautică Civilă Română, pentru datele agregate privind aeronavele civile cu certificat de navigabilitate, înmatriculate în Registrul de Înmatriculare al Aeronavelor;
- Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, prin Autoritatea Navală Română, pentru datele agregate privind navele maritime și fluviale înmatriculate;
- Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, prin Autoritatea Rutieră Română, pentru datele conținute în Registrul electronic național al operatorilor de transport rutier, Registrul electronic național al întreprinderilor de transport rutier în cont propriu, respectiv Registrul electronic național al întreprinderilor autorizate;
- Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, pentru datele agregate privind activitățile de poștă și telefonie.

PRECIZĂRI METODOLOGICE TRANSPORTURI

Datele statistice din cadrul acestui capitol reflectă activitatea din domeniul transportului de pasageri și mărfuri, infrastructura și mijloacele de transport pentru principalele moduri de transport, respectiv feroviar, rutier, maritim, pe căi navigabile interioare, aerian și prin conducte magistrale.

Mărfurile transportate reprezintă volumul mărfurilor deplasate în perioada de referință, cu mijloace de transport specifice fiecărui mod, și se exprimă prin greutatea lor, în tone.

În statistica modurilor de transport rutier, aerian și maritim, greutatea înregistrată este greutatea brută a mărfurilor. Datele privind transportul feroviar și cel pe căi navigabile interioare consideră greutatea brută-brută a mărfurilor, care include atât greutatea proprie a mărfurilor și a ambalajelor, cât și greutatea (tara) echipamentului de transport, respectiv paleți și containere.

Transportul pe calea ferată cuprinde date statistice privind activitatea întreprinderilor autorizate să desfășoare transport feroviar. Datele se referă la mărfurile transportate cu mijloace de transport feroviar, pe rețeaua națională de cale ferată.

În statistica **transportului rutier** sunt incluse mărfurile transportate cu mijloace de transport rutier înmatriculate în România, cu o sarcină utilă maximă autorizată de cel puțin 3,5 tone.

Transportul rutier contra plată este transportul rutier de mărfuri și/sau persoane efectuat prin încasarea unui tarif, cu vehicule deținute și utilizate în condițiile legii, de către operatorii de transport rutier înregistrați în Registrul Operatorilor de Transport Rutier.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- Statistical surveys on goods and passenger transport by mode of transport, on infrastructure and transport equipment, and on postal and telecommunications activities.

Administrative sources:

- The Ministry of Internal Affairs, for aggregated data regarding new registrations, registered road motor vehicles and road traffic injury accidents;
- The Ministry of Transport, Infrastructure and Communications, through the Romanian Civil Aeronautic Authority, for aggregated data on the civil aircraft which have a navigability certificate and which are registered in the Aircraft Register;
- The Ministry of Transport, Infrastructure and Communications, through the Romanian Naval Authority, for aggregated data on registered maritime and inland waterway vessels;
- The Ministry of Transport, Infrastructure and Communications, through the Romanian Road Authority, for the data recorded in the National electronic register on road transport operators, the National electronic register on operators performing road transport on own account and the National electronic register on authorised road transport operators;
- The National Authority for Management and Regulation in Communications, for aggregated data regarding postal and telephony activities.

METHODOLOGICAL NOTES TRANSPORT

The statistical data included in this chapter reflect the passenger and goods transport activity, the infrastructure and the transport equipment for the main transport modes, namely rail, road, maritime, inland waterway, air and pipeline transport.

The **goods transported** represent the volume of goods carried by transport means specific for every mode in the reference period and are expressed through their weight, in tonnes.

In the statistics on road, air and maritime transport modes, the weight recorded is the gross weight of goods. The data on rail and inland waterway transport take into consideration the gross-gross weight of goods, which includes the own weight of goods and packaging as well as the weight (tare) of the transport equipment, namely pallets and containers.

Rail transport presents statistical data on the activity of the undertakings authorised to perform transport by railway. The data refer to goods carried by rail vehicles on the national railway network.

Road transport statistics include the goods transported by road transport vehicles registered in Romania, with a load capacity of at least 3.5 tonnes.

The **road transport for hire or reward** is the road transport of goods and/or persons carried out for remuneration on behalf of third parties, with vehicles owned and used according to the legislation, by the road transport operators recorded in the Register of Road Transport Operators.

Transportul rutier în cont propriu se efectuează pe baza certificatului de transport în cont propriu, de către întreprinderile înregistrate în Registrul electronic național al întreprinderilor care efectuează transport rutier în cont propriu.

Datele statistice privind **transportul maritim, transportul pe căi navigabile interioare și transportul aerian** se referă la mărfurile transportate, indiferent de naționalitatea de înregistrare a mijloacelor de transport.

Transportul prin conducte petroliere magistrale cuprinde volumul de țiței, produse petroliere rafinate lichide sau gaze deplasate prin rețeaua națională de conducte.

Parcursul mărfurilor, exprimat în „tone-km”, se determină în funcție de greutatea mărfurilor transportate și de distanțele parcurse de acestea cu mijloacele de transport utilizate pentru efectuarea deplasării între locul de încărcare și locul de descărcare. Indicatorul este calculat pentru modurile de transport feroviar, rutier, pe căi navigabile interioare și prin conducte.

Transportul portuar prezintă date care reflectă operațiunile privind mărfurile și pasagerii desfășurate în porturile maritime și date privind transportul de mărfuri pe căi navigabile interioare.

Transportul aeroportuar prezintă date referitoare la operațiunile privind pasagerii, mărfurile și poșta înregistrate în aeroporturi.

Pasagerii transportați sunt pasagerii care efectuează o călătorie, utilizând mijloace de transport specifice modului de transport considerat.

Parcursul pasagerilor, indicator exprimat în „pasageri-km”, se calculează în funcție de numărul pasagerilor transportați și de distanța efectiv parcursă de fiecare pasager.

Transportul național reprezintă transportul efectuat între două locuri, ambele situate pe teritoriul național.

Transportul internațional reprezintă transportul între teritorii naționale diferite, un loc fiind situat pe teritoriul național.

Transportul de tranzit reprezintă transportul desfășurat între teritorii naționale diferite, fără nici o încărcare/imbarcare și respectiv descărcare/debarcare pe teritoriul național. Datele privind **infrastructura de transport feroviar** prezintă **lungimea liniilor de cale ferată în exploatare**, definite ca linii deschise transportului feroviar de mărfuri și pasageri, iar cele privind **infrastructura de transport rutier** se referă la rețeaua de **drumuri**, care sunt căile de comunicație terestră deschise traficului, special amenajate pentru circulația vehiculelor rutiere și a pietonilor.

Drumurile publice sunt obiective de utilitate publică destinate circulației rutiere, cu scopul satisfacerii cerințelor generale de transport ale economiei, ale populației și de apărare a țării.

Drumurile naționale aparțin proprietății publice a statului și cuprind drumurile care asigură legăturile cu capitala țării, cu reședințele de județ, cu obiectivele de interes național, între ele, precum și cu țările vecine.

Drumurile județene și comunale asigură legăturile reședințelor de județ cu municipiile, cu orașele, cu reședințele de comună, cu stațiunile balneoclimaterice și turistice, cu porturile și aeroporturile, cu obiectivele importante legate de apărarea țării și cu obiectivele istorice importante, între orașe și municipii, precum și

*The **road transport on own account** is carried out, based on the licence for own-account transport, by the operators recorded in the National electronic register of enterprises performing road transport on own account.*

*The statistical data on **maritime, inland waterway and air transport** refer to transported goods, irrespective of the country in which the means of transport are registered.*

***Pipeline transport** includes the volume of crude oil, refined liquid petroleum products or gas moved through the national pipeline network.*

*The **goods transport performance**, expressed in “tonne-km”, is determined by the weight of transported goods and by the distances covered by the means that carry out the transport from the loading place to the unloading place. The indicator is calculated for the rail, road, inland waterway and pipeline transport modes.*

*The **transport at ports** presents data that reflect the operations concerning goods and passengers performed in maritime harbours, as well as data on the inland waterway transport of goods.*

*The **transport at airports** presents data on the operations involving passengers, goods and mail performed at airports.*

***Transported passengers** are passengers who make a trip using means of transport specific for the transport mode concerned.*

*The **passenger transport performance**, an indicator expressed in “passenger-km”, is determined by the number of transported passengers and by the distance actually covered by each passenger.*

***National transport** is the transport carried out between two places located on the national territory.*

***International transport** is the transport between different countries, with one place located on the national territory.*

***Transit transport** is the transport between different countries, without loading/embarkment or unloading/disembarkment on the national territory. The data on the **rail transport infrastructure** reflect the **length of the railways in operation**, defined as lines open to the rail transport of goods and passengers, and the data on the **road transport infrastructure** are related to the network of **roads**, which are land communication lines open to traffic, specially designed to be used by road vehicles and pedestrians.*

***Public roads** are public utility objectives intended for road traffic, with a view to meeting the general transport requirements of the economy, of the population and of national defence.*

***National roads** are part of the state's public property and include the roads that provide connections to the country's capital, to county seats and national interest sites, between them, as well as to the neighbouring countries.*

***County and communal roads** provide connections between county seats and municipalities, towns, commune seats, hydrothermal resorts, tourist resorts, harbours, airports, sites that are important in terms of national defence, important historical sites, between towns and municipalities, between towns or municipalities and*

între acestea și reședințele de comună, între reședințele de comună, respectiv între reședința de comună și satele componente sau cu alte sate, între orașe și sate, între sate.

Datele privind echipamentele de transport se referă la **mijloacele de transport** înmatriculate, caracteristice fiecărui mod de transport. În capitol sunt prezentate date privind **accidentele de circulație rutieră cauzatoare de vătămări corporale**, care se referă la orice accident care implică cel puțin un vehicul rutier în mișcare pe un drum public sau privat, la care publicul are acces, provocând moartea sau rănirea cel puțin a unei persoane. Sinuciderile sau tentativele de sinucidere nu sunt incluse în aceste accidente.

POȘTĂ ȘI TELECOMUNICAȚII

Trimiterea poștală se referă la expedierea și livrarea unui bun, prin mijloace diferite de cele electronice, la adresa indicată de expeditor, utilizând serviciile de poștă. Sunt incluse trimerile de corespondență, imprimatele și coletele poștale.

Trimiterea de corespondență este comunicarea scrisă, tipărită, imprimată sau înregistrată pe orice suport material care urmează să fie transportată și livrată la adresa indicată de expeditor (altfel decât electronic) pe suport sau pe ambalajul acesteia.

Imprimatele (cărți, cataloage, ziare și periodice) sunt trimiteri poștale care nu sunt incluse în categoria trimiterilor de corespondență.

Trimiterile poștale recomandate sunt acele trimiteri pentru care se oferă o garanție forfetară împotriva riscurilor de pierdere, furt, distrugere totală sau parțială, deteriorare și pentru care se eliberează la cerere o dovadă privind depunerea la punctul de acces sau la destinatar.

Trimiterile poștale cu valoare declarată sunt acele trimiteri care sunt asigurate împotriva pierderii, furtului, distrugerii totale sau parțiale, deteriorării, pentru o sumă egală cu valoarea declarată de expeditor.

Coletul poștal este o trimitere poștală conținând bunuri cu sau fără valoare comercială; coletele poștale nu trebuie să conțină alte trimiteri poștale.

În **numărul de conexiuni la serviciile de telefonie** sunt cuprinse conexiunile persoanelor fizice și juridice la serviciile de telefonie fixă și mobilă.

Numărul de conexiuni la serviciul de telefonie fixă este reprezentat de numărul de linii telefonice fixe conectate pentru care se plătesc abonamente.

Numărul de conexiuni la serviciul de telefonie mobilă este reprezentat de numărul de cartele SIM pe bază de abonament și cartele SIM preplătite active.

commune seats, between commune seats, between the commune seat and its villages, between the commune seat and other villages, between towns and villages, as well as between villages.

*The data on the transport equipment refer to registered **means of transport** specific for each transport mode. The chapter presents data on **road traffic injury accidents**, which include any accident involving at least one road vehicle in motion on a public or private road, to which the public has access, and resulting in the death or injury of at least one person. Suicides or attempted suicides are not included in these accidents.*

POST AND TELECOMMUNICATIONS

A **postal item** is an item sent and delivered, through means other than the electronic ones, at the address indicated by the sender, using postal services. Items of correspondence, printed matter and postal parcels are included.

An **item of correspondence** is a communication in written form, printed or on any kind of physical medium to be conveyed and delivered at the address indicated by the sender (not in electronic format) on the item itself or on its wrapping.

Printed matter (books, catalogues, newspapers and periodicals) means postal items that are not included under items of correspondence.

Registered mail are items for which a flat-rate guarantee against risks of loss, theft, full or partial destruction, deterioration is provided and, upon request, proof of the handing in at the access point or to the recipient is supplied.

Postal items with declared values are items insured against loss, theft, full or partial destruction or deterioration, for an amount equal to the value declared by the sender.

A **postal parcel** is a postal item containing goods with or without commercial value and does not include other postal items.

The **number of connections to telephony services** comprises the connections of natural and legal persons to fixed and mobile telephony services.

The **number of connections to the fixed telephony service** is represented by the number of connected fixed telephone lines for which subscriptions are paid.

The **number of connections to the mobile telephony service** is represented by the number of subscription-based SIM cards and active prepaid SIM cards.

TRANSPORT, POST AND TELECOMMUNICATIONS

- 17.1 Goods transport, by mode of transport
- 17.2 Means of rail, inland waterway and maritime transport
- 17.3 Railways in operation
- 17.4 Rail transport, by type of goods
- 17.5 Transport at ports, by type of goods
- 17.6 Goods transport by road, by destination and type of transport
- 17.7 Goods transport by road, by type of vehicle, transport capacity and type of transport
- 17.8 Road transport, by type of goods and category of transport
- 17.9 Goods transport by road, by categories of dangerous goods and type of transport
- 17.10 Passenger transport, by mode of transport
- 17.11 Registered road motor vehicles and road traffic injury accidents
- 17.12 Public roads
- 17.13 Registered civil aircraft
- 17.14 Transport at airports
- 17.15 Post offices
- 17.16 Postal activities
- 17.17 Telephony activities

Territorial

- 17.18 Public roads, at territorial level, on December 31, 2022
- 17.19 Railways in operation, at territorial level, on December 31, 2022
- 17.20 Postal activities, at territorial level, in 2022
- 17.21 Telephony activities, at territorial level, in 2022

Historical tables

- Main groups of goods transported by railways, 1990 - 2007 years
- Goods transport at ports, by group of goods, in 2007
- Road transport, by group of goods and type of transport, in 2007
- Activities of post and telephony, 2000 - 2010 years
- Means of radiocommunications, 1990 - 2007 years

**COMERȚ
INTERNĂȚIONAL
CU BUNURI**

***INTERNATIONAL
TRADE IN GOODS***

18

SURSA DATELOR

- Statisticile de comerț internațional cu bunuri se stabilesc prin însumarea datelor din sistemele statistice Intrastat și Extrastat, conform principiului aplicat pentru realizarea statisticilor Uniunii Europene:
- sistemul Intrastat: pentru comerțul intra-UE (schimburi de bunuri între România și celelalte 26 state membre ale Uniunii Europene);
- sistemul Extrastat: pentru comerțul extra-UE (schimburi de bunuri între România și statele care nu sunt membre ale Uniunii Europene).

- **Pentru comerțul intra-UE:**

- declarațiile statistice Intrastat colectate de către INS direct de la operatorii economici care au realizat un volum valoric al exporturilor intra-UE de bunuri sau/și un volum al importurilor intra-UE de bunuri superior valorii pragului statistic Intrastat stabilit pentru fiecare flux și an de referință și care îndeplinesc condițiile stipulate în Legea nr. 422/2006;
- declarațiile vamale colectate și prelucrate de către Ministerul Finanțelor - Autoritatea Vamală Română (MF-AVR), pentru comerțul intra-UE privind bunuri pentru prelucrare internă sau prelucrare sub control vamal, bunuri care se mișcă din/către părți ale teritoriului statistic al UE dar care nu aparțin teritoriului fiscal al UE.

Gradul de colectare a datelor prin cercetarea statistică Intrastat a fost de peste 95,0% atât pentru importuri cât și pentru exporturi intra-UE de bunuri, raportat la volumul total al importurilor și respectiv exporturilor intra-UE de bunuri. Pentru restul de cca. 5,0%, reprezentând valoarea comerțului sub pragurile statistice Intrastat și non-răspunsuri, au fost realizate estimări de date.

- **Pentru comerțul extra-UE:** MF-AVR, care colectează și prelucrează declarațiile vamale de export și import. Operatorii economici autorizați pentru proceduri vamale simplificate trimit la INS date de export/import utilizând un formular cu structură prestabilită.
- Datele privind **comerțul internațional cu bunuri pentru energie electrică și gaze naturale** sunt colectate pe formulare statistice de la societățile importatoare/exportatoare și de la operatorii de rețea (CN Transelectrica SA și SNTGN Transgaz SA) de către INS. Importul și exportul nu cuprind cantitățile fizice de energie electrică și gaz natural care tranzitează teritoriul național.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Bunurile ce fac obiectul schimburilor internaționale sunt clasificate potrivit Nomenclatorului Combinat (NC), care stă la baza tarifului vamal comunitar. Datele statistice sunt prezentate și pe grupe de bunuri din Clasificarea Standard de Comerț Internațional (CSCI, Rev. 4), Marile Categori Economiche (MCE) și conform Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2015), care se stabilesc pe baza unor chei de conversie între Nomenclatorul Combinat și aceste clasificări.

Sfera de cuprindere:

Comerțul intra-UE cuprinde exporturile de bunuri din România cu destinația alt stat membru UE și importurile de bunuri în România provenind din alt stat membru UE.

DATA SOURCE

- *International trade in goods statistics are determined by aggregating the data from the Intrastat and Extrastat systems, according to the principle applied for European Union statistics:*

- *the Intrastat system: for the intra-EU trade (exchanges of goods between Romania and the other 26 Member States of the European Union);*
- *the Extrastat system: for the extra-EU trade (exchanges of goods between Romania and the states which are not European Union members).*

- **For the intra-EU trade:**

- *the Intrastat statistical declarations collected by the NIS directly from the economic operators which have a value of intra-EU exports of goods or/and a volume of intra-EU imports of goods that exceed(s) the Intrastat statistical threshold for each flow and reference year and which meet the conditions laid down in Law No 422/2006;*
- *customs declarations collected and processed by the Ministry of Finance - the Romanian Customs Authority (MF-RCA) for the intra-EU trade regarding goods for inward processing or processing under customs control, goods that move from/to parts of the EU statistical territory and which do not belong to the EU fiscal territory.*

The data coverage by the Intrastat statistical survey was over 95.0% both for intra-EU imports and intra-EU exports of goods, in relation to the total volume of intra-EU imports and intra-EU exports of goods. For the rest of about 5.0%, representing the value of the trade below the Intrastat statistical thresholds and non-responses, data estimations were made.

- **For the extra-EU trade:** *The MF-RCA, which collects and processes export and import customs declarations. The economic operators authorised for simplified customs procedures send export/import data to the NIS using a predefined template form.*

- *The data regarding the **international trade in goods for electric energy and natural gas** are collected on statistical forms from importing/exporting companies and from network operators (the "Transelectrica SA" National Company and the "Transgaz SA" National Company for Natural Gas Transport) by the NIS. Import and export do not include the physical quantities of electric energy and natural gas which transit the national territory.*

METHODOLOGICAL NOTES

The goods which are subject to international exchanges are classified according to the Combined Nomenclature (CN), on which the Community Customs Tariff is based. Statistical data are also presented by commodity groups of the Standard International Trade Classification (SITC, Rev. 4), Broad Economic Categories (BEC) and according to the Classification of Products and Services associated to Activities (CPSA 2015), which are set up based on conversion keys between these classifications and the Combined Nomenclature.

Coverage:

*The **intra-EU trade** covers exports of goods from Romania to another EU Member State and imports of goods to Romania from another EU Member State.*

Exporturile intra-UE din România includ:

- bunuri în liberă circulație care părăsesc teritoriul statistic al României cu destinația alt stat membru UE;
- bunurile care au fost plasate sub procedura vamală de prelucrare activă (în interiorul țării) sau prelucrare sub control vamal în România și care sunt destinate altor state membre UE.

Importurile intra-UE în România includ:

- bunuri în liberă circulație într-un stat membru UE care intră pe teritoriul statistic al României;
- bunurile care au fost plasate sub procedura vamală de prelucrare activă sau prelucrare sub control vamal în alt stat membru UE și care intră pe teritoriul statistic al României.

Comerțul extra-UE cuprinde schimburile de bunuri între România și statele nemembre UE, având ca obiect: importul direct de bunuri pentru consum, bunurile importate scoase din antrepozitele vamale sau zonele libere pentru a fi puse în consum, exportul de bunuri de origine națională, precum și exportul de bunuri importate, declarate pentru consumul intern.

Se cuprind, de asemenea:

- importurile temporare de bunuri străine pentru prelucrare activă (în interiorul țării);
- exporturile de produse compensatoare rezultate după prelucrarea activă;
- exporturile temporare de bunuri pentru prelucrare pasivă (prelucrate în alte țări);
- importurile de produse compensatoare rezultate după prelucrarea în afara țării și bunurile importate sau exportate în sistemul de leasing financiar (la valoarea integrală a bunurilor);
- cvasiexporturile, pentru care sunt întocmite, la frontiera națională, declarații vamale de export aferente tranzacțiilor internaționale ale operatorilor economici nerezidenți.

Nu sunt cuprinse în comerțul internațional:

bunurile în tranzit, bunurile temporar admise/scoase în/din țară (cu excepția celor pentru prelucrare), bunurile achiziționate de organizații internaționale pentru utilizări proprii în România, bunurile pentru și după reparații și piesele de schimb aferente.

Valoarea bunurilor exportate și importate se stabilește pe baza prețurilor efective FOB la exporturi și a prețurilor efective CIF la importuri.

Prețul FOB (în limba engleză *Free on Board* - Liber la bord) reprezintă prețul la frontiera țării exportatoare, care include valoarea bunului, precum și costul transportului și asigurării acestuia până la frontiera țării exportatoare.

Prețul CIF (în limba engleză *Cost, Insurance, Freight* - Cost, Asigurare, Navlu) reprezintă prețul la frontiera țării importatoare, care cuprinde atât elementele componente ale prețului FOB, cât și costurile asigurării și transportului internațional până la frontiera țării importatoare.

Datele valorice sunt exprimate în lei, euro și dolari SUA. Conversia în euro, respectiv în dolari SUA, a datelor valorice exprimate în lei (colectate prin declarațiile statistice Intrastat și declarațiile vamale) se face utilizând:

- cursul de schimb mediu lunar leu/euro, respectiv leu/dolar, comunicat de Banca Națională a României, pentru sistemul Intrastat;
- cursul de schimb leu/euro, respectiv leu/dolar, comunicat de Banca Națională a României pentru penultima zi de miercuri a lunii anterioare celei de referință, pentru sistemul Extrastat.

Indicii valorii unitare pentru export și import se calculează având la bază valorile unitare (medii) exprimate în euro, pentru un nomenclator de bunuri reprezentative din Nomenclatorul Combinat (NC), la nivel de 8 cifre, conform formulei Paasche.

Intra-EU exports from Romania include:

- goods in free circulation which leave the statistical territory of Romania and whose destination is another EU Member State;
- goods which have been placed under the inward processing procedure (inside the country) or processing under customs control in Romania and whose destination is another EU Member State.

Intra-EU imports to Romania include:

- goods in free circulation within an EU Member State, which enter the statistical territory of Romania;
- goods which have been placed under the outward processing procedure or processing under customs control in another EU Member State and which enter the statistical territory of Romania.

The **extra-EU trade** includes exchanges of goods between Romania and non-EU states and consists of: direct imports of goods for consumption, imported goods taken out of customs warehouses or free zones in order to be released for consumption, exports of goods of national origin, as well as exports of imported goods declared for domestic consumption.

It also includes:

- temporary imports of foreign goods for inward processing (inside the country);
- exports of compensating products resulting from inward processing;
- temporary exports of goods for outward processing (in other countries);
- imports of compensating products resulting from outward processing and the goods imported or exported under financial leasing (at the full value of the goods);
- quasi-exports, for which, at the national border, export customs declarations on the international transactions of non-resident economic operators are drawn up.

The international trade does not include: goods in transit, goods temporarily admitted in/taken out of the country (except those subject to processing), goods purchased by international organisations for own use in Romania, goods for and after repair and the related replacement parts.

The **value of exported and imported goods** is set based on the actual FOB prices for exports and on the actual CIF prices for imports.

The **FOB price** (Free on Board) represents the price at the exporting country's border, which includes the value of the goods as well as the cost of insurance and transport to the border of the exporting country.

The **CIF price** (Cost, Insurance, Freight) represents the price at the importing country's border, which includes both the components of the FOB price and the cost of insurance and international transport to the border of the importing country.

The **value data** are expressed in lei, euro and USD. The conversion of the value data in lei (collected through Intrastat statistical declarations and customs declarations) to euro and USD is made by using:

- the leu/euro and leu/USD average monthly exchange rates published by the National Bank of Romania, for the Intrastat system;
- the leu/euro and leu/USD exchange rates published by the National Bank of Romania for the penultimate Wednesday of the month preceding the reference month, for the Extrastat system.

The **unit value indices** for exports and imports are calculated based on the (average) unit values expressed in euro, for a nomenclature of representative goods from the Combined Nomenclature (CN), at an 8-digit level, according to the Paasche formula.

Pentru agregarea indicilor de valori unitare calculați la nivel de 8 cifre pe diverse nivele din NC și total exporturi, respectiv total importuri, se utilizează ca element de ponderare valoarea bunurilor din perioada curentă.

Baza de calcul utilizată pentru calculul indicilor de valori unitare este anul precedent, iar indicii de valori unitare cu alte baze se calculează prin înălțuire.

Gruparea exporturilor/importurilor pe moduri de transport se realizează pe baza naționalității mijlocului de transport care trece frontiera de stat cu bunurile exportate/importate.

Repartizarea pe țări a schimburilor internaționale de bunuri se realizează astfel:

- pentru comerțul **intra-UE** pe baza principiului „**țara de destinație**” (la expedieri) și „**țara de expediere**” (la introduceri);
- pentru comerțul **extra-UE** pe baza principiului „**țara de destinație**” (la export) și „**țara de origine**” (la import, cu excepția cazului în care țara de origine este un stat membru UE - caz în care se ia în considerare țara de expediere).

Se consideră „țara de destinație” țara în care bunurile vor fi consumate, „țara de expediere” țara din care bunurile au fost expediate și „țara de origine” țara în care a fost produs bunul sau în care bunul a suferit ultima transformare substanțială.

Gruparea țărilor pe continente și pe zone economice se face conform recomandărilor Oficiului de Statistică al Uniunii Europene (EUROSTAT). Grupările pe țări au următoarea componență:

- **Uniunea Europeană (UE27):** Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Țările de Jos, Ungaria;
- **Asociația Europeană a Liberului Schimb (AELS):** Islanda, Norvegia, Elveția, Liechtenstein;
- **Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC):** Algeria, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite, Congo, Irak, Republica Islamică Iran, Kuweit, Libia, Nigeria, Republica Bolivariană a Venezuelei, Angola, Gabon, Guineea Ecuatorială;
- **OCDE (exclusiv UE):** Statele Unite, Canada, Japonia, Australia, Noua Zeelandă, Turcia, Mexic, Islanda, Norvegia, Elveția, Coreea de Sud, Insulele Virgine Americane, Chile, Israel, Regatul Unit, Columbia, Costa Rica;
- **Comunitatea Statelor Independente (CSI):** Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Republica Moldova, Federația Rusă, Tadjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan;
- **Țări din bazinul mediteranean (exclusiv UE):** Albania, Bosnia și Herțegovina, Algeria, Egipt, Gibraltar, Israel, Iordania, Liban, Libia, Maroc, Macedonia de Nord, Teritoriul Palestinian Ocupat, Republica Arabă Siriană, Tunisia, Turcia, Ceuta, Kosovo, Melilla, Muntenegru, Serbia.

Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

Datele pentru anul 2022 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv.

Datele pentru anul 2023 sunt semidefinite.

For the aggregation of the unit value indices calculated at an 8-digit level for various levels of the Combined Nomenclature and on total exports and total imports, the value of the goods in the current period is used as a weighting element.

The calculation base used for the unit value indices is the previous year, and the unit value indices with other bases are calculated through chaining.

The grouping of exports/imports by mode of transport is made on the basis of the nationality of the means of transport that cross the state border with the exported/imported goods.

The international trade in goods is broken down by country as follows:

- for the **intra-EU** trade, based on the “**country of destination**” principle (for dispatches) and the “**country of dispatch**” principle (for arrivals);
- for the **extra-EU** trade, based on the “**country of destination**” principle (for exports) and the “**country of origin**” principle (for imports, except when the country of origin is an EU Member State - in which case the country of dispatch is taken into account).

The “country of destination” is the country where the goods will be consumed, the “country of dispatch” is the country from which the goods were dispatched, and the “country of origin” is the country where the commodity was produced or the last substantial transformation was performed.

The grouping of countries by continent and economic area is made according to the recommendations of the Statistical Office of the European Union (EUROSTAT). The groups of countries are composed as follows:

- the **European Union (EU27):** Austria, Belgium, Bulgaria, Czechia, Cyprus, Croatia, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Netherlands, Hungary;
- the **European Free Trade Association (EFTA):** Iceland, Norway, Switzerland, Liechtenstein;
- the **Organisation of the Petroleum Exporting Countries (OPEC):** Algeria, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Congo, Iraq, Islamic Republic of Iran, Kuwait, Libya, Nigeria, Bolivarian Republic of Venezuela, Angola, Gabon, Equatorial Guinea;
- the **OECD (EU excluded):** United States, Canada, Japan, Australia, New Zealand, Turkey, Mexico, Iceland, Norway, Switzerland, South Korea, Virgin Islands (United States), Chile, Israel, United Kingdom, Colombia, Costa Rica;
- the **Commonwealth of Independent States (CIS):** Armenia, Azerbaijan, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova, Republic of Russian Federation, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan;
- **Countries from the Mediterranean Area (EU excluded):** Albania, Bosnia and Herzegovina, Algeria, Egypt, Gibraltar, Israel, Jordan, Lebanon, Libya, Morocco, North Macedonia, Occupied Palestinian Territory, Syrian Arab Republic, Tunisia, Turkey, Ceuta, Kosovo, Melilla, Montenegro, Serbia.

The differences between the total data and the data obtained by cumulating the various structures used are due to rounding.

The data for 2022 were revised as compared to those previously issued and are final data.

The data for 2023 are semi-final data.

- 18.1 International trade in goods of Romania
- 18.2 Unit value indices in international trade in goods
- 18.3 International trade in goods, by section according to SITC, Rev. 4
- 18.4 International trade in goods, by Broad Economic Categories (BEC)
- 18.5 International trade in goods according to the Classification of Products and Services associated to Activities (CPSA 2015)
- 18.6 International trade in goods, by mode of transport
- 18.7 International trade in goods, by main partner countries (2006-2023)
- 18.8 International trade in goods, by section and main chapters according to the Combined Nomenclature (CN) (euro)
- 18.9 International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-28_EU-27), by section according to the Combined Nomenclature (CN)

Historical tables

- International trade in goods, by section according to SITC, Rev. 3, 2000 - 2006 years
- International trade in goods according to the Classification of Products and Services associated to Activities (CPSA 2002), 2006 - 2008 years
- International trade in goods according to the Classification of Products and Services associated to Activities (CPSA 2008), 2008 - 2014 years
- International trade in goods, by main partner countries, 1999 - 2006 years
- International trade in goods, by section and main chapters according to the Combined Nomenclature (CN), 1991 - 2010 years
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-15), by section according to the Combined Nomenclature (CN), 1998-2003 years
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-25), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2004
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-25), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2005
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-25), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2006
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-27), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2007
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-27), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2008
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-27), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2009
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-27), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2010
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-27), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2011
- International trade in goods of Romania with the European Union Member States (EU-27), by section according to the Combined Nomenclature (CN), in 2012

**COMERȚ INTERIOR ȘI
SERVICII DE PIAȚĂ**

***DOMESTIC TRADE AND
MARKET SERVICES***

19

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Ancheta structurală în întreprinderi;
- Cercetarea statistică privind indicatorii pe termen scurt în comerț și servicii (capitolul referitor la cifra de afaceri).

PRECIZĂRI METODOLOGICE

COMERȚ INTERIOR

Comerțul cu amănuntul - activitatea de vânzare a mărfurilor către consumatorii finali, în general în cantități mici și în starea în care ele au fost cumpărate, precum și vânzările cu amănuntul prin magazine proprii ale întreprinderilor producătoare de bunuri.

Comerțul cu amănuntul se desfășoară prin magazine specializate, magazine nespecializate, prin corespondență, standuri în piețe, chioșcuri și alte forme de comerț.

În valoarea comerțului cu amănuntul nu se includ:

- vânzările directe către populație de produse agricole de către producătorii agricoli (vânzările pe piața țărănească);
- vânzările de produse care nu sunt utilizate ca bunuri de consum (cereale, semințe, petrol brut etc.);
- vânzările de alimente și băuturi pentru consumul pe loc;
- valoarea materialelor și pieselor de schimb aduse de populație sau operatori economici unităților pentru reparații și transformări de îmbrăcăminte, încălțăminte, produse electronice și electrice, de mijloace de transport etc.;
- valoarea obiectelor supuse reparațiilor sau transformărilor.

Datele valorice ale comerțului cu amănuntul reprezintă veniturile realizate și sunt prezentate în prețuri curente ale fiecărui an, inclusiv TVA.

Rețeaua comercială a întreprinderilor cu activitate de comerț cu amănuntul reprezintă numărul total de magazine existente la sfârșitul anului.

Indicii de volum ai cifrei de afaceri din comerțul cu amănuntul sunt indici de tip Laspeyres și sunt calculați în condiții metodologice și de prețuri comparabile. Pentru exprimarea valorilor din perioada curentă în prețurile perioadei de referință se utilizează pentru deflatare indicii prețurilor de consum. Primii indici obținuți sunt la nivel de clasă CAEN Rev. 2, apoi prin agregări succesive se obțin indici la niveluri agregate. Anul de bază și sistemul de ponderare sunt aferente anului 2021. Ponderile utilizate la agregare sunt calculate pe baza cifrei de afaceri conform rezultatelor Anchetei Structurale în Întreprinderi din anul de referință (2021).

Indicii de volum ai cifrei de afaceri se calculează în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului, dar și ale Regulamentului delegat (UE) 2020/1197 al Comisiei cu privire la statisticile pe termen scurt.

Cifra de afaceri care stă la baza calculului indicilor nu conține TVA.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- The Structural Business Survey;
- The statistical survey on short-term indicators in trade and services (the chapter regarding turnover).

METHODOLOGICAL NOTES

DOMESTIC TRADE

Retail - the activity of selling goods to the final consumers, generally in small quantities and as they were bought, as well as retail sales through the own stores of the enterprises that produce the goods.

Retail is carried out through specialised stores, non-specialised stores, by post, through market stands, kiosks and other types of trade.

The value of retail does not include:

- direct sales of agricultural products made by agricultural producers to the population (sales on the peasant market);
- sales of products that are not used as consumption goods (cereals, seeds, crude oil etc.);
- sales of food and beverages for immediate consumption;
- the value of the materials and replacement parts brought by the population or by economic operators to the units engaged in the repair and transformation of clothing, footwear, electronic and electrical products, means of transport etc.;
- the value of the objects to be repaired or transformed.

The **value data** on retail represent the income obtained and are presented in the current prices of each year, including the VAT.

The **commercial network of retail enterprises** represents the total number of stores at the end of the year.

The **retail turnover volume indices** are Laspeyres-type indices and are calculated under comparable methodological and price conditions. In order to express the values of the current period in the prices of the reference period, the consumer price indices are used for deflation. The first indices obtained are at the level of CAEN Rev. 2 classes; then, through successive aggregations, indices at aggregated levels are obtained. The base year and the weighting system correspond to 2021. The weights used for aggregation are calculated based on the turnover according to the results of the Structural Business Survey of the reference year (2021).

The turnover volume indices are calculated in accordance with the provisions of Regulation (EU) 2019/2152 of the European Parliament and of the Council, together with Commission Implementing Regulation (EU) 2020/1197.

The turnover based on which the indices are calculated does not include the VAT.

SERVICIILE DE PIAȚĂ

Serviciile de piață - activități care fac obiectul vânzării și cumpărării pe piață, indiferent de momentul plății, tipul de preț practicat (preț de vânzare, tarif etc.) și modalitățile de încasare.

Serviciile de piață cuprind veniturile realizate, atât de întreprinderile care au activitate principală de servicii, cât și de întreprinderile cu alte activități principale, care obțin venituri din activități de servicii.

Serviciile de piață prestate în principal pentru populație cuprind următoarele activități, conform CAEN Rev. 2: hoteluri și alte facilități de cazare (diviziunea 55), restaurante și alte activități de servicii de alimentație (diviziunea 56), activități ale agențiilor turistice și ale tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică (diviziunea 79).

Serviciile de piață cuprind următoarele activități, conform CAEN Rev. 2: transporturi și depozitare (diviziunile: 49-52), poștă și curier (diviziunea 53), informații și comunicații (diviziunile: 58-63), tranzacții imobiliare (diviziunea 68), activități profesionale, științifice și tehnice (diviziunile: 69-75), activități de servicii administrative și de servicii suport (diviziunile: 77, 78, 80-82), activități de spectacole, culturale și recreative (diviziunile: 90-93), alte activități de servicii (diviziunile: 95-96).

Datele valorice privind veniturile realizate sunt prezentate în prețurile curente ale fiecărui an, inclusiv TVA.

Indicii de volum ai cifrei de afaceri din servicii de piață prestate populației sunt indici de tip Laspeyres și sunt calculați în condiții metodologice și de prețuri comparabile. Pentru exprimarea valorilor din perioada curentă în prețurile perioadei de referință se utilizează indicii prețurilor de consum. Primii indici obținuți sunt la nivel de clasă/grupă CAEN Rev. 2, apoi prin agregări succesive se obțin indici la niveluri agregate. Anul de bază și sistemul de ponderare sunt aferente anului 2021. Ponderile utilizate la agregare sunt calculate pe baza cifrei de afaceri conform rezultatelor Anchetei Structurale în Întreprinderi din anul de referință (2021).

Indicii de volum ai cifrei de afaceri se calculează în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului, dar și ale Regulamentului delegat (UE) 2020/1197 al Comisiei cu privire la statisticile pe termen scurt.

Cifra de afaceri care stă la baza calculului indicilor nu conține TVA.

MARKET SERVICES

Market services - activities which are subject to sale and purchase on the market, irrespective of the moment of payment, the type of price (sale price, tariff etc.) and the manner in which payment is collected.

Market services include the income obtained both by the enterprises that have services as their main activity and by the enterprises with other main activities, which obtain income from service activities.

The **market services mainly rendered to the population** include the following activities, according to CANE Rev. 2: hotels and other accommodation (division 55), restaurants and other food service activities (division 56), travel agency, tour operator and other reservation service and related activities (division 79).

Market services comprise the following activities, according to CANE Rev. 2: transportation and storage (divisions 49-52), postal and courier activities (division 53), information and communication (divisions 58-63), real-estate activities (division 68), professional, scientific and technical activities (divisions 69-75), administrative and support service activities (divisions 77, 78, 80-82), arts, entertainment and recreation (divisions 90-93), other service activities (divisions 95-96).

The **value data** on income are presented in the current prices of each year, including the VAT.

The **turnover volume indices for the market services rendered to the population** are Laspeyres-type indices and are calculated under comparable methodological and price conditions. In order to express the values of the current period in the prices of the reference period, the consumer price indices are used. The first indices obtained are at the level of CANE Rev. 2 classes/groups; then, through successive aggregations, indices at aggregated levels are obtained. The base year and the weighting system correspond to 2021. The weights used for aggregation are calculated based on the turnover according to the results of the Structural Business Survey of the reference year (2021).

The turnover volume indices are calculated in accordance with the provisions of Regulation (EU) 2019/2152 of the European Parliament and of the Council, together with Commission Implementing Regulation (EU) 2020/1197.

The turnover based on which the indices are calculated does not include the VAT.

Domestic trade

- 19.1 Retail, by group of goods
- 19.2 Retail indices, by group of goods
- 19.3 Commercial network of retail enterprises
- 19.4 Indices on the wholesale and retail, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles

Market services

- 19.5 Market services mainly rendered to the population, by activity
- 19.6 Turnover volume indices of market services rendered to the population
- 19.7 Market services, by activity

Historical tables

- Retail, by type of ownership, 1993 - 2008 years
- Sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail of fuels, 1993 - 2008 years
- Indices on sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail of fuels, 1998 - 2008 years
- Wholesale, by type of ownership, 1993 - 2008 years
- Market services mainly rendered to the population, by type of ownership, 1993 - 2008 years
- Market services mainly rendered to the population, by activity and type of ownership, 1993 - 2008 years
- Indices of market services mainly rendered to the population, by activity, 1994 - 2008 years
- Market services mainly rendered to the economic operators, by type of ownership, 1993 - 2007 years
- Market services mainly rendered to the enterprises, by type of ownership, 2003 - 2008 years
- Market services mainly rendered to the economic operators, by activity and type of ownership, 1994 - 2007 years
- Transport, storage and communications services, by activity and type of ownership, 1994 - 2007 years
- Transport, storage and communications services, by type of ownership, 1993 - 2007 years
- Market services mainly rendered to enterprises, by activity, 2007 - 2008 years

TURISM

20

TOURISM

SURSA DATELOR

Cercetări statistice:

- Cercetări statistice privind activitatea de turism a persoanelor juridice și fizice care dețin structuri de cazare turistică cu 5 locuri-pat și peste (activitatea de cazare turistică) și cercetare statistică de tip *cut-off* cu cercetare exhaustivă a agențiilor de turism care acoperă peste 85,0% din cifra de afaceri a unităților cu activitate încadrată la divizia 79 a CAEN Rev. 2, pentru activitatea agențiilor de turism;
- Cercetare statistică selectivă, referitoare la cererea turistică a rezidenților din România, cu vârsta de cel puțin 15 ani împliniți, dintr-un eșantion reprezentativ de locuințe.

Surse administrative:

- Ministerul Afacerilor Interne, respectiv Poliția de Frontieră Română, pentru datele privind călătoriile internaționale înregistrate la frontierele României.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

ACTIVITATEA DE CAZARE TURISTICĂ

Structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică - orice construcție sau amenajare, care furnizează în mod permanent sau sezonier serviciul de cazare și alte servicii specifice pentru turiști.

Vilele turistice, bungalourile și pensiunile turistice - structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare distincte pentru fiecare clădire în parte, chiar dacă au o recepție comună pentru mai multe vile, bungalouri sau pensiuni.

Bungalourile - structuri de cazare turistică de capacitate redusă, realizate, de regulă, din lemn sau materiale similare. Sunt amplasate în perimetrul campingurilor, satelor de vacanță, ca unități independente în cadrul unor stațiuni sau zone turistice sau ca spații complementare pe lângă alte structuri de cazare turistică.

Hostel - unitate de cazare pentru turiștii cu buget restrâns, în general tineret, având dormitoare și băi comune. Dormitoarele comune au mai multe paturi simple sau paturi etajate iar plata se face per pat ocupat.

Unitatea de tip căsuță - grup independent de căsuțe turistice care au recepție și conducere administrativă comună.

Pensiunile turistice - structuri de primire turistică, având o capacitate de cazare de până la 15 camere, totalizând maxim 60 de locuri, funcționând în locuințele cetățenilor sau în clădiri independente, care asigură în spații special amenajate cazarea turiștilor și condițiile de pregătire și servire a mesei.

Pensiunile agroturistice sunt structuri de primire turistică, având o capacitate de cazare de până la 8 camere, funcționând în locuințele cetățenilor sau în clădiri independente, care asigură în spații special amenajate cazarea turiștilor și condițiile de pregătire și servire a mesei, precum și posibilitatea participării la activități gospodărești sau meșteșugărești.

Nu se cuprind în cercetarea statistică structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică cu o capacitate de cazare instalată de mai puțin de 5 locuri.

DATA SOURCE

Statistical surveys:

- Statistical surveys on the tourism activity of the natural and legal persons that own tourist accommodation establishments with 5 or more bed places (the tourist accommodation activity) and the cut-off statistical survey which exhaustively covers the travel agencies that account for over 85.0% of the turnover of the units whose activity is included under CANE Rev. 2 division 79 (for the activity of travel agencies);
- The sample surveys on the tourism demand of the residents in Romania aged at least 15 years, based on a representative sample of dwellings.

Administrative sources:

- The Ministry of Internal Affairs, namely the Romanian Border Police, for data on the international trips registered at Romania's borders.

METHODOLOGICAL NOTES

THE TOURIST ACCOMMODATION ACTIVITY

Tourist reception establishments with tourist accommodation functions - any construction or structure which permanently or seasonally provides tourists with accommodation and other specific services.

Tourist villas, bungalows and boarding houses - tourist reception establishments with distinct accommodation functions for each building, even if there is a common reception desk for several villas, bungalows or boarding houses.

Bungalows - low-capacity tourist accommodation establishments, usually made of wood or similar materials. They are placed on campsites, in holiday villages, as independent units in tourist resorts or tourist areas, or as spaces that serve as complements to other tourist accommodation establishments.

Hostel - an accommodation unit for low-budget tourists, generally young people, with shared bedrooms and bathrooms. The shared bedrooms have several single beds or bunk beds and the payment is made per occupied bed.

Cottage-type unit - an independent group of tourist cottages with a common reception desk and administrative management.

Tourist boarding houses - tourist reception establishments with an accommodation capacity of up to 15 rooms, with a maximum of 60 accommodation places, operating in citizens' houses or in independent buildings, which provide tourists, in specially designed spaces, with accommodation and conditions for preparing and having meals.

Agrotourist boarding houses are tourist reception establishments with an accommodation capacity of up to 8 rooms, operating in citizens' houses or in independent buildings, which provide tourists, in specially designed spaces, with accommodation, conditions for preparing and having meals, and the opportunity to take part in household and handicraft activities.

The tourist reception establishments with tourist accommodation functions that have an installed accommodation capacity of less than 5 places **are not included in the statistical survey.**

Nu se cuprind în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică: structurile de cazare folosite în exclusivitate de posesori sau chiriași, pe o durată mai mare de un an, indiferent de clasificarea acestora; locuințele secundare ale populației, utilizate în scopuri turistice în mod exclusiv de posesorii acestora; căminele, internatele școlare pe perioada anului școlar; unitățile spitalicești (cu excepția sanatoriilor și a altor spații similare ce practică în mod exclusiv activități turistice); vagoanele dormitor; adăposturile și refugiile montane și similare; barăcile și dormitoare pentru muncitori; căminele de bătrâni și centrele de plasament.

În numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică au fost cuprinse structurile existente la 31 iulie, din anul respectiv. Se exclud structurile a căror activitate a fost întreruptă în vederea realizării unor reparații capitale sau pentru modificări importante ale capacității de cazare sau/și ale categoriei de încadrare.

Locurile aferente structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică complementare (căsuțe, terenuri de campare etc.) la o structură de cazare turistică de bază (hotel, motel, camping etc.) și utilizarea acestor locuri sunt cuprinse la structura de bază.

Capacitatea de cazare turistică existentă (instalată) reprezintă numărul de locuri de cazare de folosință turistică înscrise în ultimul act de recepție, omologare sau clasificare al structurii de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, exclusiv paturile suplimentare care se pot instala în caz de necesitate. Sunt luate în calcul numărul de locuri din structurile existente la 31 iulie, din anul respectiv.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, înmulțit cu numărul de zile cât sunt deschise structurile în perioada considerată. Se exclud locurile din camerele sau structurile închise temporar din lipsă de turiști, pentru reparații sau pentru alte motive.

Eșantionul anchetei cuprinde 16897 unități, cu peste 5 locuri-pat, din care: 10540 structuri de cazare și 6357 apartamente și camere de închiriat.

Indicii de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune se calculează prin raportarea numărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

ACTIVITATEA AGENȚIILOR DE TURISM

Sunt cuprinse în cercetarea statistică agențiile de turism care acoperă 85% din cifra de afaceri a activității.

Agențiile de turism cu activitate de organizare sunt acele agenții de turism specializate în organizarea de programe și acțiuni turistice, pe care le comercializează direct sau prin intermediul altor agenții de turism, pe bază de contracte și convenții.

Agențiile de turism cu activitate intermediară sunt acele agenții de turism care vând programele și acțiunile turistice ale agențiilor de turism cu activitate de organizare.

Acțiunea turistică reprezintă modalitatea specifică de desfășurare și condițiile asigurate de operatorul economic organizator pe parcursul călătoriei turistului.

Turiștii participanți la o acțiune turistică sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite și vândute de operatorul economic care organizează activitatea turistică respectivă.

The tourist reception establishments with tourist accommodation functions do not include: accommodation establishments exclusively used by owners or tenants, during more than one year, irrespective of the category they belong to; secondary dwellings of the population used for tourism purposes exclusively by their owners; hostels, boarding schools during the school year; hospital units (except for sanatoria and other similar units exclusively engaged in tourism activities); sleeping cars; mountain shelters and refuges and similar structures; barracks and bedrooms for workers; old people's homes and foster care centres.

The tourist reception establishments with tourist accommodation functions included the existing establishments on 31 July of the year concerned. The establishments whose activity was interrupted for capital repairs or for changing the accommodation capacity and/or the category were excluded.

The places in the tourist reception establishments with tourist accommodation functions that serve as complements (cottages, camping grounds etc.) to a basic accommodation establishment (hotel, motel, campsite etc.) and the use of these places are included in the basic establishment.

The existing (installed) tourist accommodation capacity represents the number of tourist accommodation places recorded in the last reception, homologation or classification document of the tourist reception establishment with tourist accommodation functions, excluding the additional beds that can be installed if necessary. The number of places in the existing establishments on 31 July of the year concerned is taken into account.

The tourist accommodation capacity in operation (expressed in places-days) represents the number of accommodation places made available to tourists in tourist reception establishments with tourist accommodation functions, multiplied by the number of days when the establishments are open during the period concerned. The places in rooms or establishments temporarily closed due to the lack of tourists, for repairs or for other reasons are excluded.

The survey sample includes 16897 units with over 5 bed places, namely 10540 accommodation establishments and 6357 apartments and rooms for rent.

The indices on the net use of the tourist accommodation capacity in operation are calculated as a ratio between the number of overnight stays and the tourist accommodation capacity in operation in the period concerned.

THE ACTIVITY OF TRAVEL AGENCIES

The statistical survey includes the travel agencies that cover 85% of the turnover in this sector.

The organising agencies are the travel agencies that specialise in the organisation of tourism actions and programmes, sold directly or by means of other travel agencies, on the basis of contracts and conventions.

The intermediate agencies are the travel agencies that sell the tourism actions and programmes of the organising agencies.

A tourism action relates to the manner in which a tourist's trip is organised and to the conditions provided to him/her by the organising economic operator during the trip.

The tourists who participate in a tourism action are the beneficiaries of the services provided and sold by the economic operator that organises the tourism action concerned.

CĂLĂTORIILE INTERNAȚIONALE ÎNREGISTRATE LA FRONTIERELE ROMÂNIEI

Vizitator internațional este, din punct de vedere statistic, orice persoană care călătorește către o țară, alta decât aceea în care își are reședința, pentru o perioadă care să nu depășească 12 luni, scopul principal al vizitei fiind altul decât exercitarea unei activități remunerate în țara vizitată.

Sosirile cuprind numărul vizitatorilor străini înregistrați la intrarea în țară.

Plecările cuprind numărul vizitatorilor români care călătoresc în străinătate și sunt înregistrați la ieșirea din țară. Aceeași persoană din străinătate poate realiza, în perioada respectivă, mai multe călătorii în țară, fiind înregistrată de fiecare dată ca o nouă sosire. În același mod se procedează la plecările vizitatorilor români în străinătate.

Următoarele categorii de călători sunt excluse din sosirile și plecările vizitatorilor internaționali: persoanele care intră sau ies din țară ca migranți; diplomații, reprezentanții consulari și membrii forțelor armate când se deplasează spre/dinspre locul unde trebuie să-și exercite misiunea într-o altă țară; refugiații sau nomazii.

CEREREA TURISTICĂ A REZIDENTILOR DIN ROMÂNIA

Sfera de cuprindere a anchetei o constituie persoanele rezidente din România, cu vârsta de cel puțin 15 ani împliniți, din cadrul unui eșantion reprezentativ de gospodării.

Înregistrarea datelor se face prin metoda interviului față în față, rolul principal revenind anchetatorilor, care se deplasează la locuințele cuprinse în eșantionul anchetei. Se obțin informații referitoare la numărul de turiști, călătorii și înnoptări efectuate de rezidenții din România pentru plecările în vacanțe (odihnă, recreere, vizite la prieteni și rude) și pentru afaceri și motive profesionale.

Perioada de referință pentru înregistrarea datelor este trimestrul. Datele anuale prezintă cumulat informațiile rezultate din anchetele trimestrelor I-IV.

Eșantionul anchetei cuprinde cca 8900 locuințe/trimestru, volumul lui fiind calculat pentru o probabilitate de garantare a rezultatelor de 95% și o eroare de reprezentativitate de $\pm 5\%$, asigurând reprezentativitatea la nivel național pentru variabilele esențiale ale anchetei (persoanele de 15 ani și peste, pe sexe și medii de rezidență - urban, rural).

La extragerea eșantioanelor în perioada 2021-2022 au fost utilizate date privind populația, neinfluențate de migrația externă.

Se exclud călătoriile având ca scop exercitarea unei activități remunerate în locul vizitat, precum și călătoriile fără înnoptare în locul vizitat.

INTERNATIONAL TRIPS REGISTERED AT ROMANIA'S BORDERS

An **international visitor** is, from a statistical point of view, any person who travels to a country other than the country of residence, for a period that does not exceed 12 months, and the main purpose of his/her visit is not the performance of remunerated work in the visited country.

Arrivals include the number of foreign visitors registered at the borders.

Departures include the number of Romanian visitors who travel abroad and are registered at the borders. The same foreign person can make several trips to our country in the period concerned, in which case every new arrival is registered. The same applies to the departures of Romanian visitors abroad.

The following categories of travellers are excluded from the arrivals and departures of international visitors: persons who enter or leave the country as migrants; diplomats, consular representatives and members of the armed forces when travelling from/to the place of their mission in another country; refugees or nomads.

THE TOURISM DEMAND OF THE RESIDENTS IN ROMANIA

The coverage of the survey consists of the residents in Romania aged at least 15 years within a representative sample of households.

The data are registered through face-to-face interviews, with the main role being played by the surveyors who visit the dwellings included in the survey sample. There, they obtain information on the number of tourists, the trips and overnight stays of the residents in Romania for holiday reasons (rest, recreation, visits to friends and relatives) as well as for business and professional reasons.

The reference period for data recording is the quarter. The annual data present the cumulated information resulting from the surveys for quarters I-IV.

The survey sample includes about 8900 dwellings/quarter; its size is calculated for an accuracy probability of 95% and a representativeness error of $\pm 5\%$, providing national-level representativeness for the key variables of the survey (the persons aged 15 years and over, by sex and area of residence - urban, rural).

In drawing the samples during the 2021-2022 period, the data on the population were used, not influenced by external migration.

The trips whose purpose is the performance of remunerated work as well as the trips without overnight stay in the visited place **are excluded**.

- 20.1 Tourist reception establishments with tourist accommodation functions
- 20.2 Tourist accommodation capacity
- 20.3 Tourist reception establishments with tourist accommodation functions and tourist accommodation capacity, by category of comfort
- 20.4 Arrivals of tourists in the tourist reception establishments with tourist accommodation functions
- 20.5 Overnight stays in the tourist reception establishments with tourist accommodation functions
- 20.6 Tourist accommodation capacity and activity, by tourist destination
- 20.7 Existing rooms in the tourist reception establishments with accommodation functions by type of tourist reception establishment and classification category in the year 2023
- 20.8 Indices on the net use of the tourist accommodation capacity in operation
- 20.9 Tourism organised by travel agencies, by tourism action and tourist area
- 20.10 Number of trips and overnight stays, by main purpose of the trip
- 20.11 International trips registered at Romania's borders
- 20.12 Trips abroad of residents for holidays and business, by country of destination
- 20.13 Arrivals of foreign visitors in Romania, by main countries of origin and departures of Romanian visitors abroad, at Romania's borders
- 20.14 Internal trips of residents for holidays and business, by tourist area, by trip duration and organiser

Territorial

- 20.15 Tourist reception establishments with tourist accommodation functions, at territorial level, on July 31, 2023
- 20.16 Tourist accommodation capacity and activity, at territorial level, in 2023

Historical tables

- Tourist accommodation capacity and activity, by type of ownership, 1994 – 2017 years
- Tourist accommodation capacity and activity, by type of ownership, 2018 - 2021 years
- Number of tourists by main purpose of the travel, 2004 - 2012 years

FINANȚE

21

FINANCE

SURSA DATELOR

Surse administrative:

- Ministerul Finanțelor, pentru datele privind execuția bugetului de stat; execuția bugetelor locale și execuția bugetului asigurărilor sociale de stat;
- Banca Națională a României, pentru datele privind balanța de plăți; cursul de schimb mediu anual de referință al monedei naționale, față de principalele valute; masa monetară și contrapartida acesteia; creditul intern; bilanțul monetar al Băncii Naționale a României; bilanțul monetar agregat al altor instituții financiare monetare;
- Autoritatea de Supraveghere Financiară, pentru datele privind societățile de asigurări, pe forme de proprietate; investițiile societăților de asigurări și asigurările, pe domenii de activitate.

DATA SOURCE

Administrative sources:

- *The Ministry of Finance, for data concerning the execution of the state budget; the execution of the local budgets and the execution of the state social insurance budget;*
- *The National Bank of Romania, for data concerning the balance of payments; the reference annual average exchange rate of the national currency with the main currencies; the money supply and its counterpart; the domestic credit; the monetary balance sheet of the National Bank of Romania; the aggregate monetary balance sheet of other monetary financial institutions;*
- *The Financial Supervisory Authority, for data on insurance companies, by type of ownership; investments of insurance companies and insurance, by sector of activity.*

- 21.1 Execution of the state budget (2006-2023)
- 21.2 Execution of the local budgets (2006-2023)
- 21.3 Execution of the state social insurance budget (2006-2023)
- 21.4 Reference annual average exchange rate of the national currency with the main currencies
- 21.5 Money supply and its counterpart (end of period)
- 21.6 Domestic credit (end of period)
- 21.7 Monetary balance sheet of the National Bank of Romania (end of period)
- 21.8 Aggregate monetary balance sheet of other monetary financial institutions (end of period)
- 21.9 Balance of payments – euro
- 21.10 Insurance, by field of activity
- 21.11 Insurance companies, by type of ownership (end of period)
- 21.12 Investments of insurance companies

Territorial

- 21.13 Execution of the local budgets, at territorial level, in 2023

Historical tables

- Execution of the state budget, 1991-2005 years
- Execution of the local budgets, 1991-2005 years
- Execution of the state social insurance budget, 1991-2005 years
- Balance of payments – dollars, 1990-2002 years

JUSTIȚIE

22

JUSTICE

SURSA DATELOR

Surse administrative:

- Administrația Națională a Penitenciarelor din cadrul Ministerului Justiției, pentru datele referitoare la persoanele condamnate definitiv, aflate în penitenciare, centre de detenție și centre educative;
- Consiliul Superior al Magistraturii, pentru datele referitoare la numărul și activitatea judecătorilor, tribunalelor și curților de apel (acțiuni penale sau civile înregistrate la instanțele judecătorești, hotărâri judecătorești penale și civile, persoane condamnate definitiv, rata criminalității etc.);
- Inspectoratul General al Poliției Române din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, pentru datele privind infracțiunile soluționate de poliție și infracțiunile declinate Parchetului.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Infrațiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o.

Condamnarea reprezintă aplicarea printr-o hotărâre judecătorească a unor pedepse prevăzute de legea penală, în cazul în care instanța constată că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat. Condamnarea este definitivă dacă hotărârea judecătorească prin care a fost pronunțată nu mai este susceptibilă de a fi atacată cu recurs.

Contravenția reprezintă fapta săvârșită cu vinovăție, stabilită și sancționată prin lege, ordonanță, prin hotărâre a Guvernului sau, după caz, de către autoritățile competente, prin care o persoană fizică sau juridică încalcă prevederi normative aflate în vigoare.

În materie penală, datele se referă la numărul de persoane în vârstă de 14 ani și peste, condamnate definitiv pentru infracțiunile săvârșite. În categoria minorilor condamnați definitiv sunt cuprinse persoanele din grupa de vârstă 14-17 ani.

Recidiviștii sunt persoane condamnate care, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de un an și până la reabilitare sau împlinirea termenului de reabilitare, săvârșesc din nou o infracțiune cu intenție sau cu intenție depășită, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de un an sau mai mare.

În cazul persoanelor condamnate pentru mai multe infracțiuni, în statistica judiciară s-a înregistrat infracțiunea cea mai gravă.

În numărul de judecători au fost incluși și judecătorii stagieri.

Internare într-un centru de reeducare - măsură educativă privativă de libertate ce se poate aplica minorului care a comis o infracțiune, în funcție de gravitatea acesteia, în cazul în care celelalte măsuri educative se văd insuficiente. Minorului internat i se asigură posibilitatea de a dobândi învățătura necesară și o pregătire profesională potrivită cu aptitudinile sale. Măsura se ia pe timp nedeterminat, însă nu poate dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Conform noului Cod Penal intrat în vigoare în anul 2014, măsura „Internarea într-un centru de reeducare” a fost înlocuită cu „Internarea într-un centru educativ” și „Internarea într-un centru de detenție”.

Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod Penal în luna februarie 2014, „Suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea” a fost redenumită „Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere”, iar „Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere” a fost redenumită „Amânarea aplicării pedepsei”.

DATA SOURCE

Administrative sources:

- The National Administration of Penitentiaries within the Ministry of Justice, for data on the persons who received a final conviction and who are in penitentiaries, detention centres and educational centres;
- The Superior Council of Magistracy, for data regarding the number and activity of courts of first instance, courts of law and courts of appeal (civil and criminal actions filed in courts, civil and criminal court decisions, persons who received a final conviction, the crime rate etc.);
- The General Inspectorate of Romanian Police within the Ministry of Internal Affairs, for data on the offences solved by the police and the offences solved by the Prosecutor's Office after the police declined its jurisdiction.

METHODOLOGICAL NOTES

An **offence** is an act provided for by criminal law, committed intentionally or negligently, unjustified and attributable to the person who committed it.

Conviction represents the enforcement, by a court order, of the punishments provided for by criminal law, where the court concludes that the act exists, that it is an offence and that it was committed by the defendant. The conviction is final if the court decision by means of which it was delivered is no longer subject to appeal.

A **contravention** is an act that has been committed internationally or negligently, set out and punished by a law, an ordinance or a Government decision or, if applicable, by the competent authorities, whereby a natural or a legal person violates the normative provisions in force.

In criminal matters, the data refer to the number of persons aged 14 years and over who received a final conviction for the offences committed. The category of underage persons who received a final conviction includes the persons aged 14-17 years.

Repeat offenders are convicted persons who, after a prior sentence of more than one year becomes final and before rehabilitation or before the rehabilitation period ends, commit a new offence, deliberately or with oblique intent, for which the law imposes a penalty of imprisonment of one year or more.

In the case of the persons convicted for several offences, the most serious offence was registered in judicial statistics.

Trainee judges were also included in the number of judges.

Admission to a re-education centre - a custodial educational measure that can be applied to an underage person who committed an offence, depending on the seriousness of the offence, if the other educational measures turn out to be insufficient. The underage person admitted to such a facility is given the opportunity to acquire the necessary education and the vocational training that fits his/her skills. The measure is taken for an indefinite time period, but it can only last until the person concerned is 18 years old.

According to the new Criminal Code, which entered into force in 2014, the measure involving the “Admission to a re-education centre” was replaced by the “Admission to an educational centre” and the “Admission to a detention centre”.

With the entry into force of the new Criminal Code in February 2014, the “Conditional suspension of the imprisonment” was renamed as “Suspension of the imprisonment under supervision” and the “Suspension of the imprisonment under supervision” was renamed as “Postponement of the enforcement of the sentence”.

22.1 Number of judges and of criminal and civil cases which entered the courts

22.2 Persons who received a final conviction by means of a court decision

22.3 Persons who received a final conviction, by type of sentence

22.4 Persons who received a final conviction, by category of offences

22.5 Persons who received a final conviction and who are in penitentiaries and educational centres, by length of the sentences (end of year)

22.6 Persons who received a final conviction/sanction and who are in penitentiaries, detention centres and educational centres (end of year)

22.7 The judicial phenomenon in civil matters

22.8 Offences solved by the police and offences solved by the Prosecutor's Office after the police declined its jurisdiction

Territorial

22.9 Persons who received a final conviction by means of a court decision, at territorial level

22.10 Offences solved by the police and offences redirected to the Prosecutor's Office, after the police declined its jurisdiction, at territorial level

Historical tables

- Persons sentenced, by main offences and area, 1997-2010 years
- Persons sentenced, in penitentiaries and educational centres (end of year), 1990-2017 years
- Offences investigated and solved by the Police and offence rate, at territorial level, 1990-2001 years

**STATISTICĂ
INTERNAȚIONALĂ**

***INTERNATIONAL
STATISTICS***

23

SURSA DATELOR / DATA SOURCE

2023 World Population Data Sheet, Internet – <https://2023-wpds.prb.org/>

2022 World Population Data Sheet, Internet – <https://2022-wpds.prb.org/>

World Population Prospects 2024, Internet – <https://population.un.org/wpp/>;

World Population Review, Internet – <https://worldpopulationreview.com/>;

International Labour Organization database, Internet – <https://ilostat.ilo.org/data/>;

Eurostat database, Internet – <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>;

FAO Statistical Database, Internet – <https://www.fao.org/faostat/en/#data>;

Monthly Bulletin of Statistics online, <https://unstats.un.org/unsd/mbs/app/DataSearchTable.aspx>

UNECE database, Internet – <https://w3.unece.org/PXWeb/en>;

UNESCO database, Internet – <http://data.uis.unesco.org/>;

The World Bank database, <https://data.worldbank.org/>;

International Energy Agency database, Internet, <https://www.iea.org/data-and-statistics/data-tools/energy-statistics-data-browser?country=WORLD&fuel=Energy%20supply&indicator=TESbySource>;

International Financial Statistics online, International Monetary Fund, Internet – <http://data.imf.org/?sk=4C514D48-B6BA-49ED-8AB9-52B0C1A0179B&sl=1409151240976>;

Balance of Payments Statistics online, International Monetary Fund, Internet – <https://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sl=1542633711584>;

World Mineral Production 2018 - 2022, Internet – <https://nora.nerc.ac.uk/id/eprint/537241/1/World%20Mineral%20Production%202018%20to%202022.pdf>

World Trade Organization online, <https://stats.wto.org/>

International Rubber Study Group, Internet – <https://www.rubberstudy.org/welcome>;

Beyond 20/20 WDS, Internet - <http://www.jodidb.org/ReportFolders/reportFolders.aspx>

The Free Encyclopedia WIKIPEDIA, Internet – <https://www.wikipedia.org>.

Sursele de date reprezintă cele mai recent disponibile ediții ale publicațiilor organismelor internaționale sau ultima actualizare a bazelor de date ale acestora disponibilă pe internet. Datele aferente țărilor au fost preluate ca atare din aceste surse.

Notă: În tabelul **23.2** este prezentată denumirea oficială a țărilor. În celelalte tabele este înscrisă denumirea uzitată (tehnică) folosită și de țara noastră, în conformitate cu denumirile țărilor din publicațiile și bazele de date ale organizațiilor internaționale.

The data sources represent the latest available editions of international bodies' publications or the latest update of their database, accessible via Internet. Statistical data related to countries were taken as such from these sources.

Note: Table **23.2** presents the official name of the countries. The other tables enlist the name usually used by our country as well, according to the name of the countries from publications and databases of international organisations.

- 23.1 Population projection at July 1, by continents until 2050
- 23.2 Area, population on July 1 and capitals of countries and territories
- 23.3 Romania in the world
- 23.4 Romania and the European Union
- 23.5 Population by country, on July 1
- 23.6 Vital statistics
- 23.7 Life expectancy, by sex
- 23.8 Employment, by main activities of the national economy
- 23.9 Unemployed persons and unemployment rate
- 23.10 Indices of the gross domestic product
- 23.11 Contribution of the main activities to the gross domestic product
- 23.12 Structure of the gross domestic product, by component, according to the expenditure method
- RESULTS OF THE EUROPEAN COMPARISON PROGRAMME OF GROSS DOMESTIC PRODUCT (GDP)**
- 23.13 Gross domestic product, per capita
- 23.14 Price level indices and volume indices in Purchasing Power Standard (PPS), per capita (EU-27=100)
- 23.15 Consumer price indices
- 23.16 Industrial production indices
- 23.17 World production of the main industrial products
- 23.18 Total and per inhabitant energy production and consumption
- 23.19 Production of the main industrial products
- 23.20 Construction works indices
- 23.21 Structure of the total area, by use
- 23.22 Production of the main agricultural products
- 23.23 Livestock
- 23.24 Biodiversity
- 23.25 Length and density of operated railways
- 23.26 International maritime transport
- 23.27 Road traffic accidents
- 23.28 International trade in goods of certain countries
- 23.29 Share of the exports and imports of goods in world trade, by main countries
- 23.30 Balance of payments
- 23.31 School population and public expenditure on education
- 23.32 Number of researchers and expenditure on research and development
- 23.33 Access to telecommunications
- 23.34 Internet users and fixed broadband Internet subscriptions
- 23.35 Gold reserves (end of period)
- 23.36 International reserves, excluding gold

Historical tables

- R&D staff and expenditure on research and development, 2012 - 2019 years